

0 cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

56068

EXCLU
du
PRÊT

KV
NAL

36068

56068

EXCLU
du
PRÊT

731.

Res 56.068

D. IVN. IVVENALIS
AVLI PERSII FLACCI
^{ET}
SATYRÆ,
cum annotat. TH. FARNABII,

Amstelædami.
Typis IOANNIS BLAEV,
Sumptibus Socri TATI 1630.

839.abc

AD ILLVSTRISSIMVM
D. D. H E N R I C V M
MAGNÆ BRITANNIÆ
PRINCIP EM.

Pisov μέν τις αρχή, οὐδὲ
Χρυσός, οὐδέρρευτος πῦρ
έπει διατρίψει νο-
ηπί, μεγάροπος ἐξοχα, θλύτευ.

Quænam hæc (Lyrici) aqua optima ? Philosophia. Quisnam hic ignis rutilus ? eadem Philosophia. Ignis quem Minervæ adminiculò , hoc est indagatrice ingenii ala subvestus Prometheus è cœlo detulit , eoque rudes hominum animos à terrena ignorantia fæce excoxit. Aqua, quæ è Musarum fonte hausta fœdas vitiorum maculas luitrat , eluit, expurgat. E qua purissima scaturigine cum triplex profluat rivulus , Dialetticis illis Mæandris , ignotisque Physici Nili fontibus , Ethicum Alpheum optimo prætulerint jure quibus sanior mens , qui ut mare Siculum subterlabi dicitur ad suam Arethusam sine admixtione aquarum : ita vere aureus hic fluvius per affectuum Oceanum intaminatus ad proprium felicitatis fontem remeat. Huius antistites cum ubique summa animi propensione colantur, tum apprime Poëtæ , qui non (Græcarum hoc crepidarum pace dixerim) ut tetrica illa Medis illita porticus severa ingerunt monita ; sed cum illecebra quadam adolescentum animos irrepunt, quodque peritissimi faciunt Medici , qui vitioso stomacho amara catapotia melle miscent : ita & hi juvenum animis propter ætatis defecutum voluptatisque affectum austera hæc , sed salubria respuentibus, pharmaca , lac caprarum, quas tamen lentisco pascant, propinant ; juxta severiorem mandragoram lætas vites serunt, & quod ait Venusinus vates :

Dum prodeesse volunt & delectare poëtæ ;
Et jucunda simul dicunt & idonea vita.

Atque universo poëtarum choro cum laurus sua hederæ que ex merito deferantur, tum iis maxime, qui virtutis veræ rigidi satellites censoria supercilia adversus vitia destingentes Satyrico aceto noscios perfundunt. qui Philosophiam δογματικὴν & πρωτετεκτὴν παραδειγματικὴν illustrant, hoc est, i-

EPISTOLA DEDICATORIA.

iunis Decretis austeriorisque Præceptis aculeos & vitam exem-
plorum addunt. Ex his (illusterrime Princeps) quum Flac-
cus suam vel lanceum vel canistellum primitiis saturum Cel-
litudini tuae obtulet: Et isti duo, ut integrum habeas
Satyricum chorū, & (ut dicam) triumviratum, præ-
fidentius asperis obscuritatis sylvis egressi, T. Cels. patro-
cinio testos, æquis ac inquis se commendatos expetunt.
In quorum condignas laudes post tot antiquorum & recen-
tium (qui Aristotelis Ethicis præferre, ipsis Senecæ & Epi-
cteti moralibus unius Iuvenalis Satyras adæquare non du-
bitarunt) encomia discurrere, esset frigide laudare, quo sa-
tius fuisset (teste Phavorino Gelliano) acerbius vituperasse:
multo minus deceret me homulum è trivio, quid ad ἀντίκη,
quid ad πολιπίκη, conferant, præcipere. melius hoc illi
acient, qui tibi ad manum, imo ad mentem Phœnices, Tu
vero, qua es progenie, quo genio, quo ingenio, tibi
optime. Hanc itaque Philosophici ignis particulam, hanc
Pierii laticis cotylam (quandoquidem per se se haud satis ar-
ticulate vocales sint ilti Satyri, neque, ut sint, è dignitate
tamen & libertate eorum esset gratiam ambire) rudit ego
Hermes, nec tam ipsorum mentis interpres, quam infantia
mea proditor, tibi (Princeps illusterrime) consecro,
abundemæ in his qualicunque operæ gratulaturus, si quid
inesse sensero quod læta aspicias fronte, quodque dum un-
dique litterarum copiam colligis, quam invicem per totum
terrarum orbem dispergas, studiis tuis dignum sit. Quæ
ut feliciter succedant in tuam, publicam, divinam gloriam,
Deum Opt. Max. serio precor, cui Principum rerumque
publicarum salus semper curæ.

Cels. Tuae

Officiose addictissimus

THOM. FARNABIVS.

AD LECTORES.

QUæ pudibunda & subtimida primum in publi-
cum processit¹ nymphæ, candoris vestri (Lecto-
res humanissimi) sole irradiata, faventiaæ vestrae Epi-
thalamio animata, posito jam flammeo, meliore
cum sui fiducia, in vulgus rursus hac vice prodit. Per
vos, dexteras admissivas, ab Oriente bonas aves, præ-
petes oscines quæ consuadetis & confieri iubetis, lm-
petritum est, inauguratum est. Neque institutum
hoc multoties repetitæ editionis ruperunt malæ aves,
bubo² rudens, grus quæ recinunt noctivolæ, & in
claro meridielucem desiderant. Iis quippe ceu inna-
to stupore gravatis, ceu malitia gratuita præpedi-
tis, non placent Luciferi hi, oclifera hæc, & quæ
tempori parciunt, ingenium aciunt, reficiunt memori-
am, judicium exercent, faciuntque ut sibi quodam-
modo inventa gratuletur, lector, hypomnemata: sed
requirunt, si diis placet, illa ad tedium usque &
nauseam toties repetita, Ordo est, Sensus est. Atque
hinc luxuriantis aliquis & supini occii magistellus (cui
pro cerebro Lovis est³ verbalis ista, quæ conceptis qua-
si syllabis & litteris praedit, constructio ecphrasis pro-
bat & lōgos commentarios, in Persum maxime, qua-
si vero Sibyllæ sint oracula vel⁴ Heracliti mystica
Satyræ ipsius. Cum revera (idque magni illius⁵ Sca-
ligeri judicio magno) ostentator tantum sit febri-
culosæ eruditionis, cuius stylus morosus, ut &
ipse ineptus. &c. Et quem si diligens Horatiilector
furtivis nudarit plumis (cui rei præluxit doctiss. Ca-
saubonii opera in imitationibus Horatianis ad Per-
sum) apparebunt reliqua inaniis (ut loquitur⁶ illa)
oppleta atque araneis. Cuius denique omnibus Sa-
tyris vel unica præferantur pagella Iuvenalis⁷ acuti,
candidi ac Satyrorum facile principis. qui versum e-
lior, phrasim mollior, sententiis acrior ardet, instat, in-
gulat, dum Persius tumide insultat, Horatius albi-
tantum dentibus ridet. Atque utinam moderatius in
vicia in vectus abstinuissest à nudis vocibus! de quibus
velandis ceu prorsus prætervehendis (ne vel mibi
neceesse sit⁸ pallio operire caput, quod in parum pu-

¹ Editio utræ-
que prior,
quæ nova nu-
pta q. r̄w̄
ēpxlv̄ Eu-
stath. ad Hom.
Odyss. x, que
prius ἔργον
δόμων παρέχεται
παρέγια πληρες
Οὐρανὸν εγίνεται
εἰδυῖα πολύνεργον Αργο-
δίτην Ηεινον.
² Non illa
ex versu
Grammatica-
li in Propria
quæ maribus
nota atque do-
cissime versa
à Cableroye:
verum Ono-
crotalus avis
de qua Plin.
lib. 16. cap.
47. & Gillius
ad Ælian. his-
tor. Animal.
16. lib. 4. c.
Cui nomen
ab afini rudi-
tu, neque
enim cedit
Luciani Lu-
cio live ὅνωρ
μῆλον σύκην
αὔρων μυ-
θηγία μηνί-
σαντι.

³ _____
⁴ Diogen.
Laërt. in He-
rael. vita.

⁵ In Hyper-
critico seu
lib. 6. Poëti-
ces cap. 6.

⁶ Staphylæ
apud Plin.
in Aulularia.

⁷ Tūl. C. Scal. Poëtices lib. 6. cap. 6. 8 Idem l. 3. Poët. c. 98. 9 Refe-
rente Antonio Julianu apud A. Gel. l. 19 c. 9.

AD LECTORES.

20 Plutarch.
de Auditione.

21. I. C. Sea.
344. Exercit.
4. se &.
22 Otho apud
Tacit. Hist. 1.
23 Fab. Quin.
til. lib. 1.
cap. 14.

24 Epist. 200.

25 Aelian.
var. hist. 1. 2.
c. 26.

26 Petron.
Ab. Sat.
27 Meique
adco , cur e-
nim me ex-
cludam, quem
in eandem
molem trusa-
tilem derusit
Deus? 28 Ci-
ceronis circa
idem Petron.
29 Bion , vel
ut alij, Dioge-
net, de Gram-
maticis.
30 Horat. Ser-
mon. 10. lib. 1.

dica oratione fecisse Socrates fertur; vel vobis opus
sit¹⁰ follibus, quibus aures muniatis adversus verba
minus casta) quoniam mihi manet mense adem, con-
silium idem: manebunt certe rationes atque verba
eadem. Quorsum enim illa interpreteris, quæ nem-
inem scire convenit? atque uti in Physicis¹¹ suberit
occulta natura, quæ homini ignota, sapienti haud-
quaquam in vestiganda erit; ut¹² in Politicis & Po-
lemicis tam nescire quedam cives ac milites quam
scire decet; ita¹³ inter virtutes Grammatici habe-
bitur quædam nescire. Censuram vero mean hanc de
ipsis poëtis, curam hanc ad ipsos censuræ vestreæ & cu-
ræ commendabo. vobis, bonis ac multis scripsi hæc ad
fructum, non paucis illis ac malis ad calumniam: vo-
bis cordatis, qui vel ab hoc indice Mercuriali com-
monstrati & commone facti, ritus, mores, historias re-
cordamini; non oculatis istis, qui nihil, nisi quod ante
oculos est, vident, intelligunt, sapiunt. Animis de-
nique (ut¹⁴ Senecæ utar verbis) ista scripsi non
autibus, &c (quod idem, sed alia in re) mores non
verba composui. Obsupescant alii¹⁵ Annicer in
illum, qui cursus plurimos in orbem sic confecit, ut,
cum per eandem orbitam sèpius agitaverit, in im-
presso vestigio semper insliterit: vos cum Platone ju-
dicabitis non posse eum, qui in re tam tenue adhibet
curam, de rebus magnis sollicitum esse. Censebitis vos
cum lepidissimo illo Arbitro, 16 nihil esse homini
magnificum, quod pueris placet. vos denique mi-
serescet¹⁷ eorum¹⁸ qui, dum dicunt quæ adolescentus
leprobent, soli in scholis relinquuntur,¹⁹ Ulyssis inqui-
rentes mala, suæ non animadvententes: Uobis (animæ
candidæ, doctæ, amicæ)²⁰ hæc qualiacunque
Artidere velim: dolitus si placeant spe
Deterius nostra, Demetri, teque Tigelli
Discipulorum inter iubeo plorare cathedras.
Valete.

D. IVNII IVVENALIS

AQVINATIS

SATYRA I.

Deliberanti Poëtæ jamque in animo habenti temporis sui Poëtis tragœdias recitantibus vicem referre, & pantheram (quod ajunt) leone remunerare, occurunt urbi Romanæ sceleræ, quæ ipsum ab instituta Tragœdia ad Satyram abducant.

SEmper ego auditor tantum? nunquamne¹ reponā,
Vexatus toties² rauci³ Theseide Codri⁴,
⁴ Impune ergo mihi recitaverit ille⁵ togatas,
Hic⁶ elegos⁷ impune diem consumpserit⁸ & ingens
Telephus⁹ aut summi plena jam margine libri¹⁰,
Scriptus, &¹¹ in tergo, nec dum finitus, ¹² Orestes¹³,
¹³ Nota magis nulli domus est sua, quam mihi¹⁴ lucus
Martis, &¹⁵ Aoliis vicinum rupibus¹⁶ antrum
Vulcani, quid agant venti, quas¹⁷ torqueat umbras
¹⁸ Eacus.¹⁹ unde alius furtivæ devehat aurum²⁰,
Pelliculæ, quantas faculetur²¹ Monychus ornos,
²² Frontonis²³ platani,²⁴ convulsaq; marmora²⁵ clā-
mant

* Poëma v-

rium, nonnulli

diq; à

Satyris, quo-

rūm cachin-

nos & derisio-

nes hoc car-

minis genus i-

mitatur. I. C.

Scaliger 1.

Poëtices, z. c.

A canistellis

omni pomorum

genere

plenis, quibus

prodeentes

Satyr Nym-

phas allicie-

bant. Is. Ca-

saub. 2. lib. de

Satyr. à saty-

ra lance, quam

antiqui diis

agri annua

solventes vota

primitiis om-

nis fructuum

generis refer-

tam offerebant. 1 Scribam, recitabo, vel vicem iis referam, eos eadem scribendi recitandique molestia obtundens, quo illi me? 2 Recitando rauci, vel clamosi. 3 Recitatione illius poëmatis de Thesei gestis à Codro vili Poëta scriptis. 4 Nec par pari referam? 5 Comoëdias Latinas à toga Romanorum habitu dictas, ut & Græc palliatæ dicebantur à Græcorum palliis. 6 Lugubres vel amatorios. 7 Longa tragœdia de Telepho rege Mysiz, cui vulnus & au-

xilium Pelias hasta tulit. 8 In aversa charta ab exteriore parte al. à tergo. 9 Trag. de Oreste, scenis agitato. * Fabulæ & historiæ mihi æque nomine sunt ac alteri cuiquam poëta um, si velim, quod illi faciunt, Principibus adulari, aut fama meæ recitando velificari, taxari que hic videtur Val. Flacc. vide Ian. Paraphasi 2. epist. 10 Historia Romuli & Remi, quos peperit Rhea in Iaco Martis, vel hic. Mar. in Ponto pro quoconque Iaco, ad derisionem Poëtarum, qui à Iaci descriptione colorem artis perunt. alii ferunt locum fuisse Romæ in Apulia, in quo recitabant Poëtæ. vide Bapt. Egoatii racemationum cap. 6. 11 Se- ptem insulis Liparæis in mari Tyrrheno. 12 Etna. 13 Ex-minet, vel, inducit torquendas animas. 14 Iovis filius ex Ægina, al. ex Europa, unus è tribus apud inferos judicibus. 15 Ut è Colchis Iason furtim Medez dolo aureum vel- lus sustulerit. 16 Centaurus: & ponitur pro fab. & pugna Centaurorum cum Lapithis. 17 Iuli Frontonis, nobilis & docti viri, in cuius ædibis recitabant Poëtæ. 18 Porticus, quam adumbrant platani. 19 Frequentia auditorum vel recitatori clamore, ruptæ columnæ marmoreæ. Sic Sat. 7. v. 85. cum fregit subfella versu Statins 20 Resonant, vel assidua recitatione jam edoxæ cla- mant, quid agant venti, quas torqueat, &c. & est Pa: b:s.

21 Ego itaque Grammaticorum ferulis & Rhetorum de clamationibus valedixi.

22 Fictio themate declamatio suasi Syllæ ut de posita dictatu

privatus

altum dor-

niret.

23 Cui si ego pepercero, alia tamen manu peribit. vel peritur, cum aliorum Poëtarum chartis. vel etiamsi nihil ei inscribatur, peritur.

24 Hoc studio & studio, hoc poëmatis genete. i. e. Satyra.

25 Lucilius ex Aurunca Ru-

tulorum civitate natus, Latinæ Satyræ primus autor. unde & Turnus Satyrophorus, cuius meminere Martialis l. 7. ep. 96. & l. 11. ep. 11. Sidonius carm. 9. & Probus Grammaticus. * Stylum direxit. 26 Spado dicitur, cui testes evulsi sunt, aut nervi è quibus testes dependent. Castratus, cui colis & testes. vide Sat. 6. 366. v. 27 Mulier, Synecdochicè. Namque fœminas in arenam descendisse, aurores sunt Suetonius Nero c. 11. Xiphil. in Nerone & Tito. Tacit. An. 15. Martial. ep. 6. 1. specl. 28 Ferociorem, impote è Tuscia. 29 In Theatro. 30 Adæquet, divitiis cum ipsis certet. 31 Cinnamus, de quo Martial. l. 7. alii Licinium Augusti libertum & tonsorem intelligent. 32 Sub forcice sonanti cadebat. 33 Servus è plebe. 34 Ægyptiæ, à Nilo Ægypti fluvio. 35 Civitas in Ægypto, duodecim miliaribus ad Alexandria distantis, fano Serapis celebris. Strab. 17. l. omnium libidinum atque impuritatum domicilli. 36 E servo factus magister equitum Neronis. 37 Purpureas, à Tyro Sat. 10. vers. 32. 38 Rev. Iac. quæ vel mollitie vel pondere defluxere, vel quæ rejectæ sunt in humeros. Suam qui undantem chlamydem quassando facit. Plaut. Epidicus. 39 Ad refrigerium, vel jactando ostenter. 40 Annulum tenuis bræter & levem. 41 Inclusæ in annulo hyberno. 42 Temperet sibi ne scribat. 43 Novihominis, vel nuper ex quadruplatorio lucro coempta, vel simpliciter nova, eamque & hinc splendor; sic Martialis epigr. 57. l. 2. Sella recens. 44 Ex advocate delatoris facti. 45 Ut qui crassus fuerit, vel delicatus & superbus. 46 M. Regulum hic intelligi volunt, cum suis & Imperatoris amicis, tum ipsis quadruplatoribus formidabilem, verisimilium autem est dici Heliodorum Stoic. phil. quo deferente occisi sunt. 47 Per delationes interempta. 48 Massa mortio & Carus nimbus, Neronis liberari, delatores nequissimi.

Semper, & assiduo ruptæ lectore columnæ.
Expectes eadem à summo minimoque Poëta.
Et nos ergo manum ferulæ subdiximus, & nos 15
22 Concilium dedimus Sylla, privatus ut altum
Dormiret. stulta est clementia, cum tot ubique
Vatibus occurras, 23 peritura parcere chartæ.
Cur tamen hoc libeat potius decurrere 24 campo, 19
Per quem magnus equos 25 Auruncæ flexit alunus;
Si vacat, & placidi rationem admittitis, edam.
Cum tener uxorem ducat²⁶ spado, 27 Mævia²⁸ Tuscum
29 Figat aprum. & nuda teneat venabula mamma:
Patritios omnes opibus cum³⁰ provocet unus. 24
31 Quo tondente gravis juvent mihi barba³² sonabat:
Cum³³ pars 34 Niliacæ plebis, cum verna³⁵ Canopè
36 Crispinus³⁷ Tyrias humero 38 revocante lacernas
39 Ventilet 40 aestivum d'igitis sudantibus aurum,
Nec sufferre queat majoris pondera⁴¹ gemma:
Difficile est satyram non scribere. nam quis iniuste 30
Tam patiens urbis, tam ferreus, ut 42 teneat se?
Cansidici 43 nova cum veniat lectica 44 Mathonis
45 Plena ipso, & post hunc 46 magni delator amici,
Et cito rapturus de nobilitate 47 comepta
Quod superest, quem 48 Massa timet, quem munere palpat

S A T Y R A I.

9

48 Catus, & à trepido 49 Thymele 50 summissa Latino:
Cum te 51 summo veant, qui testamenta merentur
52 Noctibus, 53 in cœlum quos evexit optima summa
Nunc via processus, vetulæ 54 vesica 55 beatæ:
56 Unciolam 57 Proculejus habet, sed 57 Gillos 58 deun-

cem: 40
49 Mima uxor
Latini mimi,
cui inditum
videtur no-
mē à Thymele
quod est, pul-
pitum seu are-

theatri. quod
hæc vel prima.
vel optima
fuerit salta-
trix. Sed ne-
gat Angel.

Politianus
7. lib. ep.
Thymele
finisse uxoret
Latini.

50 Ut vel uña
corporis vel
blanditiis
propitium La-
tino redderet
Heliодorum
seu Regulum
vel gene ali-
ter uxor à
marito missa
deprecatrix ad
delatorem:

cuiusmodi a-
liquid in Mi-
mo repreSEN-

Parteis quisque suas, 59 ad mensuram inguinis heres:
Accipiat sane mercedem 60 sanguinis, & sic
Palleat, ut nudis presbit qui calcibus anguem,
Aut 61 Lugdunensem rhetor dicturus ad aram.

Quid referam, quanta siccum iecur ardeat ira. 45
Cum populum gregibus comitum premat hic spoliator
Pupilli 62 prostantis at 63 hic damnatus 64 inani
Iudicio (quid enim salvis infania nummiss?).
Exul 65 ab octava Marus babit & 66 fruitur diu
Iratis: at tu viatrix provincia 67 ploras. 50
Haec ego non credam 68 Venusina digna 69 lucernas
Haec 70 ego non agitem? Sed quid magis? Heracleas,
Aut 72 Diomedreas, aut 72 mugitum Labyrinthi,
Aut mare percussum 74 puero 75 fabrumque volan-
tem?

Cum 76 leno accipiat mæchi bona, 77 si capiendi 55
Ius nullum uxori, doctus 78 spectare lacunar,
Doctus & ad calicem vigilanti stertere naso.

tavit Latinus cum Thymele. 51 Hæreditate. 52 Nocturni concubitus opera.
53 Ad opes & dignitatem. 54 Pars ea qua mulier est. 55 Divitiis. 56 Duo-
decimam hæreditatis partem, cum hereditas ut libra dividetur in duodecim
partes seu uncias. 57 Adulter. 58 Undecim partes. 59 Ad penis utrinque
proportionem. 60 Coitu exhausti. 61 Instituit Caligula certamina facun-
dæ Lugduni in Gallia, in quibus oratores viatos spongia linguae scripta sua
delere oportebat, nisi ferulis objurgari aut flumine mergi maluissent: hoc me-
tuentes oratores dicturi ad aram, quæ Lugduni insignis erat, palabant. Sueton.
Calig. 20. c. 62 Spoliati & eo redacti, ut profeter, ut victimum corpore meriturus.
63 Marius Priseus, ab Afri, quos proconsul spoliarat, accusatus est: cui 700
nummūm in ærarium inferre damnato Italia interdictum. Plin. epist. 11. lib.
2. 64 Pecunias provinciæ non restituente. 65. Qui Romæ ante nonam non de-
cubuit. 66 Volupratem capit ex ira deum. retinens magnam spoliacionis par-
tem, & sibi in exilio laetus quam antea indulgens. 67 Non restitura pecunia.
Corinthus enim Tertullus Consul designatus, cœnuit septuaginta millia, quæ
aceperat Marus, ærario inferenda. l. 2. epist. 11. 68 Horatii Venusini 69 Sa-
tyra elucubrata. 70 Annon hæc potius insecter quam fabuler? 71 De Her-
culis ærumnis fabulas. 72 Fabulas de Diomede ab uxore non recepto &
sociis in aves versis. 73 Fabulam de Theseo & Minorauo in labyrintho
mugiente. 74 Icaro eadenti. 75 Dedalum. 76 Maritus leno, Gal-
licè, un Ruffien. 77 Probrosis fœminis lectorum usum, iusque capienda legata
aut hæreditates ademit Domitianus. Suet. 8. c. 78 In obsequium adulte-
ri rursum spectare, & velut ebrium simulare profundum somnum ronchiso-
no nato.

79 Sophronius Tigellinus, qui per virtutia præfecturam prætorii sub Neroni adeptus est. Tacit. 1. hist. vel Corn. Fuscus, qui patrimonium equis alendis dilapidatar, & puer aurigæ officium Neroni præficerat, postea à Domitiano cohortibus prætorianis præfectus.

80 Viām à Ca. Flaminio stiraram.

81 Fuscus auriga Neronis, ut Automedon Achillis.

82 Cum ipse Nero blanda gestulatione se ingereret & commendaret lacernatæ amicæ. Tacit. Suon. Dio, Zonaras, Suidas. Neque enim, quod non nullis placere audio, Acten hic dici puto; neque in sententiam Baifii. c. 16, de re vest. ire lubet, ex hoc loco probatum eintis, foeminas lacernis usas. Erant enim lacernæ Munitamenta togæ, ut noster habet, Sat. 9. quibus usi spectaculis potissimum operam sedenerariam prestatabant, Martial. epig. 2. 1. 4. & 137. epig. 1. 14. Vbi autem Festus Pompejus lacernam dicit *capitio minorem*, dissentio ab iis qui brevior em quam capitum est intelligent, custiptionemque fuisse purant; atque arbitror fuisse penulam capitio carentem, penulam vero & lacernam confundi ab autoribus video. 83 Sporo, quem ex eis testibus cum dote & flammeo, solenni nuptiarum officio ad se deducimus Nero pro uxore habuit. 84 Tabellas ceratas easque amplias satyrico carmine implere liber, occurrente passim & palam per compita satyrarum mazeria. 85 Hexaphoro, lectica quam sex viri portabant. 86 Aperta, neque plagi cincta, cui remota erant vela ac pellis. Martial. 11. 1. 99. ep. 87 Mollii & delicato, mollitiei autem nomine male audiebat Macenas. Senec. epist. 22. 4. 22 Domitius Regulus testamentorum corruptor. Plin. epist. 20. lib. 2, vel Sophronius Tigellinus, qui trium patitorum veneno sublatorum subtrahit & falso signatis, hæreditates invaserit. * Compendio a & brevi opera falsa testamentorum tabulas condendi. vel, Exiguus, id est, parvis verbis testamentorum tabulis scriptis, quum fallarius se hæredem ex affe inscriperit. 89 Annulo signatorio, qui gemmam egyptam, id est, effigiam habet inclusam, saliva tacto. 90 Venenum tuberæ. 91 Peritior veneficia quam illa Loculta nuper veneficii damnata & diu inter instrumenta regni habita, ejus arte usq. Agrippina boletum venenarum Claudio paraverat, ejusdemque ex Gallijs vocate Nero usus opera Britannicum sustulit. 92 Populo scienze, vidente, adenoque permittente. 93 Quod indicium est veneno sublatos fuisse. 94 Dignum exilio in breves, id est, angustas insulas Cycladas, e quibus Gyarus maxime sterilis & gravissimi exiliis locis, sic Sat. 10. ut Gyaris clausus scopulis, parvaque Seriphos. 95 In aliquo pretio.

Cum fas esse putet curam sperare cohortis,
79 Qui bona donavit præsepibus, & caret omni
Majorum censu, dum pervolat axe citato 60
80 Flaminiam: 81 puer Automedon nam lora te-
nebat,
82 Ipse 83 lacernatæ cum se jactaret amicæ.
Nonne libet medio 84 ceras implere capaces.
Quadriuio: cum jam 85 sexta cervice feratur
Hinc atque inde patens, ac 86 nuda penè cathe-
dra,
Et multum referens de Mecenate 87 supino
88 Signator, falso qui se laudum atque beatum
* Exiguus tabulis & 89 gemma fecerat iuda?
Occurrat matrona potens, quæ molle Calenum
Porrectura viro miscet sanguine rubetam, 70
Instituitque rudes 91 melior Locusta propinquas
92 Per famam & populum 93 nigros efferte maritos.
Aude aliquid 94 brevibus Gyaris & carcere di-
gnum,
Si vis esse 95 aliquis. Probitas laudatur & alget.

SATYRA I.

11

Criminibus⁹⁵ debent hortos,⁹⁷ prætoria,⁹⁸ mensas,⁷⁵
Argentum vetas,⁹⁹ stantem extra pocula ca-
prum.

Quem patitur¹ dormire nurus² corruptor avaræ,
Quem³ sponsæ turpes,⁴ & ⁴ prætextatus adulter?

Si natura negat, facit indignatio vetus,⁸⁰

Qualem cunque potest: quales ego, vel Cluvienus.

⁶ Ex quo Dencalion⁷ nimbis tollentibus æquor
Navigio⁸ montem ascendit,⁹ forteisque poposcit,
Paullatimque anima caluerunt mollia saxe,
Et maribus nudis ostendit Pyrrha puellas:⁸⁵
Quicquid agunt homines, votum, timor, ira, vo-
luptas,

Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli.

Et quando uberior vittorum copia¹⁰ quando

Major avaritiae patuit¹¹ sinis¹² alea quando

Hoc¹³ animo? neq; enim¹⁴ loculis comitantibus itur

Ad¹⁵ casum tabulae, posita sed luditur¹⁶ arca.⁹⁰

¹⁵ Prælia quanta illuc dispensatore videbis

¹⁶ Armiger? simplexne furor¹⁷ festertia centum

Perdere, & horrenti tunicam non¹⁸ reddere servos?

Quis totidem erexit villas?¹⁹ Quis fercula septem⁹⁴

¹⁹ Secreto cœnarvit²⁰ avus? nunc²¹ sportula primo

Limine parva sedet,²² turbæ rapienda togata.

²³ Ille tamen faciem prius inspicit, & tropidat, ne

Suppositus venias, ac falso nomine poseas.

Agnitus accipies, iubet a præcone vocari

Ipsos²⁴ Trojogenas, nam vexant limen & ipsi¹⁰⁰

96 Accepta
referunt.
namque haec
omnia per
fraudes, sce-
lera atque cri-
mina nauci
sunt. 97 Edi-
ficia prætori-
bus digna ceu
villas lautio-
rum civium
magnifice ex-
structas in sub-
urbanis suis.

98 Citreas,
marmoreas,
eburneas.
99 Signum
capri ceu
Phryxi in ex-
latura promi-
nens & extu-
berans. 1 A
Satyra scri-
benda quies-
cere. 2 Iple
socer. 3 Puer
qui viris nu-
bunt, & foes-
minx. 4 In-
genius puer
etiam ante
prætextam (ea
erat toga alba
eujus ora &
circinus pur-

pura prætexebatur) depositam i. e. annum æatis¹⁶. corruptus adulteriis.
5 Ineptus poëta. 6 Omnes, inquit, affectus, omnia vitia à diluvio adus-
que nostra tempora materia est hujus mei libelli Satyrici. 7 Imbris mæ-
re augentibus. 8 Parnassum. 9 Themidos oraculum. 10 Recepaculum¹
Metaph. à velis sumpta. 11 Ellipsis τῆς habit. 12 Non parte vel mode-
ra pecunia. 13 Ad fortunam aleæ in tabulam vel abacum lusorum conje-
ctæ. 14 Univera re familiari, cuius naufragium faciunt περὶ ἄτω μικρῶν
τούτη τῷ κόλπῳ, ut facerè Lucianus 113. τοῦτο περὶ τοῦτο τὸ σκάμψ. 15 Rixas. 16 Servo, qui
domino ludenti nummos, aleas & cetera bellii illius arma subministrat unde
a migero, Metaph. à bellantibus sumpta. 17 570. lib. moneta nostræ.
18 Donare, a. restituere. 19 In sua domo privatim, solus. Prisci enim
illi in propatulo, & atrio etenabant frugili & plebojo contenti cibo. Va-
ller. Max. cap. c. 1. 2. Coenationes habuerunt suas novi isti gumizæ in quib-
eum oculos fugerent. 20 Quis è majoribus? 21 Nam vero clientes non ad
eum in rectam, ἀτέλεις διπτον admittuntur, sed iis in domus introitu
apponitur sportula in cibum, vel C. quadrantes continens. Nerone rectam
coenam ad sportulam revocante. 22 Clientibus & pauperibus, quorum toga
est. 23 Qui sportulam distribuit. 24 Nobiles sordide sportulam petentes, quæ
pauperibus parabatur.

D. I. IV VENALIS

- 5 In iū*z*
Prætor. *z*6 Nobiscum. *z*5 da Prætori, *z*6 da deinde Tribuno.
Inquit Tri-
bunus. *z*7 Lo-
co vel opibus
& hoc false
Poëta sub
persona li-
bertini.
*z*8 Fl. Meso-
potamiz, qui
oritur ex Ni-
phate monte
Armeniz.
*z*9 Fissuræ vel
foramina in
lobis more pa-
trio. in Orien-
te quidem,
etiam viris
aurum geltare
zuribus de-
pensum decus
existimatur.
Plin. I. 37.
cap.
*z*0 Quas in
foto habeo.
*z*1 Quad. ses-
tera censum
equestrum
conficiunt.
*z*2; 5 libras:
*z*3 Equestris
mobilitas pur-
pura & annulo
designata. *z*3 Magis optandum. *z*4 Nobilissima ortus familia, pauper tamen.
*z*5 Claudi liberto ditissimo, nec non quæstoriis & prætoriis ornamentis
insignito. *z*6 Licinio Stolone Crasso, P. Licinio cogn. divate, & Licinio Cæ-
sarib[us] liberto & tonsore. *z*7 Prætorio aut tribunitio. *z*8 Servi è transmarinis
advecti venales prostituebantur cretatis gypsatisque pedibus, signato sigillo
domini, si privati essent, Reip. si publica mancipia. Plin. I. 35 c. 17. 39 Et si
nondum exitiosam Pecuniam pro dea colimus templi & aris, ut Pacem, Fi-
dem, &c. *z*0 Et Concordiam, cuius templi fastigio positos nidos ciconiæ rostro
crepitantes revisunt. Politian. c. 67. Miscel. ducus Ælianii testimonio de mu-
tuuo cornicum amore: cornicem existimat fuisse concordiz symbolum, non
ciconiam. Ego vero omnino intelligi ciconiam credo, imo respexisse Iuvena-
lem ad Ovidii vers. 5. Metam. *Ipsa sibi plaudat crepitante ciconia nido.*
Porro ciconias in auspiciis concordiæ polliceri scribit Jan. Duf. ad Arbitr. I. I.
Flavius Coniectan. c. 52. *Edem concordiæ simpliciter intelligi vult in qua*
Senatus a' iugando haberi solitus, testibus Varrone & Lampridio, & quo cum
crepitu confuxere Patres. *z*1 Si (inquit Poëta) summi magistratus, prætores,
&c. computent quantum anni reditus sportula referat, quid facient pauperes,
quibus sportula sola viatum & necessaria suppeditat? *z*2 Clientes & asseclæ.
* Fusca fumo domus, inquit Ramirel. ego ligna intelligo. *z*3 Plurimi Sena-
tores lecticis vesti petunt sportulam, circumducunt etiam zgrotas & gravidas
uxores, quarum nomine sportulam petant, interdum & absentes illas simulant
adesse in clausis lecticis.

104

Arguerint, licet ipse negem? sed *z*0 quinque tabernæ
*z*1 Quadrinventa parant, quid confert *z*2 purpura
*z*3 majus

Optandum? si Laurenti custodit in agro
Conductas *z*4 Corvinus oveis? ego possidco plus
*z*5 Pallante, & *z*6 Licinis. Expectent ergo Tribuniz
Vincant divitiæ: *z*7 sacro nec cedat honori, *z*8 Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat *z*9 albis.
Quando quidem inter nos sanctissima div. tiarum
Maiestas, et si *z*9 funesta Pecunia templo
Nondum habitas nullas numitorum erexitus aras,
Ut colitur Pax, atque Fides, Victoria, Virtus, *z*10
Quæque salutato *z*0 crepitat Concordia nido.
Sed cum *z*1 summus honor finito computet anno
Sportula quid referat, quantum rationibus addat:
Quid facient *z*2 comites, quibus hinc togæ, calceus hinc
est

Et panis * fumusque domi? *z*3 densissima centum
Quadranteis lectica petit, sequiturque maritum *z*11
Langida, vel prægnans, & circumducitur uxori.
Hic petit absentis, nota jam callidus arte.

S A T Y R A . I.

44 Ostendens vacuam, & clausam pro conjugi sellam.

45 Galla mea est, inquit, +⁶ citius dimitte, moraris.

47 Profer Galla caput: +⁸ nolivexare, qui escit. 126

Ipse dies pulchro distinguitur ordine rerum.

49 Sportula, 50 deinde forum jurisque peritus Apollo,

Atque triumphales, inter quas ausus habere

51 Nescio quis 52 titulos Ægyptius, atque 53 Arabarches:

Cuius ad effigiem 54 non tantum meiere fas est. 131

Vestibulis abeunt veteres, 55 lassique clientes:

Votaque deponunt, quanquam longissima cœnæ

Spes homini: caules 56 miseris. atque ignis emendus.

57 Optima sylvarum interea, pelagique vorabit 135

58 Rex horum, vacuisque toris tantum ipse iacebit

Nam de tot pulchris & latis 59 orbibus & ram

Antiquis, 60 una & comedunt patrimonia mensa.

Nullus iam parasitus erit, sed quis feret istas 139

62 Luxuriæ fordes? 63 quanta est gula, que sibi 64 to-

tos

Ponit apes, animal & propter convivia natum?

66 Pœna tamen præsens, cum tu 67 deponis amictus

Turgidus, & crudum pavonem in balnea portas.

68 Hinc subitæ mortes, atque intestata senectus.

69 It novæ nec tristis per cunctas fabula cœnas: 145

Ducitur 70 iratis plaudendum funus amicis.

71 Nil erit ulterius quod 72 nostris moribus addat

44 Distribu-
tori.

45 Vxor mea.

46 Nec valet,
dato & dimit-
te. 47 Inquit
distributor.

48 Respondet
maritus im-
pator, noliv-
xare, quiescit,
dormit.

49 Prima &
secunda horæ
clientes salu-
tant patronos
& sportulam
perunt. vide
Martial.ep. 8.
lib. 4.

50 Deinde de-
ducunt eos ad
formam Augu-
sti, in quo iura
reddebantur
juxta Appolloni-
nis eburneam
statuam. ubi
visuntur
triumphales
statue.

51 Crispinus,
uti vident in-
terpretes. Cum
vero neque
confer de re-

gimine nec statua Crispi. magis propendo in sententiam Alciati, ut si Tib.
Alexander, qui regebat Ægyptum ipse eiusdem nationis, teste Tacito 1. hist.
cui astipularunt Euseb. 1.2. Hieronymus ramen Iosephum à Iudeis creatum ducē
intelligi vult, cui postea propter ingenium, virtutem & vaucinum de imperio
Vespasianus statuam dedit triumphalem. 52 Imaginem 53 Arabie præfatus
mollis & delubitus, vel servorum ex Arabia summus. Turneb. legit Al-
barches, quem vide 11. lib. 25. c. & Brodzus 4. lib. Mise. c. 2. ex Iustin. au-
ediatis & Iosepho legit ἀλαζόγχη. male, credo. ut sit scripturæ magister,
ab ἀλαζόγχη, quod, Helychio teste, est atramentum. 54 Sed & alvum exonerare.
55 Post longam cœnæ expectationem. 56 Spe cœnæ reōt frustatis. 57 Opti-
mas feras & delicatissimos pisces. 58 Dives patronus. 59 Mensis vel patinis.
60 Ad quæm dominus & conjux soli accumbunt, vel sola, nemine ad cœnam
voeto. 61 Absimunt laitis epulis patria bona. 62 Luxuriosi sibi, amici for-
dide. 63 Iustus divitis & eis modi multorum. 64 In Romanorum apparatis
convivialis integer apponi solebat aper. 65 Quod multis sufficeret. Solidum a-
prum Romanorum primus in epulis apposuit P. Servilius Rullus. Plin. 1. 2. c.
51. 66 Nec tamien impune helluaris. 67 Balnea ingressurus portas pavonis
cœnem omnium difficillimæ concoctionis. 68 Ex nimia repletione & crudeli-
tate dum in balnea descendit. 69 Divulgatur rumor de tua morte per omnia
convivia. 70 Quibus iusteatus nihil reliqueris. 71 Nil sceleris aut vitiū rehat,
quod ————— 72 Perditis ac pessimis.

73 Posterit nec
pejora exco-
gitare pote-
tunt. 74 Stad
in summo , ut
ulterius ad-
eendi non pos-
sit. 75 Poëta
se ad scriben-
dum incitat.
*Immitte ru-
dentes, pan-
de vela, ac-
si quando a-
dia, toto in-
genio vehe-
re.* Plin. ep.
4. 1. 8.

76 Velorum
Met. 77 Græ-
torum Comi-
coram & Lu-
cili. 78 Ira &
odio adversus
vitia & vicio-

fos. 79 Libertas , quæ simpliciter sine velamento aut ambage loquitur quod
sentit. 80 Adeo per delatores à Domitiano oppugnata est & oppressa.
81 Mutius Albutius , quem insectatus est Lucilius Perf. Sat. 1. *Te Lupe, te
Mutis.* 82 Licet quidem , respondit monitor , Lucilio libere invehi in sce-
lera & flagitiosos. nondum inhibita à tyrannis libertare. sed si tu notaris Ti-
gell. vel alium quemlibet Imperatori gratum. De Tigellino supra , ad v. 58.
83 Indutus tunica molesta ex ipso, pice , & bitumine illito , ardebis. vid.
Sat. 8. v. 235. Brodum Miscellan. 2. 1. 9. c. & Sigonum de judiciis 2. 1.
22. c. 84 Fixo gutture ne se curvarent. Sic Plin. in Panegyrico. *Conigit
desuper in ueni delatorum supina ora, retorta sive cervices:* & Sueton.
de Vitellio c. 19. reducto coma capite, ceu noxii solent atque etiam mento
mucrone gladii subiecto, ut risendam præberet faciem, nere submitte-
ret. vel unco impatio. Senec. 3. de ira : circumdati defixis corporibus ignis.
whi alii legunt defossis corp. & ita fuleus est ipsa fossa. Lipsius ibi. 85 Lip-
sius in loc. cit. legit ex ver. cod. *Et latus medianus sulcus diducit arenam.*
ut sulcus sit fossa in media arena , qua defossi & ad palum defixi cremabantur
vivi , sicut proxime adnotatum est. Verum ad necis adactæ vel spontaneæ
necessitatem redactæ scrobes vel ab aliis vel ab ipsis præparari solitæ, forte ad
evitandum casum & huic in ipsa morte. Eiusmodi scrobem Niger tribunus
Flavio Vejano effodi in proximo agro iussit. Tacit. 15. Annal. Carnifices A-
lexandri duxerunt latrones ἐπὶ τὸ ὄψυχον. Philostrat. in vita Apollonii 1. c.
c. 8. Labeo apud Appianum 4. 1. bel. Civil. βιβλον θρύξ, &c. Sic Nero sibi
sero' em coram fieri dimicauit ad corporis sui modulum imveravit Sueton. c.
49. Ner. 86 Ergo, inquit Poëta Tigellinus qui, &c. vide supra 67. v. 87 Le-
thalem herba venenosa siccum. 88 In lectica alte erectus , suffusus pulvinis
pluma delicatissima farctis. 89 Vbi vero Tigellinus, vel ejusmodi qui spiam,
dicit monitor , obviam tibi fieri. 90 Tutius epico carmine historias scribes
& prælia , ut Virgilini certamina Ænei & Turni Rutulorum ducas. 91 Allu-
sum ad ἐπιστέλειν vel ἔγγραφα , ubi committebantur paria in αὐτομάχη
aut arena , veluti committebantur aries expendendæ in odeo , theatro , loco-
ve alio publico : sub præmio indice , spectaculo judice , voluptate sententia.
92 Neminem offendit Historia de Achille percusso.

73 *Posteritas: eadem cupient, facientque 73 mi-
nores.*
Omne in 74 præcipiti vitium stetit. 75 utere
velis :

Totos pande⁷⁶ sinus. Dicas hic forsitan , unde 150
Ingenium par materiæ ? unde illa 77 priorum
Scribendi quodcumque 78 animo flagrante liberet

79 Simplicitas ,⁸⁰ cuius non andeo dicere nomen.

Quid resert , dictis ignoscat⁸¹ Mutius , an non ?

82 Pone Tigellinum,⁸³ tæda lucebis in illa, 155
Qua stantes ardenti, qui 84 fixo gutture fumant,

85 Et latum media sulcum diducit arena.

86 Qui dedit ergo tribus patruis⁸⁷ aconita, rebatur

88 Pensilibus plumis , atque illinc despiciat nos?

89 Cum veniet contra, digito compescet labellum: 160
Accusator erit , qui verbum dixerit , hic est.

90 Securus licet Æneam , Rutulumque ferocem

91 Committas:⁹² nulli gravis est percussus Achilles,

SATYRA II.

19

*Aut multum 93 quæsitus 94 Hylas urnamq; secutus.
Ense velut stricto , quoties Lucilius ardens 165
95 Infremuit, 96 rubet auditor cui 97 frigida mens
Criminibus, tacita sudant præcordia culpa. (est
Inde isæ, & lacrymæ : 98 tecum prius ergo voluta
Hæc animo , ante tubas : 99 galeatum sero duelli
Pœnitet ; experiar, quid concedatur in illos, 170
Quorum² Flaminia tegitur cinis atque Latina.*

93 Ab Hercu-
le. 94 Qui
aquarium pro-
fæctus dum se
inclinaret, una
cum urna de-
cidit in flum.
Ascanium.

95 Infra indi-
gnabundo ore.
96 Pudore &
ira , quæ vin-

dictam cogitat. 97 Metu & conscientia scelerum. 98 Prisquam classicum
tanæ & Satyricum distingas stylum. 99 Pugna comissæ sera pœnitentia.
1 Quoniam itaque , inquit Poëta , periculose est plenum opus aleæ , legi-
busque caurum nequis vivos carmine proscindat , experiar qui liceat in
mortuos. 2 In viis Flam. & Lat. nobilium urnæ & reliquæ coadabantur, su-
per extrusis sepulchris.

SATYRA II.

Reprehendit hypocrisin in Philosophis , Iudicibus,
Sacerdotibus , Ducibus , Nobilibus : qui omnes
impie de inferorum suppliciis sentientes, vñctores
Ipsi à vñctis gentibus corrumpuntur, nec non alios
corrumpunt.

1 Ad barba ras
& remorissi-
mas uique
gentes rapida
fuga me con-
ferre malim,
quam hic Ro-
me degere,
ubi fuit Phi-
losophi verbis
quidem præ se-
ferunt conti-
nentiam , vita
vero & mori-
bus flagitosissi-
mi sunt & i
impurissimi.

Vltra¹ Sauromatas fugere hinc libet, & gla-
cialem

4 Oceanum , quoties aliquid de moribus audent
Qui⁵ Curios simulant , & Bacchanalia vivunt.
8 Indocti primum : quanquam plena omnia⁹ gypso
10 Chrysippi invenias. nam¹¹ perfectissimus horum
est,
Si quis¹² Aristotelem similem, vel¹³ Pittacon emit,
* Et jubet¹⁴ archetypos¹⁴ plutenum servare¹⁵ Clean-
thas.

Fronti nulla fides. quis enim non¹⁶ vicus abun-
dat

17 Tristibus obscenis & castigas turpia , cum sis

2 Europe atque Asia versus Boream incolas. Russos & Tartaros. 3 Septen-
trionalem. 4 Mare ab æræ , celer & vñctus fluere. 5 Supple differere aut
præcipere. 6 Continentiam M. Curii viri frugalis & optimi. 7 Tan-
quam celebrantes Bacchanalia , omnium scelerum seminarium , Liv. 4. 9.
8 Apprime indocti. 9 Statua gyp'acea. 10 Stoici & in Dialecticis acutissimi
& acerimi. 11 Ironice vel Stoïcorum perfectissimus haberi vult.
12 Imaginem Aristotelis vel Pittaci sapientis. * Ordo est , jub. plur. ser-
arch. Cle. 13 Primogenios & originiles typos ad vivam imaginem for-
matos. 14 Armarium, museum. 15 Imagines Cleanthis Philosophi diligenter-
issimi , & aliorum Philosophorum. 16 In urbe. 17 Hypcritis , fronte se-
veris , vita turpibus.

1 Pathica sen-
 tina. Sync-
 doch. notissi-
 mus pathicus.
 2 Cin̄dos &
 Draucos, qui
 tamē Socratis
 san̄imoniā,
 & disciplinam
 p̄ se ferunt.
 & ipse Socra-
 tes male au-
 diebat nomi-
 ne mas. amo-
 ris. Lucian.
 Βίον πράγματις
 & ἀληθείαι
 ἵστορ' ας λό-
 γος. β & ει-
 νούσι. Firmi-
 cus lib. 7. c.
 14. Suni ta-
 mē qui legi
 volunt Sota-
 décos à Sotade
 poëta Maro-
 nensi, qui primus scriptis cynēdica de quo Suidas & Strabo. 3 Gravem & seve-
 rum. 4 Λειτουργία τοῦ θεοῦ. Vide Pershi Satyr. 4. vers. 40. 5 Ut qui sciat
 ulcerā hæc ex turpitudine conflata esse, & jussa incidi, ut ad eandem redeas. 6
 Ulcerā podicis ex attritu nata; ut hic in pathicis. alias iis, qui nudo equo insi-
 dent, ut Martial. epigr. 86. l. 14. quæ à similitudine, quam habent cum fieci,
 quam mariscam appellant, dicuntur: ut Græci στρατιώτες. 7 Voluntas & specio-
 sum silentii studium. 8 Crine Stoicos. Stoici autem ad eum tondebantur, ut
 coma brevior esset supercilio. 9 Tolerabilius simpliciusque facit Peribonius.
 10 Insignis ille cin̄dos, turpitudinem palam professus. 11 Huius virtus non ma-
 litiae suæ, sed fatis imputo vel crasi, seu potius ἀνέπειρος, imo ἀνελαστός ut
 Pers. 3. de Natura. Sed stupet hic virtus. 12 Morbum animi. i. e. virtus & levi-
 tatem, vel etiam corporis morbos sc. mariscas, ut supra v. 13. 13 Sed illi longe
 peiores qui talia (id est, ex impetu peccantium) virtus increpant. 14 Gravibus,
 severis, quæ Herculem Prodici illum in bivio (ut est apud Xenophōt. ἀπορρήνη).
 15. 1) deceant. vel grandibus & magnificis. quælia usurparet fortis ille Hercules,
 15 Stoice pathice. egone te ceventem. i. e. clunes agitantem vereborū inquit Va-
 ril. vir notissima infamia. 16 Tib. & Cajum, qui tribuni, dum reducere leges a-
 grarias conarentur, ipsi oppressi sunt cæsiique. 17 Quis non omnia confundat &
 exclamer, O cælum, o terra, o maria Neptunia! 18 Qui furtis & rapinis Si-
 ciliam spoliavit, nosissimus ex Ciceronis in eum actionibus. 19 Qui interfecit
 P. Clodium notus item ex Cicer. 20 Nobilis adulterio Cæsaris uxoris, germana-
 que sororis incestu. 21 Coniuratores in Remp. 22 Proscriptionstabulam. 23
 Cæsar, Pompejus, Crassus, relictus Augustus, Lepidus & Antonius, qui idem
 fecere quod Sylla. 24 Aliorum rigidus censor. Nestine illos (inquit Plin. ep.
 22. l. 8.) qui omnium libidinum servi, sic aliorum virtutis irascuntur, quasi
 invideant, & gravissime puniunt quos maxime imitantur? 25 Tragici
 argumenti, tragediis digni. 26 Claudius Imperator Agrippinam filiam fratribus
 Germanici duxit, quæ sapienter fecit, ne cohæredē Neroni pareret: eum
 vero Iuliam nominet, idque nuper factum dicat, intellige de Domitiano, qui
 Iuliam Titi Vetus anni filiam alteri nupiam corrupti, eique coacte conce-
 putum a se abigre mortis causa exitit, Suet. Domitian. c. 22.

SATYRA II.

17

Concubitu: qui tunc 44 leges revocabat amaras 30
 Omnibus, atque 45 ipſis Veneri Martique timendas:
 Cum tot abortivis fœcundam Iulia vulpam
 Solveret, & patruo ſimileis effunderet 46 offas.
 Nonne igitur jure ac merito 47 vitia ultima 48 fitos
 Contemnunt Scauros, & 49 caſtigata remordent? 35
 Non tulit ex 50 illis⁵¹ torvum⁵² Laronia quendam
 Clamantem toties: Vbi nunc⁵³ lex Iulia? dormis?
 Ad quem 54 ſubridens: 55 Felicia tempora, quæ te
 Moribus opponunt: 56 habeat jam Roma pudorem,
 57 Tertius ē cœlo cecidit Cato. ſed tamen unde 40
 Hæc emis, hirſuto ſpirant 58 opobalsama collo
 Quæ tibi? ne pudeat dominum monſtrare tabernæ,
 Quod ſi 59 vexantur leges, ac jura: citari
 Ante omnes debet⁶⁰ Scantinia. respice primum
 Et ſcrutare viros. faciunt hi plura. 61 ſed illos 45
 Defendit numerus junctæque umbone pha-
 langes.

Magna inter molleis concordia. non erit ullum
 Exemplum in noſtro tam detestabile ſexu.

62 Tædia non lambit Cluviam, nec Flora Catullam.
 63 Hispo ſubit juvenes, & morbo pallor⁶⁴ utroque. 50
 Nunquid nos agimus cauſas, civilia jura
 Novimus, aut illo ſtrepitū ſtra veſtra moventus?
 Luctantur 65 paucæ, comedunt 66 coliphia paucæ:
 Vos lanam trahitis, calathisque peracta refertis
 Vellere: vos tenui 67 prægnantem ſtamine fuſum 55
 68 Penelope melius, levius torqueſtis 69 Arachne:
 Horrida quale facit refidens in^{1°} codice pellex.

Laronia ſubridens. 55 Ironicè. 56 Vereantur Romani peccare te p'reſente, ut
 quondam Catone in Floralib. 57 Tertius mo'um gravis caſtigator, adjectus
 Cenſorio & Uticensi. 58 Plinio oleum Balsaminum ab ὄπεσ, id eſt, ſuccus,
 & βέλασχον, à id eſt, princeps olei. 59 Excitantur ne dor-

miant. ut v. 37 60 In p'edicones lata, dicta à C. Scantinio, qui Marcelli
 filium de ſupro appellavit. Valer. Max. I. 6. c. 1. quamvis autem leges ple-
 runque habent nomen ab eis, qui rulerunt, non raro item à damnatis, ut
 Laja à Lajo, qui primus omnium intulit ſtuprum Chryſippo Pełopis filio.
 61 Verum illi ſe forſan ſatiſtutos credunt, quod plures ſunt, numero ſcili-
 ter pugnantes, & ſe invicem tutantur faſa quaſi teſtudine οὐρανούς, ortes.
 62 Ipiſa meretrices non fellant. 63 Cinædus quispiam. 64 Agendo & pa-
 tiendo. 65 Nævia enim in prima Sat. ſigit aprum, & in ſexta ſunt que in
 theatris luctantur. 66 Luctatorum cibos ceu panes. vide que ad Martialis ep.
 66. I. 7 noravimus. 67 Gravidum, intumefacentem filo. 68 Vlyſſis uxore,
 que procoſtela, quam nocte retexebat, decepit. 69 Puella Lydia. à Pallade,
 quam in certamen textoriæ artis provocarat, vieta & in araneam verſa. 70 Li-
 gneo ſtipite, quem alligatum, servi, qui deliquerant, trahebant, cuique iuli-
 debant. Angl. à clog.

44 Iuliam
 contra adul-
 teros, & alte-
 ram qua in-
 terdictum ma-
 res caſtrari.

45 Diis adul-
 teris. 46 Fœ-
 tus immatu-
 ros, embryo-
 nes, deformes
 instar Domi-
 tiani. 47 In-
 temperantes,
 extreme vi-
 tiosi. 48 Hy-
 pocritas, cu-
 juſmodi erat
 M. Aem. Seau-
 rus, cui fuit
 (teſte Sallu-
 ſtio) nobilis,
 impiger, &c.,
 ſed & callide
 ſua vitia oc-
 cultans. Sy-
 necl. 49 Et
 ipſi objurgati
 remordent, id
 eſt viceſum
 objurgant.

50 Hypocritis.
 51 Severum.
 52 Mulier di-
 vites eademque
 procax.

53 Verſ. 30.
 leges ama-
 ras. 54 Ait

כְּלַע

71 In adulterio cum domino deprehensis, & perpetuo lanificio damnata.

72 Ex asse hærede constiuto. 73 Testamenti tab.

74 Hist. Pacuvius, dives infamis, de quo Sat. 12. vers. 128.

75 Vxori ut taceret liberum cum marito seclusus.

76 Cum marito & Draugo.

77 Mariti molles uxori bus, ut taceant, dant lapillos pretiosos ad ornatum & oblongos in modum Cylindri, in aures, uniones ovali formam habentes. Plin. de Beryllis.

I. 37. c. 5. Solin. Polyhistor. c. 65. 78 Miseris mulierulis. 79 Castigatio morum ignoscit virorum malorum nequit, vexat mulierum simplicitatem. alii polypo si magis quam nasuti per corvos intelligi fel volunt. 80 Simplices & infirmas mulieres. 81 Fugerunt, inquit Poëta, sicut illi, nec sibi constantes atque scelerum consueti Philosophi Latoniam. 82 Vestes modo vestes vocandæ sunt, inquit Senec. 2. de Benef. in quibus nihil est. quo defendi corporis aut denique pudor possit, &c.) fericas vel bombycinas molli intextas substamine & in tantum tenues, ut per eas si gula membra persipci possint. Ut denudet farnias vestis. Plin. 11. 22. 83 O Index, alluditque vel ad Criticum, vel ad Creram inf. in qua fuerunt judices feverissimi, Iovis filii. 84 Meretrices & moechas. 85 Foeminis quippe adulterii convictis non nisi virili toga induitis in publicum prodire licet. 86 Sed, inquires, Sol in mense Iulio ardet. 87 Nudus itaque eas. præstat enim te infanum quam mollem haberi. 88 Ironice. Egregius sane judex, quem audiant illi prisci Romani militiae & agricultura intenti sub infantia & juventute imperii Rom. 89 Erecenti prælio redeuntes antiqui illi & bellicosi Romani. 90 Rustici illi rudes & ab omni mollitie alieni. 91 Quid convitorum non proclametis, O antiqui Romani militiae & agricultura horridi, in mollem hunc judicem? 92 Multo minus judicem. 93 Membra per vestem tenuem apparent. 94 Tu mollium commercio corruptus mox & aliis affricabilis hanc molliticilabem, non secus ac, &c. * Alii legunt trur gine. 95 Ex opinione vulgi, inquit Turneb. c. 17 censentis manam sub vindemiam ab altera conspecta colorari, vel corrumpti.

71 Notum est, cur 72 solo 73 tabulas impleverit 74 Hirster

Liberio, dederit vivus cur multa 75 puella, Dives erit, magno quæ dormit 76 tertia lecto. 60 Tu nube, atque tace. 77 donant arcana cylindros. De 78 nobis post hæc tristis sententia fertur: Dat veniam 79 corvis, vexat censura 80 columbas.

81 Fugerunt trepidi vera, ac manifestacanentem Stoëcida quid enim falsi Laronia? sed quid 65 Non facient alii, cum tu 82 multititia sumas

83 Cretice, & hanc vestem populo mirante perores In 84 Proculas & Pollineas? est mocha Fabulla, Damnetur si vis, etiam Carfinia: 85 talera

Non sumet damnata togam. sed 86 Iulus ardet, 70 Aftuo. 87 nudus agas: minus est insania turpis.

88 En habitum, quo te leges, ac iura ferentem

89 Vulneribus crudis populus modo vixit, & illud

90 Montanum positis audiret, vulgus aravis.

91 Quid non proclames, in corpore judicis ista 75 Si videas & querero, an deceant multititia 92 testem?

Acer & indomitus, libertatisque magister

Cretice 93 pelluces. 94 dedit hanc contagio labem,

Et dabit in plureis: sicut grex torus in agitis

Vnius scabie cadit, & * portrigine porci, 80

* Vvaque conspecta livorem dicit ab uva.

Fœdus hoc aliquid quandoque audebis amictu.
¶ Nemo repente fuit turpissimus. accipient te
Paulatim, ⁹⁶ qui longa domi redimicula sumunt
Frontibus, & toto posuere monilia collo, 85
Atque⁹⁷ Bonam teneræ placant abdome⁹⁸ por-
cæ,

Et magno craterem deam: sed⁹⁹ more sinistro
Exagitata procul non intrat fœmina limen.
Solis ara deæ maribus patet. Ite profanæ,
Clamatur: nullo gemit hic tibicina cornu. 90

* Talia¹ secreta coluerunt* Orgia tæda

² Cecropiam soliti³ Baptæ⁴ lassare⁵ Cotyutto.

⁶ Ille supercilium madida fuligine * tactum

⁷ Obliqua producit acu, pingitque trementeis

Attollens⁸ oculos, ⁹ vitreo bibit ille Priapo, 95

¹⁰ Reticulumque comis auratum ingentibus implet.

Cœrnlea indutus¹¹ scutulata, aut²² galbana rasa,

¹³ Et per Iunonem domini iurante ministro.

¹⁴ Ille tenet speculum pathici gestamen Othonis,

Actoris Arunci spolium: quo se¹⁵ ille videbat 100

96 Inuit ef-
fœminatos
sacerdotes,
quos in Alba-
no Domitia-
nus constitue-
rat, qui cele-
brarent quot-
annis Quin-
quatria Mi-
nervæ, cui
collegium ibi-
dem consecra-
rat. Suet.

Dom. 8.c. at-
que horum sa-
era dicit ma-
gis Orgia &
Cotytia re-
ferre, quam :

Gynæcia.
97 Minervam
Dom tiano
supersticiose
cultam eni-
mæ celebra-
rent Albani

isti Flaviales sacerdotes eadem religione qua matronæ Rom. colebant Bonam
deam, Majam, Terram, Proserpinam, Opem, &c. Vide Macrob. 1. Sat. 12.
98 Quæ propria est Terræ hostia. quod ea legetes quas Ceres Proserpinæ ostendat primum est depasta. Macrob. ibid. 99 Contrario ritu, amotis feil. for-
minis, ut in τοῖς γυναικείοις excluduntur mares. ita ut vera sit illa Etymolo-
gia Apollonii interpretis. Orgia dicta ἀπό τῷ ἐργαστηρίῳ, quod profani arceantur
à sacris, ictuncque alii deducunt ἀπό τῆς οργῆς, furore Bacchico, alii ἀπό
τῶν πονών, montibus in quibus celebrantur, &c. * Neque minore cum turpi-
tudine, scelere & impudicitia, celebrantur hæc Minervæ Quinquatria, quam
nocturna illa sacra Cotytia à Thracibus recepta coluerunt Athenis sacerdotes
Deæ Cotytus, Baptæ diæti, aut Romæ quondam apud nos Bacchanalia om-
nium flagitiorum seminarium. 1 Nocturna vel mystica face. 2 Athenien-
sem, à prima Athenarum Rege. 3 Sacerdotes molles & effœminati deæ Co-
tytus, in quorum latciviam scripsit Eupolis comoëdiæ Baptas. 4 Ad laff-
tudinem saltare, vel fistam deæ personam delassare. 5 E psaltria seu saltarie
deæm impudentiae. Politiani Miscel. cap. 10. 6 Alius supercilium denigrat.
Tanta est decoris affectatio, ut tingantur oculi quoque, inquit Plin. lib. 11.
c. 27. Oculos eiusmodi Hieronymus vocat, orbes stictio fuliginatos. * Alii
tinet. 7 Calamistro. Ang. A crizzling pin. acu erinali, Apulejo. 8 Genas vel
pilos oculorum, vel ipsa supercilia. 9 Non secus ac impudica ac libidine effe-
rata mulier, quæ ex pene è vitro fatto bilit. 10 A Coife or Call. 11. Vestimen-
ta plurimas secularum formas habentia, quales cernuntur in aranearium telis.
12 Subalba, à flore galbani ferulæ in Syria, cuius succus notus, vel galbina-
i. e. cœrulea vestimenta rasa, quæ pilis & vilis carent. 13 Ipso servo in tan-
cum molli, ut juret (more domini sui) per Iovem, Herculem, &c. sic Quar-
tilla apud Petronium: Iunonem meam iratam baheam, si, &c. 14 Alius ha-
ber speculum quod gestarat Ortho Imperator, infar hastæ, vel quo munere O-
thonis gloriatur iste que insolenter, ac Turnus hasta Actoris Arunci apud
Virg. 12. Æn. 15 Otho.

- 16 Ironice.
 17 Inter Othonem & Vitellium. Nec deerant (inquit Tacitus de hoc ipso bello) qui ambitione stolidi luxuriosos apparatus conviviorum , & irritamenta libidinum , ut instrumenta belli , mercantur . 18 Partum convenienter inter se hæc Othonis , qui veluti fortis ac summus civis curavit Galbam interficiendum . simul cum Vitellio de palatio & imperio Rom. dimicavit : idemque molliis se quotidie rasit , & pane lacte asinino madido faciem perpolivit . Sueton. Otho. 12. cap. Sed non erat Othonis molliis & corpori similis animus , inquit Tacitus : hist. 19 Oppidi inter Veronem & Cremonem , ubi Othoniani à Vitellianis vieti . ipse Otho , qui malis consiliis authoribus obaudiens Brixellum concederat , accepto clavis nuncio , civilis belli odio se interemit . 20 Cujusmodi molliorem in speculo & fuelis sibi , quandiu bella exercebant , negarunt luxuriosissime illæ reginæ Babyloniz & Ægypti . 21 Viæ navali prælio ad Aetium . 22 Inter hos molles sacerdotes Flaviales in collegio Albano supra ad vers. 26. 23 Turpis libertas sermonis , qualis est inter Gallos deinceps Phrygiz sacerdotes , semiviros in honestos & obscenos . 24 Lasciva & dissoluta . 25 Numine affatus , furiis correptus . 26 Gula , vel etiam vocis . 27 Gula & vitiis dignus , qui huic turpi collegio præcesset . Dignum patella operculum . 28 More sacerdotum Phrygiz deinceps . 29 Quæ iis muliebria patientibus nulli est usui . 30 Lapideis vellesta Samia ad imitationem Atis pueri Cybele dilecti . 31 Penem . virilia . 32 Nobilis . 33 Dotis nomine . 34 Aut certe tubicini . 35 Nuptiales & dotailes . 36 Acclamatum est ; Feliciter celebrant nuptias . E formula gratulationis bonique ominis . Senec. Epist. 67. 37 Posita est . ut in prima Sat. Sportula sedet . vel multi cœnantes sedent . 38 Gracchus . 39 Cornicinis aut tubicinis . 40 Qui spurcissimos hos mores corrigit . 41 Qui in peccatis harugarum , id est , hostiarum extis portenta hæc expiat .
- 16 Res memoranda novis annalibus , atque recenti Historia , speculum ¹⁷ civilis sarcina belli .
 18 Nimirum summi ducis est occidere Galbam , Et curare cutem summi constantia civis : 105
 19 Bedriaci in campo spolium afflare Palati , Et pressum in faciem digitis extendere panem ,
 20 Quod nec in Assyrio pharetrata Semiramis orbe ,
 21 Mæsta nec Actiaca fecit Cleopatra carina .
 22 Hic nullus verbis pudor , aut reverentia mensæ : 110
 Hic ²³ turpis Cybeles & ²⁴ fracta voce loquendi
 Libertas , & crine senex ²⁵ phanaticus albo
 Sacrorum antistes , rarum ac memorabile magni
 26 Gutturis exemplum , 27 conducendusque magister .
 Quid tamen expectant : 28 Phrygio quos tempus
 erat jam 115
 Mere 29 supervacuam ³⁰ cultris ascendere ³¹ carnem ?
 Quadringenta dedit ³² Gracchus festertia ³³ dotem
 Cornicini , ³⁴ sive hic recto cantaverat ære .
 Signatae ³⁵ tabulæ , ³⁶ dictum feliciter . ingens
 Cœna ³⁷ sedet : gremio jacuit ³⁸ nova nupta ³⁹ matriti . 119
 O proceres , ⁴⁰ censore opus est , an ⁴¹ haruspice nobis ?
 Scilicet horrees , majoraque monstra putares ,
 Si mulier vitulum , vel si bos ederet agnum ?

42 Segmenta, & longos habitus, & 43 flamea sumit:
 44 Arcano 45 qui sacra ferens nutantia loro 125
 Sudavit clypeis & ancilibus, 47 o pater urbis!
 Vnde nefas tanum Latiis 48 pastoribus? unde
 Hæc tetigit, 49 Gradive, tuos⁵⁰ urtica nepotes?
 51 Traditur ecce viro clarus genere atque opibus vir:
 Nec galeam quassas, nec terram cuspidi pulsas 130
 Nec quereris⁵² patri. vade ergo, & 53 cede severi
 Ingeribus campi, quem negligis.* Officium cras
 Primo sole mihi peragendum⁵⁵ in valle Quirini.
 * Quæ caussa officii? quid queris? nubit amicus,
 Nec multos adhibet. liceat modo vivere: fient, 135
 Fient⁵⁶ ista palam, cupient & 57 in acta referri.
 Inter ea tormentum ingens⁵⁸ nubentibus hæret,
 Quod nequeunt parere, & 59 parturetinere maritos.
 Sed 60 melius, quod nil animis in corpore juris
 Natura indulget steriles moriuntur, & illis 140
 Turgida non prodest condita pyxide⁶¹ Lyde:
 Nec prodest agili palmas præbere⁶² Lupero.
 Vicit & hoc monstru⁶³ tunicati⁶⁴ fuscina Gracchi,

42 Monilia
 interpretatur
 Servius, 1.
 Æneid. ego
 fimbrias expo-
 suerim. An-
 glie. garas
 or laces, quas
 mulieribus
 aureas indul-
 tas testarur
 Valer. lib. 5.
 c. 2. 43 Ve-
 lamenta lutea
 vel rubra, qui-
 bus tegi novis
 nuptiis mos
 erat. 44 Ab
 interiore par-
 te annexo,
 vel ipso an-
 cili pluribus
 e, usdem for-
 mæ, immisto,
 ne posset di-
 gnosci. mox,
 not. 46.

45 Vnus è Saliis, id est, Martis sacerdotibus, qui ancilia collo suspensa ferebat
 saltando sudans. 46 Scutis ancilis. i. e. undique circumcisus, è quibus primum
 è celo decidisse fertur, oraculo edicti Romani ibi fore perpetuum imperium,
 si hoc asservaretur, ad ejus similitudinem & alia undecim effinxere ne in-
 ternosceretur. 47 Mars pater Romuli, qui urbem Rom. condidit. 48 Rudi-
 bus primum & agrestibus. 49 Mars à gradiendo in belloultro citroque, vel à
 ἄγρῳ, hastam vibro. 50 Libidinis pruritus. 51 In Matrimonium Dori-
 phoro liberto, sicut ipsi Sporus, ita ipse denuplit: voces quoque & ejularus
 vim parientium virginum imitatus. Sueton. Nero. 29.c. 52 Apud patrem lo-
 vem. 53 Recede à Campo Martio severo, quod in eo fiebant comitia, exer-
 citia miliaria, & olim judicia. * διαλογικὴ hæc. 55 In portico vel templo
 Quirini. i.e. Romuli. 56 Marium inter se sponsalia & nuptiæ. 57 Publico
 decreto, ut illa, quæ in libros actorum referuntur, tanquam res memorabi-
 les, & quæ natu ac legitimæ sint, vel, liberos habere cupient, quos patres
 professi in acta publica referebant. Iulius Capitolinus in Gordianis in Aure-
 lio. vide quæ ad v. 83 Sat. 9. libris actorum spargere gaudes Argumenta
 viri. 58 Masculis hisce. 59 Ne steriles repudientur: liberi enim pignora &
 vincula conjugii. Femina cum sennit reinet connubia parti. Vxorisque
 decus matris reverentia pensat. Nos Lucina fugit, nec pignore nitimur
 ullo, &c. Claudio. in Europiam 1. 60 Bene consuluit viris natura, ut si maxi-
 me velint tamen non possint in mulieres transformari. 61 Arachne, ferunt
 (inquit Iunius) Physici, mulierem sterilem concipere posse, si pyxide inclusam
 araneam gestet in sinu. Turneb. l. 15. c. 17. de unguentaria aliqua crassa intel-
 ligit Lyde, quæ medicamina sterilitatem amoventia promittit & venditat.
 62 Luperci sacerdotes Februentes nudi per urbem discurrebant, hinc fœcunditatem sperantes.
 63 Deposita nobili toga, induit tunica sine manicis Retiarii gladiatoris, qui
 inermis & in sola tunica pugnabat. 64 Fuscina & reti armatus. Retiarius
 mīlīōnēm, cuius galeæ inerat pisces effigies, in amphitheatro captabat,
 subinde dicens, pīscem peto, non te peto, quid me fugis Gallo?

65 Manliis.
66 Posteris,
nepotibus Ä-
milii. 67 No-
bilibus in pri-
mosubsellio-
rum ordine
spectantibus.
Podium au-
tem locus in
Theatro Or-
chestra prox-
imus. 68 Præ-
torem, qui
munera gla-
diatoria exhi-
bet. Munera-
rium. Alii
in eligunt
Neronem, a-
lli Domitia-
num.

69 Hinc ve-
ro hæc oriun-
tur sceleræ,
quod inferos,
fabulas esse a-
niles credant
omnes.

70 Quo Cha-
ron ratem su-
bit. 71 In-
fantes qui
nondum qua-
drimi in bal-
neis non la-
vantur qua-

drante. 72 Scipiones qui in Hispania perierunt, vel Africani major & mi-
nor. 73 306 Fabii à Veientibus ad Cremeram flu. intercepti & cæsi. 74 In
Apulia ab Annibale. 75 Animæ virorum in bello cæsorum. 76 Turpis &
monstrosa, cujusmodi nunc sunt animæ. 77 Veluti ipso visu contaminati.
78 Ignis ad expugnandum, & _____ 79 _____ Aqua ex aspergillo
laureo. 80 Et tamen traducimus omnes illuc, ad inferos, reddituri apud
judices vitæ rationem, & visuri, quæ in vivis non creditus vera, pender-
que hoc à versu 154. supra. 81 Hybernia, Irlandia. 82 Insulas xxx. à Sep-
tentriionali parte Britannia à Claudio Imperatore adjectas Rom. imperio.
83 In Solsticio æstivo. 84 Nos Romani iis vitiis vieti sumus, quæ barbari
illi quos armis vicimus, non agnoscunt. 85 Qui tamen aliqua occasione ad
nos comeant, à nobis corruptelam morum sibi contrahunt & in suam pa-
triæ referunt: ut ille Zelates qui obses huc ex Armenia datus se expulse
libidinoso tribuno. 86 Ironice. 87 Si diutius hic morentur, omittent &
exuent cum patriis armis, cultellis, frænis & flagellis, quibus usi fuerant
domi in studiis venationum & exercendorum equorum, & vestitu, braccis,
quæ Phrygibus, Lydis, Persis, in usu non fecerat ac Gallis, (vide quæ Ios.
Scal. ad Propert. 4. lib. & quæ Casaub. ad Suetonii August.) mores etiam
patios simplices & honestos, atque una cum Romano cultu mores effemina-
tos (qui prætextam parum decent) domum referent.

Lustra vitque fuga medium gladiator avenam,
Et 65 Capitolinis generosior, & Marcellis, 145
Et Catuli 66 Paulique minoribus, & Fabiis, &
67 Omnibus ad podiumspectantibus. his licet 68 sp-
sum

Admoveas, 68 cuius tunc munere retia misit.
69 Esse aliquos Maneis, & subterranea regna,
Et 70 contum & Stygoranas in gurgite nigras, 150
Atque una transfre vadum tot millia cymba,
Nec pueri credunt, nisi 71 qui nondum ære lavantur.
Sed tu vera puta. Curius quid sentit, & ambo 153
72 Scipiadæ quid Fabricius, manesque Camilli?
Quid' 73 Cremeræ legio, & 74 Cannis consumpta
juventus,

Tot 75 bellorum animæ? quoties hinc 76 talis ad illos
Umbra venit, cuperent 77 lustrari, si qua dareni-
tur

78 Sulfura cum tædis, & si foret 79 humida laurus.
80 Illuc hæci miseri traducimur: arma quidem ultra
Littora 81 Iubernæ promovimus, & modocaptas 160
82 Orcadas, ac 83 minima contentos nocte Britannos.
Sed 84 quæ nunc populi fiunt victoris in urbe,
Non faciunt illi quos vicimus. 85 & tamen unus
Armenius Zelates cunctis narratur ephebis
Mollior ardenti sese indalsisse Tribuno. 165

86 Adspice quid faciant commercia: venerat obses.
Hic fiunt homines, nam 87 si mora longior urbem
Indulxit pueris, non unquam deerit amator:

S A T Y R A III.

23

Mittentur braccæ, cultelli, fræna, flagellum:
Sic prætextatos referunt^{et} Artaxata mores. 170

Majoris
Armenie ur-
bem iuxta A-
raxem sitam,

S A T Y R A III.

Inducitur Vmbritius aruspex, poëtæ causas red-
dens, cur Baïas migret à Roma, in qua per Græ-
corum aliarumque gentium, quæ in urbe m con-
fluxere, adulaciones, delationes, veneficia, alias
que malas artes, ut & ruinas, incendia, pauperum
contemptum, vim & latrocinia, honesto civi in ur-
be non sit locus.

Q Vamvis digressu veteris¹ confusus² amici;
Laudo tamen³ vacuis quod sedemfigere⁴ Cu-
mis

Destinet, atque⁵ unum civem donare⁶ Sibyllæ.
7 Larua⁸ Baïarum est, & gratum littus amœni
Secessus. ego vel⁹ Prochytam præpono¹⁰ Suburræ. 5
Nam¹¹ quid tam miserum, tam solum vidimus, ut
non

Deterius credas: horrere incendia, lapsus
Tectorum assiduos, ac mille pericula sævæ
Vrbis, &¹² Augusto recitanteis mense poëtas?
Sed dum¹³ tota domus rheda componitur una, 10
¹⁴ Substituit ad¹⁵ veteres arcus, 16 madidamque Ca-
penam:

Hic, 17 ubi nocturnæ Numa constituebat amice.
Nunc¹⁸ sacri fontis nemus, & delubra locantur
19 Iudeis: ²⁰ quorum cophinus fænumque supellex.
Omnis enim populo mercedem pendere iussa est 15
²¹ Arbor, & ejectis²² mendicat sylva Camœnis,

¹ Perjur' a-
tus, tristis
sum.

² Vmbritii
aruspices eius
temporis pe-
ricti.

³ Non ita ci-
vium plenis.

⁴ Campanæ
civitate anti-
quissima.

⁵ Se addere
civem.

⁶ Quæ Cu-
mis facillum
habuit.

⁷ Roma pro- |
ficiiscentibus
per Cumas
iter est, &
tanquam in-
troitus ad Ba-
jas.

⁸ Vrbis in Campania amoenissimæ. 9 Insulam in litore Campano. 10 Vico Rome celeberrimo. 11 Quid alibi tam miserum neque aliis admisum ma-
lum, quo Romæ non sit deterius? vel quid fuit tam miserum atque unice
horrendum, quod ne quid miseriis contingat, non metuas? 12 Quo, ubi
ceteris vacat per intensum fervorem, poëtæ mali importuna recitatione ob-
vios eneant, Empharice, quasi hoc omnium sit miserrimum. 13 Supellex
& facultates Vmbritii. 14 Vmbritius exspectans rhedam. 15 Romuli vel
Horatiorum, in memoriam Victoriz eretos. vel, arcus aquæductuum qui
illuc erant. 16 Propter fontes & aquæductus, qui in propinquo illius porre-
sunt. 17 Vbi constitutum Egeriae denuntiabat. vel, ubi constituebat si-
mulatum congressum & loquendi tempus cum Nympha Egeria. 18 Lucus
Aricinus, fons, & delubra Musis à Numa sacrata. 19 Urbe à Domitiano pul-
sis. 20 Quibus vas ex virgultis & fœnum est universa supellex. 21 Ad
quam jumentum ligari posset. vel, sub cuius umbra quiescere liceret. 22 Iu-
dei sylvam incoleentes mendicat, ejusq; Camœnis, quibus sacrum erat nemus
cum delubro.

23 Ego &
Vmbricius in
Arcinum lu-
cum descendи-
mus.

24 Illi natu-
ralibus & sim-
plicibus.

25 Fontis,
nullus enim
fons numine
vacare crede-
batur.

26 Natura-
lem. 27 Arte
posita marmo-
ra. 28 Ita in-
cipit Vmb.

29 Atque ea-
dem eras ter-
ret . id est,
imminuet ali-
quid de exi-
guis.

30 Cumas,
quo Dædalus
e Creta fugit.
31 Dum Par-
earum uni
superest filum
vitæ meæ,
quod tor-
queat.

32 Excedamus
patria.

33 Adulatores
olim cornici-
nes, nunc Ro-
mæ publica-
ni. 34 Candi-
da de nigris,
& de can-

dentibus atra. Falsa in vera, viria in virtutes. 35 Reficiendam. 36 Aquam
venalem, vel, è fluminibus vectoriis lucrum. 37 Portuum vectigalia & statio-
nis pretium. 38 Cloacæ , vel lacunæ ad fordes expurgandas. 39 Sub hasta
fixa, quæ publicæ auctionis nota est, servi capit venale exponere. 40 Art. &
Cau. 41 In muneribus gladiatoriis per municipia buccas & buccinas loca-
bant. 42 Ipsi ad opes provecti & præfecti nunc edunt gladiatoria. Neque
enim citra censu adeoque personæ rationem datum est jus edendi publicæ
munera. Extat apud Tacitum 4. Annal. S. C. quo caurum, Ne quis gladi-
torium munus ederet, cui minor quadringentorum millium res esset. 43 Quod
signum est velle populum interfici viatum: uti contra, pressus pollex, nota erat
populi intercedentis pro viato, ne jugularetur. Politian. Miscell. 42. cap. 44
Cum populi applausu. 45 Purgandas. * Poscere nequeo adulatore librum
quem non probo. 46 Ut futura canam Astrologus. 47 Inquirentibus in patrios
annos. 48 Viëmarum exta inquirro, rubetarum tamen exta ad veneficia nos-
tracto.

D. I. IVVENALIS

23 In vallem Egeriae descendimus, & speluncas
Diffimiles²⁴ veris, quanto præstantius esset
25 Numen aquæ, viridi si margine clauderet undas 19
Herba, nec¹ ingenuum violarent²⁷ marmora to-
phum?

Hic tunc²⁸ Vmbricius: Quando artibus, inquit,
honestis

Nullus in urbe locus, nulla emolumenta labo-
rum,

Res hodie minor est here quam fuit,²⁹ atq; eadem cra-
Deteret exiguis aliquid: proponimus³⁰ illuc
Ire, fatigatas ubi Dædalus exuit alas: 25
Dum nova canities, dum prima, & recta senectus,
Dum superest³¹ Lacheſi quod torqueat, & pedibus mi-
Porto meis, nullo dextram subeunte bacillo.

32 Cedamus patria: vivant³³ Arturius istic, 29
Et Catulus: maneant qui³⁴ nigra in candida vertunt.
Quis facile est³⁵ æde conducere, ³⁶ flumina, ³⁷ portus
38 Siccandam eluviem. portandum ad busta cadaver,
Et³⁹ præbere caput domina venale sub hasta.
Quondam⁴⁰ hic cornicines, &⁴¹ municipalis arena
Perpetui comites, natæque per oppida buccæ, 35
42 Munera nunc edunt, &⁴³ verso pollice vulgi
Quemlibet occidunt⁴⁴ populariter: inde reversi
Conducunt⁴⁵ foricas: & cur non omnia? cum sint.
Qualeis ex humili magna ad fastigia rerum
Extollit, quoties voluit fortuna jocari. 40

Quid Romæ faciam? mentiri nescio: librum.
Si malus est, nequeo laudare, & * poscere: ⁴⁶ motus
Astrorum ignoro: funus⁴⁷ promittere patris
Nec volo, nec possum: ⁴⁸ ranarum viscera numquam

Inspexi:

Inspexi: ferre ad nuptiam quæ mittit adulter, 45
 Quæ mandat, norint alii: me nemo ministro
 Fur erit, atque ideo nulli comes exeo, tanquam
 Mancus, & 49 extinctæ corpue non utile dextræ.
 Quis nunc diligitur nisi 50 conscius, & cui fer-
 vens

51 Aestuat occultis animus, semperque tacendis? 50
 Nil tibi se debere putat, nil conferet unquam,
 Participem qui te secreti fecit honesti.
 Carus erit 52 Verri, qui Verrem tempore, quo vult,
 Accusare potest. 53 tanti tibi non sit 54 opaci 55
 Omnis arena 55 Tagi, quodque in mare volvitur au-
 rum,

Vt somno careas, 56 ponendaque præmia sumas
 Tristis, & à magno semper timearis amico.

Quæ nunc diuitibus gens acceptissima nostris,
 Et quos præcipue fugiam, properabo fateri,
 Nec pudor obstat. Non possum ferre, 57 Quirites, 60
 57 Græcam urbem, quamvis 58 quota portio fecis A-
 chæ?

Iampridem 59 Syrus in Tyberim defluxit Orontes,
 Et linguam, & mores & cum tibicine⁶⁰ chordas
 Obliquas, nec non⁶¹ gentilia tympana secum
 Vexit, & 62 ad Circum iussas prostare puellas. 65
 63 Ite, quibus grata es! 64 pīctā lupa Barbarā mitrā.
 65 Rusticus ille tuus sumit⁶⁶ trechedipna, Quirine,

49 Tanquam
 membrum
 emortuæ dext-
 ræ quæ nullæ
 est usi. Ne-
 que ego adeo
 idoneus & ha-
 bilis officiis
 adulatoriis
 celestis. Des.
 Heraldus co-
 mitem hic
 intelligit, quæ
 alterius latua
 tegens quasi
 dextra cassus
 est, cuius mi-
 nisterio caret.
 50 Secreto-
 rum alterius
 scelerum.

51 Taccat ne
 an proferat.

52 Spoliator
 contra & sce-
 lerato qualis
 erat Verres,
 carus erit, quæ
 furtis ejus &
 sceleribus
 conscius est.

53 Tu vero
 sapiens nulla
 lucri spe scru-
 rare alterius

tollaris ab illo,
 qui te conscientia
 timer, optime Lysimacho Philippiades, πλάνη τῶν
 ἀνθρώπων. Plutarchus de garrulitate 54 Obscuris umbris arborum, Mar-
 tial. I. 1. epig. 50. vel aureis arenis turbidi. 55 Auriferi fl. in Lusitania.
 56 Quæ cum mala conscientia non erant sumenda. 57 Romam Græcorum
 vitiis pollutam. 58 Nec ramen hic maxima pars est turpissimæ illius gentis
 Græcæ, sed & huc confluxere Syri, Mauri, &c. 59 Syri, qui ad Orontem flu-
 habitant, venerunt Romam ad Tibrim fitam. 60 Cum obliquorum instru-
 mentorum chordis obliquos etiam mores tibicinæ. 61 Gentis sunt propria.
 hinc enim Ambubajæ dicta à voce Syriaca Σύριοι. 62 Ab iis mos prosti-
 wendi meretrices in maximo Circu Romæ. 53 Ad Circum ubi p̄ostant.
 64 Syra meretrix more patrio caput pīcta redimita mitra. 65 O Romule, tu
 eives à te pastore orti, & (si cum aliis conferantur) rustici, ad sportulam, &
 cœnam tantum currere, aut gladiarores agere norunt. isti vero, qui undique
 in urbem hanc confluxere, omnisciunt sunt. & domos in amoenissimis urbis lo-
 eis captant, Exquiliis & Viminali collibus. 66 Vester quibus ad salutandum
 curset, hinc cœnam vel sportulam promeriturus. Poëta de Græci: loquuntur,
 Greca affectat verba, à τρέχειν, currere, & δρᾶντες, cœna. Clearchum So-
 phistam Athenæus lib. 1. cap. 4. vocat τρέχειν δρᾶντες, quod hoc illuc cursetur
 lautiiores cœnas captaturus. Turneb. 3. 17. Endremidem simpliciter expo-
 nit. Ian. Rutherford opinatur diisi vestes, quas frères s'appellent Galli &
 Læli.

67 Collo
peruncto ce-
romate, quod
ex oleo, cera
& pulvere fit.

68 Victoriae
præmia.

69 Insula in
mari Ægeo
præalta &
eminente.

70 Paxonie
civitate.

71 Prima
Cycladum.

72 Insula in
Icario, quæ
Ioniz adia-
cta.

73 Urbe
Catiae.

74 Urbe mi-
noris Afiae.

95 Vimina-
lem collem.

76 Artibus
suis se in ma-
ximas fami-
lias insinuan-
tes, quarum
hæreditatem
captant. iis
quippe est
ingenium ve-
lo, &c.

77 Oratore
Athen. De-
mocritenis
præceptore.

vel illo Rom. quern Plinius eloquentissimum laudat. 78 Concitatior,
superior. 79 Omniscium, omnes artes professum. est enim gra. rh. ge.
&c. 80 Qui Athletas ungit. 81 Funambulus. 82 Mysteriorum gnarus. 83 Co-
genti fame seu paupertate, quæ excitat artes. si iussiris, volabit alter Dæ-
dalus. 84 Denique vel quod summum est. 85 Dædalus. 86 Annon ego Roma
profugiam, ubi Græculi tanquam nobiles incedant, vester induiti purpureas
conchyliorum liquore tintias? 87 Ad testamento, vel alias tabulas confignan-
das advocatus. 88 In conviviis honoratori loco accumbet, lecto digniori,
vel superiori culictræ tricliniaris loco. 89 E Syria cum prunis & sicubus ip'e
venalis. 90 Nihilne nobis est prærogativæ, quod Romæ nati & nutriti
fuiimus? aërem Romanum hausimus? 91 Romani. Aventinus enim unus est ex
septem urbis Romæ montibus. 92 Oliva, id est, fructibus & cibis Italicis, &
opponitur prunis & cotonis Syris. 93 Cum enim in palestra recuperet vires à
matre sua Terra contracta, gigantem hunc a terra levatum Hercules præfoca-
vit. 94 Cum admiratione laudat exilem eius vocem, quæ tamen æquæ ingratia
et ac stridula atque ranca vox galli, qui inter ascendendum gallinam mordet.
95 Græcis. A quibusdam rogatus, ut cantaret super canam! Solos fare
audiere Græcos, solosque se & suis studiis dignos, respondit Nero apud
Suetonium cap. 22.

Et 67 ceromatico fert 68 neceteria collo.

Hic 69 alta Sicyone, ast hic⁷⁰ Amydone reliqua.

Hic⁷¹ Andro, ille 72 Samo, hic⁷³ Trallibus, aut

74 Alabandis

Esquiliæ, dictumque petunt 75 à vimine collem,

76 Visceramagnarum domum, dominique futuri,

Ingenium velox, audacia perdita, sermo

Præptus, & 77 Isæo 78 torrentior: ede quid illum 74

Esse putas? 79 quemvis hominem secum attulit ad nos,

Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, & aliptes,

Augur, & schœnobates, medicus, & magus: omnia

noxit

Greculus & esuriens, in cœlum, iussiris, ibit.

8+ Adsummam, non Maurus erat, nec Sarmata, nec

Thrax,

85 Quisumpsit pennas, mediis sed natus Athenis. 80

86 Horum ego non fugiam conchylia & me prior ille

87 Signabit, & fultusque toro meliore recumbet,

88 Advectus Romam, quo pruna & coctona vento?

90 Usque adeo nihil est, quod nostra infantia cœlum

Hausit 91 Aventini, & bacca nutrita Sabina? 85

Quid? quod adulandi gens prudentissima laudat

Sermonem indocti, faciem deformis amici,

Et longum invalidi collum cervicibus æquat

Herculis, Anteum 93 procul à tellure tenentis?

94 Miratur vocem angustam, qua deterius nec

Ille sonat, quo mordet galleria marito.

Hæc eadem licet & nobis laudare: sed & illis

SATYRA III.

27

Creditur an melior cum 96 Thaïda sustinet, aut cum
 97 Uxorem comedus agit, vel 98 Dorida nullo
 Cultam palliolo? mulier nempe ipsa videtur, 95
 Non⁹⁹ persona loqui: vacua, & i plana omnia di-
 cas.

96 Annon me-
 lius etiam
 histrionicam
 exercet, quam
 nos: ubi me-
 retricis agit
 partes, &c.
 Ironice.

97 Matro-
 nam.

98 Nymphare
 Oceanii filiam
 nudam.

99 Non qui
 personam al-
 terius susti-
 net, vel non
 personatus.

1 Non virilis
 sed muliebris
 habere.

2 Neque ta-
 men mimi at-
 que histrionez
 folium mimi
 sumt alienae
 personae agen-
 dx artifices,
 sed & ; Græ-
 ci omnes ad
 mimicam na-
 ti sunt. * ιγρ
 λατι, εγρ δ
 εξενησκον
 γένετι.

Plutarch. de
 discrimine.
 vide & The-
 ophrasti chara-

Infra ventriculum, & i tenui distantia rima,
 2 Nec tamen Antiochus, nec erit mirabilis illuc
 Aut Stratocles, aut cum molli Demetrius Hæmo.
 3 Natio comœda est. * rides? majore cachinno 100
 Concuditur: flet, si lacrymas adspexit amici,
 Nec dolet: igniculum brumæ si tempore poscas,
 Accipit⁴ endromidem: si dixeris, Aestuo, sudat.
 Non sumus ergo s pares: melior, qui semper & omni
 Nocte dieque potest alienum sumere vultum, 105
 6 A facie lactare manus: laudare paratus.
 Si bene ructavit, * si rectum minxit amicus:
 Si trulla inverso crepitum dedit aurea fundo.

Præterea sanctum nihil est, & ab⁸ inguinetutum:
 Non⁹ matrona laris, non filia virgo, neque ipse 110
 Sponsus¹⁰ lœvis adhuc, non filius¹¹ ante pudicus.
 Horum si nihil est,¹² aulam resupinat amici.
 Scire volunt secreta domus, atque inde¹³ ti-
 meri

Et quoniam cœpit Græcorum mentio, ¹⁴ transi
 Gymnasia, atque audi facinus maioris 15 abollæ. 115
 16 Stoicus occidit Bacam, delator amicum,
 Discipulumque senex, ¹⁷ ripa nutritus in illa,
 Ad quam Gorgonei delapsæ est penna caballi.
 Non est Romano cuiquam locus hic, ubi regnat

λερη περὶ κολακεῖας. 4 Vestem crassam & villosam, qua in gymnasii
 utebantur, ne calefacti refrigescerent. A Ragi gorre. 5 Græco huic. 6 Ve-
 luti cum admiratione, bleffe himselfe. * Al. si lectum minxit, id est cul-
 citram tricliniare. Horat. I. 1. ferm. 3. Comminxit lectum posus. 7 Si
 trullam vini ebibit, ita ut fundum inverteret, epotoque vino labris fugens
 crepuerit. Turneb. vel si in Cottabiliſu, reliquum vini in pavimentum e-
 jectum (quod sit inverso poculo) clarum ediderit sonum, quod foelix amo-
 ris augurium est, sed alii alias ut sit: five mingat, five pedat. 8 Pene, libi-
 dine. 9 Maters familias. 10 Imberbis, impubes. 11 Prius quam hic advenerae.
 12 Subodoratur & secreta domus scrutatur. 13 Iuxta illud Ital. seruo d'altru
 sefa, chi dice il suo secreto à chi n' l' sa: 14 Missis his levibus Græcum de
 plebe exercitationibus, 15 Toge philosophicæ. quasi dicatis audi sceleris phi-
 losophorum Græc. era etiam abolla crassior & minor, qua milites utebantur,
 ut hac maiori Philosophi, Senatores, Reges. 16. P. Egnatius fallò testimoni
 circumvenit Baream Soranum amicum suum & discipulum sub Nerone. Ta-
 cit. 6. Ann. 17 Fluvii Cydnii, qui interfluit Tarsum in Cilicia, cui nomen in-
 dicum à τάρπος. cum hic five Perseo five Pegaso è Gorgonis Medusæ sanguine
 nato unum è talartibus excidisset.

18 Adulatores
Graci ex ar-
tificibus, uti
Protagenes
ille Pictor, &
caramitis. hoc
enim vult
Diphilus,
Iovi charus.
vel Impera-
tori dilectus
& delatoribus
quod signifi-
cat Eriman-
tus litium
vates. De
Protagene de-
latorum se-
vissimo sub
Caligula: Dio
Cassius l. 59.
n° 84 r° 15
πρωτογένεις,
&c. 19 Patro-
ni vel princi-
pis. 20 Grace
scilicet.

21 Quam Ro-
mz. 22 Ut sa-
lute & comi-
tetur patro-
num, cum
magistratus
per ministros
sportulas to-
gatis præ-
piant. vide ^{1.} M

Sat. v. 99. 23 atronas, divites & orbas. 24 Competitor sportulæ. 25 Divitî
servi filius, id est, libertinus à latere comitatur ingenuos, quos iam opibus æ-
quavit. vel filius ingenui comitatur à latere divitem servum, idque à sinistra
cedens illi viam. 26 Ingenui enim filius, luxuriosus, dum sportulam mendica-
et, nobilissimi tamen scortis non dubitat pro una atque altera confundine
donare, quantum tribuni ex stipendio accipiunt, rem di perdit. 27 Libertinus
vero qui vestita; id est, togata & plebeja contentus Venere, nobile scortum
conducere aut accipere haeret, diteſcit. * Qua vehitur, inquit interpres.
Sed & sellis fornicum limine insidebant mereitices: unde sellaria dicitur. Pro-
fetas servilicolas, folidas. Quæ tibi olenst tabulum statum, sellam, & selli-
bum merum. Plaut. in Pœnulo. Neque male legitur cella. 28 Scipio Nasica
vir optimus à senatu judicatus simulachrum matris deum ex Ida Phrygia ad-
voatum hospitio exceptit, domique suæ habuit, donec ei templum conditum
foret. 29 Rex Romanus secundus sanctissimus & iustissimus vir. 30 Lucius Me-
tellus Pontifex ex Vesta templi incendio eripuit Palladium, ipse flammis cœ-
caus est. * Iac. Nicol. Loensis lib. 9. c. 2. Miscell. Epiphyl. legit servavit
repidam flagrantem. Sed repidam της Ιυπερθερηον quiddam sapit. 31 Patina,
id est, quanto cum apparatu & sumptu. 32 Magnorum deorum. Virgil. Iovis,
Minervæ, Mercurii, quos ex Samothracia Insula Ægei maris in Phrygiam
Dardanus advexis, ex Phrygia autem Aeneas in Italiam.

D. I. IVVENTALIS

18 Protagenes aliquis, vel Diphilus, aut Eriman-
tus:

120

Qui gentis vitio nunquam partitur amicum:
Solus habet. nam cum facilem stillavit ¹⁹ in aurem
Exiguum de ²⁰ natura patriaque veneno
Limine summoveor: perierunt tempora longi
Servitii. ²¹ nusquam minor est iactura clientis. 125
Quid porro officium (ne nobis blandiar) aut quod
Panperis hic meritum si curet nocte togatus
22 Currere, cum praetorlictorum impulsi & ire
Præcipitem jubeat; dudum vigilantibus orbis 129
Neprior ²³ Albinam, aut Modiam ²⁴ collega salutes.
25 Divitî hic servi claudit latus ingenuorum
Filius: ²⁶ alter enim, quantum in legione Tribuni
Accipiunt, donat Calvinæ, vel Catenaæ,
Ut semel, atque iterum super illum palpitet: at ²⁷ tu,
Cum tibi vestiti facies scorti placet, haeres, 135
Et dubitas alta Chionen deducere * sella.

Dat testem Romæ tam sanctum, quam fuit ²⁸ hospes
Numinis Idæi: procedat vel ²⁹ Numa, vel ³⁰ qui
Servavit & trepidam flagrantem ex æde Minervam:
Protinus ad censum, de moribus ultima fiet 140
Quæſtio: quot pascit seruos, quot possidet agri
Iugera, quam multa magnaque ³¹ paropſide cœnat?
Quantum quisque sua nummorum servat in
arca.

Tantum habet & fidei. jures licet & ³² Samo-
thracum,

SATYRA III.

29

Et ³³ nostrorum aras, contemnere fulmina pauper ¹⁴⁵
 Creditur atque Deus, Diis ignoscentibus ipsis,
 Quid, quod materiam præbet caussaque jocorum
 Omnibus hic idem? si fœda ac scissa lacerna,
 Si toga folidula est, & rupta calceus alter
 Pelle ³⁴ patet: vel si, consuto ³⁵ vulnere, crassum ¹⁵⁰
 Atque recens linum ostendit non una ³⁶ cicatrix,
 * Nil habet infelix paupertas durius in se,
 Quam quod ridiculos homines facit. Exeat,

inquit,

Si pudor est, & ³⁸ de pulvino surgat equestri,
 Cuqures ³⁹ legi non sufficit, & sedent hic ¹⁵⁵
 Lenonum ⁴⁰ pueri quincunque in fornicē natis
 Hic plaudat nitidi præconis filius, inter
 41 Pinnirapi cultos juvenes, juvenesque lanista,
 Sic libitum vano, quinos distinxit, ⁴² Othoni. ¹⁵⁹
 43 Quis gener hic placuit censu minor, atque puellæ
 44 Sarcinulis impar? quis pauper scribitur hæres?
 45 Quando in consilio est Ædilibus & agmine facto
 Debuerant olim tenues ⁴⁶ migrasse Quirites.

Haud facile emergunt, quorum virtutibus ob-
 stat

Res angusta domi. sed Romæ ⁴⁷ durior illis ¹⁶⁵
 Conatus: ⁴⁸ magno hospitium miscrabile, magno
 Serorum ventres, & frugi cœnula magno.
 Filiibus cœnare pudet, quo d turpe negavit
⁴⁹ Transflatus subito ad Marsos, mensangis ⁵⁰ Sabellā,
 Contentusque ⁵¹ illic ⁵² veneto, duroque cuncullo. ¹⁷⁰
 Pars magna Italie est, si verum admittimus, in qua
 Nemo togam sumit, ⁵³ nisi mortuus. ⁵⁴ ipsa dierum

(inquiunt interpretes) qui viscem in galea Myrmillonis reti implicare ap-
 petebat. ⁵⁵ reñius, gladiatoris, qui Samnitis galeam pinna insignitam rapit.
 Lips. 2. Sat. 11. 42 Roscio Othoni qui tribunus tulit legem Rosciam, de
 qua modo nota ²⁹. 43 Quis filiam pauperi elocat? ⁴⁴ Doti seu ornatiu-
 mibei. ⁴⁵ Quando advocatur in consilium etiam ab infimis magistratibus
 46 Male à foeneratorib. mulcati, & Patriciis despiciatui habiti secessisse,
 ut quondam in montem sacrum. ⁴⁷ Longe durior est Romæ pauperib. pro-
 cessus ad dignitatem, imo conatus ad vicuum, quam alibi. ⁴⁸ Supple constat.
 49 Curius Dentatus, qui in recessu ad Marsos frugaliter & parce viuantans au-
 rum sibi à Samnitibus, quos devicerat, oblatum repudiavit, al. P. Corn.
 Scipio conveniet maris si generaliter intelligatur. ⁵⁰ Inter Sabinos vel
 Samnitibus qui viam modesti sunt. ⁵¹ Cœrulei coloris vide I.C. Scalig. Exerc.
 325. feb. 10. ⁵² Crassi filij. ⁵³ Græci palliatos, Itali togatos efferebant mor-
 tuos ad funus: cives vero rusticantes ceu in municipiis agentes togam raro
 inducebant. tunicati usque. Plin. evist. 9. l. 1. Martial. ⁵¹, epigr. 10. 1. O
 tunicata quies! ⁵⁴ Ordo est, si quando ipsa majestas dierum festorum co-
 litur thacato herboſo, &c. videbis ⁵⁵ quales habimus.

³³ Martis &
 Romuli.
³⁴ Lacer hisse.
³⁵ Ruptura.
³⁶ Consutire
 vestigium.
 * Ode Στεφανίας Καλλίπολης
 Στρατηγού της Βιθυνίας
 σύμβολον της πόλεως
 καὶ γέρα της φύσης
 οὐδὲ πάντα διάλογος
 οὐδὲ πάντα θεάτρων. Crates
 comicus apud
 Stobium Tit.
 Πεντε Φίλος.
³⁷ Theatra-
 riū designa-
 tor, qui præstet
 disponendis
 ordinibus in
 theatro.

³⁸ Ex qua-
 tuordecim illis
 gradibus thea-
 tri. ³⁹ Roscio,
 que cavit, ne
 quis in nume-
 ro equitum sit,
 qui ⁴⁰ HS.
 non habeat,
 nostræ mone-
 te ⁴¹ 3125. l.
⁴⁰ Filii servi,
 huic per malas
 artes evesti.
⁴¹ Retiarii

55 E viridi
espite vel
aheatro her-
bis & fron-
tib. ornato.
56 Sapere reci-
ratum.

57 Diverbiun
fou carmen,
quod tragoe-
dis è scena
egressis ab
exodiariis ad
recreandum
spectatorem
subjecieba-
tur. Sed &

in fine fabu-
latur mimi-
cium move-
bant salibus
& facetiis,
que exodia
dicta, liges.

58 Fæce vel
colore squali-
do illitæ.

59 οὐκ οὐκέτε
μάρτυρα, ως
ματαπιούσος
τοις γεντάς.
Lucian. negl
εγχόεται.

59 Nec distin-
ctas sedes &
subsellia,
ut Romæ:

Orchestra
proprie est

chori & saltatorum spatiū, ab ἀρχίουαι id est saltus. 60 Neque purpurei
togi induti, sed albis tunicis amicti ædiles edunt spectacula, aut ius de
mensuris dicunt. 61 Romæ ultra facultates. 62 Ex mutuata ære, vel conducta
& mutuata ueste. 63 Pauperes cum simus, divites haberi volumus. 64 Ut ad-
mittaris ad salutandum nobilem. 65 Te non ore, vix nutu dignatus. 66 Fa-
brius Vejento, de quo Plin. & infra. 6 Sat.. 67 Vbi deponit primæ barbz
lanuginem & crines puer delicatus, & domino dilectus, que numini alicui
consecrare moris erat. vide quæ ad Martialis epigram. 32. l. 1. eo die festo
celebrato clientes liba ex melle, farre, & oleo puer mittebant, que ven-
deret, peculium inde sibi comparaturus. 68. Cum libis fermentum, id est,
fervoris & iræ causam, quod non tantum patronis in Nuptiis, Natali, Operæ
novo, sed & servis eorum cogimur præstare tributa. 69 Gelida urbe Tusciæ.
ab aquis frigidis & situ in monte. 70 Erruræ oppido. 71 Non ornatis, vel
Sexti Tarquinii dolo deprehensis. 72 In præcipiti posita, & declivi. Horat.
4. Od. 3. 1. Tiburis pinum. 73 Adminiculæ sustentaculo. 74 Exilibus co-
lumna & adminiculis subvenit ruentibus testis. 75 Nos juher securos dormi-
re, imminentे u'que ruina. 76 Vilia quæque vasæ ex incendio erepta. Angli-
se lumen.

Festorum, 55 herboſo colitur si quando theatro
Majestas, tandemque redit ad pulpita 56 notum
57 Exodium, cum personæ 58 pallentis hiatum 175
In gremio matris formidat rusticus infans,
Æqualeis habitus illic, 59 similemque videbis
Orchestram, & populum: 60 clari velamen honoris.
Sufficiunt tunicae summis ædilibus albæ. 179
61 Hic ultra vites habitus nitor: hic aliquid plus,
Quam satis est, interdum 62 aliena sumitur arca.
Commune id vitium est: Hic 63 vivimus ambitiosa
Paupertate omnes, quid te moror? Omnia Romæ
Cum pretio. quid das, 64 ut Cossum aliquando fa-
lutes?

Vt te respiciat 65 clauso 66 Veiento labello? 185
Ille 67 metit barbam, crinem hic deponit amati:
Plena domus libis venalibus, 68 accipe, & illud
Fermentum tibi habe. præstare tributa clientes
Cogimur, & cultis augere peculia servis. 189

Quis timet, aut timuit 69 gelida Prænesteru-
nam,

Aut positis nemorosa inter inga 70 Volsiniis, aut
71 Simplicibus Gabiis, aut 72 proni Tiburis arces
Nos urbem colimus tenui 73 tibicine fultam
Magna parte sui. nam 74 sic labentibus obstat
Villicus, & veteris rimæ contexit hiatum: 195
75 Securos pendente jubet dormire ruina.
Vivendum est illuc, ubi nulla incendia, nulli
Nocte metus. jam poscit aquam, jam 76 frivola trans-
fert

SATYRA III.

31

77 Vcalegon: 78 tabulata tibij am tertia fumant. 199
 79 Tunescis: nam si gradibus 8° trepidatur ab imis,
 Ultimus ardebit 8° quem tegula sola tuetur.
 A pluvia, molles ubi reddunt ova columbae.
 Lectus erat 8° Codro 8° Procula minor, urceoli sex,
 Ornamentum abaci: nec non & parvulus infra 204
 Cantharus, & 8° recubans sub eodem marmore Chei-
 Lamque vetus Græcos servabat fistalibellos, (ron,
 Et di vina 8° Opici rodebant carmina mures.
 Nil habuit Codrus, quis enim negat? & tamen illud
 Perdidit infelix totum nil: ultimus autem 209
 Errum & cumulus, quod nudum, & frustarogantem
 Nemocibo, nemo hospitio, tecto que juvabit,
 Si magna 86 Asturi cecidit domus: horrida 8° mater,
 88 Pullati proceres, differt 89 vadimonia Prætor.
 Tunc gemimus casus urbis, tunc codimus ignem. 214
 90 Ardet adhuc, & jam accurrit qui marmora donet,
 Conferat impensas: hic 9° nuda, & candida signa:
 Hic aliquid præclarum 92 Euphranoris, & 93 Polycleti,
 94 Phæcianorum vetera ornamenta deorum,
 Hic liberos dabit, & 95 forulos, 96 mediumque
 Minervam:
 Hic modium argenti: meliora, & plurare ponit 220
 97 Perficus orborum lautissimus, & merito* jam
 Suspectus, tanquam ipse suas incenderit ædes.
 Si potes a velii 98 Circensibus, optima 99 Soræ
 Aut 99 Fabrateriae domus, aut 99 Frusinone paratur,
 Quantu nunc tenebras unum conducis in annum. 225

77 Vicinus.
 Imitatio Vir-
 giliana. &
 neas de suo
 vicino. 2.
 En. Iam
 proximus ar-
 det Vcale-
 gon. 78 Con-
 tignatio ter-
 ria. the thrid
 flore. 79 Tu
 pauper, qui
 conduxisti
 coenacula. the
 garret, or
 cokloft.
 80 Ingruente
 incendio.
 81 Qui in
 summo habi-
 tat coenaculo.
 82 Pauperi
 euidam, for-
 te Poëtæ illi
 rausco, de quo
 prima Sat.
 83 Vxore sua.
 84 Effigies
 Chironis cen-
 tauri filialis,
 sustinens aba-
 cum ex eodem
 marmore. i.
 materia, sc.
 argilla.
 85 Barbari &
 Opici populi

Campaniæ, qui & Osci. per Iudum 2. mures vocat Opicos, qui Græcæ nef-
 tientes libris Græcis non pepercunt: vel liguriores obsecnum n. ligu-
 ritorem Enam Ausonius Opicum magistrum vocat. aur. mures terrestres,
 ab $\delta\pi\eta$, caverna, foramen. quæ murib. latebræ. vel ab $\delta\pi\eta$ vespertilio,
 citante Crispino è Suida. 86 Divitis cujuspiam. forte legendum Arturi,
 de quo supra n. 29. 87 Roma vel matres Romanæ, ut in publica calamitate.
 88 Attrari lugent patres. 89 Sponstones fistendi se & dictio[n]e juris. 90 Dum
 ardet adhuc domus, præsto sunt, qui conferant ad novas ædes, alius mar-
 mora, &c. 91 Effigies nudorum corporum è purissimo marmore. 92 Pictoris
 artificiosissimi. 93 Stauarii celeberrimi. 94 Deorum quos Phæcias sacer-
 dotes Atheniensium & Alexandrinorum à calceamentis candidis denomina-
 ti coluerunt. vel deorum è Græcia latorum. Phæcias n. Hesych. rustica sunt
 calceamenra, quib. calceati pingebantur dii Græci, & poni pro Phæcias
 torum vult Turnebus l. 10. c. 27. quem vide. 95 Capsulas, armaria, reposi-
 toria. 96 Statuam Minervæ dimidiata[m] à vertice ad umbilicum usque.
 97 Fabius Perficus. vide Sat. 8. v. 14. vel divitis fistitum nomen à Perfis,
 vel quod hic Arturius Perfa fuerit. * Vide Mart. epig. 51. lib. 3. 98 Ludis
 curulib. in Cireo, quib. maxime deletabantur Romani Sat. 10. 80.
 99 Oppide Campaniæ in via Latina. 1 Tenebrofam domum Romæ.

32
2 In his op-
pidis.
3 Non pro-
fundus.
4 Alii leg.
gene as
plant. 4 A-
griculturæ.
5 idem furca,
vel rastrige-
mus est.
6 Olerib n.
vescebantur
discipuli Py-
thagoræ, qui
sups animatis
abstinere do-
cuit.
7 Agri aut
hortuli lacer-
tanum domi-
cili. Meton.
contentis.
7 Romæ.
8 Non con-
coctus.
9 Officinæ
quæ mercede
locantur vel
in quib. me-
chanici diu-
turna noctur-
naq; plerunque
opera viatum
merentur.
10 Magno
constat precio
domus à stre-
pitu remota.
vel imposi-
tum vicinis fi-

lentium ut qui^ecas. 11 Dum mulio verbere & verbo increpat mandram. i.
mulorum multitudinem non progredientem. 12 Homini somnolento, qualis
erat Cl. Drusus Cæsar. alii legunt somnos urses. qui per dies bis septenos
gravi somno premuntur, ut ne vulnerib. quidem excitari queant. Plin. I. 8.
cap. 36. 13 Phocis, quæ altissime dormiunt. 14 At si dives vocatus sit ad ali-
quod negotium publicum aut privatum 15 Alta lectica, instar navis Liburnæ,
vel lectica à proceris è Liburnia servis lecticariis vēta. 16 Quo volet citius
quam nos. quibus in via non cediunt, ut illi. 17 Populi & turbæ quasi fluxus
& refluxus. 18 Amictæ lectice. 19 Mensuram vas magnum. 20 Cœnola sunt.
21 Caliga clavis ornata & infixa. 22 Figitur mihi in digito. 23 Cœna in spor-
tula, non C. quadrantes. 24 Igni in calefactorio subie-
cto obsoni s̄ne intepescant, vel studio, & festinatione. 25 Qui sportulam acci-
piunt. 26 Fons & furellæ. 27 Vir robustus & validus tempore Neronis. 28
Quem obsonijs subiectum caviti impositum portat. 29 Tremit, vacillat. Ita
Seneca epist. 90. longo vehiculorum ordine pinas aut abies deferebatur vi-
eis intremebitibus.

D. I. I V V E N A L I S
Hortulus 2 hic putesque brevis, nec³ removen-
dus,
In * tenues plantas faciliter diffunditur haustu.
Vive & bibentis amans, & culti villicus horti,
Vnde epulum possis centum dare 5 Pythagoræis,
Est aliquid quocunque loco, quocunque recessu, 230
Vnius sece dominum fecisse 6 lacertæ.
Plurimus⁷ hic æger moritur vigilando: sed illum
Languorem peperit cibus⁸ imperfectus, & hærens
Ardentis stomacho. nam quæ⁹ meritoria somnum 234
Admittunt¹⁰ magnis opibus dormitur in urbe,
Inde caput mortbi; rhedarum transitus arcto
Vicorum inflexu, &¹¹ stantis conuicia mandræ
Eripunt somnum 12 Druso, 13 vitulisque marinis.
14 Si vocat officium: turba cedente vehetur
Dives, & ingenti curret super ora 15 Liburno, 240
Atque obicit leget aut scribet, vel dormiet intus.
Namque facit somnum clausa lectica fenestra.
16 Ante tamen veniet; nobis properantibus obstat
17 Vndaprior: magnopulus premit agmine lumbos
Quisequitur: ferit hic cubito; ferit¹⁸ afferenduro 245
Alter: at hic tignum capitii incutit, ille 19 metretam.
20 Pinguia cruraluto: planta mox undique magna
Calcor, & in digito 21 clavus mihi militis 22 hæret.
Nonne vides quanto celebretur 23 sportula 24 fumo?
Centum 25 convivæ, sequitur sua quemque²⁶ culina
27 Corbulo vix ferret tot vasa ingentia, tot res 251
Impositas capitii, quot recto vertice portat
Servulus infelix, & cursu ventilat 28 ignem.
Scindantur tunicae sartæ: modo longa 29 coruscat

S A T Y R A I I I .

33

30 Sarraco veniente abies, atque altera pinum 255
 Plausta vehunt, nutant alte, populoque minantur.

Nam si procubuit, qui saxa³² Ligustica portat

Axīs, & eversum fudit super agmina³² montem,

Quid supereft de corporibꝫ & quis membra, quis offa

Invenit? 33 obtritum vulgi perit omne cadaver 260

More anima. 34 domus interea secura patellis

Iam lavat, & bucca foculum excitat, & sonat unctis

35 Strigilibus, & pleno componit linteas³⁵ gutto.

Hæc inter 37 pueros varie properantur: at 38 ille

Iam sedet in 39 ripa, teturumque novitus horret 265

40 Porthmea, 41 nec sperat 42 cœnosi gurgitis 43 al-

num

Infelix, nec habet quem porrigat 44 ore trientem.

Respicere nunc alia, ac diversa pericula noctis:

45 Quod spatiū tectis sublimibus, unde cerebrum

Testa ferit, quoties rimosa, & 46 curta fenestris 270

Vasa cadunt, quanto percussum pondere signent,

Et ledant silicem, possis 47 ignavus haberis,

Et subiti casus improvidus, ad cœnam s̄

48 Intestatus eas: adeo tot fata, quot illa

Nocte patent 49 vigiles, te prætereunte fenestræ. 275

Ergo optes, vorumque feras miserabile tecum,

Vi sint contentæ 50 patulas defundere pelveis:

Ebrius ac petulans, qui nullum forte cetidit,

51 Dat pœnas, noctem patitur lugentis amicum

52 Peleidæ cubat infaciem, mox deinde supinus: 280

Ergo 53 non aliter poterit dormire, quibusdam

Somnum rixa facit: sed quævis improbus 54 annis,

Atquem ero servens, 55 cavethunc, quem 56 coccina

læna

30 Plausto.

31 E Liguriis
in Apenninis
montibus.

32 Ingens sa-
xum e monte
excisum.

33 Corpus mi-
nūtātīm & in
frusta conci-
sum non appa-
ret, sed eva-
nuit in anima.

34 Famuli ex-
pectantes ad-
ventum servi,
qui cœnam
petebat, nihil
de morte ejus
cogitantes ap-
parant bal-
neum.

35 Ad sudor-
em abstē-
gendūm pro
Strigilibus,
cum s̄ i bre-
vis sit, quod
instrumentum
graphicē de-
pingit Apu-
lejus 1. 2. Flo-
ridorum.

36 Guttō olei
pleno, quod
lotis iamque
ficcis super-
fundebatur.

37 Famulos
domi exspe-
ctantes pue-
rum cum

sportula. 38 Servulus saxi mole obtritus. 39 Acherontis, seu Stygis. 40 Charonem, portitorem. 41 Cui inhumato & inopi non ante annos C. transi-
licet. 42 Stygis. 43 Cymbam Charontis. 44 Quem mortuorum ori inserere
solebant Græci, nauum sc. & stipem Charontis. 45 Quantum spatiū sit 2
tectis sublimibꝫ. & cœnaculis ad terram; tantum sane periculum est à tectis quas
nocte dejecerint ruptas. 46 Fracta. 47 Tui negligens, incanus. 48 Non
condito prius testamento. 49 Inquiliinis adhuc vigilantibus. 50 Sordes emirre-
re, quæ in vasis sunt, & non ipsa vasa, ut urina potius conspergaris quam ipsis
tectis dejecitis occidaris. 51 Diferuciatur, quia nihil sceleris admirerit, quia
neminem verberat. 52 Achillis lugentis Patrocli necem, nec quietem ad-
mittentis. Iliad. Hom. o v. 12. 53 Non sine contumelia & rixa. Non dor-
miunt, inquit sapiens, nisi male fecerint, & nisi alios supplantaverint. Sueton.
de Nerone & Othone idem referit. idem Dio, & Xiphilin & Tacit. An-
nal. 13. 54 Juvenilibus. 55 Evitat divitem, senatorem, magistratum. 56 Gra-
dus fructicis cocci tintæ vestis accubitoria. Pers. 1. Sat. 32. v.

B y

57 Quæ tri-
bunis præ-
rebaatur.

58 Lunæ lu-
men. 59 Cu-
jus funiculum
dispono , ne
citus absu-
matur aut ex-
tinguatur.

60 Vbi cœna-
tus ex cibis
viliissimis im-
pletus?

61 Fabis in
filiquis coctis,
iisq; non oleo
inunctis , sed
aceto consper-
fis? 62 Qui-

nam sordidi
convivæ te-
cum una cœ-
nabant?

63 Caput ver-
vecinum.

64 Aut ego te
proculeabo.

65 Dic ubi ha-
bites? in qua
proseucha te
convenire pos-
sim , ubi opus
erit. 66 Pro-
prie est preca-
tio. sumitur &
pro sanis Iu-
dæorum , hic

pro ponte, cre-
pidine , seu a-
lio loco , ubi
stipem men-
dici efflagita-
bant. 67 Se-
ñuria lœfos
simulantes à
te vadem exi-

gunt , ut adfis
in judicio. 68 Non in totum excussis tibi dentibus. 69 Ca-
tenis firmatæ aduersus expilatores , vel petulantes , qui tabernas noctu-
essingere solebant , & in his , ipsum Neronem . vide Suer. Neron. cap. 26.
& Tacit. Annal. 12. 70 Latro. 71 Quories dispositis ibi custodiis è Pontina

palude & sylva Gallinaria locis latrocino aptis arcentur grassatores.

Multum præterea flamarum , & 57 ænealampas ,
Me, quem⁵⁸ Luna solet deducere , vel breve lumen
Candelæ , 59 cuius dispenso & tempore filum ,
Contemnit. miserae cognoscere proœmia rixæ ,

Si rixa est : ubi tu pulsas , ego vapulo tantum.
Stat contra, starique jubet : parere necesse est. 290

Nam quid agas , cum te furiosus cogat , & idem
Fortior , Vnde venis ? exclamat. ⁶⁰ cuius aceto ,

Cujus 61 conche tumes ? 62 quis tecum sœtile porrum
Sutor , & 63 elixi vervecis labra comedit ? 294

Nilmibi respondes ? aut dic , 64 aut accipe calcem.

65 Ede ubi consistas ? in qua te quaro 66 proseucha.
Dicere si tentes aliquid , tacitus ve recedas ,
Tantundem est : feriunt pariter. 67 vadimonia
deinde

Irati faciunt. libertas pauperis hæc est ,
Pulsatus regat , & pugnis concisus adorat , 300

Vt liceat⁶⁸ paucis cum dentibus inde reverti.

Nec tamen hoc tantum metuas : nam qui spoliat te
Non deerit : clausis domibus , postquam omnis u-
bique

Fixa 69 catenatæ siluit compago taberneæ.
Interdum & ferro subitus⁷⁰ grassator agit rem , 305

Armato 71 quoties tutæ custode tenentur
Et Pontina palus , & Gallinaria pinus.

Sic inde huic omnes tanquam⁷² ad vivaria currunt.
Quaornace graves ,⁷³ qua non incude catenæ ? 309

74 Maximus in vinculis ferri modus ; ut timeas ,
75 ne

Vomer deficiat , ne marræ & sarcula desint.
Felices pravorum atavos , felicia dicas

Secula , quæ quondam sub regibus atque tribunis
Viderunt⁷⁵ uno contentam carcere Romam , 314

His alias poteram , & plureis subnectere causas:
Sed⁷⁷ iumenta vocant , & sol inclinat : eundum est .

in iudicio. 68 Non in totum excussis tibi dentibus. 69 Ca-
tenis firmatæ aduersus expilatores , vel petulantes , qui tabernas noctu-
essingere solebant , & in his , ipsum Neronem . vide Suer. Neron. cap. 26.
& Tacit. Annal. 12. 70 Latro. 71 Quories dispositis ibi custodiis è Pontina
palude & sylva Gallinaria locis latrocino aptis arcentur grassatores.
72 Ad
escam facilem & pararam , vel ad profugium & receptum. 73 Supple
conficiuntur. 74 Maxima copia ferri absuntur in vineulis fabricandis.
75 Ne non sit ferrum , unde fiant instrumenta rustica. 76 Tulliano solo
quod extruxit Hostilius Tullus. 77 Muli , qui cum longe præcesserunt , m-
ment me ut sequar.

SATYRA IV.

Nam mihi commota jam dudum mulio virga
Innuit: ergo vale nostri memor, & quoties te
Roma⁷² tuo⁷³ rifici properantem reddet⁷⁴ Aquino,
Me quoque ad⁷⁵ Helvinam Cererem, 82 vestram-
que Dianam

⁷⁶ Conville à Cumis: satyrarum ergo, ni⁷⁷ pudet illas,
Adjutor gelidos veniam 85 caligatus in agros.

Elvina Cereris, quod Aquini est. Ceres autem Elvina dicitur à fonte El-
vino, quod eluat, vel Helvini, id est, flava: spicarum color est. 82 Quam
vos colitis. 83 Accerse. 84 Mei auxilij, utpote poëze non satis boni: qui
tamen urbis vicia detestatus, acriter & audacter in illa velim invechi. 85 Ve-
luti audax miles, armatus instructusque adjutor satyrarum.

SATYRA IV.

A libidine & luxuria Crispini, sumpta occasione
describendi ridiculum quoddam Domiciani super
rhombo pisce concilium, Senatorum in hanc rem
sententias lepide & false exponit.

Ecce iterum Crispinus, & est mihi saepe vo-
candus

² Ad partes, monstrum³ nulla virtute redemptum
A vitiis, 4. eger, solaque libidine fortis,

⁵ Delicias viduae tantum aspernatur adulter.

Quid refert igitur quantis⁶ jumenta fatiget
Porticibus, quanta⁷ nemorum segetur in umbra,
Iugera quot vicina foro, quas emerit aedes?

Nemo malus felix. ⁸ minime corruptor, & idem
Incestus, cum quo nuper⁹ vittata jacebat

¹⁰ Sanguine adhuc vivot terram subitur a sacerdos.
Sed nunc¹¹ de factis levioribus: & tamen alter

Si fecisset idem, caderet sub¹² iudice morum.

Nam quod turpe¹³ bonis, Titio, Sejoque, decebat
Crispinum. quid agas, cum dira & foedior omni

Crimine persona est? nullum¹⁴ sex millibus emit,

vitiis, ad virtutes amplexandas: ad libidines aliaque vitia fortis. 5 Vo-
luptratis gratia moechatur, non lucri, ut qui viduae seellantur avaras. 6 Mu-
los in effedo junctos, quibus in gelidis gestationibus vehitur & porticibus,
cum pluit. Vide Sat. 7. vers. 178. 7 Viridarium & horitorum. Plin. ep. 17.
lib. 2. Vide Lips. ep. 11. centuriæ Miscellan. 8 Crispinus ergo infelicissimus,
qui corruptor. 9 Vestalis virgo, Veste sacra, vittis caput redimita. 10 In-
cesti convicta, terra obruenda viva, ex instituto Numz Pompilii. 11 Sup-
ple querimur. 12 Domitiano, qui (Sueton. Dom. c. 8.) censoria arrepta
virga in Corneliam Maximillam, Vestalem, ejusque stupratores severissi-
me animadverit. Plin. ep. 11. l. 4. 13 Bonis civibus. 14 Supple nummum
hoc est, xlvi. lib. nostræ monetæ.

⁷⁸ Tua patria,
⁸ Iuvenalis.
⁷⁹ Vrbis tæ-
dio, propere
cupientem re-
creari. 80 Op-
pido Volscorum
in via
Latina.
⁸¹ Templum

¹ Namque e-
jus & in pri-
ma Satyra
memineram.

² Ut partes
agat in his
meis Satyris.
Metaphora
sumpta à co-
mœdiis, in
quibus hi-
striones ad
partes suas re-
vocari solent.

³ Perdite vi-
tiorum servis,
quem nulla
virtus com-
mendat, or-
naive. 4 Ad
refistendum

25 Sex libras
pendebat pi-
scis. Sex mil-
lib. nummum
emebatur.

26 Adulato-
res, qui facta
verbis adau-
gent.

27 Si tanti
nullum eme-
rit, quo capta-
ret hæredita-
tem aut locu-
pletis fœminæ
iniret amo-
rem, excusan-
dus est Crispinus.

28 Primam
hæreditatem
in tabulis te-
stamenti ce-
ratis.

29 Fenestræ
lecticæ è lapi-
de speculari.

30 In suam
gulam.

31 Luxurio-
sissimus, &
omnium ne-
potum altissi-
mus gurges.

Plin. ep. 5. lib.

32. fngi ta-
men si cum
Crispino con-
feratur. Vide
Senec. ep. 95.

33 Ägyptiaca. fuit enim Crispinus verna Canopi. Sat. 1. & papyrus est herba
palustris, qua in Ägypto multa nascitur, ex qua texuntur navigia, funes, te-
getes, stragula, vētes, &c. 33 Piscis squammosi? 34 Domitianum, cuius
cōne— 35 — Extrema & vilissima pars æquabat hunc sumptum Crispini.
36 Ad ruſtationem usque ingurgitaret aulicus parasitus Crispinus. 37 Tam
magister equitum factus. 38 Per municipia. vel Ägyptios & conterraneos, ut
supra, patria papyro. in Nilo enim narent & Alexandria vneunt viles hi pil-
ciculi. 39 E fracto vase, vel aliena merce surceptos. 40 Facete in re ridicula
musas invocat, quasi rem arduam aggressurus sit. * Neque enim opus est levī
Musarum instans, tanquam in transiuit fabula; sed mora & cura. 41 Mu-
sus ex Pierio monte Thessaliz vel regione Macedoniz, & mihi vel ob hoc stris
propitiæ, quod vos dixerim pueras. girles. que tamen non potestis non esse
vetulæ, ab antiquissimis poëtarum usque invocate. 42 Familia Flaviorum.
43 Per omnia viria Nero alter, calvus insuper erat. sic Ausonius Quem dixi
calvum sua Roma Neronem. 44 In mari Adriatico nutriti & capti. 45 Ä-
dem Veneris. 46 A Græcis condita, qui Syracusis advenerant. Dionysi tyran-
nidem fugientes. 47 Retia. 48 In Mæotide palude.

15 Äquantem sane paribus seſtercia libris.

16 Ut perhibent, qui de magnis maiora loquuntur.

17 Consilium laudo artificis, si munere tanto

18 Præcipuam in tabulis ceram senis abstulit orbi.

Est ratio ulterior, magna si misit amicæ, 20

Quæ vehitur clauso, latiſ specularibus antro.

Nil tale exspecte: emit²¹ ſibi. multa videmus

Quæ²² miser & frugi non fecit Apicius. hoc in

Suceinctus²³ patria quondam Crispine papyros?

Hoc precium²⁴ squammæ? potuit fortasse minoris 25

Piscator, quam piscis emi. provincia tanti

Vendit agros: sed maiores Apulia vendit.

Quales tunc epulas ipsum glutiffe putemus

24 Induperatorem:²⁵ cum tot ſesteria, partem

Exiguam, & modicæ ſumptam de margine cœna 30

Purpureus magni²⁶ ructaret ſcurra Palati,

27 Iam princeps equitum, magna qui voce solebat

Vendere²⁸ municipes²⁹ fracta de merce ſiluros?

30 Incipe Calliope; * licet hic confidere: non
eft

Cantandum, res vera agitur: narrate³¹ pueræ 35

Pierides: proſit mihi vos dixisse pueras.

Cum jam ſemianimum laceraret³² Flavius orbem

33 Ultimus, &³³ calvo ſerviret Roma Neroni?

Incidit,³⁴ Hadriaci ſpatium admirabile rhombi 39

Ante³⁵ domum Veneris, quam³⁶ Dorica ſuſtinet

Ancon,

Implevitque³⁷ ſinus: neque enim minor hæſerat il-
lis,

Quos operit glacies³⁸ Mæotica, ruptaque tandem

SATYRA VI.

37

39 Solibus effundit 40 torpentis ad 41 ostia Ponti
 Desidia tardos, & longo frigore pingues.
 Destinat hoc monstrum 42 cymbæ, unique magister 43
 Aut emere auderet? cum plena & littora multo
 Delatore forent: dispersi protinus 45 algæ
 Inquisitores agerent cum 46 remige nudo,
 Non dubitaturi fugitivum dicere pescem, 50
 Depastumque diu vivaria Cæsaris, ita
 Elapsum veterem ad dominum debere reverti.

Si quid 47 Palphurio, si credimus 47 Armillato,
 Quicquid conspicuum, pulchrumque ex aquore toto est,
 Res fisci est, ubiunque natat. 48 donabitur ergo, 55
 49 Ne pereat, iam 50 letifero cedente pruinis
 Autumno, iam quartanam 51 sperantibus ægris.
 Stridebat deformis hyems, prædamque recentem 52
 Servabat, tamen hic properat, velut urgeat 53 Auster.
 Utque 53 lacus superant, ubi quanquam 54 diruta ser-
 vat

55 Ignem Trojanum, & Vestam colit Alba minorem;
 Obsttit intranti miratrix turbæ parumper: 62
 Ut cessit, facili patuerunt cardine valvæ.
 Exclusi expectant admissa 56 obsonia 57 patres:
 Itur ad 58 Atriden: tunc 59 Ticens, accipe, dixit,
 Privatis majora focio, 60 genialis agatur 66
 Iste dies, propria stomachum 61 laxare saginis,
 Et tua servatum consume in secula rhombum.
 Ipse capi voluit, 62 quid apertius? & 63 tamen illi
 Surgebant crista: nihil est, quod credere de se 70
 Non possit, cum laudetur 64 diis æqua potestas.

39 Solis calore æstivo.
 40 Segniter fluentis, propæ stagnantis.

41 Mæotidis exitus in Pon-
 tum Euxi-
 num. 42 Piscator. 43 Domi-
 tiano qui quasi
 Pontifex ma-
 ximus erat sa-
 credotum,

quos institue-
 rat Albæ. vide
 Sat. 2. v. 112.

44 Venum.

45 Rerum e-
 tiam levissi-
 marum, ut al-
 gæ, delatores.

46 Piscatore paupere.

47 Consulari delatori.

48 Quod re-
 tineri non po-
 test. inquit
 Piscator. do-
 nabunt liben-
 ter & cito.

49 Fisco per
 delatores. vel
 ne corrum-
 patur & compu-
 trebeat.

50 Sub fine
 Autumni mo-
 bosi in hys-
 mem vergen-

tis. 51 Timentibus laborat tamen Ptol. Flavius. 17. c. coniecit. tueri genui-
 nam & propriam verbi significationem, ut cupiant ægri febres suas in quarta-
 nas mutari, quæ, ut Celsus scribit, neminem jugulant. Verum non persuadet.
 52 Quo flante, aer calidus ambiens corrumpit pisces & carnes. 53 Vbi jana
 piscator delatoribus comitatus lacus sub mœnib. Albæ. superarat. 54 A Tullo
 Hostilio. 55 Ignem perpetuum & inextincum custodiendum à Trojanis rece-
 ptum morem hunc Tullus Hostilius Romanum transtulit: prodigiis vero monitus
 Albæ reddidit. ubi tamen consecratur Vesta minore cum religione, quam Ro-
 manæ. 56 Rhōbum. 57 Senatores, qui in Albano cum Imperatore. 58 Domitianum
 Imperatorem Romanorum ut fuit Agamemnon Grecorum. 59 Pi-
 scator ex agro Piceno, qui mari Adriatico adjacet. 60 Litus, ut natalis,
 quo indulgetur Genio. vide 2. Sat. Pers. v. 2. 61 Solvere, evacuare, ut has
 delicias capiat. vel lax. i. e. extendere his deliciis. 62 Quid apertius, inquit
 Poëta, hac adulacione piscatoris? 63 Domitianus tamen hinc iniunxit. 64 Re-
 ges & Principes. Domitianus supra omnes alios, qui Dominus & Deus
 noster appellari voluit.

65 Capax pī-
fis integri
patina.
66 Imperato-
rīz. Erat n.
Domitianus
non solum
magna, sed
et callida
inopinataque
sevitie, &c.
Suet. i. c. Do-
mit. 67 Prē-
eone ē Libur-
nia oriundo in
consilium vo-
cante. 68 O-
Proceres (ela-
mat prāco)
sedit enī ip-
se Imperator.
69 Veste festi-
nanter arrepa-
ta. 70 Iuris-
consultus lau-
da iūsumus
prefectus ur-
bi à Vespasia-
no. 71 Neque
n. sub avaro
principe Vesp.
fuerunt prefe-
cti alind quam
villici, qui
omni ratione
omnia unde-
cunque corra-
debat, & ta-
men ex his
Pegasus erat
optimus, &c.

72 Debili & languida, princīvis quippe sevitiam veritus est. 73 Crispus
senex jucundus, ut seḡv μέρος Αλκινόος, τε τελευτά, sapientia
Lelij, &c. Vibium Crispum alijs hic intelligunt, alijs Passienum, utrumque
jucundum quidem. Quintil. l. 10. c. 1. & l. 6. c. 2. Suet. in Nerone.
Tacit. ad eius Annal. 2. l. vide quī Lipsius pro Passieno, & Torrentius
pro Vibio ad nostrum hunc. 74 Imperatori. 75 Domitiano. 76 De rebus
injunctis ut unque levibus loqui, periculorum & lethale erat. 77 Metaphor.
imperiosam Domitiani violentiam. 78 Aestiva & brumalia. i.e.
autoginta annos. 79 His eauris artibus. 80 Filio suo Domitio, ut nonnulli
austrorūt, nec tamen constat quis fuerit iste juvenis. 81 Ignobilis,
obscenus, ut filii terre. Gigas enim à γίγαντι & γη. 82 Juveni nil profuit
simulata stoliditia. 83 Leones. neque enim habet sicca & arida Numidia ur-
bos, qui frigidis gaudent, teste Plinio, l. 8. c. 6. Sed & Romani veteres
rudes ex Africa adveniōt leones obvia & nota voce ursos dixere. vide Lis.
2. Elestor. c. 4. 84 Theatro in Albano, ubi quotannis Domitianus quā
quaria Minervæ celebrans feras conficiendas exhibuit.

Sed deerat piscis patinæ mensura: vocantur
Ergo in concilium processus, quos oderat ille,
In quorum facie 66 miseræ magnæque sedebat
Pallor amicitiae. primus, 67 clamante Liburno, 75
68 Currite, jam sedit, 69 rapta properabat abolla
70 Pegasus, attonitæ positus modo villicus urbi.
71 Anne aliud tunc praefecti? quorum optimus
atque

Interpres legum sanctissimus: omnia quanquam
Temporibus diris tractanda putabat 72 inermi 80
Instituta, venit & 73 Crispī jucunda senectus,
Cujus erant mores qualis facundia, mite
Ingenium: maria, ac terras, populosque 74 regenti
Quis comes utilior, si 75 clade, & peste sub illa
Sævitiam damnare, & honestum afferre liceret 85
Consilium? sed Quid violentius autē tyrami?
Cum quo 76 de pluviis, aut astris, aut nimboſo
Vere locuturi fatum pendebat amici.

Ille igitur nunquam direxit brachia contra
77 Torrentem, nec civis erat, qui libera posset 90
Verba animi proferre, & vitam impendere vero.
Sic multas hyemes, atque 78 octogesima vidi
Solsticia, 79 his armis, illa quoque tutus in aula.
Proximus ejusdem properabat Acilius ævi 94
Cum 80 juvēne indigno, quem mors tam seva ma-
neret,

Et domini gladiis jam designata: sed olim
Prodigo par est in nobilitate senectus.
Vnde fit, ut malum⁸¹ fraterculus esse gigantum.
82 Profuit ergo nihil mihi, quod comminus⁸³ ursos
Figebat Numidas, 84 Albana nudus arena 100

SATYRA IV.

Venator. quis enim iam non intelligat artes
Patricias & quis priscum illud miretur 85 acumen
Erute tuum? Facile est 86 barbato imponere
tegi.

87 Nec melior vultu quamvis ignobilis ibat
88 Rubrius, 89 offensæ veteris reus, atq; ascendæ: 105
Et tamen 90 improbior 91 Satyram scribente cinædo.
92 Montani quoque venter adest abdomen tardus,
Et 93 matutino sudans Crispinus 94 amomø,
95 Quantum vix redolent duo funera. sævior illo
96 Pompeius tenui 97 jugulos aperire susurro. 110
Et, qui 98 vulturibus servabat viscera Dacis,
99 Fuscus, 1 marmorea meditatus prælia villa,
Et cum mortisero prudens 2 Vejento 5 Catullo,
Qui nunquam 4 vi se flagrabat amore pueræ, 114
Grande, & conspicuum nostro quoque tempore mon-
strum.

Cæcus adulator, dirusque 5 à ponte 6 satelles,
Dignus 7 Aricinos qui mendicaret ad axes,
Blandaque devexæ jactaret 8 basia rhedæ.
Nemo 9 magis rhombum stupuit, nam plurima dixit
In lævum conversus: at illi dextra jacebat 120
Bellua. si 10 pugnas 11 Cilicis laudabat, & ictus,
Et 12 pægma, & pueros 13 inde ad velaria raptos.

85 Qui cum
videres inter
alios nobiles
etiam fratrem
tuum occidi,
simulata stoli-
ditate effugi-
isti crudelita-
tem avunculæ
tui Tarquinii
Superbi.

86 Prisco, ru-
di, & simpli-
ci, non Domi-
tiano æque.

87 Nec Iætor,
æque pallidus,
licet non æquus
nobilis.

88 Rubrius
Gallus.

89 Quod ti-
biam in pue-
ritia corrup-
rat, ut quin-
dam volunt
& videtur
ex sequenti-
bus. 90 Male-
dicentior ca-
stigator, vel
nequier.

91 Nerone,

qui probroso carmine laceravit Quintianum, ut mollem & effeminatum.
Tac t. Annal. 15. 92 Montanus Curtius ventricosus. 93 Quo singulo mane
ungitur, vel quod sub sole matutino, id est, oriente nascitur. 94 Vnguento
ex floribus amomi. 95 Quantum impenditur funeribus dolorum divitium.
seu respicias odores funeri impensos ad foetorem ustrinæ emendandum, seu
aromata ad corpora perungenda, vel ossibus & cineribus miscenda. 96 Pom-
pejus Russus sævior aperire Hellenismus. 97 Ingulare reos testa delatione.
98 Avibus cadavera vorantibus, imo præfagientibus. 99 Cornelius Fuscus
à Domitiano præfensus prætorio missus est contra Dacos, à quibus magna
accepta clade occisus est. 1 Inexcitatus & imperitus à deliciis & otiosa
armorum meditari ad bellum profectus. 2 Fabritius Vejento, &

3 Catullus Messalinus. Cujus ingenio sevo & malum cœcitatibus
additum. Qui à Domitiano sepius non secus ac cœca & improvida serun-
tur, in optimum quemque torquebatur. Plin. epist. 22. 1. 4. 4 Nempe cœ-
cetus, & tamen amavit quod non videbat. 5 A ponte, in quo sedent si pene
quæ aula principis. 6 Ascela & consiliarius principis. 7 Qui mendica-
ret à curru prætervectis cibum Aricinum in Appia via ubi sedent mendici.
8 Verba, preces, oscula ipsa. 9 Quam hic Catullus. 10 Quas tamen non
videbat. 11 Gladiatoris è Cilicia, Asis minoris regione, Turcomania, vel
more Cilicis armari. 12 Ea arte fabricatum ut per se surgeret, & in sublime
creceret I. C. Scal. 1. Poët. 21. vide quæ ad Manial. epigr. 2. lib. spæctac.
13 Ab hoc pægmate in alra theatri velamina: videtur repræsentans fauise
Ganymedes ab aquila raptus.

24 Numine af-
fatus , ut Mi-
nerva sacer-
dotes.

25 Proprie in-
sestum est,
quod & taba-
nus & asilus
appellatur, ar-
menta vexans
& in fugam
atque furo-
rem agens.
sumitur pro
furoris stimu-
lo à numine
incusso.

26 O Minerva
belli potens
dea.

17 Curru aut
imperio.

28 Rex Bri-
taniorum.

29 Spinas, pin-
nas. Cata-
chresis. 20 An-

itaque, inquit
Imperator,

concidendum
in frusta cen-
ses pīcēm̄.

21 Circuitu
lacterum.

22 Opus est
petito aliquo
figulo , qualis
fuit Prometheus, qui ha-

mnes è luto finxisse dicitur. 23 Imperatorum. 24 Epulas Neronis, de media

die in medium noctem protractas. 25 Incitamenta stomachum deficientia &
appetitum procurantia. 26 Ardente vino & è Falerno monte. 27 Peritia in ei-
borum deleitu. 28 Rupibus ad montem Circum in litore Campania. 29 Sco-
pulum in Iacu Luerino. 30 Promontorium & litus à Rutupiis oppido Canti-
orum in Britannia dictum. Ang. Richber rr. 31 Piscis marini e genere can-
cerorum. 32 Imperator Domitianus. 33 Tanquam consulturus de expeditione
aliqua in Germanos. unam autem suscepit sponte in Cattis, alteram necessa-
rio in Sarmatas, legione cum legato simul cesa. Suet. Domitian. 6. c. * Tor-
bis, hic reponunt quidam , sed torvè, τούτου δοκεῖ. Neque enim hic de
trine, ut Sat. 13. aut epigram. 3. Martial. sed de terrore è feroci populo. 34
Populis item Germanis, qui hodie Gueldrienses dicuntur, al. Francken.
35 Anxieratis index. vel anxios reddens. 36 Subito vel tristis nuntio, hoc e-
nim significat pennata epistola, ut contra laureata lætiam. alii de avibus li-
teras gestantibus. nihil ad rem. alii ad veredarios respiciunt, qui pennam in
capite gestabant velocitatis symbolum, vel, ut transfere Aristides , ή πέρι
πατέρων πατέρων φίσουλην. in Panegyrico Romæ. καὶ πανορόποι συνχρέ-
ψοιτε τις προσχωγῆν εἰς τῷ φράζοτε, Plutarch, in Galba.

D. I. IVENALIS

Nōn cedit Vējento , sed usq[ue] fanaticus 15 cestro
Percussus 16 Bellona tuo divinat, & ingens
Omen habes, inquit magni clarique triumphi, 17
Regem aliquem copies , aut de 17 temone Britanni
Excidet 18 Arviragus , peregrina est bellua; et certi
Erectas in terga 19 Iudeis hoc defuit unum
Fabricio patriam ut rhombi memoraret , & annos
20 Quidnam igitur censes & conciditur? absit ab il-
lo

130

Dedeceus hoc , Montanus ait ; testa alta paretur,
Quæ tenui 21 muro spatiōsum colligat orbem ;
22 Debetur magnus patinæ, subitusque Prometheus
Argillam , atque rotam citius properate: sed ex hoc
Tempore jam Caesariguli tua castra sequantur. 135
Vicit digna viro sententia. noverat ille
Luxurian 23 imperii veterem, 24 noctesque Neronis
Iam medias, 25 aliasque famem, cum pulmo 26 Fa-
lerno

Ardet. nulli maior fuit 27 usus edendi
Tempestate mea. 28 Circeis nata forent , an 140
29 Lucrinum ad saxum, 30 Rutupinove edita fundo
Ostrea , callebat primo deprendere morsu,
Et semel aspecti lisus dicebat 31 echini.

Surgitur , & misso proceres exire iubentur
Concilio, quos Albānam 32 dux magnus in arcem 145
Traxerat attonitos , & festinare coactos,
33 Tanquam de Catis aliquid, * torvisque 34 Sicambris
Dicturus: tanquam diversi partibus orbis
35 Anxia 36 præcipiti venisset epistola 37 penna.

Atque *entinam hispotius* *nugis* *tota illa dedisset* 150
Tempora s̄ævitiae.³⁷ *claras quibus abstulit urbi*
37 Illæ *fresque animas impune, &*³⁸ *vindice nullo.*
39 Sed periiit, postquam cerdonibus esse timendus
Cœperat: hoc nocuit 40 *Lamiarum cœde madentis.*

³⁷ *Viros no-*
biles. ³⁸ *Nem*
mine nobi-
lium vindic-
& tam auso.
verum quum
in ignobiles
crudelitatem

exereere cœpit, ab iis occisus est. 39 *Sævitia in plebem exitio fuit Domi-*
tiano madenti cœle ^{to} *Nobilium, inter quos & Aeliu-*
Lamiam nobilissimæ familiæ virum interfecit.

SATYRA V.

Parasitum à coenæ divitum dehortatur, in quibus
contemptim, misere & contumeliose tractato
non liceat frui nedum tangere delicias, que
ipsis divitibus apponuntur, vide Luciani epist.
 $\beta\gamma\omega \alpha\rho\mu \chi\alpha\rho\mu\pi\tau\alpha$.

¹ Eques Ro-
mannus, scurra
nobilis, Cæsa-
ris Augusti
tempore, de
quo Horat. 5.
Sat. 1. lib. {

² Alter scurra
Cæsar.

³ Licet jures
te nec pudore
propositi ab-
jecti, nec re-
dere harum
injuriarum,
credere tamen
nolim. 4 Na-
tura ventris
parvo contem-
ta est. 5 Fingo
tamen illud
parvum non
suppetere.

⁶ Nulla ca-
verna, nullus
pons vacat,
ubi libere po-
tius mendices,
quam zeqne

SIt te propositi nondum pudet atq; eadem est mens,
Ut bona summa putes, aliena vivere quadra:
Si potes illa pati, que nec Sarmentus iniquas
Cæsar ad mensas, nec vilis Galba tulisset;
³ *Quamvis jurato metu im tibi credere testi.* 5
4 Ventre nihil novi frugalius: hoc tamen ipsum
Defecisse puta, quod inani sufficit alvo.
⁶ *Nulla* ⁷ *crepido vacat? nusquam pons &* ⁸ *tegetis*
Dimidia brevior? ⁹ *tantine injuria coenæ?* (pars
Tam ¹⁰ *jejuna famæ? cum* ¹¹ *possis honestius illic* 10
Et ¹² *tremere, &* ¹³ *sordes farris mordere canini?*
Primo fige loco, quod tu discumbere jussus
Mercedem solidam veterum capis officiorum.
Fructus amicitiae magnæ cibis: ¹⁴ *imputathūc rex,*
Et quamvis rarum, tamen imputat. ergo duos post
Silihuit mens' neglectum adhibere: ¹⁵ clientem, 16
¹⁷ *Tertiane vacuo cessaret culcitra lecto,*

miteram vitam agas serviliter adulando? 7 Proprie litoris vel ripæ ora,
quam aqua alluit: hic locus eminens vel caverna in muro seu ripa, ubi se-
denter mendici, ut in pontibus. 8 Minor pars tegetis, qua mendici se tegunt.
Sat. 9. A tegete & baculo. 9 Tantine æstimas coenam illam, qua tot in-
jurias pateris? 10 Tantine coena unde jejonus furgis? vel, Tantine coenam
æstimas, ut ob illam has patiare injurias? 11 Alii legunt poscis, ut constet
carmen. 12 Frigore horrere. 13 Sordidum caninum panem è farre. * *A*
meales meate. 14 Impurat tibi satiandum & relatum. *Impurat* Sueto-
nio, Tacito nostro, Plinio. Quintilianus aliisque inferioris xvi autoribus
valet, Postulare id sibi gracie aponi. Tacitus eadem mente usurpavit
vocem *Iazare* Ann. 6. 15 Dives aaronis. 16 Te 17 Ut sit qui tertians cul-
citræ suppleat in lecto, quo discumbitur ad coenam.

28 Cœnemus.
sic Chremes
Terentianus.
Dionysia hic
sunt, hodie
apud me s's
volo.
29 Est tibi
jam tuorum
summa.
30 Tu habes
amplam mer-
cedem offi-
ciorum, quod
toties summo
mane & in-
tempo
abruperis
somnum, ut
patronum sa-
lutes, & co-
mitem ipsum
atios salu-
turum. infra
v. 75. & Mar-
tial. l. 3. epig.
36. Enallage
personæ.

52 Lig. ve-

rium vel calciorum ansas non ligare. 22 Ne reliqui clientes circumstantes
salutent patronum, nec dum tu veneris. 23 Diluculo, dubia luce. 24 Ipsa
nocte. 25 Quia polo vicinioris. 26 Plausta septentrionalia signi ursami ma-
jorem insequantis, Arctophylacis. 27 A sudore recens lana & liquorum quasi
ficiens, velpræparanda & imbuenda vino, quo melius sumat purpuram, vinum
tamen hoc non imbibat. 28 Temulentum, insanum, instar Corybantis Cybeles
sacerdotis caput rotantem. 29 Et convitia proludia sunt pugnae. * Non
vino tantum, sed & poculo. 30 Cruentata. 31 Clientes parasitos. 32 Fi-
dili è Sagunto in Hispania. 33 Patronus contra. 34 Antiquo: antiqui n. Ro-
mani erant intonsi, forte Lucilium Opimum innuit, quo consule diffusa sunt
vina quæ in ducentesimum annum servata fuerant. 35 Sex. Iulio Cæsare &
M. Philippo Coss. movebatur bellum cum sociis, quos civitate donare contende-
bat. Liv. Drusus, Luc. Flor. l. 2. c. 17. hoc. a. anno optimum diffusum est
vinum. 36 Laboranti cordis dolore, vel stomachi vitio ab humore acri
vellicante & rodente, cui medicina à vino. 37 Vinum Albânum. 38 Mon-
tibus iuxta Seriam oppid. Campania. 39 Gypsatis picatisque amphoris à
Cervicibus affixa erant pittacia cum inscriptione ubi natum sit vinum, & quo
consule conditum. 40 Veutustas. 41 Mucore & situ. 42 Vasis fictilis, quo vi-
num conditum servabatur. 43 Pænis, & Helv. Priscus gener ipsius de quo-
rum studio libertatis & constantia lege Suetonium & Tacitum in Nerone & li-
berataris studio & odio tyrannidis celebrabant solemmem memoriam.

---

44 ————— Iunii Br. qui Tarquinium expulit, & D. Iunii Br. & Cassii, qui
Cæsarem confederunt. floribus autem coronati convivabant veteres. vide
causam in notis al Seneca Thyeſt. vers. 944. 45 Ipse Virro, id est, patronus
divus. 46 Phialas ex electro aquis indurato è gummi & lacrymis Heliadum
Phæontis fororum in alnos, sive ut alii fabulantur, in populos versarum.
47 Aureas phialas asperas Beryllis sexangula forma politis ad splendoris re-
percussionem. Plin. l. 37. c. 5.

D. I. IVVENALIS

Vna¹⁸ simus ait:¹⁹ votorum summa, quid ultra
Quæris?²⁰ habet Trebius propter quod rumpere som-
Debeat, &²¹ ligulas dimittere, sollicitus²² ne (num
Tota salutatrix iam turba peregerit orbem²³
Sideribus dubiis, aut²⁴ illo tempore, quo se
Frigida circumagunt²⁵ pigri²⁶ farraca Bootæ.
Qualis cœna tamen? vinum quod²⁷ succida nolit
Lana pati: de conviva²⁸ Corybanta videbis.
Iurgia proludunt: sed mox & pocula torques
* Saucius, &³⁰ rubra deterges vulnera mappa,
Inter³¹ vos quoties, libertorumque cohortem
Pugna³² Saguntina fervet commissa lagena.
Ipse³³ capillato diffusum consule potat,
Calcatamque tenet³⁵ bellis socialibus uvam,
Cardiaco nunquam cyathum missurus amico.
Cras bibet³⁷ Albanis aliquid de montibus, aut de
Setinis,³⁹ cuius patriam, titulumque⁴⁰ senectus
Delerit multa veteris⁴¹ fuligine⁴² testæ,
Quale coronati⁴³ Thrasea, Helvidiusque bibeant,
Brutorum, & Casi natalibus. 45 Ipse capaces
Heliadum crustas,⁴⁷ & inæquales beryllos

⁴⁸ Virto tenet phialas: tibi non committitur aurum:
Vel si quando datur, custos affixus ibidem, 40
Qui numeret gemmas, ⁴⁹ unguisque observet acu-
tos.

⁵⁰ Da veniam, præclara illic laudatur iaspis.
Nam Virro (ut multi) gemmas ad pocula transfert
⁵¹ A digitis, quas in ⁵² vaginæ fronte solebat
Ponere zelotypo ⁵³ juvenis ⁵⁴ prælatus, ⁵⁵ Hiarbæ. 45
Tus ⁵⁶ Beneventani sutoris nomen habentem
Siccabis calicem nasorum quatuor, ac iam
Quassatum, & ⁵⁷ rupto poscentem sulfura vitro.

Sistomachus domini fervet vinoque ciboque,
Frigidior Geticis petitur ⁵⁸ decocta pruinis. 50
Non eadem ⁵⁹ vobis ponit modo vina querebar:
Vos aliam potatis aquam. tibi pocula ⁶⁰ cursor
Getulus dabit, aut nigri manus ⁶¹ ossea Mauri,
Et cui per medium nobis occurrere noctem,
Clivose veheris dum per ⁶² monumenta Latinæ. 55
⁶³ Flos Asie ante ipsum, pretio maiore paratus
Quam fuit & Tulli census pugnacis, & ⁶⁴ Anci,
Et ne te teneam, ⁶⁵ Romanorum omnia regum
Frivola. quod cum ita sit, tu ⁶⁶ Getulum Ganyme-
dem

Respicere, cum fities: nescit tot millibus emptus. 60
Pauperibus miscere puer. sed forma, sed ætas
Digna ⁶⁷ supercilium. quando ad te pervenit ille
Quando vocatus adest ⁶⁸ calidæ, gelidæque minister?
Quippe indignatur veteri parere clienti, 64
Quodque aliquid poscas & quod festante recumbas.
Maxima quæque domus servis est plena su-
perbis.

Ecce alius quanto porrexit murmure panem,
⁶⁹ Vix fractum, solidæ iam mucida frusta ⁷⁰ farinæ,
Quæ genuinum agitent, non admittentia morsum;
Sed tener & niveus, mollique si ligine factus 70
Servatur domino, dextram cohibere memento:

ves, ut refrigeretur. Plin. lib. 21. cap. 3. Neronis inventum. Sueton. Ner.
⁴⁸ cap. vel simpliciter nivis Scythicæ temula. ⁵⁹ Clientibus, parasitis.
Emphatice. ⁶⁰ Fuscus è Numidia cursor. A Lacquay. ⁶¹ Macilenta &
sine pulpa. ⁶² Vide 1. Satyr. in calce. ⁶³ Pocillator formosus. pincerna ex
Asia, qualis Iovi raptus Ganymedes. ⁶⁴ Tertiæ & quarti regum Romano-
rum. ⁶⁵ Vtensilia & supellec Romanorum regum inferiora sunt huius pueri
precio. ⁶⁶ Ironice contraria miscet ut sepe. ⁶⁷ Fastu ut te contemnas.
⁶⁸ Aquæ. ⁶⁹ Qui in vetustate induruit, ut vix frangi possit. ⁷⁰ Panis
ex farina.

⁴⁸ Servus, qui
manus tuas
observeret.

⁴⁹ Tuos un-
gues aduncos,
ne quid abra-
das.

⁵⁰ Nec inju-
ria, namque.

⁵¹ Ex annulis.

⁵² Manubrio
ensis.

⁵³ Æneas,
cujus stella-
tus Iaspide
fulva Ensis
erat. Virg.

⁴ Æn.

⁵⁴ Ab Elisa.
⁵⁵ Regi Li-
byæ.

⁵⁶ Vitreum
calicem qua-
tuor rostra
velut nasos
habentem,
qualem ha-
buit sutor Be-
neventanus

Vatinius, à
quo calices
eiusmodi vi-
trei dicti sunt
Vatiniani.

vide quæ ad
Martial. ep.

⁶⁹ lib. 14.

⁵⁷ Rupia e-
nim vitrea
sulphuratis
permutabun-
tur. vide quæ
ad Martial.

epigram.

⁴². lib. 1.

⁵⁸ Aqua de-
cocta & vitris
demissa in ni-

71 Dispensatoris panis, ex
æptor, panis
& ποιουας,
video: cuius
reverentia ca-
ratis ne vi-
oles. ausus pa-
nem domino
cotum sume-
re. 72 Sarre-
ie. 73 Arto-
ptes. 74 Depo-
nere panem
illum candi-
dum.* Ait ar-
toptes.

75 Pane. Me-
tonymia con-
tingentis.

76 Clientis
murmuran-
tis verba.

77 Media
noæ. 78 Col-
lem Romæ
ventis exposi-
tum. 79 Aér.
80 Impletat.

81 Condita &
ei cundata
herbis delica-
tis 82 Alte-
la a deorsum
in mensam
aspiciat.

83 Semiple-
nus. Spent.

84 E marini
cancri specie.

85 Ovis suis,

vel quibus conditur. 86 Nuda & jejuna instar coenæ feralis. 87 Oleo opti-
mo ex agro Venafrano in Campania. 88 Languens, flaccidus. 89 Prae-
fert odorem olei vilissimi, quod adhibetur lucernis, quali ungebatur
frandatis Nartæ lucernis. Horat. & videtur alludere ad illud in Demo-
stenem jaæatum, τὴν λύχνην ὅζει. 90 Parinis ligneis. 91 Navicula ē Can-
na vel doliolum, ē cannis acuminatum forma pyramidali. 92 Afrorum à
Micipla rege. 93 Navi. 94 Cum Numida aliquo vel Afro, à Boccaro rege
Maurorum denominato. 95 Cuius olei odorem tetur non fenunt serpentes.
* Afris. legit Ian. Ruterius var. leet. I. 2. c. 17. Horat. I. 2. Sat. ult.
velut illa Canina afflasset peior serpentibus atris. Et oda. *Nec Mauris*
animum mitior anguis. 96 Insula in mari Ligustico. 97 Rupes iuxta Tau-
rominium oppidum Sicilie. 98 Exanstum, exinanitum. 99 Piscatore quo-
vis ē macello. 1 Maria. 2 In mari Tyrrheno, id est, infero. 3 Piscibus instruit
foecum & culinam nostram. 4 Pisces, quos emptos heredipetæ orbis donent.
5 nlier quæ pisces venditat, ————— vel, dives orba quæ datos ab here-
dipetis pisces vendit.

Salva sit⁷¹ artoptæ reverentia: finge tamen se
72 Improbulum, ⁷³ supereft illic qui⁷⁴ ponere cogati.
* *Vin' tu consuetis audax convivat;* canistris
Impleri, panisque tui novisse colorem? 75
76 Scilicet hoc fuerat propter quod sape 77 relicta
Coniuge, per montem ad versum, 78 gelidasque cu-
curri.

Esquiliæ, fremeret sæva cum grandine vernus
79 Iupiter, & multo stillaret penula nimbo.

Aspice quam longo⁸⁰ distendat pectorale lancem,
Quæ fertur dominos quilla, & quibus undique⁸¹ Septem
Asparagis, qua⁸² despiciat convivia cauda,
Cum venit excelsi manibus sublata ministri.
Sed tibi dimidio⁸³ constrictus⁸⁴ gammarus⁸⁵ ova
Ponitur exigua⁸⁶ feralis cœna patella. 85

Ipse⁸⁷ Venafrano piscem perfundit: at hic, qui
88 Pallidus offertur misero tibi caulis, 89 olebit
Laternam: illud enim vestris datur⁹⁰ alveolis, quod
91 Canna⁹² Micipsarum 93 prora subvexit acuta;
Propter quod Romæ cum⁹⁴ Boccaro nemo lavatur, 90
95 Quod tutos etiam facit à serpentibus * atris.

Mullus erit domino, quem misit 96 Corsica, vel
quem

97 Taurominitanæ rupes; quando omne⁹⁸ peractū est,
Et iam defecit nostrum mare. dum gula sævit
Retibus assiduis penitus scrutante⁹⁹ macello 95
1 Proxima, ² nec patitur Tyrrhenum crescere piscem.
3 Instruit ergo foecum provincia, sumitnr illinc
4 Quod captator emat Lenas, 5 Aurelia vendat.
Virroni muræna datur, quæ maxima venit
Gurgite de Siculo: nam dum se continet Auster, 100

SATYRA V.

45

Dum sedet, & siccata madidas in carcere pennas,
Contemnunt medianam temeraria lina Charybdim.
Vos anguilla manet longae cognata colubrae,
Aut glacie aspersus maculis Tiberinus, & ipse
Vernula ripatum pinguis * torrente cloaca, 105
Et solitus mediae cryptam penetrare Suburrae.

¹³ Ipsa pauca velim, facilem si prabeat aurem.
Nemo petit, modicis ¹⁴ quæ mittebantur amicis
^A ¹⁵ Seneca, quæ 16 Piso bonus, quæ * Cotta solebat
Largiri namque & ¹⁷ titulis, & fascibus olim 110
Maior habebatur donandi gloria. solum
Poscimus, ut coenes civiliter: hoc face, & esto:
Esto (ut multi) dives tibi, pauper amicis.

Anseris ante ipsum magni ¹⁸ jejur, anseribus par
19 Altilis, & ²⁰ flavi ²¹ dignus ferro Meleagri 115
Fumat ²² aper, post hunc raduntur tubera, si ver
Tunc erit, & facient ²³ optata tonitrua coenas
Maiores. tibi habe frumentum, 24 Aledius inquit,
25 O Libye, diijunge boves, dum tubera mittas.
26 Structorem interea, ne qua ²⁷ indignatio defit, 120
Saltantem spectas, & Chironomonta 29 volanti
Cultello, donec peragat ³⁰ dictata magistri
Omnia. ³¹ nec minimo sane discrimine refert
Quo gestu lepores, & quo gallina secetur.
Ducens planta, velut ielus ab Hercule ³² Cacus, 125
Et ponere foris, si quid tentaveris unquam (pinat
Hiscere ³³ tanquam habeas tria nomina. quando pro-
Virro tibi, sumitque tuis contacta labellis.

6 Molio an-
tro: & pennas
ex segmento
Poët. madi-
dis Notus e-
volat alis.

Ovid. 1. Met.
ut Molio in
carcere. 10.
Sat. v. 120. ex
Virg. 1. Æn.
classo ven-
torum carce-
re. 7 Piscatores
cum linis &
retib. 8 Vor-
ticem in freto
inter Siciliam
& Italiam.

9 Eiusdem
forme & ge-
neris, quam
cum columbo
coire ferunt,
ut & murze-
nam.

10 aculosus
cui dorsum ex
albo cernu-
leum est, ven-
ter candidus
nigris maculis
conpersus, qui
notæ deterio-
ris est, melio-
ris Lanus.

11 Praetan-
tiories sunt id

Nare fluvio pisces, quam in Tyberi. Galen. πεπι τροπ. * Torpente legendum
putat Ian Rurgesius var. leet. 1. 2. 17. 12 Cavernas & meatus subterraneos,
per quos sordes è Suburra, & tota urbe defluunt in Tiberim. 13 Virroni, patrono
diviti & ayaro. 14 Qualia munera, 15 Anno Sen. Neronis preceptore,
optimo & sanctissimo viro. 16 C. Piso Calpurnius & * Aurelius Cotta
viri liberales. 17 Munificentiam & liberalitatem exercere apud maiores no-
stros maiorem habebat gloriam, quam titulis nobilitatis splendere aut magi-
stratus & dignitates adispici. 18 Multo, latte, fieu & carica farum. vide
Marthase pigr. 58. lib. 13. 19 Gallina vel anas. 20 Formosi vel pulchricomi;
21 Non minor apro Calydonio, quem occidit Meleager. 22 Integer appositus
fumat. 23 Luxuriosis optata, tonitruis tubera nascuntur copiose. Plin. 19. 1. 3.
cap. 24 Gulosis quidam. 25 O Africa ne exerceas terram ad fruges, modo
mittas tubera. 26 Captorem vide Satyr. 11. vers. 136. 27 Ne qua indignatio-
nis causa tibi defit. 28 Manibus gesticulante artificiose. 29 Ag-liter versato.
30 Incidendo fercula, ut docuit magister Triphenus Satyr. 11. vers. 137. 31 E-
ronice. 32 Gigas qui boves Herculis abegerat, quem Hercules pedibus ex an-
no prostraxit. Virg. 2. Æn. 33 Tanquam sis nobilis, ingentius Romanus li-
berque, ut est, prænomen, nomen, cognomen, vide Politianum. 34. 6.
Miscell.

34 Pauperes.
quibus detri-
ta sit & lace-
ra chlamys.

τῷ γένε τείνη
δέδυνη ἐρω
δέδεται οὐ
γλώσσα, ut
inquit Theo-
gnis. 35 Sester-
tia, i. e. cen-
sum eque-
strem, nostræ
monetæ 3125.
lib. 36 Heros
vel homo be-
neficus, 37

Quam tua fa-
ta. 38 Tu prius
homuncio vi-
lis, quanto mox
fores in precio
apud ipsum?

39 Imperaret
struxtori di-
ves his ver-
bis. 40 Inquit
Poëta, hoc
nummis pr-
stat, non ho-
mini. 41 Vir-
ronis dominus
& rex. 42 Si
orbus, nullus
tibi filius sit.
ex quarto &
neidos usur-
pat hæc Dido-

nis verba: *Si quis mihi parvulus aula Luderet Aeneas.* 43 Tibi charior
quam Virro captor dives. 44 Vxor. 45 Loquaci pueritia. i. e. pueris delec-
tari videbitur, quos ramen nullos optat. Metaph. 46 Levia tamen iis munu-
cula dabit, quia tu dives es. 47 A puer rogatum, ad poma, nuces & nugas
emendas. 48 Petens cibum aut munucula. 49 Periculosi plerumque & lethali,
immenso exemplo in crimen inducti veneno Tib. Claudio principi per
hanc occasionem à coniuge Agrippina dato. Plin. l. 22. cap. 22. 50 Claudius
Imperator quintus. 51 Ab Agrippina uxore venenatum. vide Sat. 6. v. 621.
52 Sui similibus, divitibus. 53 Qualia nata in perpetuo virentibus & fructi-
fetis hortis Phœacum, quorum rex Alcinous, canit Homerus & Antiquitas
omnis. 54 Atlantis filiabus scilicet, aurea mala ex hortis Hesperidum in Afri-
ca. 55 Scabiolo malo. 56 Tyro. 57 A Centurione, qui exercet tyrones, hirsu-
to inflat cappella, vel induito fago Cilicio. alii, ab amento ē corio capel-
la. Broda. Misc. l. 9. c. 1. ab arcu e cornibus caprinis. Similam intelligit
Jan. Rutherford, quæ lucelli causa ab agyrtis iaculo institui solet. Martial. l.
14. ep. 202. bardo cuello teatæ, Martial. parma & galea testa ridiculi causa
flagello affixa officiique sui admonita. vide Rutherford vari. l. 3. c. 15. & verus
Pithœi Scholastes habet annotationem, quale simia manducat. Sed non e-
go credulus illis.

Pocula? quis vestrum temerarius usque adeo, quis
Perditus, ut dicat regi Bibe? plutima sunt, qua
Non audent³⁴ homines pertusa dicere læna.

35 Quadrinventa tibi si quis deus, aut 36 similis dii
Et melior³⁷ fatis donaret,³⁸ homuncio quantus
Ex nihilo fieres! quantus Virronis amicus! 134
39 Dat Trebio, pone ad Trebium, vis frater ab istis
Ilibus⁴⁰ ônummi yobis hunc præstat honorem;
Vos estis fratres. dominus tamen,⁴¹ & domini rex
Si vis tu fieri,⁴² nullus tibi parvulus aula
Luserit Aeneas, nec filia dulcior⁴³ illo. 139
Lucundum & charum sterilis facit uxor ami-
cum.

Sed tua nunc⁴⁴ Micale pariat licet, & pueros tres
In gremium patris fundat: simul ipse loquaci
Gaudet⁴⁵ nido, 46 viridem thoraca inbebit
Afferrari, minimasque nuces, assenque⁴⁷ rogatum;
Admensam quoties⁴⁸ parasitus venerit infans. 145

Ilibus⁴⁹ ancipites fungi ponentur amicis,
Boletus domino. sed quallem⁵⁰ Claudio edit,
Ante⁵¹ illum uxoris, post quem nil amplius edit,
Virro sibi, & reliquis⁵² Virronibus illa jubebit
Poma dari, quorum solo pascaris odore, 150
53 Qualia perpetuus Phœacum autumnus habebat,
Credere quæ poscit surrepta⁵⁴ sororibus Afris.
Tus⁵⁵ scabie fructis mali, quod in aggere rodit,
56 Qui tegitur parma & galea, metuensque flagelli
Discit⁵⁷ ab hirsuto iaculum torquere Capella. 155

Tibi charior
quam Virro captor dives. 44 Vxor. 45 Loquaci pueritia. i. e. pueris delec-
tari videbitur, quos ramen nullos optat. Metaph. 46 Levia tamen iis munu-
cula dabit, quia tu dives es. 47 A puer rogatum, ad poma, nuces & nugas
emendas. 48 Petens cibum aut munucula. 49 Periculosi plerumque & lethali,
immenso exemplo in crimen inducti veneno Tib. Claudio principi per
hanc occasionem à coniuge Agrippina dato. Plin. l. 22. cap. 22. 50 Claudius
Imperator quintus. 51 Ab Agrippina uxore venenatum. vide Sat. 6. v. 621.
52 Sui similibus, divitibus. 53 Qualia nata in perpetuo virentibus & fructi-
fetis hortis Phœacum, quorum rex Alcinous, canit Homerus & Antiquitas
omnis. 54 Atlantis filiabus scilicet, aurea mala ex hortis Hesperidum in Afri-
ca. 55 Scabiolo malo. 56 Tyro. 57 A Centurione, qui exercet tyrones, hirsu-
to inflat cappella, vel induito fago Cilicio. alii, ab amento ē corio capel-
la. Broda. Misc. l. 9. c. 1. ab arcu e cornibus caprinis. Similam intelligit
Jan. Rutherford, quæ lucelli causa ab agyrtis iaculo institui solet. Martial. l.
14. ep. 202. bardo cuello teatæ, Martial. parma & galea testa ridiculi causa
flagello affixa officiique sui admonita. vide Rutherford vari. l. 3. c. 15. & verus
Pithœi Scholastes habet annotationem, quale simia manducat. Sed non e-
go credulus illis.

S A T Y R A . V I.

47

Forsttan impensæ Virronem parcere credas:
 Hoc agit, ut doleas. nam* quæ comœdia & mimus
 Quis melior plorante gula? ergo omnia fiunt,
 Si nescis, ut per lacrymas effundere bilem
 Cogaris, 58 præfoque diu stridere molari 160
 Tu tibi liber homo, & regis conviva videris.
 Captum te nidore suæ putat ille culinæ.
 Nec male coniectat.* quis enim tam nudus, ut illum
 Bis ferat, 59 Hetruscum puerο si contigit aurum?
 Vel 60 nodus tantum, & signum depauperè loro? 165
 Spes hene cœnandi vos decipit. 61 ecce dabit iam
 Semesum leporem, atque aliquid de clunibus apri.
 Ad nos iam veniet minor & altilis: 63 inde parato
 Intacto que omnes & stricto pane tacetis.
 Ille sapit, qui te sic utitur. 64 omnia ferre 170
 Si potes: & debes. 65 pulsandum vertice raso
 Præbebis quandoque caput nec dura timebis
 Flagra pati, his epulis & tali dignus amico.

* Ridiculus
 aque nullus
 est, quam
 quando eis-
 rit. Gelafinus
 parasitus agud
 Plautum in
 Sticho.
 58 Ira fren-
 dere.
 * Quis enim
 tam pauper ac
 miser est, cui
 vel ingenuo
 vel libertino
 contigit liber-
 tas, ut hac
 pati potest?
 59 Mos bullæ
 aureæ gestan-
 dz ab Etruscis
 sumptus est.
 vide Pers. Sa-
 tyr. 5. v. 31.
 60 Tenuores

& libertintæ conditionis coriacam bullam vel nodum gerébant. 61 Vos ta-
 men abjecti affecte concepisti spem de reliquiis ferculorum, quibus inhiantes
 dicitis apud vos, Ecce dab. &c. 62 Gallina faginata. 63 Inquit Poëta, non
 tangitis panem adtricium duricie, vel appositum tantum, Metaph. à gladio
 stricto, dum exspectatis illas dapes, sed frustra. 64 Omnia ferre si potes, quæ
 parasitis eveniunt, equidem debes. 65 Omnibus contumelii & plagiis exci-
 pient te, tuo merito, qui ferre illa velis, perinde ac si male tonsus aut rasius
 servus esles. vel plagiapida.

S A T Y R A . V I.

Vrsidium Posthumum ab uxore ducenda dissuasurus,
 acriter satis insurgit in mulierum ludos scenicos,
 libidines, superbiam, Græcæ linguae, liberalium
 artium, criticses, politices, imo gladiatoriæ in-
 recundam affectionem, superciliosum in maritos
 imperium, crudelitatem, temulentiam, supersti-
 tionem denique & beneficia.

¹ Seculo au-
 reo, simplici.
² Culta & e-
 legans amica
 Propertii.
³ Lesbia, Ca-
 tulli amica,
 effuse lacry-
 mans de mor-
 te passeruli.
⁴ me & pueræ
 Flēdo turgi-
 dulæ rubent
 ocelli. Catull.

C Redo pudicitiam¹ Saturno rege moratam
 In terris, visamque diu, cum frigida parvæ
 Präberet spelunca domos, ignemque, laremque,
 Et pecus, & dominos communi clauderet umbra:
 Sylvestrem montana torum cum sterneret uxor 5
 Frondibus, & culmo, vicinatumque ferarum
 Pellibus: haud similistibi² Cynchia, nec tibi, ³ cu-
 ins

4 Qua avide
 vescebatur.
 5 Recens ex-
 structo, & ab
 elementis nu-
 per secreto.
 6 Ex figmento
 poëtico. Virg.
 Gensque vi-
 rum truncis
 & rupto ro-
 bore nata.
 7 A Deo vel à
 Prometheo
 effici.
 8 Terra filii.
 9 Etate ar-
 gentea.
 10 Nondum
 adulto &
 adultero.
 11 Parentum,
 liberorum,
 aut aliorum
 quos charos
 habebant. quæ
 solennis ju-
 randi formu-
 la, uti & per
 suum capit.
 12 Incustodi-
 to, sepimentis
 haud munito.
 13 Iustitia A-
 græi Titanos
 & Aurora si-
 lia.
 14 Pudicitia.
 15 Ascendere,
 violare.
 16 Conjug-
 lis tori præsi-
 dem. Synecd.
 fulcri. quo
 fulcitur lec-

Turbavit nitidos extinctus passer ocellos:
 Sed potanda ferens infantibus ubera magnis,
 Et saepe horridior 4 glandem ructante marito. 11
 Quippe aliter tunc orbe novo, cœloque 5 recenti
 Vivebant homines, qui 6 rupto robore nati,
 7 Compositique luto 8 nullos habuere parentes. 14
 Multa pudicitia veteris vestigia forsitan,
 Aut aliqua extiterant 9 sub Iove, sed Iove iononi-
 dum
 Barbato, nondum Græcis iurare paratis
 11 Per caput alterius, cum furem nemo timeret
 Caulibus, aut pomis, & 12 aperto viveret hortu.
 Paulatim deinde ad superos¹³ Astrea recepit
 14 Hac comite, atque dua pariter fugere sorores. 20
 Antiquum, & vetus est alienum Posthume lectum
 15 Concutere, atque 16 sacri genium contemnere fulcri.
 Omne aliud crimen mox ferrea protulit ætas:
 Viderunt primos argentea secula¹⁷ mæchos. 24
 18 Conventum tamen, & pactum, & sponsalia¹⁹ nostra
 Tempestate paras: iamque²⁰ à tonsore magistro
 Peccoris, &²¹ digito pignus fortasse dedisti.
 Certe sanus²² eras. uxorem Posthume duci?
 Dic qua²³ Tisiphone? quibus exagitare²³ colubris?
 Ferre potes dominam salvis²⁴ tot restibus ullam? 30
 Cum pateant altæ²⁵ caligantesque²⁶ fenestræ?
 Cum tibi vicinum sepræbeat²⁷ Æmilius²⁸ Ponit
 Aut si de multis nullus placet exitus; illud
 Nonne putas melius, quod tecum²⁹ pugno dormit?
 Pugno, qui noctu³⁰ non litigat, exigit à te 35
 Nulla jacens illic muniscula, nec queritur quod
 Et³¹ lateri parcas, nec quantum jussit, 32 anheles.
 Sed placet Vrsidio³³ lex Iulia: 34 tollere dulcem
 Cogitat hæredem, cariturus³⁵ turture magno,

tus. 17 Iovem, Neptunum, Martem, Apollinem, Mercurium, &c.
 18 Amicorum, super sponsalibus. 19 Hac etate maxime adultera. 20 Vi-
 nitidior placeas uxori futuræ. 21 Sponsæ annulum. 22 Prins antehac fa-
 guistri, iam dementas, imo furis. vel lege interrogatorie: Certe sanus eras?
 23 Furia ultrice ὄφειοπλοκώμωφ, i. e. colubris crinita. 24 Quibus te po-
 tius suspendas. 25 Quæ caliginem oculis obducant propter altitudinem,
 vel, noctis tenebras. 26 Vnde te præcipitare possit. 27 A M. Æmilio
 Scæro conditus. 28 Vnde te in Tiberim immergas. 29 παρδιρατέα proba-
 re videtur. 30 Quod uxor facit. infra vers. 26. 31 Quod nimis libidine
 exhaustum lèditur. 32 Te alinopale & nocturna opera defatiges. 33 In
 adulteros latu. 34 Suscipere & educare. 35 Avi. vel potius pisces, quid
 magno.

S A T Y R A VI.

49

35 Mullorumque jubis,³⁷ & captatore macello. 40
 Quid fieri non posse putas, si iungitur ulla
 Ursidio? si moechorum³⁸ notissimus olim
 Stulta³⁹ maritali jam porrigit ora capistro,
 40 Quem toties texit perituri cista Latinus?
 Quid? quod &⁴¹ antiquis uxor de moribus illi 45
 Quaritur:⁴² & modici medium pertundite venam,
 * Delicias hominis:⁴³ Tarpejum limen adora
 Pronus, &⁴⁴ auratam⁴⁵ Lunoni cæde juvencam,
 Si⁴⁶ tibi contigerit capitis matrona pudici.
 Paucæ adeo⁴⁷ Cereris vitas contingere dignæ, 50
 Quarum non timeat pater⁴⁸ oscula.⁴⁹ neclæ coronam
 Postibus, & densos per limita tende corymbos.
 Vnus⁵⁰ Iberinæ vir sufficit? ocyus illud
 Extorquebis, ut hæc oculo contenta sit uno.
 Magna tamen fama est⁵¹ cuiusdam rure paterno 55
 Viventis. vivat⁵² Gabiis, ut vixit in agro,
 Vivat⁵² Fidenis, & agello cedo paterno.
 Quis tamen affirmat, nil actum in montibus, aut in
 Speluncis?⁵³ adcon⁵⁴ senuerunt Iuppiter & Mars?
 54 Porticibus netibi monstratur fœmina⁵⁵ voto 60
 Digna tuo? cuneis an habent spectacula totis
 Quod securus ames, quodque inde excerpere p[ro]fessi?
 57 Chironomon Ledam molli saltante Batillo
 58 Tuccia⁵⁹ vesicae non imperat,⁵⁸ Appula⁶⁰ gannit
 Sicut in amplexu:,⁶¹ subitum & miserabile, longum
 Attendit Thymele, Thymele tunc rusticadiscit. 66
 62 Ast aliæ, quoties aulæa recondita cessant,
 Et vacuo clausoque⁶³ sonant fora solatheatro,

66 Lubatis &
 urbatis mul-
 lis. 37 Et alii
 obsoniis; que à
 captatoribus è
 macello em-
 pta orbis do-
 nantur. 38 Ur-
 sidius. 39 Con-
 jugali vincu-
 lo, freno.

40 Qui s[ecundu]m
 periturus, su[us]
 perveniente
 marito, ab eius
 adultera uxo-
 re cista redi-
 fuerit: quale
 futurum in mi-
 mo vidimus
 Latinum mi-
 mum repre-
 sentantem.

41 Pudica &
 castra.

42 Ne insa-
 niat. Si deli-
 rans manum
 porrigure de-
 trebat, veaz
 in fronte se-
 cetur. &c.

Paulus Regi-
 neta, 3. 1. cap.
 de phreneti-
 cis, Actus 1
 lib. 6. c. 8.

* O delic-
 atum hominem
 Ursidium, qui
 tam insignis

adulteri possit castam sperare uxorem!⁴³ Iovem Capitolinum in introitu arcis
 Tarpejæ. 44 Auratis cornibus. 45 Conjugii præsidi pronubæ, in pellices & a-
 adulteros sacer. 46 Tam insigni adultero. 47 Cuius mylæria non nisi castis fœ-
 minis sunt celebranda. 48 Tanquam basis & suavia impudica potius, quam
 pia oscula. 49 Quod fieri soleum nuptiarum die. 50 Sponsæ Ursidii, vel cui-
 vis in urbe educatæ. 51 Quæ pudice vixit ruri. nec tamén credo viaturam il-
 lam & que pudicam, si viderit semel urbis mores corruptos. 52 Vilibus oppidiis,
 castæ, ut prius in agro, quod si non possit, multo minus Romæ. 53 Nec desunt
 corruptores virginum etiā in agris. 54 Pompeij, Livizæ vel Isidis in quibus spa-
 tiantur mulieres. 55 Qualem tu vellis, pudicam. 56 Sedibus theatri. 57 Salea-
 tionem manus gesticulantis Ledæ representante nimo. I. C. Scal. 1. lib.
 Poët. 18. cap. 58 Rustica. 59 Non continentur inam. infra v. 318. 60 Ganai-
 tu & murmure libidinosum faretur affectum. 61 Subitum, miserabile, longum:
 gestus & motus quos exprimit minus. 62 Longo vero uiderum inter-
 pretatio & ipsæ histrio nica excent, ac mimorum uestes contrettant,
 63 Forensibus causis & iudiciis.

C

D. I. IVVENALIS

- 50 Vbi nimis
diu cessare vi-
dentur ludi, &
post plebejos
ludos diu ex-
spectata do-
minis his de-
siderantibus
non exhiben-
tur Megale-
sia: ipse tra-
ctant & exer-
cent ludos.
65 Circenses
ludi magnæ
matri dñm
consecrati.
66 Spectacu-
lorum desi-
derio. 67 Or-
namenta &
arma histrio-
nica. Subliga-
culum autem
 $\pi\epsilon\beta\zeta\alpha\mu\chi$ e-
rat pudendo-
rum velamen:
neque ramen
femora conte-
gebat, ut bra-
chæ, $\alpha\tau\alpha\zeta\psi\beta\delta\epsilon$, quæ ob id feminalia dicuntur. 68 Mimi, seu poëtae,
69 Cantor seu mimus. 70 Vide Sat. 3. v. 125. 71 Fabulæ jocularis ab Atel-
la urbe Oscorum dictæ, & de Autonoe Cadmi filia scriptæ. 72 Hos exodiarios
pauperculæ amant. 73 Aliz magno emunt concubitum comœdorum, soluta
fibula _____. 74 _____. Qua virilia coercent, ut abstineant à Venere,
& vocem conservent, vide quæ ad Martialis epigr. 81. l. 7. 75 Aliz citharœ-
dum pellicium ad libidinem, cuius nū rauceat. 76 Ut maritus calle ame-
b nobilis, pulpita, in quibus nuptiarum ludi agantur. 77 Gaudet, Sat. 2. v. 124.
Frondibus & ramis laureis ad celebritatem nuptiarum ornato postes
& januam, ut in gremium tuum effundat moechæ uxor liberos ex gladiatore
aliquo, citharœdo, seu histrione. Ironica permisso satis amara. 81 No-
bilis, vel lanista e nobili facto: ut Lentulus cui ex tuis gladiatoriis pariat
uxor tot gladiatores. 82 Lecto vel cunis velo cooperitis, ad arcendos culices,
quod velum conopeum dicitur, $\alpha\kappa\omega\psi$, culex. 83 Vultu & imagine refe-
rat. 84 Fabricio Vejentoni, de quo Sat. 4. v. 113: nupta Hippia, quod no-
men fictum esse vult Nicolaus Loensis. ab i^o v^o 100, propter libidinem. Scili-
cer ante omnes furor est insignis equarum. Virg. 3. Georg. 85 Sergium
gladiatorem. 86 Insulam Alexandriæ junctam ponte. 87 Fluvium Ægypti
Ptolemy, qui Alexandro in Ægypto & Africa successit, regnatum. 90 Pro-
digio am hanc Hippia & urbis nostra libidinem, execrantibus ipsis Ægyptis
Iacevis. 91 Civitate Ægypti impurissima. 1. Satyr. v. 26. 92 Hippia. 93 Cir-
censes, quos omni Romanorum conditione maxime in votis & deliciis esse
ubique arguit. Sat. 10. v. 81. Sat. 11. v. 53. 94 Scenicos ludos, fuit autem
Paris pantomimus Domitianocharus, Juvenali exilii causa. 95 Molli & 16

S A T Y R A X.

Contempsit pelagus : famam contempserat olim,
Cuius apud molleis minima est iactura⁹⁷ cathe-
⁹⁸ Tyrrenosigitur fluctus, ⁹⁹lateque sonantem (dras,
Pertulit Ionum constanti pectore, quamvis
Mutandum toties esset mare, iusta pericli   94
Si ratio est, & honesta timent, pavidoque gelantur
Pectore, nec tremulis possunt insister plantis,
Fortem animum præstant rebus, quas turpiter
audent.

Si jubeat conjux, durum est descendere navim:
Tunc sentina gravis, tunc summus² veritur aer.
Quæ moechum sequitur, stomacho valet illa maritum
Convomit, hæc inter nautas & prandet, & errat   101
Per puppim, & duros gaudet tractare rudentes.
Qua tamen exarsit forma? qua capta juventa est
Hippia? quid vidit, propter quod³ Lydia dici
Sustinuit⁴ nam⁴ Sergiolus iam⁵ radere guttur   105
Cooperat, &⁶ seculo requiem sperare lacerto.
Præterea multa in facie deformia, sicut
Attritus galea, mediisque in naribus ingens
* Gibbus, & acre malum semper stillantis ocelli:
Sed gladiatorerat, facit hoc illos⁸ Hyacinthos,   110
Hoc pueris, patriæque, hoc prætulit illa sorori,
Atque viro ferru est, quod amant: ⁹ hic Sergius idem
Accepta rude cœpisset Viento videri.

¹⁰ Quid privata domus, quid fecerit Hippia, curas?
Respice¹¹ rivales divisorum: Claudius, audi,   115
Quæ tulerit. dormire virum cum senserat¹² uxor,
Aus¹³ Palatino¹⁴ tegetem præferre cubili,
Sumere nocturnos meretrix¹⁵ Augusta¹⁶ cucullos,
* Linquebat, comite ancilla non amplius una;
Et¹⁷ nigrum flavo crino absconde galero,   120

97 Fœminas
quæ mollib.
cathedrali ve-

& antu: aut
sedent. Cade-
dra n. propriæ
est sella mul-
ebris, quæ dis-
creta à virili.
Lip. 1. Elect.

98 Fluens
maris inferi à
Tyrrhenolito-
re nominati.
99 Maris Ionii
fluctus.

1 Tunc fun-
dum navis
graveolens
nauseam ma-
vet. 2 Vertige-
ne rotatur, &
omnia sursum
versum ferri
videtur.

3 Ludii ami-
ca.

4 Diminutiv.
Sergius.

5 Barbas
erat & senior,
vide 217. v.
infra,

6 Saucio vel
mutilo ex in-
sestis nervis.

7 Rudem &
missionem à
munere gla-
diatorio.

* Catarchesis.

8 Formosissi-
mos videri

amasios, quæ-

lis erat Hyacinthus puer Apollini dilectus. 9 Quod si idem Sergius rudem. i.e.
gladium è ligno, Polyb. Σταύρωσας. Dionys. Εἰφος Στάυρος, bacu-
lum senvirgam signum missionis aggladiatura impetraret, statim & Hippie
deformis visus defereretur ut prior maritus Viento. 10 Transf. 11 Impera-
tores, qui divi haberi volunt. vel respice quot & quales adulteros admiserit
Messalina rivales Claudii Imp. vide Tac. An. 11. 12 Messalina. 13 Imperatorio.
14 Martam, quæ centone cooperata pro lecto erat. alii pro luponari ipso sumunt.
15 Cæsarea, Imperatoria. 16 Ne cognosceretur. * Cubile Imperatoris, Clau-
dii sc. mariti. 17 Meretricio flavo galero seu galericlo è etine flavo, qui mere-
tricum color est, factio & adscitio nigrum erinet matronalem absconde-
nente, ut publica meretrix videretur. moechos obteclo capite cucullo per lu-
panaria nocte vagari solitos notum ex historiis. Quin & meretrices obnuptas
fuisse non novum. Tertullian. de cultu fœminarum, Thæmar ille. &c.

D. I. IVVENALIS

18 Frequentia
sum, vel calidum à Ly-
cica recens
egressa, vel
à centone, ca-
lorem retinēs.
19 Egressa
Lycica, quæ
interdiu eam
habuerat,
quam ad no-
ctis usum Mel-
salina condu-
xerat in suam
20 Ornatis
auro, vel sin-
donio conne-
xo aureis an-
nulis. sic etiā
Heliogabalus.
21 Uxor est
Tiberii pater
Poppea, quæ
huius, dicitur
Poppea, xij. to
servit uix
Xpūrōis xpī
nois ēēnp Tī-
mērōs dīxōt-
wō tās tēpx-
pīxtas pīo-
ot tāpīs ū-
res. Xiphilin.
Heliog. nisi
forte fondo-
nium illud intelligatur rectius de velo, quod lpanaribus & cauponis oppan-
debatur, atque annuli sint illi, per quos velum adducitur & reducitur. Cur-
taineris. 21 Præfigens cellæ nomen Lycicæ, quam se profitebatur, fron-
ti autem lpanaris præscriptum erat stupri premium cum nomine meretricis.
22 Vnde tu ortus eras. 23 Forte Ironice, cuius pater ganeo nescio quis
fuerit ex vago concubitu. 24 Quod sub noctem medium sit. 25 Et deturpata
faciem fuligine spurex lucernæ (profabant aurum meretrices ad lucernas.
vide Marcialis epigrammat. 4.1. K) tulit teturum lpanaris odorem ad lectum
Imperatoris. 26 Quid dicam de philtris, incantamentis & veneficiis
mulierum? Est autem Hippomanes caruncula in fronte pulli de paru equi,
vel, quod furentis equi distillat ab inguine viri. 27 Quod si inciten-
tur odio, ira, vel aliquo alio affectu malo, cuius imperio facile obsequitur
sexus iste, graviora audent scelera, quam libidinem. 28 Obiectio, cui res-
pondet poëta versu sequente. 29 Mille festertia. 30 Non sagittis & face amo-
ris ardor, sed ————— 31 ————— A dote amor ejus. 32 Libertatem agendi quæ
velit, dote magna emit uxor, maritus vero dotem accepit, libertatem ven-
didit. πέντε τήν γυναικαν πάσοιαν λαζαν, ίχδ διατοινει, ογγυράπη τη
&c. Anaxandrides apud Stobum. 33 Etiam coram marito licet uxori dotaz
innuere mox, atque literis ejus rescribere. 34 Ordo est, locuples, quæ
nupsit avaro, est vidua, id est, sui juris est, & ex suo arbitrio vivit tanquam
vidua. * Obiectio altera, cui respondet poëta versu sequentiis.

SATYRA VI.

53

* Collige sarcinulas, dicit libertus, & exi:
Iam gravis es nobis, & sape emungeris, exi
Ocius, & propera.³⁵ sicco venit altera naso.
36 Interea³⁷ ca'et & regnat, poscitque maritum 149
Pastores, &³⁸ ovem Canusinam,³⁹ ulmosque Falero-
nas.

40 Quantulum in hoc? pheros omnes,⁴¹ ergastula tota,
Quodque domi non est, & habet vicinus, ematur.
42 Mense quidem brumæ, cum iam mercator⁴³ Iason
44 Clausus, &⁴⁵ armatis obstat casa candida nautis,
Grandia⁴⁶ tolluntur crystallina, maxima rursus
47 Myrrhina, deinde⁴⁸ adamas notissimus, & Bere-
nices

In digito factus pretiosior,⁴⁹ hunc dedit olim 157
Barbarus incestu, dedit hunc Agrippa sorori,
50 Observant ubi festa mero pede sabbata reges,
Et⁵¹ vetus indulget⁵² senibus clementia porcis. 160
* Nullane de tantis gregibus tibi digna videtur?
Sit formosa, decens, dives, fœcunda & vetustos
Porticibus disponat⁵³ avos, intactior omni
Crinibus effusis⁵⁴ bellum dirimente Sabina; 164
Rara avis in terris, nigroque simillima cygno:
Quis feret uxorem, cui constant omnia? malo?
Malo⁵⁵ Venusinam, quam te⁵⁶ Cornelia mater
Gracchorum, si cum magnis virtutibus affers
Grande⁵⁷ supercilium, &⁵⁸ numeras in dote trium-
phos,

* Formula à
re militari
translata ad
divortium, cu-
jus formula:

Res tuas tibi
habeto, res
tuas tibi agi-
to. 35 Altera
uxor adole-
scensula su-
perveniet.

36 Quandiu
autem annis
& forma flo-
ret. 37 Viget
& imperat.

38 E Canusio
in Apulia
oves & lanam
optimam.

39 Vinum, vi-
tes Falernas,
quas ulmi sus-
tentant.

40 Hoc parum
est.

41 Poscit ser-
vos omnes ex
ergastulis.

42 Decembri
quo⁵⁹ $\beta\alpha\chi\delta$
est $\eta\alpha\wp$.

43 Argonau-
tæ nomen pro
quovis merca-

tore. 44 Domi, propter gelu & glaciem. 45 Instrutis & accinctis ad
navigandum ex imperio uxoris importunæ obstat casa nive candida nautis.
46 Per mare petunœ vasa crystallina. 47 Pocula è myrrha. vide Martial.
epigramma. 113. lib. 14. & que nos ibi. 48 Preciosissimus lapis, & ille no-
rus ex munere Agrippæ. 49 Quem Agrippa rex Iudeorum dedit incestæ sorori
Berenice. 50 In Iudea, ubi nudis podibus sacra peragunt, quod Mosi Deus
præcepit, ut calcementa solveret, &c. Berenice anudipes & capillos rasa
venit Hierosolymam Deo vora pro salute solutura. Joseph. lib. 2. Iudaici bel-
li, & Egæi p. Hinc forte huius digressionis causa ad mores Iudeorum
facta Berenice: menione. 51 Ex divino instituto & lege, quod animal esset
immundum, ungulam findens, non ruminans. Levit. 11. 7. non, ut fallio
Tacitus 5. historiarum, in memoriam cladis, quod ipsos scabies quondam
turpaverat (idem etiam mentiro lustino 1. 36.) cui id animal obnoxium.
52 Senescunt nempe, ut quibus vesci Iudeis non licet. * Procatalepsis.
53 Imagines maiorum cereas, quas in porticibus & atriis ordine di-ponere so-
lebant. 54 Sabinæ rapta origo belli. eadem utramque aciem interveniente
belli modus & federis inter Tatium & Romulum exitere. 55 Pauperem &
ignobilem uxorem ex Appulia. 56 Scipionis Africani filia, Cornelia Gracchi
uxor, Caij & Tiberii Gracchorum mater. 57 Superbiam & fastum, que ap-
parent in supercilio. 58 Si propter triumphos maiorum tuorum non fecus ac
magna dos esset, mihi imperiosa insultus.

D. I. IVVENTALIS

54 Tolle ja-
ctationes de
Hannibale,
Syphace &
Carthagine à
tuis deviatis,
secede.
60 Imo mulie-
rum insolentia,
quandoque vel in ip-
pos deos insur-
git, acerbit-
que divinam
vindictam in
se suosque, at-
que hinc illa
Amphionis
deprecationis
elamantis,
Parce precor
vide fabulam
s. l. 6.

Metamorpho-
sis Ovid.

61 Appollo à
πάτειν, aut
πάνειν τὰ
ἄγρα, aut ex-
clamatione
η τοῦ.

62 Diana.

63 Nioben
Tantali fi-
liam, uxorem
Amphionis.

64 Iovis ex
Antiope filius.
Thebanus.

65 Quatuor-
decimi nume-
ro, filios se-
stem, toti-
demique filias. vide Aelianum variæ historiæ lib. 12. cap. 26. 66 Apolline &
Diana Iovis ex Larona filiis. 67 Quæ triginta capitum fœtus enixa. Virgi-
litus Æneide 3. & 8. 68 Ut suas virtutes aut formam tibi utique objiciat.

69 Plus habet amaritudinis superbia eius. quam est dulcedinis ex gravitate
morum & formæ. 70 Heræ amarissimi succi. 71 Tam indulgens & uxorius?
72 Propter virtutes. 73 Ob superbiam. 74 Maiore diei parte, cum quinque
santum horæ ex duodecim amori supersunt. 75 De Italia Græca fa&a. 76 Sul-
mo oppidum Pelignorum. 77 Attica. à Cecrope primo Athenarum rege.
78 Omnia Græce. scil. proferunt. 79 Cum Latinis conveniat magis Latine.
videtur allusisse ad Ciceronis illud in Bruto: Non enim tam præclarum est
scire Latine quam turpe nescire. 80 Tolerabilius in hoc puellis, tu vero
quam, &c. 81 Mea vita, mea m'na. vide Martial. enig. 68. I. 10 82 Ver-
ba hæc, quibus in lascivis complexibm sub lodiice & stragulo usa es, in publi-
cum profers. 83 Cujus libidinem non incendit?

59 Tolletum precor Hannibalem victimumque Syphacem
In castris, & cum tota Carthagine migra. 171
60 Parce precor⁶¹ Pæan, &⁶² tu depone sagittas,
Nil pueri faciunt, ipsam configite & matrem,
64 Amphion clamat. sed Pæan contrahit arcum.
Extulit ergo⁶⁵ gregem natorum, ipsumque paren-
tem,
Dum sibi nobilior⁶⁶ Latona gente videtur, 176
Atque eadem & scrofa Niobe fæcundior alba.
Quæ tantæ gravitas? quæ forma, 68 ut se tibi sem-
per
Imputet huius enim rati, summique voluptas
Nulla boni, quoties animo corrupta superboi 180
69 Plus & aloës, quam mellis habet, quin⁷¹ de-
ditus autem
Vsque adeo est, ut non illam, quam⁷² laudib' effert
73 Horreat? inque dies⁷⁴ septenis oderit horis? 183
Quædam parva quidem, sed non toleranda mari-
tis,
Nam quid rancidius, quam quod se non putat ulli
Formosani, nisi quæ 75 de Tusca Græcula facta est?
De 76 Sulmonensi mera 77 Cetropis,⁷⁸ omnia Græce,
79 Cum sit turpe magis nostris nescire Latine. 188
Hoc sermone pavent, hoc iram, gaudia, curas,
Hoc cuncta effundunt animi secreta. quid u'tra?
Concubunt Græce.⁸⁰ donec tamen ista puellis: 191
Tunc etiam quam sextus & octogesimus annus
Pulsat, adhuc Græce? non est hic sermo pudicus
In vetula, quoties lascivum intervenit illud,
81 Ζεὺς δὲ Λυχν. 82 modo sub lodiice relicit
Vteris in turba:⁸³ quod enim non excitat ingrediens 195

SATYRA VI.

Vox blanda, & nequam? 84 digitos habet: * ut tam
men omnes

Subsident pennæ , dicas hæc mollius 85 Oemo
Quamquam & 85 Carpophoro, facies tua computat
annos. 199

* Si 86 tibi legitimis pactam, junctamque tabel-
lis

Non es amaturus , ducendi nulla videtur

Causa , nec est quare cœnam, & 87 mustacea perdas
88 Labente officio crudis donanda, 89 nec illud,

Quod prima pro nocte datur, cum lance 90 beata
91 Dacicus, & scriptor radii ut Germanicus auro. 205

b Si 92 tibi simplicitas uxoria , deditus uni
Est animus , submitte caput cervice parata

Ferre iugum , nullam invenies, quæ parcat amanti.

93 Ardeat ipsa licet , tormentis gaudet amantis,
Et spoliis igitur longe minus utili illi 210

Vxor, quisquis erit bonus , optandasque maritus.
Nil unquam invita donabis coniuge: vendes.

Hac obstante nihil: nihil, hæc si nolit, emetur.

Hac dabit affectus , ille excludetur amicus
Iam senior , cuius 94 barbam tua janna vides. 215

95 Testandi cum sit lenonibus atque lanistis
Libertas , & juris idem contingat 96 arenæ.

97 Non unus tibi 98 rivalis dictabitur heres. 218

99 Pone crucem servo, meruit quo criminè servus
Supplicium? quis testis adest? quis detulit? audi.

Nulla unquam de morte hominis cunctatio
2 longa est.

30 demens, + ita servus homo est? nil fecerit, esto,

Hoc volo, sic iubeo, sit pro ratione voluntas
Imperat ergo viro: sed mox 6 hæc regnare linquit, 224

84 Lascivia 55
verborum non
segnis incitat
quam manus,
palpatio.

* Quod si om-
nes adhibueris
vocis ingenii-
que nervos &
artes ad irri-
tandam Vene-
rem & ut pla-
ceas: rugosa
tamen facies
te annosam
prodit. vide
Martialis e-
pig. lib. 6.
85 Mimo no-
bilissimo.

a Dilemma,
aut amatu-
rus es aut nō:
si non ama-
turus es, cur
ducis? si a-
maturus,
miser eris.

89 Sponsali-
bus stabulis le-
gitime con-
tractis.

87 Cibaria :
dulcia musto-
conversa, que
sub fine n con-
vivis dari in-
nuptialibus
coenis solito.

88 Disceden-

tibus iam, qui

officii nuptia-

lis gratia con-

venerant, vel, labente officio stomachi, quia addit crudis donanda. 89 Nec
est cur perdas illud, quo i depositæ virginitatis præmium novæ nuptiæ à mari-
to primi nocte darur. 90 Divite, 91 Numini aurei signati imagine Domitianus,
Dacici & Germanici cognominati ob victorias Dacorum & Germanorum.
b Alterum argumenti membrum. 92 Si simpliciter uxoris sis; velisque uxo-
ri in omnibus morem gerere. 93 Ipsa licet te redamet, gaudet tamen te tor-
quere molestis & spoliare bonis. 94 Primam , qui ab adolescente te patro-
num coluit. Iuvenes enim barbam alebant ad ætatis annum xxij, deinceps ra-
debantur. 95 Testamenta condendi. 96 Gladiatoribus. 97 Ex edito tamen
uxoris cogeris inscribere hæredes è rivalibus tuis non paucos. 98 Av 7 eos æt.
provirie qui cundem rivum habet commitem. 99 Vxor iubet servum cruci
adfigere. 1 Tu queris. 2 Nimiris longa potest esse: Ait uxor. 4 In tantum ho-
mo est servus? Esto quod nil admiserit, adfigatur tamen. 6 Has zedes cum
marito, ubi regnavit imperiosa.

7 Sepiū un-
bendo terit.
vel priora la-
cerat, & nova
sumit flam-
mea. i. e. ve-
lamenta rubei
coloris, quib.
nova nuptæ
caput coope-
rebatur.

8 A secundo
illo ad alium.
& mox ad
alium, &
quandoque
revertitur ad
primum mari-
tum.

9 Quibus or-
nari solebant
limina in fe-
stivitate nuptia
li. supra v. 8.
10 Nec n. ul-
tra octavum
licebat illi
nubere, Non
consulum, sed
maritorum
numero an-
nos suos com-
putant, &c.

Seneca. 3. de
Beneficiis 16.

11 Quinque
annis 12.
Ironice sepul-
chris a mulie-
rum inscribe-
bantur mari-
torum nomi-
na. 12 Ad paupertatem redacti ex sumptu & nequitia uxoris. 14 Mœcho.

15 Adhibitos à marito, qui uxorem suspectam observent & custodiant. 16 Fi-
lie, quæ sana cum sit, ægritudinem simulet. 17 Medicum. 18 Abjicit à filia
tanquam ægra nec sufferrevalente. 19 Mæcæpolus. 20 Questum facit ex fi-
lia adulteriis. 21 In foro etiam causas agunt mulieres. 22 Meretrix, cui Hosti-
lius Mancinus ædilis Curulis diem dixit, quod ab ea lapide noctu percussus sit.
Agellius 4. 14. 23 Pleaes. 24 Exordium, atque locos argumentorum. 25 O-
ratori & Iurisconsultonobili. 26 Vide Satyram 3.v. 103. & 68. has a. purpu-
reas & molliores. 27 Ad quem in terra defixum foeminæ se exercent tanquam
tirones, ut simulata pugna feriendi, recedendi, veram disciplinam ediscant.
Vegetius. 28 Motuum & exercitationum militarium. 29 Vi tubæ sonitu voca-
ta nudato corpore in Florilib. discurrat. 30 Ad veram gladiaturam in arenæ.

31 Cui frontem perficuit galea. 32 Virilia exercitia & arma. 33 Pzx foemi-
nea. notum est Tyresæ arbitrium super contentione Iovis cum Iunone Me-
tam. 34

Permutatque domos, & flammea conterit, 8 inde
A volat, & spreti repetit vestigia 8 lecti.
Ornatas paulo ante fores, pendentia linquit
9 Vela domus, & ad hæc 9 virides in limineramos.
Sic crescit numerus, sic fiunt 10 oœco mariti, 229
11 Quinq; per autumnos, 12 titulo res digna sepulchri.
Desperanda tibi salva concordia socrus:
Illa docet spoliis 13 nudi gaudere mariti:
Illa docet missis à 14 corruptore tabellis
Nil rude, nil simplex rescribere: decipit illa
15 Custodes, aut ære domat, tunc 16 corpore sano 235
Advocat 17 Archigenem, 18 onerosaq; pallia iactat,
Abditus interea latet, & secretus adulter
Impatiensque moræ pavet, & 19 præputia ducit.
Scilicet expetas, ut tradat mater honestos, 239
Aut alios mores quam quos habet? 20 utile porro
Filiolam turpi vetulæ producere turpem.
21 Nulla fere causa est, in qua non fœmina litem
Moverit, accusat 22 Manilia si rea non est.
Componunt ipse per se formantque 23 libellos,
24 Principium atquelocos 25 Celso dictare paratae. 245
26 Endromidas Tyrias, & fœmineum 26 ceroma
Quis nescit? aut quis non vidit vulnera 27 pali,
Quem cavat assiduis sudibus, scutoque laceffit,
Atque omnes implet 28 numeros? dignissima prop-
sus
29 Florali matrona tuba: nisi si quid in illo 250
Pectore plus agitat, 30 veræque paratur arenæ.
Quem præstare potest mulier 31 galeata pudorem,
Quæ fugit à sexi, 32 vires amat? hæc tamen ipsa
Virnollet fieri: nam 33 quantula nostra voluptas?

S A T Y R A VI.

34 Quale decus rerum, si conjugis actio fiat: 255
 Balteus, & 35 manicae, & 36 crista, 37 crurisque finistri
 Dimidium tegmen: vel si 38 diversa movebit
 Praelia, 39 tu felix ocreas vendente puella.

40 Hæ sunt, quæ tenni sudant in 41 cyclade, 42 qua-
 rum

Delicias & panniculus bombycinus urit. 260

Aspice, quo fremitu monstratos perferat ictus,
 Et quanto galeæ curvetur pondere, 43 quanta
 Poplitibus sedeat, 44 quam denso fascia libro,
 Et ride 45 scaphium positis, cum sumitur, armis.
 Dicite vos 46 neptes Lepidi, cœcive Metelli, 265
 Gurgitis aut Fabii, que 47 Ludia sumpserit unquam
 Hos habitus? quando ad palum gemat uxor 48 Asyli?

Semper habet lites alternaque jurgia lectus,
 In quo nupta iacet: minimum dormitur in illo,
 Tunc gravissilla viro, tunc 49 orba tigride peior, 270
 Cum simulat gemitus occulti conscientia facti,
 Aut odit 50 pueros, aut ficta pellice plorat
 51 Vberibus semper lacrymis, semperque paratis
 52 In statione sua, atque 53 expectantibus illam,
 Quo iubeat manare modo: tu credis amorem, 275
 Tu tibi tunc 54 curruga places; fletumque labellis
 55 Exsorbes, que scripta, & quas lecture tabellas,
 Si tibi 56 zelotypæ retegantur scrinia mœchæ,
 Sed 57 iacet in servis complexibus, aut equitis, dic,
 Dic aliquem sodes, dic 58 Quintiliane colorem. 280
 59 Hæremus, 60 dic ipsa, 61 Olim convenerat, inquit,
 Ut faceres tu quod velles, nec non ego possem
 Indulgere mihi. clamis licet, 62 & mare cœlo 28;
 Confundas: 63 homo sum. 64 nihil est audacius illis

43 Dum genua flebit reclinato corpore ad evitandos iæns. 44 Quam denso
 volumine replicetur illi succincta fascia. 45 Matella. 46 Matronæ nobilissi-
 mis oriundæ viris, Lepido, Metello cœco. ad v. 139. Sat. 3. & Fabio Gurgite
 cognominato à decorato patrimonio. 47 Vxor Ludii alienius. 48 Gladiato-
 ris. 49 Orba catulis, qua nullum animal truculentius. vide quæ ad 18. epigr.
 Martial. I. 1. Specie. 50 Mariti, vel servos infectatur. 51 Abundancibus.
 52 Metaphora à militib. 53 Quasi signum ab illa datum. 54 Ut avia illa eculi
 ova pro suis fovert, ita tu suppositos & alienos liberos pro tuis alens, &c. 55 Dom
 ipsam o'culatus consolaris. 56 Quæ adulterii sibi male conscientia, scelus suum ut
 tegar, te fulpicione pellicis vexat. 57 Si deprehensa sit. 58 Dic ò oratorum
 dilectissime colorem aliquem vel rationem ad defensionem vel excusationem
 sceleris. 59 Non habeo, inquit orator, quo possim excusare. 60 Dic ipsa, in-
 quid maritus vel Poëta. 61 Verba uxoris. 62 Omnia. vide Sat. 2. v. 25.
 quid Lucianus dicit, τῇ γῇ τῷ ἡρῷ τῷ εὐτῷ in Prometheus. 63 Mu-
 lier nata sum, inquit illa, cui per sexus imbecillitatem errare in proclivies
 64 Hæc Poëta.

57
 34 Qualis erit
 mundus & or-
 natus mulie-
 bris, si venalis
 exponatur
 gravis armatu-
 ra illius tan-
 quā Samnitis
 gladiatoris.

35 Gaulets.
 36 Galearum
 pinnæ.

37 Protende-
 bant enim
 milites fini-
 strum pedem
 in pugna
 quem adver-
 sus hostium
 ictus ferro re-
 gebant. 38 Re-
 tiariorum,
 mirmillonum
 & varia gene-
 ra pugnæ. 39 O
 te felicem cu-
 ius uxor eru-
 rum armatu-
 ras habet, quas
 vendat. Ironi-
 ce. 40 Et ta-
 men hæ sunt,
 que —————

41 Levi & te-
 nuissimo vela-
 mento rotun-
 do. 42 Qua-
 rum delicatum
 corpus gra-
 vant vestes
 bombycinæ.

65 E depresso
crimine ma-
ior prorumpit
malitia & in-
pudentia.

66 Quæ tan-
dem causa
est prodigiosa
huius nequi-
tiae, otium
scilicet opu-
lentia & lu-
xus.

67 Tractando
Ianam Thu-
sem.

68 Bella p̄x
foribus, hostis
in Italia.

69 In excubis
ad portam
Collinam,
cum Annibal
tertio ab urbe
Iapide castra
p̄oluisset.

70 Nos ob his
victores vicit
Luxuria.

71 Ex amissa
panopate,
victoriis no-
stris & rerum
affluentia.

72 Ad septem
iustos (ali
Istros legunt,
non tamen ex

hujus loci scopo)

Romæ colles fluxere deliciz Sybaritanum, populi in ea Te-
lia parte, quæ magna Græcia dicta est, omni deliciarum genere effeminatis.
73 Luxuria Græca, Asiatica. Miletos n. civitas est in finib. Ioniz & Cariz, in
Asia minori, & Rhodos Insula in mari Carpathio Cariz adiacens. 74 Molli-
cies & ebrietas Tarentinorum, qui coronati & unguentis madidi porabant. est
a. Tarentum civitas Calabriæ. 75 Metonymia affecti. 76 Corripuerunt prisci
temporis frugalitatem & pudicitiam. 77 Ab effectu. 78 Libidini addita
ebrietas, libidinosa & ebria mulier. 79 Oris, sellarices norat. 80 Que Ve-
nus ebria. 81 Ad Venerem instigantia, ut omnia conchylia. 82 Vina un-
guentis miscentur. eò invalecente luxuria, ut & odorem prodigum ex ultra-
que corporis parte caprarent. *Sifoliatastis.* Martial. 14. l. 110 epigr. 83 Po-
culo capaci. 84 Circumvolvi videut: quod sit ubi turbidi spiritus e ventre eu-
jo copiose ad cerebrum ascendunt. 85 Vbi oculorum nervis potudistensis & de-
bilitatis distrahitur radii. 86 Τοτζω τὰς λειχίσις καὶ μυστικόν λει-
χίστος. 87 Μέζεις. 88 Επιχειρίζεται επελεῖσμα. 89 Dex pudicitias.
Emphaticæ. cuius aram vel pudicissime cultam fuisse oportuit. 90 Concum-
bunt. 91 Vrina per vesicæ & naturæ meatus prorumpente tanquam per siphon-
ias, id est, fistulas seu tubos. 92 ἀφάλλογται, καὶ ταῦτα φύσιν ἀνθεῖσονται.
93 Noctu quidem, sed luna teste,

Deptensis; iram atque animos 65 à crimine su-
munt.

66 Unde hæc monstra tamen vel quo de fonte requiristi

Præstabat castas humilis fortuna Latinas 287

Quondam, nec vitiis contingi parva sinebat

Tecta labor, somnique breves, & 67 vellere Tusco

Vexatae, duræque manus, at 68 proximus urbi 290

Annibal, & 69 stantes Collina in turre mariti.

Nune patimur longæ pacis mala; sævior armis

Luxuria incubuit, 70 victimque uincitur orbem.

Nullum crimen abest facia usq; libidinis, ex quo

Paupertas Romana perit. 71 hinc fluxit 72 ad iustos

Et Sybaris colles, hinc 73 & Rhodos, & Miletos, 296

74 Atq; coronatum & petulans madidumq; Tarentū.

Prima peregrinos 75 obsecra pecunia mores

Intulit, & turpi 76 fregerunt secula luxu (rat?

Divitiae 77 molles. quid enim 78 Venus ebria cu-

Inquinis & 79 capit is quæ sint discrimina nescit. 301

Grandia, 80 quæ mediis iam noctibus 81 ostrea mordet;

Cum 82 perfusa mero spumant unguenta Falerno,

Cum bibitur 83 concha, cum jam 84 vertigine tectum

Ambulat, & 85 geminis ex surgit mensa lucernis. 305

In nunc, & dubita qua sorbeat æra 86 fanna

87 Tullia, quid dicat notæ Colbacia 88 Mauræ,

Maura 89 Pudicitiae veterem cum praterit aram.

Noctibus hic 90 ponunt lecticas. micturient hic,

Effigiemque deæ longis 91 siphonibus implent, 310

92 Inque vices equitant, 93 ac luna teste moventur

SATYRA X.

59

Inde domos abeunt:⁹⁴ tu calcas⁹⁵ luce reversa
Coniugis⁹⁵ urinam magnos⁹⁷ visurus amicos.
⁹⁸ Nota Bonæ secreta deæ, cum tibia⁹⁹ lumbos
Incitat, & cornu pariter vinoque feruntur   315
Attonitæ, crinemque rotant¹ ululante Priapo
² Mænades, ô quantus tunc illis mentibus ardor
Concubitus!¹ que vox saltante libidine, quantus
Ille³ meri veteris per crura madentia torrens!
⁴ Lénonum ancillas posita⁵ Laufella⁶ corona   320
Provocat,⁷ & tollit pendentis præmia coxe,
⁸ Ipsa⁹ Medullina frictum crissantis¹⁰ adorat
¹¹ Palmam inter dominas virtus natalibus æquat.
Nil tibi per ludum simulabitur, omnia fient
Ad verum, quibus incendi iam frigidus ævo   325
¹² Laomedontiades, &¹³ Nestoris¹⁴ hernia possit.
Tunc prurigo moræ impatiens, tunc¹⁵ fæmina sim-
plex,
Et pariter toto¹⁶ repetitus clamor ab antro,
¹⁷ Iam fas est, admitte viros, dormitat adulter.
Illa jubet sumpto juvenum properare¹⁸ cucullo: 330
Si nihil est, servis incurritur: abstuleris spem
Servorum¹ veniet conductus aquarius: hic si
Quæritur, & desunt homines; mora nullæ per ipsam,
Quo minus imposito clunem submittat asello.   334
Atque utinam ritus veteres, &¹⁹ publica saltæ
His intacta malis agerentur sacra: sed omnes
Noverunt²⁰ Mauri atque Indi,²¹ quæ psaltria pe-
nem

²² Maiorem, quam sint duo Cæsarîs Anticatones,

chum. 2 Furore percitæ Bacchæ à ματίῳ θρᾷ. i. e. furore. 3 Οὐργὴ τὸ τέλευτον τῶν πότης τι ἀφοροῦσις κατεύθυνται. 4 Publicas meretrices & prostitutas. 5 Matrona. 6 Præmio certaminis nefandi proposito. Respicit forte certamen & palmam Messalinæ, de qua vide Plin. hist. l. 16. c. 3. — 7
Vincitque λεπτίδας in umbratili & muliebri hac καὶ ποτέ λη. 8 Mox & ipsa Laufella. 9 Matrona, quæ Val. Claudio nupsit. 10 Τυρκός επιτελούμενος τοῦ λέπτου, λεπτίτης. 11 Et libidinis victoria æquatur nobilitati generis. 12 Priamus filius Laomedontis iam senior. 13 Grandævus & herniolus Nestor. 14 Celestes rameæ ubi in intestina humor aliquis, vel omentum in serotonum deciderit. 15 Non sufficit umbratilis opera δάκτυλος, virum vere desiderat. 16 Ab omnibus mulieribus. 17 Iam δὲ ianitrix, licet viris ingredi ad saera hæc Bonæ dæz. 18 Ne cognoscatur. 19 Τυρκοῦνται pro salute publica nuncupata. 20 Remotissimi sub sole Occidente & Oriente degentes. 21 P. Clodius sub specie & habitu psaltria ad constuprandam Pompejam Cæsaris uxorem ingressus est ædes Cæsaris, in quibus peragebantur lacra Bonæ dæz, maribus non adeunda. 22 Libri duo quos Cæsar scripsit contra Catonem Vticensem, quem Cicero libro laudaverat, cum vero complicati essent in modum cylindri, assimilat eos poëta peni.

23 in ædes
 Praetoris, in
 quibus cele-
 brabantur sa-
 era Bonæ deo.
 24 Masculus
 mus. 25 Mas-
 culi. Seneca
 epi. 97. Ita
 submotis ex-
 tra conspe-
 cillum viris,
 ut pictura
 quoque mas-
 culorum ani-
 malium con-
 tegantur.
 26 Olim ne-
 mo religio-
 nem ut ut
 simplicem
 contempnere
 ausus est.
 27 Vas li-
 gneum, vel
 ut aliis pla-
 cet, sicutile à
 Numa in sa-
 cris adhibi-
 tum. Plin. I.
 35. c. 12. Vi-
 de Iunii ani-
 madversorum
 I. 2. c. 10.
 28 Fictiles ex
 argilla è mö-
 re Vaticano.
 29 Mæchi,
 Clodii simi-
 les. 30 Vxo-

D. I. IV V E N A L I S
 23 Illuc, ²⁴ testiculi sibi conscius unde fugit mus;
 Intulerit, ubi velari pictura jubetur, ³⁴⁰
 Quæcunque ²⁵ alterius sexus imitata figuram est
 Et ²⁶ quis tunc hominum contéptor numinis? aut quis
 27 Sympurium ridere Numæ, nigrumque catinum,
 Et ²⁸ Vaticano fragiles de monte patellas ³⁴⁴
 Ausus erat? sed nunc ad quas non ²⁹ Clodius aras?
 Audio, quid veteres olim moneatis amici:
 30 Pone seram, cohibe. sed quis custodiet ipsos
 Custodes? cauta est, & ab ³¹ illis incipit uxor.
 Lamq; eadem summis pariter, minimisq; ³² libido est,
 Nec melior, ³³ pedibus silicem quæ conterit atrum,
 Quam quæ ³⁴ longorum vehitur cervice Syrorum. 351
 Ut spectet ³⁵ ludos, conductus ³⁶ Ogulnia vestem,
 Conducit comites, sellam, cervical, ³⁷ amicas,
 Nutricem, & ³⁸ flavam, cui det mandata puellam.
 Hæc tamen argenti supereft quodcunque paterni, 355
 Lævibus athletis, ac vasa ³⁹ novissima donat.
 Multis res angusta domi est; 40 sed nulla podo-
 rem

Paupertatis habet, nec se metitur ad illum
 Quem dedit ⁴¹ hæc posuitque modum: tamen
 utilia quid sit (memque)

Prospiciunt aliquando viri, 41 frigisque fa-
 43 Formica tandem quidam expavere magistra.
 44 Prodigia non sentit pereunte fœmina césum;
 At velut exhausta ⁴⁵ redivivus pullulet arca 363
 Nummus, & è pleno semper tollatur acervo,
 Non unquam reputat, quanti sibi gaudia constent.
 Sunt quas eunuchi ⁴⁶ imbelles, ac ⁴⁷ mollia semper
 rem contine, coëree domi clausam, atque adhibitis custodibus. 31 Custodi-
 bus. 32 Neque jam mulieres pauperes minus furunt libidine quam divites,
 neque impensis pareunt magis. 33 Nudis. periphrasis mulieris ignobilis &
 pauperis. 34 Procerorum ex Syria lectoriorum. periphrasis mulieris no-
 bilis & divitiae. 35 Circenses & theatrales. 36 Ambitiosa paupercula
 37 Tanquam clientas. 38 Pulchram vel flavicoram. 39 Ultima, nec sibi
 quicquam reliqui facit. 40 Nulla tamen pudore paupertatis inhibetur, ne
 reprehendatur & derideatur ab aliis, si cultus & sumpus ultra formam sue
 modum vela pandat. vel non est pudica & frugalis, uti decet pauperem.
 41 Pauperas. 42 De cultu & viatu solliciti sibi prospiciunt. 43 Formica ma-
 gistra & exemplo providentia & laboris. 44 At fœmina prodiga non consul-
 luit rei familiari ruent. 45 Ex mortuo consumptio redivivus renascatur.
 46 Ad imprægnandum imparentes coœunt enim, sed nihil emittunt. Seelig.
 Exercitatione 175. Sic Aetius I. 6. 61 τετραστοι επειγοντες ου γενομένης
 γορτων. Et Polybius: πεπλοντες λαενουσοι μεταγενεσιν, ολευον δικη
 αρχιτεχνης, ηγορον. Vide & Basilium de vera virginitate. Aphrodisium pro-
 blemat. I. 4. & Martialem epigrammate 67. I. 6.

Oscula delectent, & ⁴⁷ desperatio barbae, 367
 Et quod ⁴⁸ abortivo non est opus ; illa voluptas
 Summa tamen, quod jam calida & matura juventa
 49 Inguina traduntur medicis jam ⁵⁰ pectine nigro.
 Ergo expect atos, ac jussos ⁵¹ crescere primum 371
 Testiculos, postquam cœperunt esse bilibres,
⁵² Tonsoris damno tantum rapit ⁵³ Heliodorus.
 54 Conspicuus longe, cunctisque notabilis intrat
 Balnea, nec dubie ⁵⁵ custodem vitis, & horti 375
 Provocat à domina factus spado. dormiat ille
 Cum ⁵⁶ domina. sed tu ⁵⁷ jam durum Posthume, jamq;
 Tondendum eunicho ⁵⁸ Bromium committere noli
 Si gaudet cantu : nullius ⁵⁹ fibula durat
⁶⁰ Vocem vendentis prætoribus. ⁶¹ organa semper 380
 In manibus 62 densi radiant testudine tota
 Sardonyches, ⁶³ crispis & numerantur pectine chordæ,
 Quo tener ⁶⁵ Hedymele operā dedit, hūc tenet, hoc se
 Solatur, ⁶⁶ gratoque indulget basia pleistro. 384
 Quædam de numero ⁶⁷ Lamiarum, ac nominis alti
 Cum ⁶⁸ farre & vino ⁶⁹ Ianum, Vestam querogabat,
 An ⁷⁰ Capitolinam deberet ⁷¹ Pollio ⁷² quercum
 Sperare, & fidibus promittere quid faceret plus
 & grotante viro ? medicis quid ⁷³ tristibus erga
 Filiolum stetit ante aram, nec turpe putavit 390
 Pro ⁷⁴ cithara ⁷⁵ velare caput, ⁷⁶ dictataque verba
 Protulit (ut mos est) & aperta ⁷⁷ palluit agna.
 Dic mihi nunc quæso, ⁷⁸ dic antiquissime divum.

47 Eunuchorum, qui imberbes & levves sunt inopiae caloris, qui pilos erat. 48 Potectione abortum faciente.
 49 Testes traduntur evellendi chirurgis, quorum opus prius ad medicos pertinebat.
⁵⁰ Crine pubescente.
⁵¹ Ad justam magnitudinem, prius quam evellantur. ⁵² Cui eunuchi imberbes nihil lucri afferunt.
⁵³ Chirurgus.
⁵⁴ Et ille spado conspicuus longe.
⁵⁵ Priapum.
⁵⁶ Tua ò Vrſidi uxore, potius quam concubino, quem ⁷⁰ usq; ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶

⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹

79 Dum mul-
tum dinque
Rat deos con-
sulens, sanguini-
ne crasso &
melancholico

in pedum ve-
nas delabente
fieri varicosus.

80 Aphor. 21.
80 Paluda-
mento indu-
tis, quod mili-
taris impera-
toria vestis
est.

81 Inverecun-
de, impuden-
ter.

82 Exertis è
finu.

83 Scythiae
Asiae po-
phili.

84 Exitium
portenden-
tem. mutan-
tem regna
comitem.

Lucanus. 1.

85 Romano
nomini infen-
so.

86 Ipsa singit
spargiturque ru-
morem.

87 Armeniz
majoris flu-
vium inun-
dasse.

88 Terra mo-
tu, & hiatu.

89 Pauperes
vicinos.

90 Ne quid
erudelius in
eos flatuat.

91 Dominum
Iarrantis ca-

nis. 92 Vasa ampla. 93 Sarcinas & instrumenta balnearioria. Metapho-
militia. 94 Ambitioso strepitu servis molesta, vel, exercitio ad sudorem exci-
tandum. 95 Plumbea, quam in balneis agitabant qui sudare volebant. 96 Pu-
ndendo. 97 Crepitum concavæ in inus imèr nugandum illis edere, vel obsec-
nus quid poppyfima. 98 A sudore, balneis. 99 Vasynarium amplum. 1 Imp-
pletur, vel præbeatur. 2 Vnum & alterum exhaustus sextarium, ut vomiti ven-
triculum laver & appetitum provocet. vide Martial. ep. 79. l. 6. 3 Vomitus
quo abluit & purgat stomachum,

Respondes his lane pater? magna ocia exlo.
Non est (ut video) non est, quod aga ut apud vos,
Hæc de comædis te consulit, illa tragœdium 396
Commendare volet, 79 varicosus fiet aruspex.

Sed cantet potius, quam totam per voleat urbem
Andax, & cœtus posset quam ferre virorum,
Cumque 80 paludatis ducibus præsente marito 400
Ipsa loqui 81 recta facie, 82 strictisque mamillis.
Hæc eadem novit quid toto fiat in orbe,
Quid 83 Seres quid Thraces agant, secretæ noverce
Et pueri; quis amet, quis decipiatur adulter,
Dicet quis viduam prægnantem fecerit, & quo 405
Mense, quibus verbis concubat quæque, modis quot.
84 Instantem regi 85 Armenio, Parthoque cometen
Prima videt: famam, rumoresque illa recentes
Excipit ad portas, quosdam 86 facit; 87 iſſe Niphaten
In populos, magnoque ille cuncta arra teneri 410
Diluvio. 88 nutare urbes, subſidere terras,
Quicunque in trivio, cucunque est obvia narrat.

Nec tamen id vitium magis intolerabile, quam

quod

89 Vicinos humiles rapere, & concidere loris
90 Exorata solet, nam si latratibus alti 415
Rumpuntur somni: Fustes hic ocius, inquit,
Adferre, atque illis 91 dominum jubet ante feriri;
Deinde canera, gravis occursu teterrima vultu
Balnea nocte subit: 92 conchas & 93 castra moveri
Nocte jubet, 94 magno gaudet sudare tumultu, 420
Cum laſſata gravi ceciderunt brachia 95 massa,
Callidus & 96 criste digitos impressit aliptes.
Ac summum domine femur 79 exclamare coegerit.
Convivæ miseri interea somnoque fameque 424
Urgentur, tandem illa venit 98 rubicundula, totum
99 Oenophorum sitiens, plena quod² tenditur urna
Admotum pedibus, de quo² sextarius alter
Dicitur ante cibum rabidam facturus orexim,
Dum reddit, & terram³ loto ferit intestino?

Metapho-#
militia. 94 Ambitioso strepitu servis molesta, vel, exercitio ad sudorem exci-
tandum. 95 Plumbea, quam in balneis agitabant qui sudare volebant. 96 Pu-
ndendo. 97 Crepitum concavæ in inus imèr nugandum illis edere, vel obsec-
nus quid poppyfima. 98 A sudore, balneis. 99 Vasynarium amplum. 1 Imp-
pletur, vel præbeatur. 2 Vnum & alterum exhaustus sextarium, ut vomiti ven-
triculum laver & appetitum provocet. vide Martial. ep. 79. l. 6. 3 Vomitus
quo abluit & purgat stomachum,

⁴ Marmoribus ⁵ rivi properant, aut lata ⁶ Falerno 430

⁷ Pelvis olet, nam sic ⁸ tanquam alta in dolia lon-

gus

Deciderit serpens, bibit, & vomit. ergo maritus
Nauseat, atque ⁹ oculis bilem substringit opertis.

Illa tamen gravior, quæ cum discumbere cœpit,
Laudat Virgilium, ¹⁰ peritura ignoscit Elisæ, 435

Committit vates, & comparat inde Maronem,

Atque alia parte in trutina suspendit Homerum,

Cedunt grammatici, vincuntur rhetores, omnis

Turba tacet, nec causidicus, nec præco loquatur,

Altera nec mulier: verborum tanta cadit vis, 440

¹¹ Tot pariter pelves, & tintinnabula dicas

Pulsari: jam nemo ¹² tubas atque æra fatiget,

Una ¹³ laboranti poterit succurrere lunæ.

¹⁴ Imponit finem sapiens & rebus honestis.

Nam quæ doct' animis cupit & facunda videris 445

¹⁵ Crure tenus medio tunicas succingere debet,

¹⁶ Cedere Sylvano porcum, ¹⁷ quadrante lavari.

Non habeat matrona, tibi quæ iuncta recumbit,

Dicendi genus, aut ¹⁸ cursum sermone ²⁰ rotato

Torqueat ²¹ entzymema, nec historias sciat omnes, 450

* Sed quædam ex libris, & non intelligat. odi

Hanc ego, quæ repetit volvitque ²² Palæmonis ar-

tem,

Servata semper lege, & ratione loquendi,

Ignotosque mihi tenet ²³ antiquaria versus,

²⁴ Nec curanda viris ²⁵ Opica castigat amicæ 455

Verba: ²⁶ solecismum liceat fecisse marito.

Nil non permittit mulier sibi, turpe putat nil.

quæ ad Seneçæ Hippolyt. v. 789. 13 Eclipsum patienti. 14 Etiam philoso-

phantur, & de summo bono statuit. 15 Sumat hunc oratoris vel Peripatetici ha-

bitum. 16 Non Cereri ut mulier, sed tanquam vir Sylvano, vel Epicuream

professa cedere Sylvano poterit. 17 Aut Stoica quadrante lavari. Horat. Sat.

3. l. 1. Dum it quadrante lavatum, &c. 18 Rhetoricum. 19 Cui altera pro-

positio desit. 20 Succinæ, conversione concluso. quod Cicero versum,

Aristoteles οὐρεῖσπαμιτέρον appellat vel, circulari. 21 Argumentum Dialecti-

cum alteram partem animo concipiens, unde & nomen habet. hic pro universa

Dialectica ponitur, quasi dicat: nec habeat uxor tua Dialecticam. * Neque

nullum verum faciat perplexabile. Neque illa lingua sciat loqui nisi

Attica. Plaut. Asinari. 4. act. 22 Grammaticam. fuit a. Rhemius Pa-

läemon Grammaticus cum excellentissimum arrogansissimum, Fab. Quintiliiani præceptor. 23 Antiquitatem, vel, veterum Poetarum, & mihi inandito-

rum versuſtenens. vel, antiquæ locutionis investigatrix & Critica. 24 Non a-

deo sollicite vel ipsis viris observanda & castiganda. 25 Barbare loquentis. vi-

de Sat. 3.v. 207. 26 Nec maritum vitiōse verba componentem corripiat, vide

epigrammate 20. l. 11. Martial.

⁴ Per pavidum
mentum mar-
moreum.

⁵ Vomitus.

⁶ Quod hauf-
ferat, ut revo-
meret.

⁷ In quam
evomuit.

⁸ Non secus
ac serpens, qui
natura vini
avidissimus.

Plin. l. 10. c.

⁷². si in doliū
eccederit,
bibit & vo-
mit, vomit &
bibit. 9 Ut
compescas vo-
mitum. vel

indignatio-
nem. 10 Ve
quæ non sine
causa, vel quæ
ex amoris im-
patientia sibi
mortem con-
sciverit.

¹¹ In tantum
sonora est.

¹² Nil opus
est turbarm
& pelvum
crepitu, quo
credit super-
stitio'um vul-
gus succuri
posse laoæ la-
boranti. vide

27 Monile è smaragdis.
28 Inaures uniones ovalem formam habentes.
29 Incrustatione panis lacte asinino macerati. *Satyrus* 2. v. 107.
30 Vnguenta fragrantia à Poppæa Neronis uxore inventa.
31 His cosmetis. 32 Ut mœchis placet. 33 Vnguenta ex foliis nardi, & aliis foliis odoris. *Plinius* 13. l. 1. c. 34. Ex solis astu, ut qui æquinoctiali propiores sint: ut contra pinguedo à frigore & humore. 35 Incrustamenta cosmetica. 36 Asinino, quod teneram, erugatam & candidam reddit conservatque eum. 37 Ut Poppæa, quæ in exilium missa asinas L. secum duxit in hunc usum. *Dio* in

Nerone, & *Plinius* 14. c. 12. l. 28. *Regiones Aquiloni* subjacentes polo Arctico vicinas. 39 Candidi panis è filagine, saba aut oryza cocti, maceratione lacte asinino ad cosmetice faciem emendandam. 40 Ancilla, quæ pensa libratur & dissipatur. 41 Ornatrixes ponunt tunicas ad pœnas. 42 Servus lectorius è Liburnia. 43 Domini scilicet. 44 Franguntur in hujus vertice vel dorso virgæ è ferula. 45 Ut strenue servos flagellent. 46 Et interim quasi per otium. 47 Accipit rationes diei transactæ. * Libri in quo singulorum dierum rationes scribabantur. Alii legunt diei. 48 Examine & judicio. 49 Administrat & gubernat ædes, vel gubernatio hujus domus non mitior est quam Sicula aula crudelissimis tyrannis infamis.

Cum 27 virides gemmas collo circumdedit;

& cum

Auribus extensis magnos commisit 28 elenchos.

Intolerabilius nihil est, quam fœmina dives.

Interea fœda aspectu, ridendaque multo 461

29 Pane tumet facies, aut pingua 50 Poppæana

Spirat, & 31 hinc miseri viscantur labra mariti.

Ad mœchum veniet lota cute, quando videri 464

Vult formosa domi 32 mœchis 33 foliata paratur.

His emitur quidquid 34 graciles huc mittitis Indi.

Tandem aperit vultum, & 35 tectoria prima reponit.

Incipit agnoscit: atque 36 illo lacte fovetur;

Propter quod 37 secum comites educit asellas,

Exul 38 Hyperboreum si dimittatur ad axem. 470

Sed quæ mutatis inducitur atque fovetur

Tot medicaminibus, 39 coetæque filiginis offas

Accipit & madidæ; facies dicatur, an ulcus?

Est opera pretium penitus cognoscere toto

Quid faciant agitentque die si nocte maritus 475

Aversus jacuit, periit 40 libraria, ponunt

41 Cosmetæ tunicas, tarde venisse 42 Liburnus

Dicitur, & pœnas 43 alieni pendere somni

Cogitur: 44 hic frangit ferulas, rubet ille flagellis,

Hic scutica. sunt quæ 45 tortoribus annua præstent.

Verberat, atque 46 obiter faciem linit, audit a-

micas.

Aut latum pictæ vestis considerat aurum,

Et cædens 47 longi religit transacta * diurni,

Et cædit donec, lassis cædentiibus, Exi,

Intonat horrendum, jam 48 cognitione peracta,

49 Praefectura domo Sicula non mitior aula.

Nam si constituit, solitoque decentius optat

Ornari, & properat, jamque expectatur in hortis,

Aut apud⁵⁰ Isiacæ potius sacraria lenæ:
 Componit⁵¹ crinem laceratis ipsa capillis   490
⁵²Nuda humeros⁵³ Psecas infelix, nudisque mamili-
     lis.
⁵⁴ Altior hic quare cincinnus?⁵⁵ taurea punit
 Continuo flexi crimen, facinusque capilli,
 Quid Psecas admisit? quænam est hic culpa puellæ,
⁵⁶ si tibi displicuit nasus tuus?⁵⁷ altera lærum 495
 Extendit, peccitque comas, & volvit in orbem.
⁵⁸ Est in consilio matrona, admotaque⁵⁹ lanis
⁶⁰ Emerita que cessat acu: sententia prima
 Hujus erit; post hanc ætate atque arte minores
 Cenfubunt: tanquam fame discrimen agatur 500
 Aut animæ: Tanti est quærendi cura decoris.
 Tot premit⁶¹ ordinibus, tot adhuc⁶¹ compagibus altū
⁶² Edificat caput: 63 Andromachen à fronte videbis
 Post minor est: aliam credas. 64 cedo, si breve parvi
 Sortita est lateris spacium, breviorque videtur 50,
 Virgine⁶⁵ Pygmæa nullis adiuta 66 cothurnis.
 Et levis erecta consurgit ad oscula planta.
 Nulla viri cura interea, nec mentio fiat
⁶⁷ Damnorum, vivit tanquam vicina marito,
 Hoc solo propior, quod amicos conjugis odit, 510
 Et servos, ⁶⁸ gravis est rationibus. Ecce furentis
⁶⁹Bellonæ, matris quæ deum⁷⁰ chorus intrat, &⁷¹ ingē
⁷²Semivir, ⁷³ obsceno facies referenda minori,
 Mollia qui rupta ⁷⁴ secuit genitalia testa   514
 Iampridem, cui⁷⁵ rauca cohors, cui⁷⁶ tympana cedunt

⁵⁰ Porticum
 vel templum
 Isidis, in quo
 adulterorum
 & moechorum
 conventus &
 colloquia fie-
 bant de adul-
 teriis. Multas
 illas facit,
 quod fuit ip-
 sa fori. O-
 vid.

⁵¹ Dominæ,
 ipsa capillos
 lacerata à de-
 mina.

⁵² Ad verbe-
 ra, si quid
 peccet.

⁵³ Ancillæ
 nomen sum-
 ptum ex Ovi-
 dio, qui ita
 Diana orna-
 tricem nomi-
 nat. forte à
 θεά της, or-
 natrices enim
 aquæ pauca-
 lum irro-
 bant ad com-
 positionem
 crinum.

⁵⁴Inquit do-
 mina.

⁵⁵ Suntica ex
 taurino corio,

vel pene poenæ exigit male compositi crinis unius, perinde ac crimen ingens
 facinusque fuisset. Martialis 2. 66. 56 Si deformis sit nasus tuus. ⁵⁷ Ancilla
 altera crinem à sinistra parte componit. ⁵⁸ Convocatur ad consilium formæ
 atque ornatus. Dic Chrys., nunquid indecens? Petronius. ⁵⁹ Lanticio.
⁶⁰ Quæ hebeti, inquiunt interpretes, per annos oculorum acie à suendo ce-
 sat. Ego de acu crinali diu& censeo cuius hanc peritam olimque exerci-
 tam acerlit in consilium. ⁶¹ Fasciis & tiaris, ut altior videatur. Cessæ procul
 aspice frontis homines, suggestumque comæ. Pap. in 1. Sylvaram.
⁶² Ηετταρχην ικετευγὰ στοντικεω. ⁶³ Proceram, qualis fuit Andromache
 Hectoris uxor, à fronte, à tergo minor mihi' videatur. ⁶⁴ Quidni alia iam vi-
 deau? vel has illi tiaras indulge, ut namoram arte corrigat aut suppleat. ⁶⁵ De
 Pygmæis quisno iudicavit? qui Indiæ montium incolæ cubiti longitudinem
 non excedunt. ⁶⁶ Altis calceamentis subere suffertis sublevatisque. Hisp. Co-
 phines. ⁶⁷ Quæ vir eius hinc sustinet. ⁶⁸ Per suos sumpus. ⁶⁹ De his Satyr.
 2. vers. 111. ⁷⁰ Sacerdotum. ⁷¹ Corpore, vel, veneratione, & existimatione.
⁷² Antistes, cui exœcti sunt testes. ⁷³ Reverendus quod minori sit pene. ⁷⁴ Sa-
 t yr. 2. v. 116. ⁷⁵ Cantu, vel, quod eunuchis ut & foemini ex frigore superflui
 humoris abundantia arteriam asperam crassieram reddens, vocis meatum am-
 gustat. ⁷⁶ Sacerdotes minores tympana pulsantes.

77 Persis &
Troianis in
usu Insula, cu-
jus lobi sub
mento conne-
ctebantur.
78 Qui in Se-
ptembri flans
febres & mor-
bos generat.
79 Ova enim
expiationi-
bus, iustratio-
nibusque ad-
hibebantur, ac
principie in
sacris Isidis.
80 Velles co-
loris sicca ro-
sa, vel cuius-
modi est in
autumnalibus
vitis frondib.
& Mala to-
tius anni.

82 Persis Sat.
2. Tiberino
in gurgite
mergis. &c.
83 Supersti-
tiosum, super-
ficio enim ex
inficitia & ti-
more.
84 Campum
Martium,
quem, cum
prius Tarqui-

ni Superbi ager fuisset, Brurus Marti consecravit. 85 Rependo. Is. Casaub. ad Suetonium in Augusto accipit huc locum pro nudipedalium superstitione. Huc pede matronam nudo descendere vidi, Ovid. 6. Fast. 86 Si per sacerdorem vel somnum jussit Ihsus, dea Ægyptia ex candida vacca Io facta. 87 Ex-Meroë in'ula Nili sub zona torrida, quam describit Heliodor. l. 10. 88 Quæ vi-
enia est ovili extinto in Martio campo in memoriam Romuli & Rhemi, qui ibi pecora pascebant. Sunt qui de septis intelligent, in quibus claudebant populus ad suffragia, de his vide quæ ad Martij. epigr. 14. l. 2. c. 89 Ihsis in somnis jubentis, 90 Epiphonema Ironicon. 91 Sacerdotum Ihsidis vestes li-
neas induorum. 92 Capite raso in Ihsidis sacris. 93 Cum planctu Apim bo-
vem querentes. Diodorus Siculus libro 4. 94 Creduli populi. 95 Amistes sustinens personam Anubidis, qui filius fuit Osridis. & quod canem gestaret armorum insignia, ab Ægyptiis in specie canis colebatur. Diodorus Sicul. ibidem. 96 Amistes. 97 Proprie, stragulo. Lecto intra novem sacros dies vio-
lato. 98 Ac si veniam indulgens, capite annuisse visa est: vel, iratæ sim illis caput movisse (ut Sat. 2. v. 130.) draconis effigies in Ihsidis templo. de qua vide Diodor. Sicul. & Macrob. lib. 1. Saturn. 20. c. 99 Concepse preces
1 Ansere & popano. id est, placenta Ihsidem colere, vesci sacerdos solebant Herodot. l. 2. 2 Deus ille, qui Anubis, vers. 534.

D. I. IV VENALIS

Plebeia, & 77 Phrygia vestitur bucca tiard, Grandesonat, metuq; jubet Septembris, & 78 Austri Adventum, nisi se centum lustraverit 79 ovis, Et 80 xerampelinas veteres donaverit ipst; Ut quicquid subiti & magni discriminis instat, 520 In tunicas eat, & 81 totum semel expiet annum, Hybernum fracta glacie descendet in amnum, 82 Ter matutino Tiberi mergetur, & ipsi Vorticibus 83 timidum caput abluet. inde 84 Superbi Totum regis agrum, nuda ac tremebunda 85 cruentis Erepet genibus, 86 si candida iussit Io, 526 Ibit ad Ægypti finem, calidasque petitas 87 A Meroë portabit aquas, ut spargat in æde Isidis, 88 antiquo quæ proxima surgit ovili; Credit enim 89 ipsius dominæ se voce moneri. 530 90 En animam, & mentem, cumqua dii nocte lo-
quantur.
Ergo hic præcipuum, summumque meretur honorem,
Qui grege⁹¹ linigero circumdatu, & grege⁹² cal-
vo
93 Plangentis populi currit⁹⁴ derisor⁹⁵ Anubis,
95 Ille petit veniam, quoties non abstinet uxori 535 Concubitu, sacris observandisque diebus:
Magnaque debetur violato pœna⁹⁷ cadurco.
Et 98 movisse caput visa est argentea serpens,
Illi lacrymæ⁹⁹ meditataque murmura prastant,
Ut veniam culpæ non abnuat, ¹ ansere magno 540 Silicet, & tenui popano corruptus² Osiris,

SATYRA VI.

67

* Cum dedit ille locum; ³ cophino, fenoque relicto
 Arcanam Iudea tremens ⁴ mendicat in aurem,
 Interpres legum ⁵ Solymarum, & magna sacerdos
⁶ Arboris, ac summi fida internuncia coeli. 545
 Implet & illa manum, sed parcus ære minuto,
 Qualiacumque voles Iudei somnia vendunt.
⁷ Spondet amatorem tenerum, vel divitis orbi
 Testamentum ingens, ⁸ calide ⁹ pulmone columbae
 Tractato, Armenius, vel ¹⁰ Commagenus artus pex:
 Pectora pullorum rimatur, & exta catelli, 551
 Interdum & pueri faciet quod ¹¹ deferat ipse,
¹² Chaldeis sed maior erit fiducia. quicquid
 Dixerit astrologus, credent à fronte relatum
¹³ Ammonis, quoniam ¹⁴ Delphis oracula cel-
 sant.

Et genus humanum damnat ¹⁵ caligo futuri. 556
 Precipuus tamen est horum, qui sæpius ¹⁶ exul.
 Cuius amicitia, ¹⁷ conducendaque ¹⁸ tabella
¹⁹ Magnus civis obit, & formidatus Othoni.
 Inde fides arti, sonuit si dextera ²⁰ ferro, 560
 Lævaque, si longo castrorum in carcere mansit.
²¹ Nemo Mathematicus genium indestinatus
 habebit,
 Sed qui pene perit, ²² cui vix in ²³ Cyclada mitti

* Vbi abit
 sacerdos Ifi- |
 dis.
³ Nicol. de
 Lyra ad illud
 in Davidis
 Ps. 8. &c. xii-
 pes & utrūq; lv
 τῷ κοφί-
 πῳ ἐδόλευ-
 σαν, cophi-
 num & feni-
 num ē Iudeis
 usque portata
 non tam re-
 fert ad tenui-
 tatem Iudeicæ
 supellestilis,
 quam ex insi-
 stito factum
 suspicatur, ut
 hæc circum-
 ferrent usque
 monumenta
 dura servitu-
 tis in Egy-
 pro, ubi fæces
 & stercore ē
 civitatibus co-
 phino expor-
 tare cogeban-
 tur, atque pa-
 leas, foenum

& stipulas colligere ad literes conficiendos. An forte in memoriam famis,
 quam tolerabant in obsidione? ubi sceni veteris laceramenta vicii habeban-
 tur, ut refert Iosephus lib. 7. bell. Iudaic. c. 7. 4 Insurrerat aliquid
 de sua religione, simulque opem petir, sed teste ne in periculum adducat ma-
 litias Romanas, quibus damnosum foret Iudeicam profiteri religionem. vide
 Martial. epigr. 54. lib. 7. 5 Iudeicarum ab Hierosolymis. 6 In nemore Ari-
 cino viicitans. & alludit ad Dodoneas sacerdotes, quæ responsa sub queru-
 reddebant. vide quæ ad Sen. Medeam v. 349. 7 Ordo est, Armenius & Con-
 st. spondet, &c. 8 Recens eæz. 9 Inspectis extis. 10 Ex Orientali Syrie
 parte. 11 Accuset 12 Astrologis Babyloniis & Syt's. 13 Iovis. ab ¹⁴ Iovis,
 id est, arena: in arenosis enim Africæ desertis templum illi à Baccho condi-
 tioni est, propter fontem ex ariete conspecto inventum. vel Hammonis ab
¹⁵ solarium, simulachrum Iovis in sublimi extructum. 14 Oppido
 Phœnid's, templo, & oraculo Appollinis insigni: quod ramen oraculum de-
 fecit, ut & reliqua adventu Christi, vide Plutarchum de defectu oraculo-
 rum. 15 Ignoratio. 16 Supple fuit, ut ille Seleucus Mathematicus, qui cum
 Othonem olim superstitem fore Neroni spondisset, tunc ultro impe-
 tum quoque promisit illi. Suetonius Othon 4. 17 Magna mercede &
 precin emenda, ab Othonе, cui victoriā spondebat, vel alio. 18 Quæ
 judiciis ex coeli constitutione est notata. 19 Sergius Galba. 20 Manicus
 & cærenis ferreis vincit. 21 Nemo creditur genium & animum præsciun-
 habere, qui non fuerit damnatus. 22 Imperato exitio ut effugeret præseutorum
 mortem. 23 Insulam ē Cycladibus aliquam in exilium.

24 Revocari ex illa exilio insula, Cycladum una in mari Ægeo.
25 Vxor tua futuron cognitionis studiosa, ut illa Tarquinij Prisci uxoris, consulit Mathematicos de morte matris tuz, quam ictero labrantem speraverat; amandum exulisse. & tamen prius de tua, quam super omnia experit.

* Ironice.

26 Frigidi & siccii, malefici.
27 In quo signo vel quae domo gaudet ascensio- dens: quos planetis habebat amicos.
28 Vnctas & pellucidas eum pinguis succina.

29 Libellum suppantium astrorum per singulos dies constitutionem.
30 Vna cum marito. 31 Calculationibus. 32 Nobilis Mathematici tempore Tiberii, cuius veritiam quomodo expertus fuerit Tiberius in ocio apud Rhodum, vide quæ Suetonius in Tiberio c. 14. Tacitus annalium 6. Dio. 55. lib. 33 Nativitatis themate. 34 Insignis Astrologus Ægyptius. 35 Paupercula. 36 In circulo maximo, ubi plurimi erant sortilegi & divinatores. v. 589. 37 Physiognomoni seu metoposcopo, qui profitebatur hominum mores, naturas & futuros etiam eventus ex vultu ac fronte pernoscere & prævidere, præbebat frontem, ut & _____ 38 Chitomanti, qui divinat è lineis & incisuris manuum, præbebat manum. 39 Ex manus concrepatione. vel, osculum ex collisis labiis sonans. al. concubitum. 40 Astrologus & Philosophus Indus, Gymnosophista, Brachmanes. nam supra de Phrygiis sacerdotibus dixerat, neque illi ista curabant aut norant. 41 Hetruscus fulgurum conditor & expiator. Pers. Sat. 2. vers. 26. 42 Vilissimi homines & à égredi, ut ludii, astrologi, conjectores, fanatici in Circulo morabantur. Plebeij vates in circulo sedent, & in aggere Tarquinii Superbi, qui est ad Circum. Sat. 3. v. 65. Horatius itaque appellat Fallacem Circum. de his Ennius: Non vicanos haruspices, non de circulo astrologos, &c. Et Cicero pro Milone: In Circulo maximo, &c. 43 Syca mulier vel matri aurea gestans monilia.

Contigit, & ²⁴ parva tandem caruisse Setipho. Consulit icterica lento de funere matris, 565
25 Ante tamen de te Tanaquil tua, quando sororem Efferat, & patruos: an sit victurus adulter Poftipsam: * quid enim majus dare numina possunt? Hæc tamen ignorat quid fidus triste minetur
26 Saturni, 27 quælæta Venus se proferat astro, 570 Qui mensis damno, quæ dentur tempora lucro. Illius occursus etiam vitare memento, In cuius manibus, eeu pinguis succina 28 tritas Cernis ²⁹ ephemeras; quæ nullum consulit. & iam Consulitur: quæ castra viro, patriamque petente, 575 Non ibit ³⁰ pariter, ³¹ numeris revocata ³² Thrasilli. Ad primum lapidem vectari cum placet, hora Sumitur ex libro, si prurit frictus ocelli Angulus, inspecta ³³ genesi collyria poscit. Ægra licet jaceat, capiendo nulla videtur 580 Aptior horatibo, nisi quam dederit ³⁴ Petosiris. Si ³⁵ mediocris erit, ³⁶ spatum lustrabit utrumque Metarum, & fortes ducet, ³⁷ frontemque ³⁸ manum que Præbebit vati crebrum ³⁹ poppyisma roganti. 584 Divitibus responſa dabit ⁴⁰ Phryx angur, & indi Conductus dabit astrorum mundique peritus, Atque aliquis senior, 41 qui publica fulgura condit. 42 Plebeium in Circopositum est, & in aggere fatum: 43 Quæ nudis longum ostendit cervicibus aurum. 589

Consulit ante ⁴⁴ Phalar, delphinorumque columnas,
An saga vendenti nubat ⁴⁵ capone relicto.

⁴⁶ Hætamen & partus subeunt discrimen, & omnes
Nutricis tolerant fortuna urgente labores:
Sed jacet ⁴⁷ aurato vix ulla puerpera lecto 594
Tantum ⁴⁸ artes hujus, tantum mea camina possunt,
Quæ steriles facit, atq; ⁴⁹ homines in ventre necan-

dos,

Conducit. ⁵⁰ Gaudie infelix, atque ipse bibendum
Porridge ⁵¹ quidquid erit, nam si ⁵² distendere vellet,
Et ⁵³ vexare uterum pueris salientibus, ⁵⁴ esse
Æthiopis fortasse pater: mox ⁵⁵ decolor hæres. 600
Impleret tabulas ⁵⁶ nunquam tibi mane videndus.
Trans eo suppositos, & ⁵⁷ gaudia votaque sæpe
⁵⁸ Ad spurcos decepta lacus, atque ⁵⁹ inde petitos
Pontifices, ⁶⁰ Salios, ⁶¹ Scaurorum nomina ⁵² falso
Corpore laturos: stat fortuna improba noctu 605
Arridens ⁶³ nudis infantibus, hos fovet omnes,
Involvitque fini domibus tunc porrigit altis,
Secretumque sibi ⁶⁴ mimum parat, hos amat, his se
Ingerit, atque suos ridens producit alumnos, 609

Hic magicos ad fert ⁶⁵ cantus, hic ⁶⁶ Thessala vendit
⁶⁷ Philtra, quibus paleant ⁶⁸ mentem vexare mariti,
⁶⁹ Et solea pulsare nates, quod despis, inde est,
Inde animi caligo, & magna oblivio rerum,
Quas modo gesisti, tamen hoc tolerabile si non
Et furere incipias, ut ⁷⁰ avunculus ille Neronis, 615
Cui totam ⁷¹ tremuli frontem Cæsonia pulli
Infudit, quæ non faciet, quod principis uxor?
⁷² Ardebat cuncta, & fracta compage ruebant.

⁴⁴ Sortilegos
& divinato-
res, qui in
Circo ante
Phalas, id est,
turres ligneas,
& delphi-
norum colum-
nas versaban-
tur.

⁴⁵ Priote ma-
rito deseno
vel mortuo.

⁴⁶ Pauperes,
iz.

⁴⁷ Diviti &
nobili, ipsa
dives. Hypal-
lage.

⁴⁸ Venefice.

⁴⁹ Concep-
tos jam & forma-
tos.

⁵⁰ Marite.
Scoptice.

⁵¹ Quidquid
erit potionis
abortum fa-
cientis.

⁵² Gravida
fieri.

⁵³ Parere.

⁵⁴ Ex adulter-
io coniugis
tuz cum ser-
vo Æthiope.

⁵⁵ Niger, vel
fuscus, mulat-
te. ex patre
Æthiope &
matre Ro-

mana scriberetur tibi hæres dictante uxore. supra v. 218. ⁵⁶ Ypote malum
omen, & inauspicatum. ⁵⁷ Patrum, de nothis & suppositis tanquam
suis. ⁵⁸ Lacum Velabrensem, quo exponebantur spurii. ⁵⁹ Clam à matri-
bus, quæ nigros suis ex Æthiopicis servis foetus ejecerunt, & à lacu Velabrensi
petendos, curarunt expositos aliarum foeminarum spurios affterri, quos maritis
pro suis obtrudant. ⁶⁰ Martis sacerdotes. ⁶¹ Nobilium. ⁶² Supposito. ⁶³ Ex-
positis nudis. ⁶⁴ Ludum & varium jocum ex his suppositis. ⁶⁵ Incantamenta.
⁶⁶ Thessalia olim veneficis, & magicis famola. ⁶⁷ Potiones amatorias.
⁶⁸ Dementes reddere. ⁶⁹ Pro sua libidine tradare. Pers. Sat. 5. v. 149.
⁷⁰ Caligula, qui ab uxore Cæsonia creditur potionatus amatorio quis-
dens medicamento, sed quod in furorem converterit. Suetonius Ca-
lig. cap. 50. Idem refert Iosephus Antiquit. l. 19. ⁷¹ Carunculam è fronte
recens nati pulli equini, id est, hippocanes. supra v. 134. ⁷² Caligulæ
furoris igne ardebat, ruebantque pessum res humanae, quarum habendas re-
nuit Romanorum Imperator, non secus ac nutassent coelentes res, Iove in fu-
forem verso.

73 Quo vē-
nenato sustu-
lit Claudium
Imperatorem.
74 Relatum
enim inter
deos, rursus
a diis detru-
sum esse ad
inferos joca-
tur Seneca
Ἐποκολόχου-
9'ωσδ⁴ Claudi
Cœl.

* Erat enim
Claudius tre-
mulo capite,
spumante ri-
etu humenti-
bus naribus,
&c. Sueton.
Claud. 30. c.

75 Hæc a. po-
tio & phil-
trum Cœlonis
Caligulum in
furiosam cru-
delitatem im-
pulit. Exquisi-
tum aliquod
veneni genus
placebat, quod
turbaret men-
tem & mor-
tem differret.
Tacitus 12.

Ann.

76 Sitantum
mali ex uno
hippomane,
quantum ex
una venefica?

77 Prægustet.
78 Ipsa mater, quæ ut gratificetur secundo marito, veneno
non raro tollit filios ex priore marito, ut ad illum rem integrā deferat: in-
fra de Pontia. 79 Alumnus vel tuor Syracusanus. πάππας pater. 80 Ali-
quis fortasse arguat nos hæc fingere, &c. mox: Vtinam quidem fingere-
mus, neque vera nimis essent, quæ memoro. 81 Tragicam licentiam & argu-
menta ficta. 82 Poëtarum Satyricorum. 83 Poëticō instincti furore cani-
mus Tragica. 84 Italīs montibus. i. e. Romæ. Rutulivero populi Latij.
85 Publī Petronii filia, Vetti Bolani uxor, quæ duos ex Bolano filios vene-
no sustulit, ut adultero nuberet. Mart. epigr. 34. lib. 2. Idque professā ē
formula parentium reorum. Quæ eadem & inscriptio epitaphiis solennis. * In-
quit Poëta. 86 In uos lœvi ut viperæ, è quibus fœmina marem, nati ma-
trem enecant. 87 Respondet Pontia. Imo septem interfecisset, si septem
fuissent, ut secundo gratificarer marito. * Poëtæ verba. 88 Medea, quæ libe-
ros suos in odium Iasonis dilaniavit. 89 Quæ Ityn filium coctum Tereo appo-
suit. 97 Ut nostræ.

Non aliter, quam si fecisset Luno maritum
In sanum, minus ergo nocens erit Agrippina 616
73 Boletus: siquidem unius præcordia presit
Ille senis, * tremulumque caput 74 descendere iussit
In calum, & * longam manantia labra salivam.
75 Haec poscit ferrum atque ignes, haec potio torquet;
Haec lacerat mistos equitum cum sanguine patres. 625
76 Tanti partus equæ: quanti una venefica constat?
Oderunt natos de pellice: nemo repugnat,
Nemo vetat, iam jam privignum occidere fas est.
Vos ego pupilli, moneo, quibus amplior est res,
Custodite animas, & nulli credite mensæ, 630
Livida materno fervent adipata veneno.
77 Mordeat ante aliquis, quicquid porrexerit illa
78 Quæ peperit, timidus prægustet pocula 79 pappas.
80 Fingimus hæc altum Satyra sumente 81 cothure-
num,
Scilicet, & finem egressi legemque 82 priorum,
Grande Sophocleo carmen 83 bacchamur hiatu 635
Mentibus ignotum 84 Rutulis, cœloque Latino.
Nos utinam vani! sed clamat 85 Pontia, Feci,
Consiteor, puerisque meis aconita paravi,
Quæ depensa patent, facinus tamen ipsa peregi. 640
* Tunc duos una 86 særissima vipera cœna?
Tunc duos? 87 septem, si septem forte fuissent.
* Credamus Tragicis quicquid de 88 Colchide torva
Dicitur, & 89 Progne. nil contra conor, & illæ
Grandia monstra suis audebant temporibus: sed 645
90 Non propter numos, minor admiratio summis
Debetur monstris, quoties facit ira nocentem

SATYRA VII.

Hunc sexum, & ⁹¹ rabie iecur incendente feruntur
Præcipites, ut saxa iugis abrupia, quibus mons
Subtrahitur, clivoque latus pendente recedit. 650
Illiā ego non tulerim, quæ ² computat, & sce-
lus ingens
⁹² Sana facit. ⁹⁴ spicet ant ⁹⁵ subeuntem fata mariti
Alcestim, & ⁹⁶ similis si permutatio detur,
Morte viri cupiant animam servare catellæ. 654
Occurrent multæ tibi ⁹⁷ Belides, atque ⁹⁸ Eriphyla,
Mane ⁹⁹ Clytaemnestram nullus non vicus habebit,
Hoc tantum refert, quod¹ Tyndaris illa bipennem
² Insulsam, & fatuam lœva dextraque tenebat;
At nunc res agitur tenui pulmone³ rubetæ:
⁴ Sed tamen & ferro, ⁵ si prægustaret Atrides 660
Pontica ⁶ ter vici cantus medicamina regis.

⁹¹ Quoties
furore amoris
vel ira agun-
tur præcipites
non leviore
ruina, quam
præupta &
ruinam mai-
stantia iuga
moacium iub-
duco clivo
seu radicis
parte.
⁹² Deliberat
modo. v. 647.
⁹³ Prudens,
mentis com-
pos: non ex
vindicta, affe-
ctu aut infir-
mitate.

⁹⁴ In theatralibus Iudis repræsentatam. ⁹⁵ Mariti Admeti vitam sua morte
redimentem. ⁹⁶ Sed his si similis daretur permutatio & optio, redimerent vi-
tam catellæ morte viri. ⁹⁷ Similes Danai filiabus L. quæ uno excepto marites
interfecere. ⁹⁸ Cujusmodi fuit Eriphyla, quæ vatem Amphiarauum maritum
monili à Polynice corrupta prodidit. ⁹⁹ Similem Clytaemnestra, quæ ut æ-
githio adultero fratrecur, maritum Agamemnona à bello Troiano redecentem
bipenni occidit. ¹ Clytaemnestra Tyndari filia. ² Non artificioam cædem, qua-
le nostrarum venenum. ³ Sat. i. v. 70. ⁴ Et parat tamen etiam ferro rem de-
cernere. ⁵ Si maritus se præsumiret antidoto, quali vius est Mithridates rex
Ponti. ⁶ A Sylla, Lucullo, Pompeio.

SATYRA VII.

Ad Telesinum poëtam, Cæsarem quidem studia &
artes respicere, cæterum apud alios Romanos
Poëtarum, Historicorum, Causidi orum, Rheto-
rum, & Grammaticorum studia & labores pro levi
& vili esse.

ET spes, & ratio studiorum in ¹ Cæsare tantum:
Solus enim ² tristes hac tempestate Camœnas
Respxit, cum iam celebres notique poëtae
³ Balneolum Gabiis, Romæ conducere furnos
Tentarent, nec foedum alii, nec turpe putarent
Præcones fieri, cum ⁴ desertis Aganippes

¹ Trajanus.
² alii Nervæ,
³ alii Domitia-
no qui cætera
vitiosus, fave-
bat tamen li-
teris, fovebat
que Musas.
Vide vitam

Iuvenalis. ² Neglectos & ipopes poëtas. ³ Inopia sua & poëseos negleg-
tandi, Romæ & in aliis oppidis Italiae conferrent se ad sordidas artes, ut ex
balnearioria & furnaria vietum sibi quererent. ⁴ Missis studiis in remoris so-
liudinibus juxta Aganippen fontem Boöticæ à Cadmo inventum & Musis sa-
rum.

5 Divitum,
vel atria Li-
cinia in foro,
quo convenire
præcones, &
ubi auctiones
seri solebant.

6 Poëta. Cli-
ps cultor.
7 Tui docti
poëtz, qui
musas è Pie-
ria colis.

8 Præconis
illis tempo-
ris.

9 Tragediam
de Halcyone,
Ceycis uxo-
re, à malo
poëta Baccho
scriptam.

Alias Al-
thoen Pacci.
fabulam vide
4. Metam.
Ovid.

10 Tragœ-
diam de The-
barum regi-
bus, Laio,
Oedipo. &c.

11 Tragœ-
diam de Te-
reo, Progne,
Philomela,
&c.

12 Mali Poë-
tz.

13 Servi ex
Asia ducti
jam equites

Romani facti, sed levis fidei. 14 Equites è servis Cappadocibus, qui Arme-
niæ sunt contermini. 15 Equites è servis Birthynis in Asia minore iuxta Pon-
tum. 16 Gallogræcia seu Galatia. vide Lucii Flor. 2. l. II. cap. 17 Poëma al-
tum & sonorum. 18 Honorem lauri, & gloriam poëmatis sui degustavit. vel,
Poëf. initiaus, & sacer Apollinis vates factus momordit lauram, quæ mandu-
cata numine inflare credebatur. Λεύκρης γένεσις ἐπί τοιούτῳ πάτερ,
Lycophron. * Riuale vrbum & in sacris solenne. 19 Imperatoris liberalitas
& favor. 20 Vide Persi Sat. 3. 10 vel Vitelliani. 21 Carmínibus. 22 Ad in-
cendium. 23 Vulcano igni. 14 Poëta, ad quem hanc Satyram scribit. 25 Blat-
tis & tineis escam mitte. 26 Carmina, quæ de bellis elucubraſti. 27 Corona
ex hederis, victorum poëtarum præmio, & _____ 28 _____ Status
in bibliothecam Apollinis recipienda, referente māciem tuam ex intentione
studii contractam. Vide Persi prologi vers. 5. 29 Pavonem. 30 Quæ poterat
impendi mercaturæ & nauticæ _____ 31 _____ Milicæ, _____ 32 _____
Agriculturæ.

Vallibus esuriens migraret in atria Clis.
Nam si Pieria quaerans tibi nullus in area
Ostendatur, ames nomen victimque Macheræ,
Et vendas potius, commissa quod auctio vendit 10
Stantibus, ænophorum, tripodes, armaria, cista,
Halcyonem Bacchi, 10 Thebas, & 11 Tereæ 12 Fausti
Hoc satius, quam si dicas sub indice, Vidi,
Quod non vidisti. faciant 13 equites Asiani,
Quanquam & 14 Cappadoces faciant, equitesque
15 Birthyni,

16 Altera quos nudo traduxit 16 Gallia talo.
Nemo tamen studiis indignum ferre laborens
Cogetur posthac, nec sit quicunque 17 canoris
Eloquium vocale modis, 18 laurumque momordit.
* Hoc agite o juvenes, circumspicit, & stimulat
vos,

Materiamque fabi 19 Ducas indulgentia querit. 21
Si quia aliunde putas rerum expectanda tuarum
Præficia, atque ideo 20 croceæ membrana tabelle
21 Impletur, 22 lignorum aliquid posce ocyus, & que
Componis, dona 23 Veneris 24 Telefine marito:
Aut clande, & positos 25 tinea pertunde libellos.
Frangemisercalamos, 26 vigilataque prælia dete,
Qui facis in parva sublimia carmina cella,
Ut dignus venias 27 hederis, & imagine 28 macra.
Spes nulla ulterior. didicit jam dives avarus 30
Tantum admirari, tantum laudare disertos,
Ut pueri 29 Iunonis avem. sed defluit ætas
Et 30 pelagi patiens, & 31 cassidis, atque 32 ligo-
nis:

Tædia tunc subeunt animos, tunc seq; suamque

- 33 Tērpētōrē odit facunda & nuda senectus. 33 Studia
 34 Accipe nunc artes, ne quid tibi conferat iste 36 poētica.
 Quem colis. & 35 Musarum, & Apollinis æderelicta,
 Ipse facit versus, atque uni 36 cedit Homero.
 37 Propter mille annos. at si dulcedine famæ
 Succensus recites, 38 Maculonus commodat ædes, 40
 Ac longe ferrata domus servire iubetur,
 In qua sollicitas imitatur 39 ianua portas.
 Stit dare libertos extrema in parte sedentes.
 Ordinis, & magnas 40 comitum disponere voces.
 Nemo dabit 41 regum, 42 quanti subsellia constent, 45
 Et quæ conducto pendent 43 anabathra tigillo,
 Quæq; 44 reportandis posita est 45 orchestra cathedris,
 Nos tamen hoc agimus, tenuique in pulvere sulcos.
 Dicimus, & 46 litus tenui versamus aratro.
 Nam si discedas, laqueo tenet 47 ambitiosi 50
 Consuetudo mali, tener insanabile multos
 Scribendi cacoëthes, & ægro in corde senescit
 Sed vatem egregium, cui non sit publica vena,
 Qui 48 nihil expositum soleat 49 deducere 50 nec qui
 Communi feriat carmen triviale moneta, 55
 * Hunc qualem nequeo monstrare, & sentio tantum
 Anxietate carens animus facit, 51 omnis acerbi
 Impatiens, 52 cupidus sylvarum, 53 aptusque bibendis
 Fontibus 54 Aonidum: neq; enim cantare sub antro
 55 Pierio, 56 thyrsumve potest contingere 57 sa-
     na 60

conductorum subselliorum, gradum, orchestrae. 43 Scalas & gradus per quos
 ad pulpita ascenditur. 44 Quippe quæ conducta referunt. Nam & domum
 mutant, & auditorium extinxit, & subsellia conducit. Dialog. de Ora-
 toribus. 45 Tabulatum, in uno saltat chorus. Sat. 3. v. 173. 46 Sterile &
 inutile studium exercemus & urgemos, non maiori fructus spe, quam si littus
 araremus. 47 Laudem affectantis poëtices, pene conversus hic locus ex Aristó-
 phanis Ranis. Tovius 3. 701. 71v. 2v, &c. 48 Nihil humile aut vulgare.
 Effugientium est ab omni verborum vilitate, & sumenda voces à ple-
 be summotæ, &c. Perron. 49 Egregie & subtiliter, veluti tenui filo. 50 Quæ
 non vulgari nota & stylo carmina condit. Metaphor. à monetariis, qui unius
 horæ nummos producunt. * Et cuius noinen aut exemplum non possum dare,
 ut qui talém novi neminem, & cuius iéam mente solum concipio. 51 Mole-
 stis vacuit & liber. 52 Secessus & solitudinis amans. 53 Natura idoneus quem
 pars perficiat, & quem furore suo inspicerit Apollo & Musæ. 54 Musarum ex
 Aonia, antris, montibus & fontibus musis cōsecratis nobili. 55 Supra v. 8. 56 Fur-
 oreū ēutō: uq; qualis in Orgis Thyrfigeræ feruntur Bacchides. Poëtæ autem
 in tutela Bacchi sunt. 57 Siccæ & solitaria, quæ poëtis hand convenerit, qui non
 nisi mero (quod animæ educit instrumenta) madidi & male fani carmina
 scribunt, quæ vivere possint, vide epigram, Antipatri. 2. lib. Antholog.

33 Studia
 poëtica.
 34 Ipsa iam se-
 nes inopef-
 que, ut doc-
 ti. 35 Poëtis
 ipsi, vel do-
 citorum censu-
 ra, qui in æde
 mularum &
 Apollinis de-
 carminibus
 judicabat,
 vel, nullo mi-
 sarum institu-
 tu, sed invita
 Minerva car-
 mina aggres-
 sus. 36 Putat se
 cedere.

37 Neque hoc
 propter inge-
 nium, sed au-
 nos, quod Ho-
 merus anti-
 quior sit illo.

38 Dives quis-
 piām.

39 Ferrata, in-
 star portarum

civitatis ob-
 lessæ.

40 Clientum,

qui tibi ap-
 plaudebant.

41 Divitum.

42 Precium

58 Od. 19. 2.
 59 Ab Apolline, cui Cirrha
urbs ad radicem Parnassi
sacra.
 60 Baccho, qui in Nyssa
Arabiae educatus cultusque
est. 61 De domesti-
cis curis
solicite.
 62 Mente con-
ceptas descri-
bere. 63 Tur-
num Rutulo-
rum regem.
 64 Aleo furi-
zia. En. 7.
 65 Non po-
tuerit fingere
furias angui-
bus crinitas,
ut ibidem,
geminos e-
xit crinius
angues.
 66 Nan audi-
ta, vel rauca,
Catachresis.
 67 Nec adeo
horrendum
fixisset Ale-
ius cornu. in
eodem 7. E-
mend. ibid.
 68 Non mino-
ri pretio &
estimatione.
 69 Poëta Tra-
gicus 70 Poët's Tragici prisca temporis. 71 Tabulas vel alveolos, id est
lances. 72 Tragoëdia de Atreo, quam dum scribit, suppelle & item pignori ex-
ponit. alias, pignori accipit Atreus foenerator. Prior expositiō magis flā-
cer. 73 Iudicio & usū. vide Martial. epigr. 3. l. 9. 74 Ironice. 75 Quid dives
ad poësim accessit. 76 Pauperi poëtæ. 77 Ut cunque magna. 78 Nuda & sine
precio. 79 Gratæ. 80 Statii poëmaris de bello Thebano. 81 Recitandi
82 Frequentiam auditorum ἢ τὸν πόρον ἢ παρεγγέλματα. 83 Τοῦτο
Polybius historiarum. 15. vel, vehementi recitatione, ut Satyra 1. Re-
ptilest re columnæ. Sic Martianus Capella: cognoscentium quoque fre-
re subsellia, hunc olim perorans rem & rhetorice sedilia plausibili oratione
nefrangentem, &c. Sidonius lib. 5. epistolarum ad Sapaudum. 83 Pantomimico,
Domitiaz Neronis amitæ liberto. 84 Fabulam de matre Penthei conscri-
ptam, eamque novam. 85 Paris. 86 Praefecturas. 87 Dignitate equestri, cuius
ipsigne annuli aurei, quos invenit luxus semestres, id est, æstivos minores; hy-
bernos, maiors, ut Satyra 1. vers. 28.

SATYRA VII.

75

Quod non dant proceres, dabit histrio. tu⁸⁸ Camerinos,
Et Bareas, tu nobilium magna atria curass?
Præfectos⁸⁹ Pelopea facit, ⁸⁷ Philomela tribunos.
Haud tamen invideas vati, quem⁹⁰ pulpita pascunt.
Quis tibi⁹¹ Mecænas? quis nunc erit aut^{*} Proculeus,
Aut^{*} Fabius? quis^{*} Cotta iterum? quis^{*} Lentu-
lus alter?

Tunc par ingenio pretium: 92 nunc utile multis
Pallere, & 93 vinum toto nescire Decembri.

94 Vester porro labor fœcundior historiarum
Scriptores, 95 petit hic plus temporis, atq; 96 olei plus:
Namque oblita modi millesima pagina surgit 100
Omnibus, & crescit multa damnsa papyro,
Sic ingens rerum numerus jubet, atque operum lex,
Quæ tamen inde seges? terræ quis fructus 97 apertæ?
Quis dabit historico, quantum daret 98 acta legenti?
99 Sed genus ignavum, quod tecto gaudet & umbra.

¹ Dic igitur quid causidicis² cœilia præstent 106
Officia? & magno; comites in fasce libelli?
Ipsi magna sonant; sed tunc cum creditor audit
Præcipue, vel si⁴ tetigit latus acrior illo,
⁵ Qui venit ad dubium grandi cum 6 codice⁷ nomen
Tunc immensa carvi spirant mendacia⁸ folles, 111
⁹ Conspuiturque sinus. verum deprendere messem
Si libet,¹⁰ hinc centum patrimonia causidicorum,
Parte alia solum¹¹ russati pone¹² Lacertæ.
Confedere¹³ duces: surgis tu¹⁴ pallidus¹⁵ Ajax 115
Dicturus¹⁶ dubia pro libertate,¹⁷ Bubulco

88 Nobiles.
89 Tragœdia
de Pelopea ¹
filia Thyeſtæ,
vel de Philo-
mela conſcri-
pta & Paridi
vendita.

90 Recitatio-
nes in pulpi-
tis. 91 Vir
liberalis, &
munificus.

Sat. 5 v. 108.
92 Nunc studiæ
utilitas huic
redit omnis
denique ut
pallearit, & vi-
no abstineant,
legitur &c.,
tunc utile.

93 Abstemia
agere Saturna-
lia, quæ mense
celebrantur
Decembri, in
quibus vino &
epulis maxime
indulgetur.

94 Sed vester
labor o histo-
rici, utilior
forte est, &
fœcundior.

Ironice
95 Hic labor
petit plus ope-
ræ & olei. Sed

legitur & petitur plus. 96 Impensæ in oleo ad lucernam. 97 Proscissæ &
aratae Metaphora. 98 Aquario sive advoco. 99 Sed historici, inquietæ,
sunt genus ignavum, &c. Isaacus Casaubonus in animadversionibus ad Sueto-
niū in Augusto legit, quod lecto gaudet, intelligitque lectum ceu lectiu-
lam lucubratoriam. ^xλvld¹⁰. Ita Seneca 72. ep. Quædam sunt quæ pos-
sunt & in cœlo scribere: quædam lectum & cœcum & secretum desiderant
Et Persius Sat. 1. Non quicquid denique lectis Scribitur in citreis. 1 Res-
pondet Poëta. 2 Actiones causarum cœliū. 3 Lib. actionum quos secum in ju-
dicium ad fert. 4 Punxit commovitq; aliis causidicis acrior illo, vel creditor.
5 Qui debitore insciante, negat id deberi, paratus ostendere libros accepti &
expensi. 6 Legum, vel probationis. 7 Debitum. 8 Pulmones, & fances.
9 Contentione orationis. 10 In hac lance i. e. confer lucrum aurigæ cum
illo causidici, & comperties unius aurigæ lucrum ex parte centum causidicorum
mercedes. 11 Veste russata, i. e. rubra induit. 12 Militis vel aurigæ russata fac-
tionis. 13 Iudices. Hemisticch. Ovidianum Met. 13. 14 De eventu vel cau-
sa subtimidus. 15 Causam dicturus, ut Ajax ibid. 16 Pro eo cujus libertas in
questiōnem vocatur, ut Cic. pro Archia. 17 C. Attilio Bubulco C. o. s. vel
tutico aliquo judge.

18 Tetur ira
inflatum. vel
pulmonem
spiritu.

19 Victoriz
signa è pulpi
tis tuis ædibus
affigantur. e
rat autem
moris victo
riam in aëlio
nibus partam
testari appen
sa pro foribus
palma.

οἱ φοίνικες
τῷ τῇ θύρᾳ
Χαλώποι ἐτε
φανωμένοι.

Lucian. Py
thagor. Ædæc
tælos. alii
censent signi
ficari hinc
pauperiem o
ratorum, qui
bus etiam vi
ctoribus pro
palmatis ædi
bus erant cœ
nacula, ad que
sealis ascende
rent.

20 Piscium è
thyanni genere.

21 Bulbi ge
nus. Plin. l. 19.
vel bulbi, pi
scis exiguī & viles. Lips. epist. 2. lib. 4. Quæst. epist. alii legunt Epimenias
quæsi menstrua hæc sint munera ex Africa. 22 Vile ut Vejentanum seu Erit
scum, non adversolumine ex Campania vel Græcia advectum. 23 Aurei il
lusi partes quædam auferuntur distribuenda ex pacto Pragmaticis, qui verbis
& formulis juris instruti, mercedula adduci ministros se oratoribus præbent
in iudiciis. Cic. 1. de Orat. & Fab. l. 12. c. 3. 24 Diviti caufidico. 25 Nos
tamen pauperes advocati. 26 Triumphalis currus majorum in porticu
27 Equo. 28 Equestris statua. 29 Altero oculo clauso ut idem ditigat. vel,
inclinato capite, vel detorto, ita ut unustantum oculus videatur. 30 Caufidi
cus. 31 Decoquit, & 32 alienum contrahit, novis creditoribus solvens, veter
ibus non ita, dum se divitem præfert. 32 Gutto ex cornu Rhinocerotis, quo
in balneis utuntur divites. 33 Clientum & servorum * Satyra 3. 235.
34 Leæticarios ex Media. Lipsius legit Mæsos, ut Sat. 9. degrege Mæsorum.
35 Vasa. vide Martial. epigr. 113. l. 14. & quæ nos ibi. vide & huiusmodi
Ilicitarem Mamurram. epigr. 60. l. 9. Martial. 36 Exponit se tanquam di
vitum. 37 Latus clavus purpureus. s. præfixis, ut stile pro lite. 38 Com
mendat & facit ut conducatur maiori pretio. 39 Vestimenta violacea, ab
Amethysti gemmæ colore. 40 Ostentatione majoris census. 41 Quod si in
viram reversi sunt summi illi oratores Romani, Crassus, Antonius, Cicero
acturi jam causas

Iudice. rumpe miser¹⁸ tensum iecur, ut tibi lasso
Figantur¹⁹ virides scalarum gloria palmae.
Quod vocis pretium? siccus petasunculus, & vas
20 Pelamidum, aut veteres Aphrorum²¹ epimenida
bulbi;

Aut vinum²² Tiberi devectum, quinque lagena,
Si quater egisti. si contigit aureus unus,
23 Inde cadunt partes in fœdere pragmaticorum:
24 Amyliodabitur, quantum petet: & melius²⁵ nos
Egimus, hujus enim stat²⁶ currus ahencus, alti
25 Quadrijuges in vestibulis, atque ipse feroci
27 Bellatore²⁸ sedens curvatum hastile minatur
Eminus, & statua meditatur prælia²⁹ lusca. (est
Sic³⁰ Pedo³¹ conturbat³¹ Matho deficit, exitus hic
31 Tongilli, magno cum³² rhinocerote lavari
Qui solet, & vexat lutulenta balnea³³ turba,
Perque forum iuvenes longo premit* affere³⁴ Medos;
Empturus pueros, argentum, ³⁵ myrrina, villas;
36 Spondet enim Tyrio³⁷ flataria purpura filo. 134
Et tamen hoc ipsis est utile, purpura³⁸ vendit
Causidicum, vendunt³⁹ amethystina, convenit
illis

Et strepitu, & 40 facie maioris vivere census.
Sed finem impensæ non servat prodiga Roma.
11 Ut redeant veteres, ⁴¹ Ciceroni nemo ducentos 139
Nunc dederit nummos, nisi fulserit annulus
ingens,

seces exiguī & viles. Lips. epist. 2. lib. 4. Quæst. epist. alii legunt Epimenias
quæsi menstrua hæc sint munera ex Africa. 22 Vile ut Vejentanum seu Erit
scum, non adversolumine ex Campania vel Græcia advectum. 23 Aurei il
lusi partes quædam auferuntur distribuenda ex pacto Pragmaticis, qui verbis
& formulis juris instruti, mercedula adduci ministros se oratoribus præbent
in iudiciis. Cic. 1. de Orat. & Fab. l. 12. c. 3. 24 Diviti caufidico. 25 Nos
tamen pauperes advocati. 26 Triumphalis currus majorum in porticu
27 Equo. 28 Equestris statua. 29 Altero oculo clauso ut idem ditigat. vel,
inclinato capite, vel detorto, ita ut unustantum oculus videatur. 30 Caufidi
cus. 31 Decoquit, & 32 alienum contrahit, novis creditoribus solvens, veter
ibus non ita, dum se divitem præfert. 32 Gutto ex cornu Rhinocerotis, quo
in balneis utuntur divites. 33 Clientum & servorum * Satyra 3. 235.
34 Leæticarios ex Media. Lipsius legit Mæsos, ut Sat. 9. degrege Mæsorum.
35 Vasa. vide Martial. epigr. 113. l. 14. & quæ nos ibi. vide & huiusmodi
Ilicitarem Mamurram. epigr. 60. l. 9. Martial. 36 Exponit se tanquam di
vitum. 37 Latus clavus purpureus. s. præfixis, ut stile pro lite. 38 Com
mendat & facit ut conducatur maiori pretio. 39 Vestimenta violacea, ab
Amethysti gemmæ colore. 40 Ostentatione majoris census. 41 Quod si in
viram reversi sunt summi illi oratores Romani, Crassus, Antonius, Cicero
acturi jam causas

SATYRA VII.

77

Respicit hoc primum⁴² qui litigat, an tibi servi
Octo, decem⁴³ comites, post te an sit sella,⁴⁴ togati
Ante pedes. ideo conducta⁴⁵ Paulus agebat
⁴⁶ Sardonyche, atque ideo pluris, quā⁴⁵ Cossus agebat;
Quam⁴⁶ Basilius rara in tenui facundia panno¹⁴⁵
Quando licet⁴⁷ flentem Basilo producere matrem?
Quis bene dicentem Basilum ferat?⁴⁸ accipiat te
Gallia, vel potius⁴⁹ nutricula causidicorum
Africa, si placuit mercedem imponere lingue.
Declamare doces ô⁵⁰ ferrea pectora⁵¹ Vecti, 150
Cum⁵² perimit s̄evos⁵³ classis numerosa tyrannos,
Nam quæcūque sedens modo legerat, hæc eadem flans
Proferet, atque⁵⁴ eadem⁵⁴ cantabit versibus iisdem,
Occidit miserros⁵⁵ crambe repetita magistros.
Quis⁵⁶ color, & quod sit⁵⁷ causæ genus atque ubi
58 summa.

Quæstio, quæ veniant diversa parte⁵⁹ sagittæ, 156
Scire volunt omnes, mercedem solvere nemo.
50 Mercedem appellas? quid enim scio?⁵¹ culpa do-
centis
Scilicet arguitur, quod⁵² læva in parte mamilla
Nil salit⁵³ Arcadico juveni, cuius mihi sexta 160
Quaque diem serum dirus caput⁵⁴ Annibal implet.
Quicquid id est, de quo deliberat an petat urbem
A Cannis: an post nimbos, & fulmina cautus
65 Circumagat madidas à tempestate cohortes.
66 Quantum vis stipulare, & protinus accipe quiddo.
Ut toties illum⁶⁷ pater audiat? ast alii sex 165
*per valois, relatae coddas & dicitur
rebus in verba*

boris non patientissima. 51 O Rhetorum preceptor. 52 Perimendos decla-
mat. alii de Dionylio exponunt, qui derege in hoc pistriatum fuerit conjectus.
53 Discipulorum. 54 Periodis & pronunciatione. 55 Eadem identidem ab
eodem iisdem inculcata, non sine fastidio enecat, non secus ac *discipulū*
56 *terræ* *tor*, recalsa & brassica, & ad fastidium reposita. Quod enim de Cambro
ingerunt Dominius I. Scoppa & alii, ut sit inscriptio declamationis ex historia
devictorum à Cumani Capuanorum juxta Cambræ oppidum Campaniæ,
tortuosum mihi & longe nimis petuum videtur. vide Angeli Politiani 33.c.
Miscell. 56 Ratio. 57 Deliberativum, demonstrativum aut judiciale. 58 Con-
troversæ status. 59 Objectiones & argumenta adversarii. *Metaphora*. 60 In-
quit discipulus. 61 Respondet magister. 62 Cor stupidum est. 63 Pingui,
hebeti, obtuso, quales sunt Arcades. teste Philostrato I. 3. *Bennet* *et* *Anysius*. vel
afinino vide Pers. Sat. 3.v. 9. 64 Obtundit me toties audita ad nauicam il-
lius declamatio de Annibale deliberante, an recens è Cannensi victoria peteret
urbem, suadente Maharbale & illi coenam in Capitolio pollicente. 65 Reda-
cat, cum iam posuisset castra ad tertium à Roma lapidem, deterritus fulmine
& tempestate per dies tres. 66 Dicat dispensator, qui Rhetori discipulum
tradit. 67 Pers. Sat. 3. v. 47.

42 — Cli-
tes non tam
respicerent
eloquentiam,
quam census,
faciem & co-
mitatum ora-
toris; the la-
veyert port
and traine, an
illi lectio oc-
tophoros plena
ipso, &c.

43 Clientes.
44 Amici an-
teambulo-
nes.

45 Orator
causidicus.

46 Annulo in
quo hæc erat
gemma.

47 Tenuiora-
tori producen-
ti matrem in
grayi causa
pro vita & sa-
lute filii sup-
plicantem &
misericor-
diam moven-
tem. quod
fecit Cicero
pro Fonteio.

48 In Gallia
oratoriam
exerceas.

49 Litigiosa.
50 Nullius la-

68 Themate
 filio de rapto.
 re. de his vide
 Quintilianus
 declamationes & Sene
 se contro-
 versias.
 69 Nec um
 bratili in
 schola accusa-
 tione vencicū
 accusant.
 70 Themat de
 ingrato mari-
 to. & hic de
 Medea &
 Iasone ex o-
 ni possunt.
 71 Themat de
 novera vene-
 ficii privignū
 insimulante
 quem offendere-
 rat miscentem
 collyrium ad
 regros oculos
 patri.
 72 Poëta ita-
 que suadet
 sophistæ, ut
 & ipse poti-
 se conferat
 b ad veras
 causas foren-
 ses a' c ima-
 gina'ia hac
 & scholastica
 s phistarum
 exercitatione; quam huic modi perveriatur $\alpha\chi\alpha\beta\gamma\beta\gamma\gamma\gamma\gamma$ & calumniat
 73 Libertatis & Rhetorica, Meta hora à gladiatoriibus qui rude donati ces-
 fiant. 74 Merces minima. 75 Tabella lignea certa nota insignita figuræ qua-
 drata: unde & nomen quandoque rotundæ, quo symbolo ab horreis publicis
 frumentum petas. a ticket. 76 Quantula mercede. 77 Rhetor, sophista,
 78 Nobilium. 79 In minima mensa quasi dividens & ingerens r̄p̄cepta Rhe-
 thorica. 80 Theodori Gaderei rhetoris. 81 Supple nummis. 82 Sat. 4. v. 6.
 83 In porticu porius quam platea. 84 Nec iuro spargitur. 85 E lapide Nu-
 midico, qui ad columnas optimus est. Horat. Od. 18. l. 2. Columnas ultima
 recisa Africa, 86 Triclinium hibernum, quod septentrioni au: orienti objec-
 tum solem mautinum & opacam exciperet Arcton. 87 Structor. 88 Coquus.
 89 Rhetori preceptorii filii. 90 Obiectio; unde igitur fuit Quintilianus tam
 dives? 91 Respondet, à fatis & fortuna illi obtigerent bona a fortune,
 b corporis & c animi. * Nam nūtī quisque insanus nigris medium impo-
 dist crux Pellibus. Horat Sat. 6. 1. Senatores primo calceos nigros induebant
 postea cereos, galbeos, cocinos, &c. 92 Senatorum calcis luna assuta erat fer-
 litera C. nota centenarii numeri patriciotum à Romulo institutorum. 93 Cal-
 eco ex alua. 94 Dialecticus, sophista.

95 Et si perfixit, cantat bene. distat enim, 96 quæ
Sidera te excipiunt modo primos incipientem 195
Edere vagitus, & adhuc 97 à matre rubentem.

Si fortuna volet, fies de rhetore 98 consul,
Si volet hæc eadem, fies de consule 99 rhetor.

¹ Vendidius quid enim? quid² Tullius? an ne aliud
quam

Sidus, & occulti miranda potentia fati? 200

¹ Servis regna dabunt,² captivis fata triumphos.

Felix³ ille tamen corvo quoque rior albo.

Pœnituit multos vanæ sterilisque⁴ cathedræ,

Sicut⁵ Thrasimachi probat exitus, atque⁶ Secundi

Carinatis. & hunc inopem vidistis Athenæ, 205

Nil præter gelidas ause conferre⁷ cicutas.

⁸ Dii majorum umbritis tenuem, & sine pon-
dere terram

Spirantesque crocos, & in urna perpetuum ver,

Qui præceptorem sancti voluere parentis

Esse loco. metuens virgæ jam grandis Achilles 210

⁹ Cantabat¹⁰ patriis in montibus: &¹¹ cui non tunc

Eliceret risum citharædi¹² cauda magistri.

¹³ Sed Ruffum, atque alios cedit sua quæque ju-

ventus,

¹⁴ Ruffum, qui toties Ciceronem Allobroga dixit. 214

Quis gremio¹⁵ Enceladi, doctiq;¹⁶ Palæmonis adfert

Quantū grammaticus meruit labor? & tamē¹⁷ ex hoc

Quodcumque est (minus est autem quam rhetoris æra)

¹⁸ Discipuli custos præmordet¹⁸ Accenitus ipse,

¹⁹ Et qui dispensat,²⁰ frangit sibi: ²¹ cede Palæmon

consularum & triumphum concedit. Val. Max. 6. 10. A. Gel. 1. 1. 2 Qui
ex serva natus Tarquinio Prisco in regno Romano successit. 3 Quintilianus
sane felix. cui ex arte contigerunt divitiae. 4 Rhetoricæ professionis, quam
exercebant sedentes in cathedra. 5 Carthaginensis. qui propter exiguum mer-
cedem destitit à Rhetorica quam profiteri cœpisset. 6 Atheniensis, qui Retho-
ticen professus à Caligula in exilium relegatus est, quod per exercitationem
in tyrannos perorasse. 7 Vide Pers. Sat. 1. v. 2. 8 Dii dent m̄jorum nostrorum
manib. & cineribus levem terram perpetuo florentem, &c. vide que nos
ad ultimum versum Hippolyti Senecæ 89. epig. 1. 1. Martial. & Pers. Sat. 1.
v. 35. 9 Fidibus canere didicit. 10 Thessalis. 11 Et qui tunc grandis non risus
contemnebat senem Centaurum. al. & quis non risisset? 12 Inferior Chironis
Centauri pars. 13 Nunc a. Ruffum. i. e. præceptorem etiam puelli sui
discipuli cedunt. 14 Satrium Ruffum Ciceronis zemulum, qui Ciceronem
Gallieç cuiusdam eloquentiae esse dixit. 15 Grammatici. 16 Rhemnii Palæ-
monis Grammatici, de quo Sat. 6. v. 458. 17 Ex hac mercedula. 18 Pædago-
gus aliquid diminuit, abradit. In nomine autem alludit ad Anicetum pæda-
gogum, de quo Sueton. c. 5. Neron. 19 Oeconomus, dispensator. 20 Sib^z
aliquid præcidit, 21 Some aſtements.

95 Et si quid
peccatum sit,
in illius tamen
laudem verte-
tur, ut raukus
ex frigore
eriam bene
cantare dica-
tur. 96 Quod

tibi nascenti
sit āl'ux &
āf̄r̄kōn̄s. 4

97 A partu re-
centi, sanguine
materno ru-
bentem.

98 Ut Cicero,
Quintilio
autem orna-
menta potius
consularia
quam insignia
potestatis da-
ta, refert Au-
sonius ad
Gratia-
num.

99 Valerius
Licinianus
prætorius
exul de sena-
tore, Rhetor
de consule fa-
etus. Plin.
epist. 11. lib. 4.

¹ Vendidius
Bassus è capri-
vo & mulione
ad præturam,

- 22 Supple,
 patitur sibi de
 primo pretio
 iudicio ali-
 quid detrahi.
 23 Dum ali-
 quid mercedis
 habeas.
 24 Carmina-
 tor.
 25 Soi led.
 Fuligine, vel
 manuum con-
 tractione.
 26 Horatii
 opus.
 27 Virgilii
 operi.
 28 Lite co-
 ram tribuno
 ariario, cui de
 minoribus
 causis cognos-
 cendi & iudi-
 candi jus erat.
 29 Ironice di-
 eum in Ro-
 manos divi-
 tes, qui tamet-
 si exiguum
 mineral præ-
 ceptoribus
 penderent,
 multis tamen
 ilisque inutilibus quæstionibus eos exearniscabant. 30 Balnearioris. 31 Huius-
 modi quæstionibus Grammaticos vexare solebat Tiberius Nero. Suetonium
 vide & Agellium 14. 6. & Senec. epist. 88. 32 Nomen nutricis Anchisæ, de
 qua nihil constar. 33 Ex Æneid. 10. quam Servius Casperiam nominat. 34 Quia
 senior. 35 Acestes. Æneid. 1. Sicilie rex. 36 Quia, cadis oneraratur Acestes.
 ibid. 37 Paternum in discipulos induat asselatum. Quintil. 2. 2. 38 Agant
 & patiantur. 39 Ne præputia ducant μακεστοι. 40 In fine libidinis mol-
 liter narantes, & ut quidam legunt, patrantes. 41 Pater. 42 Finito annos.
 43 Levem mercedem, utpote Lucanos aureos quinque, quos populus in Iudicis
 scenici dari postulabat ab eo, qui spectacula exhibebat. Capitolinus Antoninus.
 Lucianus in Icaromenippo deridet tragicos, ἐπὶ τὰς δραχμῶν ἐξ τὸν ἀγῶνα με-
 μικῶν μέτρων. vide or tamen mihi posse hoc interpretari, nec inepte, de auro, quod
 aurigis victoribus, vel ipsis equis postulari moris erat à populo in Circō, quasi
 dicat, Annua Grammatici merces non exceedit summam auri, quod datur aut-
 rigæ pro unius horæ opera. vide Martialis epigramma 74. lib. 10 & Bulen-
 ger. de Circo, c. 34. de præmiis aurigarum. & Xiphilin. in Heliogabalo. quem
 ἡμεῖς τὸ ἀριθμὸν τηλεῖται καὶ χρυσῷς, οὐ ποτὲ τίνα τῷ τούτῳ, αἱ τούτῃ ταῖς

Veram nobilitatem non traducem à maioribus derivari, verum in sua virtute sitam esse, frustra ostētari fumosas parentum imagines, si ipsi in ignavos, falsarios, ganeones, mimos, & gladiatores per omnem turpitudinem degenerarint.

¹ **S**temmata quid faciunt? quid prodest, Pontice,
longo

Sanguine censeri, pictosque ostendere vultus.
Majorum, &² stantes in curribus Æmilianos,
Et³ Curios jam dimidios, & nasumque minorem
Corvini, &⁴ Galbam auriculis nasoque carentem?
⁵ Quis fructus generis tabula jactare capaci
Corvinum, & post hac multa deducere * virga
Fumosos equitum cum dictatore magistro;
Si coram⁶ Lepidis male vivitur? effigies quo
Tot bellatorum, si luditur alea pernox¹⁰
Ante⁶ Numantinos, si dormire incipis⁷ ortu
Luciferi, quo signa duces, & castra movebant?
⁸ Cur Allobrogicis & magna gaudeat ara
Natus in Herculeo⁸ Fabius Lare, si cupidus, si
Vanus, &⁹ Euganea quantum vis mollior agna?
Si¹⁰ tenerum attritus¹¹ Catinensi pumice lum-
bum,
¹² Squalentes¹³ traducit avos, ¹⁴ emptorque veneni
¹⁵ Frangendamiseram¹⁶ funestat imagine gentem?
Tota licet veteres exornent undique¹⁷ ceræ

¹ Gradus ge-
neris & lineæ,
qua aī pictas
imagines tan-
quam rami ex
stirpe discer-
unt. Plin.lib.

² C. 33.
³ Statuas
triumphales
Æmiliano-
rum.

⁴ Statuas no-
biliū vetu-
state diminu-
tas & exesas.

⁵ Statuas e-
quitum tem-
poris edacita-
te imminutæ.

⁶ Quid mihi
tu immemor
virtutis majo-
rum, cuius ti-
bi hæc moni-
menta legenti

memoria erat subjicienda) jaſtas genus tuum & familiam ampla tabula Ge-
nealogica descripta, & veteresjamque sumo ſituque obſitas imagines majorum
tuorum, quorum alii Dictatores, alii Magistri equitum fuere. Alii legunt
Fam̄flos, pr̄fero Fumulos. ſic enim Cicero in Pisonem fumosas dixit i-
magines. & Seneca epiftolis. * Radio, quo ordinem generis indicat. Alii vir-
garum faſces majoribus suis pr̄latas intelligent. Ego ramos & virgas ex stirpe
diſcurrentes ſignificari arbitror, ut notatum ſupra. ⁶ Imaginibus clarissimorum
majorum, quales fuere Æmilius Lepidus, & Scipio Æmilianus, qui Numanti-
nus & Africanus cognominatus eft. ⁷ Mane ſummo. ⁸ Cur titulos. Fabii Maxi-
mi, qui Allobrogas devicit, usurper, & originem gentis ſuæ ab Hercule due-
tam glorierunt Fabius Perficus filius, cui ob Juvum à Pr̄tore Urbano paternois
bonis interdictum? Valerius Max. 3. 5. & Senec. 4. de Beneficiis. 30. Ve-
neta vel Altina. Ianarum autem mollitie laudantur Altinates oves. ¹⁰ Lzvi-
gatum & glabrum. ¹¹ Quales Ætna excoquit vel evomit. eft autem Catina
wbs Siciliz ad radicem Ætnæ poſta. ¹² Pilis horridos. ¹³ Δεωταὶ ζου-
ργ. ¹⁴ Dedeocrat. Ζετροὶ ζ. Polyb. παραδει-ματίζει. Metaphora, à no-
xiis per forum traductis, vide que ad Martial-epigr. 4. lib. ſpect. b. ¹⁵ Venefi-
cus. ¹⁶ Non ponenda cum aliis. si quis autem gravis criminis convictus eſſet
& statua ejus frangebatur. Sat. 20.v. 58. ¹⁷ Polluit. ¹⁷ Cereæ images,

18 P. Remi-
lius.

19 Cornelius
Cossus, qui
Volumnio re-
ge Vejentium
occiso secun-
da spolia opi-
ma tulit. vel,
Cossus qui
sub Augusto
Getulos do-
muit. quia se-
quitur, salve
Getulice.

20 Claudius
qui ex ho-
stium duce
Druso comi-
nus trucidato
nomen repor-
tavit.

21 Mores.

22 Lictorum.
i. e. consula-
tum & hono-
res præcedant
mores prisci
& sancti.

23 Te esse ve-
re nobilem.

24 Vere
triumphant &
nobilis, ac si
esses Cossus
Getulicus (su-
pra nota 19)

sive Silanus, quocumque ortus ex sanguine. 25 De te præclaro & bene merito eius. 26 Non minori lætitia quam Ægyptii exultant, ubi invenerint Apim bovem, qui Ostridem. i.e. frumenti lationem repræsentet, exclamantes Εὐθύνατε μέν, συνχαλρουσεν. Athenagoras Orator in legatione pro Christianis. 27 Sic Ironice & κατ' ἔντονον nanum nobili cuiusdam in deliciis vocamus Atlātem, qui gigas fuit, frater Prometheus, rex Mauritaniæ, in montem conversus, ut fabulantur, vide quæ ad Martial. epigr. 77. 1. 6. f. vide & Politiani Mi- scellan. c. 23. 28 Album. 29 Incurvam, gibbosam 30 Proceram & erectam, qualis fui Europa à Iove taurorapta. 31 Aut si quis canes tardos scabie depila- tos & λευκούς dicat pardos, tigres, leones, & si quid illis ferocius nobiliorus. 32 Ne tu sc. i. e. ironice dicaris Creticus, &c. specie & nomine quidem nobilis, ut Creticus, Sat. 2. v. 67. & Camerinus 7. v. 90. reve a ignobilis & degener. 33 Cui nobilitas per matrem ex Julia familia pali ac Nero grādu. Sit ante o-
culos Nero, quem longa Cæsarum serietumentem, &c. Tac. Hist. 1. 34 No-
bilis matrona è gente Julia. 35 Non plebeja, quæ sub dio (alii legunt Agge-
re, ut sit agger Tarquinii. ubi plebejæ mulieres texere solebant) texit. Prolo-
minus Flavius conjectaneorum cap. 13. sub aëre exponit in atrio ubi exerce-
bant textrinam prisæ. 36 Romulida, indigena, Julia familia oriundus, ut
Atheniensis nobilissimi à Cecrope rege primo. 37 Respondet Rutilio Poëta
Ironicus.

Atria: Nobilitas sola est, atque unica virtus 20
18 Paulus, vel 19 Cossus, vel 20 Drusus moribus effigiis.
21 Hos ante effigies majorum pone tuorum:
Præcedant ipsas illi te consule 22 virgas,
Prima mihi debes animi bona, sanctus habeti,
Iustitiaque tenax factis dictisque mereris. 25
Agnosco 23 procerem: 24 salve Getulice, seu tu
Silanus, quoctunque alio de sanguine, rarus
Civis, & egregius patriæ contingis 25 ovanti.
Exclamare libet. 26 populus quod clamat Osiri
Invento, quis enim generosum dixerit hunc, qui 30
Indignus genere, & præclaro nomine tantum
Insignis? 27 nanum cuiusdam Atlanta vocamus:
Æthiopem 28 cygnum: parvam: 29 extortamq; puellam
30 Europen: 31 canibus pigris, scabieque vetusta
Levibus, & siccæ lambentibus oralucernæ, 35
Nomen erit pardus, tigris, leo, si quid adhuc est,
Quod fremit in terris violentius. ergo cavebis,
Et metues, 32 sic tu Creticus, aut Camerinus.
His ego quem monui? tecum est mihi sermo 33 Rubelli
Plance tumes alto Drusorum sanguine, tanquam 40
Feceris ipse aliquid propter quod nobilis es,
Ut te conciperet, 34 quæ sanguine fulget Iuli,
35 Nonquæ ventoso conducta sub aëre texit.
Vos humiles, inquis, vulgi pars ultima nostri,
Quorum nemo queat patriam monstrare parentis: 45
Ast ego, 36 Cecropides. 37 vivas, & originis huic

S A T Y R A V I I I .

83

Gaudia longa feras: tamen ima plebe Quiritum
 Facundum invenies: solet hic defendere causas
 Nobilis indocti. veniet de plebe³⁸ togata
 39 Qui iuris nodos, & legum ænigmata solvat. 50
 40 Hic petit⁴¹ Euphraten juvenis, ⁴² domitique
 Batavi

Custodes aquilas, armis industrius: at tu
 Nil nisi⁴³ Cecropides,⁴⁴ truncoques simillimus Hermae.
 Nullo quippe alio vincis discrimine, quam quod
 Illi marmoreum caput est, tua vivit imago. 55
 Dic mihi⁴⁵ Teucrorum proles, animalia muta
 Quis generosa putet nisi fortia? nempe volucrem
 Sic laudamus equum,⁴⁶ facili cui plurima palma
 Fervet, & exultat⁴⁷ rauco victoria⁴⁸ circo.
 Nobilis hic quocunque venit de 49 gramine, cuius 60
 Clara fuga ante alios, &⁵⁰ primus in æquore
 pulvis.

51 Sed venale pecus Corinthæ, posteritas &
 Hirpini, si rara jugo victoria sedet:
 Nil tibi majorum respectus, gratia nulla
 52 Vmbrarum,⁵³ dominos pretiis mutare jubentur 65
 Exiguis,^b tritoque trahunt epirhedia collo
 Segnipedes, dignique^c molam versare Nepotis,
 Ergo ut miremur⁵⁴ te, 55 non tua, primum ali-
 quid da,
 Quod possim titulis incidere præter honores,
 Quod damus illis, & dedimus,⁵⁶ quibus omnia
 debes. 70
 57 Haec satis ad juvenem, quem nobis fama superbum
 Tradit, & inflatum, plenumque⁵⁸ Nerone propinquum.
 Ratus enim ferme sensus communis in 59 illa
 Fortuna. sed te censeri laude tuorum

45 O Rubelli, qui te Julio Cæsare, Iulo & Teucris satum
 jactas. 46 Fa-
 cili ad cursum & veloci. 47 Propter clamorem, *vel* sonoro. 48 Spe-
 cante & studiose acclamante populo in Circo. 49 Pascuo, agro, regione,
 Alii legunt *Germino*. 50 Pedibus pulverem in Circo movens cæteros cursu
 prævertitur. 51 Equi contra etiam generofissima equa Corinthæ & viatore equo
 Hirpino nati non æst imantur, sed venduntur si degeneres sint & raro curuli cer-
 tamine vinctant. 52 Mortuorum majorum Hirpini & Corinthæ. *Catachresis*.
 Harpinnæ equi curulis Oenomai meminit Lycophron. 53 Vili venduntur
 brhedariis & cæmolitoribus. Nepos nomen molitoris. 54 Tuas virtues quæ
 intè sunt. 55 Non maiores qui extra te. 56 Rx quorum honoribus totus
 pendes, quum per te nihil laude dignum habeas. 57 Atque hæc sufficiente
 obiter & per digressionem dicta Rubellio. 58 Unde potius erubescendum erat,
Ner autem ipse & à *Iulia* fama originem duxit. 59 Nobili & ampliæ
Stultitiam patiuntur operæ.

38 Ima & vili.
 39 Iuris peri-
 tutus.

40 Alii de
 plebe ad mili-
 tiam in extre-
 mis Romanî
 imperij finib⁹
 proficiscuntur
 contra Par-
 thos & Ger-
 manos.

41 Flumen
 Mesopota-
 mæ, quod ē
 Niphate ma-
 joris Arme-
 niæ mon-
 te naſci-
 tur.

42 Præfidia
 posita ad coēr-
 cendos, ne re-
 bellent, Belgas
 illos Hollan-
 deris nuper à
 Domitiano
 domitos.

43 Generæ
 speciosius, Ro-
 mulidam te
 iactans, uti se
 Cecropidas
 Athenienses.

44 Mercurii
 statuæ, quæ
 capite quidem
 erant marmo-
 reæ & forma-
 tæ, cætera
 truncæ rudes &
 inutile li-
 gnum.

60 Alleg.
gloria tua.
61 Meritis &
honore majo-
rum.

62 Utque vitis
ad terram ca-
dit nisi susten-
etur, ita & tu
contemneris
ac peribis,
amotis majo-
rum laudib.
vel, ut vitis
sustentanda
est ulmis ne
humi jaceat,
ita & tu virtu-
te tua.

63 Quib. ma-
ritetur vitis ac
innitatur. ex
sympathia vi-
tis cum ulmo.
Tibi vitis in
ulmo est. Virg
2. Eclog.

64 Tyrannus.
fuit a. Phala-
ris Agrigenti-
norum tyran-
nus.

65 Velitque
te ad perju-
rium adigere,
minitatus tibi
taum ahe-
neum. vide
Persii Sat. 3.

v. 39.

66 Virtutem, eritatem, honestatem, bonam conscientiam, &c. 67 Sceleris
sibi conscientius, ut ut vivere videtur, periit. 68 Lucrina Gaurus mons est Campaniæ maritimis prope lacum Lucrinum, ubi optima ostrea. 69 Vnguentarii vel
Juxuriosi. 70 Vnguentarii pleno. 71 Expedita & expedita tibi. 72 Provin-
cialium. sociorum populi Romani. 73 Reges à praefectis exhaustos & fortunis
omnibus exuros. 74 Vindicta & poena. 75 Capito Cossutianus. damnaus repe-
tundarunt, quod Ciliciam, cui praefuerat, spoliasset. 76 Iulius Tigor idem
damnaus, quod candem provinciam rapinis vexasse. 77 Et ipsorum pirata-
rum spoliatores. 78 Sat. 1. 47. 79 Posterior praefectus. vel, aerarium pu-
blicum. 80 Praefectus prior. 81 O provincialis. 82 Qui vendat etiam pan-
nos tuos, ne sic quo te spoliet novus praefectus. 83 Dum Romanum navigas pra-
fectum accusauris, quo etiam damnatio nihil tibi ex tuis redit, verum in
aerarium infertur. 84 Tinctoria purpura è muricibus, qui capiuntur circa Tæna-
rum Laconicæ regionis promontorium. 85 Vestimenta tincta Conchyliis in
Cô insula captis. Conchylia autem seni pū pure florem illum tingendis ex-
petitum vestibus in mediis habent faucibus. Liquoris hic minimus est in
candida vena, &c. Plin. 86 Pictoris. 87 Statuarii.

D. I. IVVENALIS

Pontice noluerim, sicut nihil ipse futuræ
gloria tua. 73
Laudis agas, miserum est aliorum incumbere fa-
mæ, (nis,
Ne collapſa ruant subductis 60 testa 61 colum-
62 Stratus humili palmes 63 viduas desiderat ulmos.
Esto bonus miles, tutor bonus, arbiter idem
Integer, ambiguë si quando citabere testis 80
Incertaque rei, 64 Phalaris licet imperet, ut sis
Falsus, 65 & admoto dicit perjuria tauro,
Summum crede nefas animam præferre pudori
Et propter vitam vivendi perdere 66 causas. 84
67 Dignus morte perit, cœnet licet ostrea centum
68 Gaurana, & 69 Cosmi 70 toto mergatur aheno.
71 Expectata diu tandem provincia cum te
Rectorem accipiet, pone iræ frena modumque,
Pone & avaritiae, miserere inopum 72 sociorum:
73 Offa vides regum vacuis exhausta medullis. 90
Respic quid moneant leges, quid curia mandet,
Præmia quanta bonos maneant, quam 74 fulmine justo
Et 75 Capito, & 76 Tutor ruerint damnante senatu
77 Piratæ Cilicum. 78 sed quid damnatio confert, 94
Cum 79 Pansaeripiat, quisquid tibi: 80 Nattareliquit?
Præconem 81 Cherippe tuis circumspice 82 pannis,
Iamq; tace. furor est 83 post omnia perdere nau-
Non idem gemitus olim, nec vulnus erat par (lum.
Damnorum sociis, florentibus, & modo victis: 99
Plena domus tunc omnis, & ingens stabat acervus
Numorum, 84 Spartana chlamys, 85 conchylia Coa,
Et cum 86 Parrhasi tabulis, signisque 87 Myronis,

SATYRA VIII,

85

88 Phidiacum vivebat ebur, nec non ⁸⁸ Polycleti
 Multus ubique labor. ⁸⁹ raræ sine Mentore mensæ. 104
 90 Inde ⁹¹ Dolabella est, atque hinc ⁹² Antonius, inde
 93 Sacrilegus ⁹⁴ Verres, referebant navibus altis
 Occulta spolia, & ⁹⁵ plures de pace triumphos.
 Nunc sociis inga paucaboum & grec parvus equarū
 Et ⁹⁶ pater armenti capto eripieatur agello:
 Ipsi deindelares, si quod spectabile signum, 110
 Si quis in ædicula dens unicus; ⁹⁷ hæc etenim sunt
 Pro summis: nam sunt hæc maxima. despicias tu
 Forfitan ⁹⁸ imbelles Rhodios, ⁹⁹ unctamque Corinthum
 Despicias merito. quid enim ¹ restnata iuventus,
 Cruraque totius facient tibi lævia gentis: 115
 Horrida ² vitanda est Hispania. ³ Gallicus axis,
⁴ Illyricumque latus. parce & ⁵ messoribus illis,
 Qui saturant ⁶ urbem ⁷ circa scenæque vacantem,
 Quanta autem indeferes tam diræ præmia ⁸ culpæ,
 Cum tenues nuper ⁹ Marius discinxerit Afros? 120
 Curandum imprimis ne magna injuria fiat (est
¹⁰ Fortibus, & miseris tollas licet omne quod usquam
 Auri atque argenti, scutum gladiumque relinques.
 Et jacula & galeam, spoliatis arma supersunt:
¹¹ Quod modo proposui non est sententia, verum
 Credite me vobis folium recitare Sibylle. 126
 Si tibi sancta cohors ¹² comitum, si nemo tribunal
¹³ Vendit ¹⁴ acersecomes, si nullum in conjugè
 crimen,
 Nec per ¹⁵ conventus, nec cuncta per oppida
 curvis

88 A Phidia,
 tam assubre
 sculptum, ut
 vivere videre-
 tur.

89 In qua non
 erant pocula
 à Mentore ex-
 lata.

90 Primi illi
 Praefecti pro-
 vinciali-
 bus nuper
 viatis & so-
 cierate Ro-
 mana donatis
 integras & in-
 tactas relin-
 quebant opes,
 tabulas, fla-
 tuas, opera
 nobilium ar-
 tificum: Quæ
 tamen om-
 nia Prae-
 fectorum se-
 cunda quasi
 progenies, Do-
 labella, Anto-
 nius, Verres,
 &c. everre-
 bant. Tertia
 verò proge-
 nies & agros
 provincialibus
 eripiunt.

91 Quem
 Scaurus accu-
 savit damna-

vitque quod Asiam proconsul spoliasset. ⁹² Senatu motus, quod Achaiam
 deprædatus esset. ⁹³ Qui nec sacris parcebatur. ⁹⁴ Siciliæ prætor &
 prædo. ⁹⁵ Quam alii de bello. ⁹⁶ Taurus, vel equus admirarius.
⁹⁷ Melius convenient summis viris Romanis. Ironicè. ² vel, hæc iam utcum-
 que tenuia pro summis habentur à pauperibus, quibus reliquæ sunt hæc ut
 maxima. ⁹⁸ Molles. Sat. 6. 294. ⁹⁹ Vnguentis delibutani, luxuriosi.
¹ Regina levigata. ² Non lacessenda rapinis prætoris. ³ Galli è rhedis pugnantes. ⁴ vel, Gal-
 lia regio, quæ a Roma ad axem Aræticum vergit. ⁴ Illyrii, qui litus dextrum
 maris Adriatici incolunt, Scaloniam, Germ. ⁵ VVindenlant. ⁵ Afris.
⁶ Romam. ⁷ Circensibus Iudis & theatralibus prorsus indulgentem.
⁸ Spoliationis. ⁹ Marius Priseus. Sat. 1. v. 49. ¹⁰ Fortibus iisdemque miser-
 tis factis, qui injuriarum tandem ultionem cogitabunt. ¹¹ Digressus sum ab
 instituto veræ nobilitatis characterismo: quæ tamen leviter tergit, non minus
 vera sunt quam oracula quæ foliis inscripsit Sibylla. ¹² Amicorum & deme-
 sticorum. ¹³ Corruptus corruptit. ¹⁴ Caramitus intonans ex a & n'ifw, &
 r'ow. ¹⁵ Loca in quibus populi provincie à magistratibus juridicis, teque
 adeo prætore, juris dicendi gratia congregantur, j

16 Vxor, ver
lut Harpyia.
En. 8. vel
avaritia tua.
Rationes Se
veti Cænnæ
suadentis, ne
quem magi
stratum cui
provincia ob
venisset. uxor
comitaretur.
vide apud Ta
citem 3. An
nalum.

17 Primo Ab
originum re
ge, Fauni pa
tre, Saturni
filio.

18 Ipsos Ti
tanas ἡγεμ
χει.

19 Iapeti &
Clymeis fi
lium Deuca
lionis patrem.

20 Scriptore,
vel historia.

21 Ut turpi
tudo tua eo
clarus appa
reat, quo illu
strior est tua
nobilitas.

22 Quorūm
te nobilem
jactas? &c.

23 Emphati
ce, & ab si
te, tu falsa
rius, ille
religiosus.

24 Quo Santones Gallia populi utuntur. 25 Viam Flaminiam vel Latinam
Sat. i. v. 170. 26 Nobilis quispiam aurigandi studiosus. nomen fictum. quasi
equorum dominus. Hippodamas. 27 Retinaculo, quod per radios rotarum
immissum currum in descensu sittit. quod Herodes Atticus τροχότροπον appelle
avit. Simaritus χοτέλης, referente Atheneo, lib. 3. cap. 21. 28 Consulta
tus. 29 Gravis Senatoris, cuius auctoritatem etatemque reverentia & pu
dori fuisse equum erat. 30 Ingales, vel, Fasciculos fœni. 31 Oves. 32 Iumen
torum & mulierum deam tanquam numen maxime sibi venerandum, quod
que sibi propitiū velit. Eponam vocat Prudentius in Apotheosi, & Plutarch
in Parallelis. 33 Imagines eiusdem deæ arque aliorum eiusmodi numinum
qua equis praesunt. 34 Intermissa aurigatione repere popinas. 35 Vnguentu
rius nomen fictum ex Syria & Phoenicia, unde mittuntur unguenta & odores.
Quin & Bacchum Lucianus in θεοῖς ἐκληπτίαι appellat Συροφοίνιος τύπ
ου πίες τὸ μάθμα γυρατζίδες.

Vngibus ire parat nummos raptura¹⁶ Celeno: 130
Tunc licet à¹⁷ Pico numeres genus, altaque sit
Nomina delectant, omnem¹⁸ Titanida pugnam
Inter maiores ipsumque¹⁹ Promethea ponas:
De quoquaque voles proavum tibi sumito²⁰ libro.
Quod si præcipitem rapit ambitus, atquelibido,¹³⁵
Si frangis virgas sociorum in sanguine, si te
Delectent hebetes lasso lictore secures:
Incipit ipsorum contrate stare parentum
Nobilitas²¹ claramque facem præferre pudendis.
Omne animi vitium tanto conspectus in se¹⁴⁰
Crimen habet quanto maior, qui peccat, ha
betur.
22 Quo mihi te solitum falsas signare tibellas
Intemplis²³ quæ fecit avus, statuamque parentis
Ante triumphalem²⁴ quo, si nocturnus adulter
Tempora²⁴ Santonico velas adoperta cucullo? 145
Præter²⁵ Majorum cineres, atque ossa volucri
Carpento rapitur pinguis²⁶ Damasippus, & ipse
Ipse rotam stringit multo²⁷ sufflamine consul,
Nocte quidem: sed luna videt sed sidera testes
Intendunt oculos, finitum tempus²⁸ honoris 150
Cum fuerit, clara Damasippus luce flagellum
Sumet, & occursum nusquam trepidabit amici
29 Iam senis, ac virga prior inmet, atque²⁹ me
niplos
Solvet, & infundet iumentis hordea laßis.

Interea dum³¹ lanatas, torvumque iuvencum 155
More Numæ cædit loris ante altaria, iurat,
32 Hippomam, & facies olida ad præsepiæ pictas.
Sed cum pervigiles placet³⁴ instaurare popinas,
Obvius assiduo³⁵ Syrophœnix udus amono

*Currit, 35 Idumææ Syrophœnix incola portæ 160
Hospitis affectu dominum regemque salutat,
Et cum venali³⁷ Cyane succincta 38 lagena.
Defensor culpæ dicet mihi: fecimus & nos
Hæc juvenes. 39 esto: desisti nempe, nec ultra 164
Foristi errorem. breve sit quod turpiter audes.
Quædam cū prima reſecentur crimina barba,
Indulge veniam pueris. 40 Damasippus ad illos
Thermarum calices, 41 inscriptaque lintea vadit
42 Maturus bello Armeniæ, Cyriæque tuendis
43 Amnibus, & 44 Rheno, atque Isro. præſtare 45 Ne
ronem*

*Securum valet hæc ætas. 46 mitte Ostia Cæſar, 171
Mitte, sed in magna legatum quære popina,
Invenies aliquo cum 47 percusſore jacentem
Permīſtum nautis, aut furibus, aut fugitivis,
Inter carnifices, & fabros 48 sandapilarum, 175
Et 49 resupinati cæſtantia tympana 50 Galli,
Æqua ubi libertas, communia pocula, lectus
Non aliud cniquam, nec medsa remotior ulli.
Quid facies talem fortitius Pontice servum? 177
Nempe in 51 Lucanos, aut Thusca 52 ergastula mittas.
At vos 53 Trojūgenæ vobis ignoscitis, & quæ
Tutpia 54 cerdoni, 55 Voleſos, 55 Brutosque de
cebunt*

*Quid, si nunquam adeo fœdis, adeoque pudendi,
Vtimur exemplis, ut non peiora supersint?
Consumptis opibus votem Damasippe locasti 185
56 Sippario, clamosum ageres ut 57 Phasma Catulli,
58 Laureolum 59 Velox etiam bene Lentulus egit,*

*36 Iudeæ
portæ Romæ,
sic dicitur,
quod per eam
Vespasianus
& Titus de
Iudeis triumphantibus in-
gressus sunt. est
a. Idumæa
Syria pars Iudeæ vicina.
37 Propinaria, tabernaria.*

*38 Vini.
39 Respondet.
* Quæ reſecta ponebatur
primum anno
xrat is viceſimo.
40 Sed Damasippus.
41 Vela popinis & ther-
mis,
quæ promi-
ſue cum lu-
panariibus
confunduntur,
opponia: eaque
ut plurimum
lintea & acu-
pieta, qualia
vistuntur in
Italia & Hi-
spania, niſi
per inscripta
melius intel-
ligamus in-*

*ſcriptionem rerum ibi venalium, ceu meretricum in cellis proſtantium. ut
titulum mentita Lycisca. vide quæ adnotata aī verſ. 124. & 125. Sat.
6. 42 Iam vir, militia habilis. 43 Euphrati & Orenti, id est, ad prohiben-
dos hostes, ne incurſionibus Syriam infestent. 44 Ne incurſent hostes in haſce
provincias, vel, ne deficiant Galli aut Germani horum fluviorum accolæ.
45 Imperatorem 46 An ribi opus est nobili viro ð Cæſar, quem mitras ad
Oſtia Tyberis, ut ibi navim conſecdat cum mandatis & legatione? Si opus
fit, quære legatum in popina. 47 Sicario. 48 Fererorum, quibus vilium per-
fonarum & damnatorum corpora efferebantur. 49 Ignavi. vel ebri-
jo Sacerdotis Cybeles. 51 Agros Lucanos in Etruria, ubi vincitus fodiat.
52 In quibus servi in compedibus opus faciunt. 53 Nobiles Romani qui
a Trojanis originem deducuntur. 54 Vili ignobili. 55 Nobiles 56 Lu-
dis scenieis. est enim Sipparium aulæ ſeu velum ſub quo latent mimi.
57 Fabulam dictam Phasma, id est, ſpectrum, à Catullo mimographo scri-
ptam. 58 Fratrem Laureoli, qui in fabula à Navio vel Laberio ſcripta cru-
ci affigitur, de quo Martial. lib. ſpectaculorum epig. 7. 59 Lentulus Velox
Nobilis.*

60 Qui hæc nobilium decora sustinet spectare non sine applausu. hujus rei fœdam & indignam impudentiam vide, si vacat, egregie depit. Etiam à Xiphilino, in spectaculis à Nerone in honorem matris Agripinæ editis. lib. 6.

61 Extremè scurrilia. Ios. Scal. ad Catullum legit transcurria, & vult poëtam innuere patricios Transisse ad scurras. i. e. orchestra.

62 Comædos planis, i. e. nudis pedibus agentes.

63 Nobiles. 64 Nobilium, qui parasitorum plagi patidarum vel servorum partes sustinentes alapis ceduntur à domino mimo, ut Panniculus à Latino. vide Martial. ep. 72. lib. 2. & ep. 62. lib. 5. * In super contumeliis alaparum siccios objicit, quasi de præcepto domini iudat. Tertull. de spectaculis. Ita infelix facies locatur, ut infelior venter saginetur. Cyprian.

65 Domitianus non cogente eos, ut fecit Nero, qui in arenam descendere iussit 400 Senatores. 600 equites, quadringentos tamen apud Suetonium falso exscriptum pro quadragenos suplicatur Lipsius 2. Saturn. 3. ut & sexcentos, &c. in Nerone c. 12. Sed & Xiphilinus de hisce spectaculis: οὐ εἰδον οἱ τότε ἀρχωτοι τὰ γέγραμτα μεγάλα, τὰς Φσῆς, τὰς Φαελίσης, τὰς Πορκίσης, &c. 66 In sublimi curru sedentis, ut ludos, quos præbet, disponat Sat. 10. v. 360. 67 Proponatur ex hac parte gladiatura ex illa scenica: utra harum eligenda? annon illa potius subeunda, vel si opus sit —————— 68 ——————

Gladio mori, potius quam —————— 69 —————— Agat partes Latini Zel-Thymeles. i. e. cantatrix. de quibus 1. Sat. v. 36. 70 Mimi, histrionis. 71 Ordo est, nobilis tamen mimus est res haud mira principe citharoedo. i. e. cum Nero fit citharoedus. 72 Vide Sat. 2. v. 14. 73 Nobilem. 74 Qua utitur Mirmillo. Harpe Thracie. i. e. gladio incurvo seu sica, ut Retiarius fascina seu tridenti & reti. 75 Retiarius esse vult (qui solus ex gladiatoribus aperta facie pugnabat) ut videatur & cognoscatur. 76 Et erravit, nec adversarium irretivit. 77 Spectatores. 78 Agnoscamus Senatorium gladiatorem ex unica, qua apparet latis clavis aureis distincta, atque ex aurea fascia, qua galena sub mento redimitur. 79 Derisus à spectatoribus, quod perius Mirmillo imperitum nobilem superarit.

Indice me dignus vera cruce. nec tamen ipsa Ignoscas 6° populo: populi frons durior hujus quis edet, & spectat 51 triscurria patriciorum, 190 52 Planipedes audit 63 Fabios, ridere potest qui 64 Mamercorum* alapas. Quantis uia funera vendant, Quid refert 5 vendunt 65 nullo cogente Neronem, Nec dubitant 66 celsi prætoris vendere ludis. 194 67 Finge tam engladios inde, atque hinc pulpita pone, Quid satius 68 mortem sic quisquam exhorruit ut 59 sit Zelotypus Thymele, stupidi collega 70 Corinthi? 71 Res haud mira tamen, citharoedo principe mimus

Nobilis. hæc ultra quid erit nisi ludus? & illic Dede cùrbi habes, nec 72 Mirmillonis in armis, 200 Nec clypeo 73 Gracchum pugnatam, aut 74 falcesupinam (Damnat enim tales habitus, & damnat & odit) Nec galea frontem abscondit; 75 movet ecce tridentem, Postquam vibrata pendentia retia dextra 76 Ne quicquame effudit, nudum ad 77 spectaculæ vultum Erit, & tota fugit agnoscendus arena. 206 78 Credamus tunicae, de fauibus aurea cum se porrigit, & longo jactetur spira galero. Ergo 79 ignominiam graviorem pertulit omni vulnere, cum Graccho iussus pugnare secutor. 210

Libera si dentur populo suffragia, quis tam.
 Perditus, ut dubitet⁸⁰ Senecam præferre⁸¹ Neronis?
 Cujus supplicio⁸² non debuit una parari
 Simia, nec serpens unus, nec culeus unus.
 Par⁸⁴ Agamemnonidae crimen, sed caussa facit rem
 Dis similem: quippe⁸⁵ ille deis authoribus ulti 216
 Patris erat cæsi⁸⁶ media inter pocula, sed nec
 Electræ jugulo se polluit, aut⁸⁹ Spartani
 Sanguine⁹⁰ conjugii. ⁹⁰nullis aconita propinquis
 Miserit,⁹¹ in scena nunquam cantavit Orestes, 220
 Troica non scripsit. quid enim⁹² Virginius armis
 Debuit ulcisci magis, aut cum⁹² Vindice⁹² Galba?
 Quid Nero tam sæva crudaque tyrannide fecit?
 Hæc opera, atque hæ sunt generosi principis artes,
 Gaudentis fœdo⁹⁴ peregrina ad pulpita saltu 225
 Prostutui,⁹⁵ Grajæque apium mernisse coronæ.
 Majorum effigies habeant⁹⁷ insignia vocis,
 Ante pedes⁹⁸ Domiti longum tu pone Thyestæ
 Syrma, vel Antigones, seu¹ personam Menalippes,
 Et de marmoreo citharam suspende² Colosso. 230
 Quis Catilina tuis natalibus, atque Cethegi

80 Sanctissi-
 mum virum,
 sed humili lo-
 co natum.
 81 Genere clá-
 ro, sed vitiis
 inquinatisſi-
 mo.
 82 Nec enim
 unum commi-
 serat parrici-
 dium.
 83 Parricidij
 convictus cum
 simia, gallina-
 ceo, vipera &
 cane, tot simul
 parricidis cu-
 leo insutus in
 mare vel pro-
 ximum flumen
 projiciebarur.
 84 Orestis, qui
 matrem Cly-
 tæmenstram
 interfecit.
 85 Orestes non
 sine numinis
 impulsu patris

cedem ultus, maternæ deinde necis rens in Areopago, æquati⁵ Deorum sen-
 tentiis interventu Minervæ absolutus est. 86 Agamemnonis. 87 A matris a-
 dultero Egistho. al. in balneo. al. dum vestem indueret sine capitio. 88 Ca-
 de sororis suæ Electræ, ut Nero Britanniæ fratri. 89 Coniugis Hermiones fi-
 lia Menelai ducis Spartani, ut Nero cede Octaviz, Antoniz, & Poppæz. 90 Ut
 Nero Britanniæ fratri, & Domitiz amitæ. 91 Ut Nero, qui exhausitis turpi-
 ter Imperii opibus, undecimque præda inhibans quasi offensus deformi-
 tate veterum edificiorum, urbem incendit, quod incendium è turri Me-
 menatiana prospæctans, latusque flammæ pulchritudine ζλωτινοί Illy in il-
 lo suo scenico habitu decantarit Tacit. Annalium. 15. Suetonius.
 92 Qui præfeti in Gallis & Hispaniis à Nerone desciverunt, & in Neronem
 conjuraverunt aspirante senatu. 93 Quidnam enim maxime fuit inhonestum
 & indignum quod in omni sua tyrannide admisit Nero? certe prostituisse se in
 nostris Græcisque scenis cithareòdum, histrionem, saltatorem, &c. 94 Nea-
 poli, & in Achaja, aliisque locis peregrinis. 95 Metaphora à meretrice. 96 In
 Isthmicis certaminibus cum cithareòdis certans apio coronabatur Nero. 97 Co-
 tonam hanc tuam ex apio. 98 Domitii atavi vel patris tui. 99 Vestem
 longam, qua indurus es, cum tragœdiam de Thyestæ, vel Antigone filia
 Oedipi ageres. 1 Larvam qua usus repræsentasti fabulam Menalippes à Ne-
 peuno amatæ, non à personando dictam, ut Gellio videtur inquit Jul. Scal.,
 sed quod erat περὶ τῶν. Sunt qui Syrma signanitus & εὐφατικὸς τέλεσι
 tribui volūt Thyestæ & Antigones personis sc. regii spiritis & elati animi. Per-
 sonam item Menalippes, quia sub ejus persona Euripides Anaxagoræ præ-
 ceptoris sui sedatum animum & philosophicam exprimit sententiam. vide
 Dionysii Halicarnassi commentariorum περὶ τῶν ἐργά τηρεων. 2 Citha-
 ram a. à judicibus ad se delatam adoravit, ferriqué ad Augusti statuam iussit.
 Augusti a. statuam seu Colossum exerat Nero pedum 110. ut Plinius
 34. l. c. ut Suetonius, 120 pedum.

3 Hæc satis
nota ex Salu-
fio.

4 Vt olim
Narbonenses
ex Gallia
Braccata &
--- Lugudu-
nenses, qui
sub Brenno
Romam cepe-
runt & incen-
derunt.

5 Tunica ali-
mentis ignium
illita qua ob-
voluti crema-
bantur vivi,
sævo cum jo-
eo, candelæ
loco . vel,
Herculem Oe-
tzum repræ-
sentantes. Sat.
1. v. 155.

6 Copias &
conatus ve-
stros.

7 Cicero Ar-
pino Volscorum
oppido
ortus.

8 Ex munici-
pio Arpinati
ad cœtus e-
ques.

9 Armatum.
10 Per Ita-
liam omnem

disposi: ex cubiis, per Allobrogas aliosque explorans insidias conjuratorum.
11 Prudentia in pace. 12 Cruenta pugna navalı juxta Leucadem promon-
torium Epiri, qua devicti sunt Antonius & Cleopatra. 14 Pharsaliz campis,
ad Philippos in Thessalia, ubi devicti sunt Brutus & Cassius. 15 Quo no-
mine primus eum salutavit M. Cato. 16 C. Marius mercenarius in suo Ar-
pino arator. 17 Vitis centurionis in Marii vertice frangebatur. Sat. 14. vers.
193. 18 Miles gregarius seu faber. 19 Cimbros & Teutonas, qui ex Dania
& Germania maximo cum exercitu Romam contendentes magnum terrorem
Italiz incusserunt, sed à Mario devicti præda corvis facti sunt. 20 Nobilis
collega Quintus Catulus Lucretius secundo loco triumphavit, cum uni Mario
homini novo victoriæ honos tribueretur, licet utriusque Consulis auspiciis res
gesta sit. 21 Patris & filii, qui se pro Romanis legionibus devoverunt. * al.
pube. ** Diis manib. Terræque matri. 22 Servius Tullius captiva Ocri-
culana natus. 23 Vestem trahibus pannorum albis & purpureis intertextam.
vel, ut Livio placet, togam circumdiffinatam purpura subtegmine puniceo,
ut Halicarnasseo, vestem ex purpura & coco. Verum has distinguit Alexander
ab Alexand. c. 18. l. 5. 24 Fasciam, seu pannum quo reges caput vincie-
bant, coronam Romuli.

D. I. IVVENALIS

Inveniet quicquam sublimius? 3 arma tamen vos
Nocturna, & flamas domibus templisque parasisti,
Ut 4 Braccatorum pueri, 5 Senorumque minores,
Austi quod liceat 6 tunica punire molesta. 235

Sed vigilat consul, 7 vexillaque vestra coœrets,
Hic 8 novus Arpinas ignobilis, & modo Romæ
9 Municipalis eques, 10 galeatum ponit ubique
Præsidium attonitis, & 11 in omni gente laborat.
Tantum igitur muros intra 12 toga contulit illi 240
Nominis & tituli, quantum non 13 Leucade, quantum
14 Thessaliæ campis Octavius abstulit uno
Cædibus assiduis gladio. sed Roma parentem,
Roma 15 patrem patriæ Ciceronem libera dixit.
16 Arpinas alias Volscorum in monte solebat 245
Poscere mercedes alieno lassus aratro,
Nodosam post hæc 17 frangebat vertice vitem,
Si lentus pigra 18 muniret castra dolabra:
Hic tamen & 19 Cimbros, & summa pericula rerum
Excipit, & solus trepidantem protegit urbem. 250
Atq; ideo postquam ad Cimbros stragemque volabantes
Qui nunquam attigerant maiora cadavera corvi,
20 Nobilis ornatur lauro collega secunda.
Plebejæ 21 Deciorum animæ, plebeja fuerunt
Nomina: pro totis legionibus hi tamen & pro 255
Omnibus auxiliis, atque omni * plebe Latina
Sufficient ** diis infernis, terræque parenti.
Pluris enim Decii, quam qui servantur ab illis.
22 Ancillanatus 23 trabeam, & 24 diadema Quirini;

SATYRA VIII.

91

Et fasces meruit, regum ²⁵ ultimus ille bonorum. ²⁶⁰
 Prodita ²⁶ laxabant portarum claustra ²⁷ tyrannis
 Exulibus ²⁸ iuvenes ipsius consulis & quos
 Magnum aliquid dubia pro libertate deceret,
 Quod miraretur cum ²⁹ Coclite ³⁰ Mutius, & ³¹ quae
 Imperii fines Tiberinum virgo na^oavit. ²⁶⁵
 Occulta ad ³² patres produxit crimina ³³ servus
³⁴ Matronis lugendus; at ³⁵ illos ³⁹ verbera justis
 Afficiunt pœnis, & ³⁶ legum prima securis.
 Malo pater tibi sit ³⁷ Thersites dummodo tu sis
³⁸ Æacidae similis, ³⁹ Vulcaniaq; arma capebas,
 Quam te Thersitæ similem producat Achilles.
 Et tamen ut longe repeatas, longeque revolvias ²⁷²
 Nomen: ab infami gentem deducis ⁴⁰ asylo.
 Majorum primus quisquis fuit ille tuorum,
 Aut pastor fuit, aut ⁴¹ illud, quod dicere nolo. ²⁷⁵

²⁵ Secutus
 enim est Tar-
 quinius Su-
 perbus regum
 ultimus.
²⁶ Laxare
 conspirabat.
²⁷ Tarqui-
 niis, quesre-
 ducere vole-
 bant.
²⁸ Titus &
 Tibernus filii
 Iunii Bruti
 Consulis.
²⁹ Horatio
 Coclite.
³⁰ M. Sez-
 vola.
³¹ Cælia,
 quæ obses
 Portennæ

data Tyberim tranavit, deceptis custodibus. ³² Brutum & Aquilium, vel,
 Valerium & senatores. ³³ Indicavit Vindex Cecinensis Aquiliorum servus-
³⁴ Orbis filii, vel eujus mors lugenda esset matronis, quas à tyrannorum
 impudicum vi, indicio suo liberaratur. ³⁵ Filios Bruti & Aquilii cum aliis
 conjuratis. ³⁶ Virgis cœsos, consularis ille primus imperium liberum primum
 securi percussit. ³⁷ Græcorum deformissimus animo & corpore. ³⁸ Achilli.
³⁹ A Vulcano fabricatis. ⁴⁰ Adquod (Romuli instituto, ut imperium augen-
 ter) undique confugere scelerati. ⁴¹ Latro, sicarius, homicida, spurius, &c.
 qui ad asylym hoc confugit.

SATYRA IX.

Obscenam Cinædorum & Pathicorum turpitudi-
 nem acriter, at nimis aperte infectatur,

¹P. **S**cire velim, quare toties mihi Nævole tri-
 flis
 Occuras fronte obducta, ceu ² Marsya victus:
 Quid tibi cum ³ vultu, qualem deprensus habebat
 Ravola, dum Rhodopes uaderit inguina barba?
⁴ Nos colaphum incutimus lambenti crustula servo. ⁵
⁵ Non erat hac facie miserabilior Crepereius
 Pollio, qui triplicem usuram ⁶ præstare paratus
 Circuit. & ⁷ fatuos non invenit, unde repente

¹ Dramatica
 hæc Satyra.
² Poëtam,
 N. Nævolum
 denotat.

² Marsyas
 Phrigius A-
 pollinem in
 certamen mu-
 fices provoca-
 re auctis ab eo
 victus, & ex-

coriatus est. ³ Trifiti, qualem habebat Ravola cum reprehenderetur meretri-
 tis Rhodopes inguina lingens. ⁴ Quidni trifitis fit & pœnam expallent:
 quando etiam servis colaphum incutimus lambentibus dulciora? quanto magis
 illi, &c. ⁵ Non magis pallebat Cr. Pollio luxuriosus nepos. ⁶ Solyere polli-
 cius. ⁷ Qui illi pecuniam credant non reddituro.

8 Verna clam
esses, equum
opes & quabas
animo, cultu,
nitore.

9 Erasque con-
viva facetus
joco morden-
te.

10 Urbanis.
Pomæria
enim sunt loca
post vel pone
mœnia, que
nec habitari
nec arari fas
erat.

11 Non deli-
bitæ & un-
guento splen-
dantis.

12 Psilothri è
resina, visco &
cera pilos
evellentis.

13 Quartana
& jam fami-
liaris febris.

14 Ex animo
facies induit
moerorem aut
Ictitiam.

15 Ut memo-
ria repeto. Ut
memini.

16 Sat. 6. v.
488.

17 Statuum
Ganymedis à
Vespafiano
erectam in
templo Pacis.
Prol. Flavius
coniestan.

c. 57. legit Ganymidis, & regi vult à præcedenti fanum. Quid n. (inquit) Pa-
cis templo cum statua Ganymidis? 18 Cybeles matris deum è Phrygia ad-
vectæ templum, quod in palatio est. 19 Et ip'sum castæ Cereris templum.
20 Mœcho insigni. 21 Ad turpe ministerium. 22 Παχ' ἐντρού, hibernum,
επιέν, crassioris è Gallia lanx & fili, unde addit percussas textoris pectine
Galli. & Martial. 4. Sequanica pingue textricis columnam. &, me pinguis
Gallia vestit. De lacernis vide que ad v. 62. Sat. 1. 23 Minus purum, mix-
tum. 24 Etiā σωκλέα cinctus iste scarabæus. 25 Præ libidine & de-
siderio saliva fluente. 26 Dives pathicus. 27 Literæ missæ. 28 Supple-
menta. i. e. expedit, ut cinctus sit moribus dulcis. a'ii legunt, ξυρίς
γένεται εφέλαστρι γυδανίνοις. i. e. ipse cinctus attrahit vel pellicit ad
se virum. 29 Avarus est, quod etiam mollitie deterius monstrum est. 30 Ver-
ba Virronis ad Draconem.

Tot rugæ? certe modico contentus? agebas
Vernam equitem, conviva joco mordente facetus, 10
Et salibus vehemens¹⁰ intra pomæria natis.
Omnia nunc contra, vultus gravis, horrida¹¹ siccæ
Sylva comæ, nullus tota nitor in cute, qualem
Præstabant calidi circumlita fascia¹² visci,
Sed fruticante pilo neglecta, & squalida crura. 15
Quid macies ægri veteris, quem tempore longo
Torret¹³ quarta dies, olimque domestica febris?
Deprendas animi tormenta latentis in ægro
Corpore, deprendas & gaudia,¹⁴ sumit utrumq;
Inde habitum facies. igitur flexisse videris 20
Propostum, & vitæ contrarius ire priori.
Nuper enim (¹⁵ ut repeto)¹⁶ fānum Isidis, &¹⁷ Ga-
nymedem
Pacis, &¹⁸ adiectæ secreta palatia matris,
Et¹⁹ Cererem (nam quo non prostat fœmina templo?)
Notior²⁰ Aufidio mœchus celebrare solebas. 25
(Quod taceo) atque ipsos etiam²¹ inclinare maritos.
N. Vtile & hoc multis vitæ genus, at mihi nullum
Inde operæ pretium.²² pingues aliquando lacernas
Munimenta togæ, duri crassique coloris,
Et male percussas textoris pectine Galli 30
Accipimus, tenue argentum,²³ venæque secundæ,
Fata regunt homines, fatum est in partibus illis,
Quas sinus abscondit. nam si tibi sidera cessant,
Nil faciet longi mensura incognita nervi:
Quamvis te nudum²⁵ spumanti²⁵ Virrolabello²⁵
Viderit, & blanda assidue, densaque²⁷ tabella
Solicent. ²⁸ Ηδε γὰρ γλύκεος ἀγδει κινεῖσθαι.
Quod tamē ul'erius monstrum, quā mollis avarus?
Hæc tribui, deinde illa dedi, mox plura tulisti.

³¹ Computat, & cevet, ³² ponatur calculus, absint
Cum tabula pueri. numera festertia quinque   41
Omnibus in ³³ rebus, numerentur deinde ³⁴ labores.
³⁵ An facile & prouemest agere intra viscera penem
Legitimum, atque illic besternae occurrere cœnæ?
Servus erit minus ille miser, qui foderit agrum, 45
Quam dominum. sed tu sane tener, & puerum te
Et pulchrum, & ³⁶ dignum cyatho, cœloque putabas.
³⁷ Vos humili affœctæ, vos indulgebitis unquam
Cultori, iam nec morbo donare paratis?   49
³⁸ En cui tu viridem ³⁹ umbellam, cui ⁴⁰ succina mit-
tas

Grandia, natalis quoties redit, aut ⁴¹ madidum ver
Incipit, & strata positus, longaque cathedra,
Munera fœmineis tractas secreta ⁴¹ calendis.
Dic ⁴² passer, cui tot montes, tot prædia servas
⁴³ Appula, ⁴⁴ tot milvos intratua pascua lassos? 55
Te ⁴⁵ Trifolinus ager facundis vitibus implet.
⁴⁶ Suspectumque iugum Cumis, & ⁴⁷ Gaurus, ⁴⁸ in-
anis:
Nam quis plura ⁴⁹ linit ⁵⁰ victuro dolia musto?
⁵¹ Quantum erat ⁵² exhausti lumbos donare clientis
Iugeribus paucis, ⁵³ melius ne hic rusticus infans 60
Cum matre, & casulis, & cum lusore catello
Cymbala pulsantis legatum fiet amici?
Improbis es, cum poscis, ⁵⁴ ait, sed pensio clamat,
Posce, sed appellat ⁵⁵ puer unicus, ut Polyphemi
Lata acies, per quam solers evasit Ulysses.   65
Alter emendus erit? namque hic nox sufficit, ambo
Pascendi: quid agam bruma spirante? quid oro?
Quid dicam ⁵⁶ scapulis servorum mense Decembri

³¹ Inquit
Draucus.
³² Et hæ Vir-
ronis sunt.
³³ Quas tibi
donavit.
³⁴ Tui, an æ-
quent sum-
ptus meos.
³⁵ Respondez
Draucus, ra-
cundus, ob-
scenus, im-
pius. Et hic
quidem locus
ex eorum na-
mero est, pro-
pter quo um-
insolentiam
toto Iurenæ-
lis opere ab-
stinere bo-
num vi. um
iubet Iul. C.
Scal. 3. Poë-
tic. 9.

³⁶ Qui rapia-
ris ad mini-
sterium cyathæ
Iovis, tan-
quam Gany-
medes. ³⁷ Ec-
quid speradum
clientibus ve-
stris, si nihil
donetis libi-
dinis vestre &
voluptatum
ministris.

³⁸ En pul-
chrum & de-

licatum Ganymedem. Ironice. ³⁹ Ne sole se. offuscetur, instar Conopei, quæ
solem arecat. Hispanis signate dicitur *Quita sol.* i. e. arcens solem. *Capelle-*
to. *oxiædij* Dionys. Halicarn. 7. lib. ⁴⁰ Vasa vel sphærulas & armillas è
fuccino. ⁴¹ Calendis Martiis, quibus natalis Veneris celebrabatur & matro-
nalia, ubi mulieribus à maritis & amatoribus mittebantur munera. vide quæ
ad epig. 85. lib. 5. Martial. b. ⁴² Salax vir, ut passer, cui salacitas ter-
minum vitæ quinquennio longiore negat. ⁴³ In Appulia. ⁴⁴ Latifun-
dia, quibus transvolandis milvidet fatigentur. Pers. 4. quantum non milzus
obserret. ⁴⁵ In Campania. ⁴⁶ Misenum promontorium Cumis imminentis,
victuro simile, adeoque Cumani suspectum. ⁴⁷ Mons Campanæ non pro-
cul à Bajis. ⁴⁸ Cavernosus. ⁴⁹ Pice obturat. i. e. recondit. ⁵⁰ Du-
tatuero atque diu vigorem & animam servaturo. ⁵¹ Quantula res. ⁵² Ve-
nere. ⁵³ Meliusne legabitur Gallo sacerdoti, quam mihi prædiolum cum
puero, matre sua & catello collufore? ⁵⁴ Ait Virro. ⁵⁵ Ne hoc defi-
ciente ego prorsus destituar tanquam Polyphemus unico ab Ulyssie effuso occi-
lo. ⁵⁶ Nudis.

56 Nudis.
 57 An jubebo
expectare &.
statem? qua ci-
cadæ quidem
canunt. frigo-
re vero hy-
berno per-
cunt.
 58 Officia
mea in te.
 59 Aestimas?
 60 Vxorem
tuam.
 61 Nuptiales,
in quibus ver-
ba solonnia
fuerunt: Li-
berorum pro-
creandorum
gratia ux-
rem duci.
 Brisson. de
fo mul. 6.
 62 Alteri vi-
ro nuptura.
 63 Huius no-
ctis labore.
 64 Quo te
vertas, ad
quod subter-
fugium?
 65 Ad excu-
sationem. sic
Dido: Quæ
quibus ante-
fam? An.
q. 66 Edu-
cas.
 67 In quibus
natos sibi libe-
ros professi
parentes eo-
rum nomina

scribebant notato die & consule. Brisson. antiqu. lib. 1. c. 5. 68 In signum
puerperii. 69 Impotentiae & mollitiei infamie. * Qui patres erant, praef-
rebantur alii in petitione magistratus, & sorte provinciali præcedebant colle-
gas, &c. 70 Πωματίων πελλοὶ γυμνόστηγοι γεννώσιν, Χίτην ληρούμενοι ἔχω-
σιν, ἀλλ' ινακληρονομῶν δύνανται. Plutarch. περὶ φιλοσογίας. Cælibes
ex testamentis nihil capiebant, nisi è proxime iunctorum: orbi non nisi dimi-
diuum. 71 Legata saepe concipiebantur his verbis, Quandoque liberos habuerint
Qua conditione in tuis deficientiæ, cadet, quod non expectabas, legatum inti-
tuosque liberos, lege Papia ceslrum in ærarium, si à privilegiis parentum cé-
satrum esset, ex decuma parte caducum. 72 Qui tres liberos suscepérat, à tutelæ
excusatur, in fascibus sumendis prior erat: tesseram frumenti triplicem acci-
piebat, &c. 73 Draucum bene caudatum & simplicem, quem itidem desipiat
. 74 Dropace lavigatus & mollis. 75 Sat. 3. vers. 113.

D. I. IVVENALIS

Et 56 pedibus? durate, atque 57 expectate cicadas?
Verum ut dissimiles, ut mittas 58 cætera, quanto 70
 59 Metiris pretio, quod ni tibi deditus essem,
Devotusque cliens, uxor tua virgo maneret?
Scis certe quibus ista modis quam saepe rogaris,
Et quæ pollicitus, fugientem saepe 60 puellam 74
Amplexurapui, 61 tabulas quoque ruperat, & iam
 62 Signabat, tota vix 63 hac ego nocte redemi
Te plorante foris: testis mihi lectulus, & tu,
Ad quem pervenit lecti sonus, & dominæ vox,
Instabile, ac dirimi coptum, & jam pene solutum
Conjugium in multis domibus servavit adulter, 80
 64 Quo te circumagas? 65 quæ prima, aut ultima
ponas?
 Nullum ergo meritum est ingrate ac perfide, nullum,
Quod tibi filiolus, vel filia nascitur ex me?
 66 Tollis enim, & 67 libris actorum spargere gaudes
Argumenta viri. 68 foribus suspende coronas, 85
Iam pater es, dedimus quod 69 famæ opponere possis.
 * Iura parentis habes, 70 propter mescriberis heret,
 71 Legatum omne capis, nec non & dulce caducum.
Commoda præterea junguntur multa caducis:
 72 Si numerum, si tres implevero. P. Iusta doloris 90
Nævole causa tui: contra tamen ille quid affert?
 N. Negligit, atq; clium bipedem sibi querit 73 asellum.
Hæc soli commissa tibi celare memento,
Et tacitus nostras intra te fige querelas.
 Nam res mortifera est inimicus 74 pumice laevis. 95
 75 Qui modo secretum commiserat, ardet, &
odit,
Tanquam prodiderim quicquid scio: sumere fer-
rum,

SATYRA IX.

95

Fuste ⁷⁶ aperire caput, ⁷⁷ candelam apponere valvis
Non dubitat, nec contemnas, aut despicias, quod
His ⁷⁸ opibus nunquam cara est ⁷⁹ annonā veneni. 100
Ergo occulta teges, ut ⁸⁰ curia Martis Athenis.
P. ⁸¹O Corydon, Corydon, secretum divitis ullum
Esse putas' servi ut taceant, jumenta loquentur,
Et canis, & postes & marmora: clade fenestras,
Vela tegant rimas, junge ostia, tollito lumen 105
E medio, ⁸² clament omnes, prope nemo recumbat:
Quod tamen ad ⁸³ cantum galli facit ille secundi,
Proximus ante diem caupo sciet, audiet & quæ
Finixerunt pariter ⁸⁴ librarius, archimagiri, 109
⁸⁵ Carptores: quod enim dubitant componere crimen
In dominos, quoties rumoribus ulciscuntur
⁸⁶ Balthea? nec deerit qui te per compita querat
⁸⁷ Nolentem, & miseram vinosus ⁸⁸ inebriet aurem.
Illos ergo ⁸⁹ roges quicquid paulo ante petebas
A nobis, taceant illi, sed prodere malunt 115
Arcanum, quam ⁹⁰ subrepti potare Falerni,
⁹¹ Propopulo faciens quantum ⁹² Laufella bibebat.
Vivendum recte cum propter plurima, tunc his
Præcipue caussis, ut linguas mancipiorum 119
Contemnas: nam lingua mali pars pessima servi.
⁹³ Deterior tamen huic, qui liber non erit, illis
Quorum animas & farre suo custodit, & ære.
N. Idecirco ut possum linguam contemnere servi,
Utile consilium modo, sed commune dedisti: 124
Nunc mihi quid suades post damnum temporis, & spes
Deceptas? festinat enim decurrere velox
Flosculus angustæ miseræque brevissima vitæ
Portio: dum bibimus, dum ferta, unguenta,
puellas
Poscimus, obrepit non intellecta senectus. 129
P. Ne trepida, nunquam pathicus tibi deerit amicus
Stantibus & salvis ⁹⁴ his collibus, undique ad ⁹⁵ il-
los
Conveniunt & ⁹⁶ carpentis & ⁹⁷ navibus omnes.

- ⁷⁶ Commi-
nuete.
⁷⁷ Aedes in-
cendere. Sat,
13. v. 146.
⁷⁸ Opulentis.
⁷⁹ Emprio co-
pia, impensa.
⁸⁰ Areopagi-
tz, qui tacen-
tes judicabant
per charac-
ters & literas.
Pers. 4. ni-
grum scis po-
nere The-
ta. dicitur
Areopagus ab
Ἄρεις, Mars. &
πάγος, sa-
xum, collis,
hic enim à
Neptuno Mars
homicidi ac-
cusatus coram
duodecim
diis, sex sen-
tentiis absolu-
tus est.
⁸¹ O rustice
& insulse. He-
mistichium
Virg. vide
hunc consono
epigr. Mar-
tial. 82. 1. 2.
⁸² Ne exau-
diant alii.
⁸³ Hypall.
Galli cantum
secundum.
⁸⁴ Qui pensa
libratis vel,
qui libros ex-
scribit.
⁸⁵ Vide Sat.
5. v. 117. &c
Sat. 11. vers.
136.
⁸⁶ Baltheo-

num verbera & lora quibus cæsi sunt. 87 Audire nol. 88 Secretis domini suæ
repleat, satiger, enecet. 89 Ut taceant, supra enim dixerat, Et tacitas nostras
Intra te sige querebas. 90 Furtivi atque hinc dulcissimi. 91 Pro salute popu-
li Romani sacra faciens Bonæ deæ, in cuius sacris largiter potarunt mulieres.
Sat. 6. v. 313. 92 Mulier violenta. 93 Dominus tamen malus cum sit, & fibi
male concius, est servus deterius quam illi, quorum vitas alit pane suo. 94 Hag-
Urbe in septem collibus posita. 95 Romam. 96 Terra. 97 Mari.

98 Molles. &
usurpat He-
misichium
poëta Calvi,
quo Pompe-
um taxavit.
Digito caput
uno scalpit,
quid credas
hunc sibi vol-
le viuum?
99 Salacibus
& ad Vene-
rem stimulan-
tibus herbis
velcere, vide
quæ ad Mar-
tial. ep. 74.
lib. 3. b.
i Præcepta de
Venere exci-
tanda.
21ubet me fa-
tum & Parca
mea conten-

tum esse tenui ex opera mea viuu. 3 Alii legunt Exorare. i. e. coronam
floribus precari soleo. 4 Sat. 5. v. 8. i. e. à mendicando. 5 Quæ censuræ notam
increantur. Fabricius enim Luscinius & Q. Æmilius Papus Censores F. Cor-
nelium Russinum duobus consulatibus & Diætatura functum noverunt Senatus
quod haberet decem pondō argentea vasa. A. Gell. 4. lib. & Valer. Max. 2. 4.
6 Servi lecticarii è Mœsia regione Pannoniæ finitima. 7 Quoniam pauperrimus
mihi à fato est. 8 Ulyssis, qui à Circe admonitus, ne pateretur se allici Si-
renum iuxta Siciliam habitantium cantu, locis cera aures obturavit, & se ad
malum navis alligari jussit, atque ita prætermissus est.

* Si modo
Satyram li-
cet dicere,
quam doctiss.
D. Heynsius
in annota-
tionibus ad
Horatium, ex
albo Satyra-
num tollere
Laborat, quo
Juvenalem
Flacco colla-
tum elevet.
Sed de it'sis
Poëtis tanti

viri acquiesco, assentioque iudicio clariss. viri Jul. Cæs. Scal. Hyper-
critic. l. 6. c. Hoc certe poëmate, insigniatur quolibet nomine, nihil us-
quam illustrius, nihil utilius, non dico apud Horatium, sed ne apud
Platonem quidem, Xenophontem, Senecam aut Epidictum.

D. I. IV VENALIS.

98 Qui digito scalpunt uno caput. altera maior
Spes superest, tu tantum⁹⁹ crucis imprime dentem.
N. Hæc exempla para felicibus, at² mea Clotho, 133
Et² Lachesis gaudent, si pascitur inguine venter.
O parvi, nostrique lares, quos thure minuto
Aut farre & tenui soleo³ exornare corona;
Quando ego figam aliquid, quo si mihi tuta senectus
+ A tegete & baculo² viginti millia fœnus 140
Pignoribus positis, argenti vascula puri,
Sed quæ⁵ Fabricius censor notet &⁶ duo fortis
De grege Mœsorum, qui me cervice locata
Securum inbeant clamoso insistere circa.
Sit mihi præterea curvus cælator, & alter 145
Qui multas facies pingat cito, sufficient hæc:
7 Quando ego pauper ero, votum miserabile, nec spu-
His saltē; nam cum pro me fortuna rogatur,
Affigit ceras² illa de nave petitas,
Quæ Siculos cantus effugit remige surdo. 150

SATYRA X.

Pulcherrimæ huius * Satyræ argumentum sum-
ptum est ex Platonis Alcibiade secundo. Vide-
tur etiam ante oculos habuisse Persii secundam
Satyram, & illud Socratis de Votis, referente
Val. Max. 2. c. 7. l. Est enim absolutissima huius
Satyræ Propositio, in qua Poëta docet vota
mortaliū prope execrationes esse, qui divitias,
honores, eloquentiam, gloriam bellicam, Ion-
gam vitam, pulchritudinem à diis precantur, quæ
tamen plerumque votorum compotes pessim-
ulent. Verum petendam esse bonam mentem,
cærera Deo permittenda, qui novit quid cuique
conveniat.

OMNIBUS in terris, quæ sunt à Gadibus usque
Auroram & Gangen, pauci dignoscere
possunt

Vera bona, ² atque illis multum diversa, re
mota

>Erroris nebula: quid enim ratione timemus,
Aut cupimus ³ quid tam dextro pede concupis, ut te
Conatus non peniteat, votique peracti? ⁶

Evertere domos totas optantibus ⁵ ipsis
Dii ⁶ faciles, nocitura? toga, nocitura petuntur

Militia: & torrens dicendi copia, multis
Et ⁷ sua mortifera est facundia. viribus ⁸ ille ¹⁰

Confusus periit, admiransque lacertis.
Sed plures nimia congesta pecunia cura

Strangulat, & ⁹ cuncta exuperans patrimonia census,
Quanto delphinis balæna Britannica major.

Temporibus ¹⁰ diris igitur, jussuque Neronis ¹⁵

Longinum, & magnos ¹¹ Senecæ prædiviti hortos
Clausit, & egregias ¹² Lateranorum obstdet ædes

Tota cohors ratus venit in ¹³ cœnacula ¹⁴ miles.

Pauca licet portes argenti vascula ¹⁵ puri,
Nocte iter ingressus ¹⁶ gladium, contumque ti-

mebis.

Et motæ ad lunā trepidabis arundinis umbram;

Cantabit vacuus coram latrone viator. ²²

Prima fere vota, & cunctis notissima templis,

Divitiae ut crescant, ut opes, ut maxima toto

¹ Ab una or-
bis parte ad
alteram, ab
ipsis Gadib.

Cadix insula

in litore He-
sperio usque

ad Indiam

Orientalem,

quam secat

Huvius maxi-
mus Ganges,

atque ipsum

Solis ortum,

nemo est cui

de summo bo-
no conset, qui

norit, quid sit

secundum ra-
tionem fu-
giendum, quid

petendum.

² Et mala que

unt bonis

contraria.

³ Animis nostri

cœcitate &

ignorantia.

⁴ Quid tam ⁷

prospero au-
spicio voves, &

precari? dex-
tra enim nu-
mina favere

credebantur.

⁵ Dominis, ut

Neptunus exauditis Thesei votis de Hippolyto. vide v. 3. 15. seq. 6 Præsentes
& prompti nimis. ⁷ Pace. * Infra v. 114. 8 Ut Milo Crotoniates, qui cum
jam natu grandis iter faceret solus in locis sylvestribus, quæ sibi reliquæ essent
vires volens experiri in diducenda hiantem queru, manibus ibi inclusis ab ar-
boris partibus restriktis feris præda faetus est, referente A. Gel. 14. 16. 9
Dum omni ratione laborant, ut suus census tanto excedat aliorum census,
quanto balæna Britannica exsuperat delphinis mole. ¹⁰ Quibus Nero Impera-
tor undique occasione quisita insidiabatur divitium opibus. ¹¹ Cassium Lon-
ginum Ictum interfici jussit Nero, non alio injequo crimine, quam quod
Cæsar is perecursoribus, statuam retinuisset, cum revera opib.
illius inhiaret Imperator. ¹² Seneca vir sanctissimus, quo præceptore ipse
Nero usus fuerat, criminationib. Festi Ruffi & Tigellini, tanquam horris, vil-
lis, opib. ipsum principem transcenderet, Pisonianæ denique conurationis
accusatus, (cum revera divitiae essent in causa) Neronis jussu, incisis sibi ve-
nis obiit. Tacit. 14. Sed & de aliis quæ Senecæ objiciebantur vide Xiphilini
Neronem. ¹³ Proximam necem Flavij Laterani cos. designati Nero adjungit
adeo propere, &c. Tac. 15. ¹⁴ Militum percussorum ab Imperatore missorum
ad interfectendum Lateranum. Illo propinqua vespera tribunas venit, &
villam globos militum sepst, Tacit. 15. Annual. ¹⁵ Pauperum qui cœnacu-
lorum conductorum inquilini sunt. Sat. 3. verl. 199. ¹⁶ Percussor. ¹⁷ Et illius
quidem non cœlati. Turneb. 29. l. 18 Latronis.

19 In quo ar-
eas habuerunt
senatores, in
quib. pecu-
niastutius dis-
ponebant. vi-
de Sat. 14.
v. 260.

20 Sat. 5. verf.
43. & 44.

21 Flammei
erit coloris in
auratis pocu-
lis, vel, arde-
bit veneno.

22 Democri-
tus qui semper
ridebat in-
eptias homi-
num. Lucian.
Elw npzotc
Anthol. 1. 1.

c. 12. & 1. 3.

c. 33. 34.

23 Heraclitus
qui miseras
hominum
continenter
siebat. *ibid.*

24 In promptu
quidem est ri-
dere, sed mi-
rum unde sup-
peteret Hera-
clito tanta la-
crymarum co-

pia! 25 Non in Abdera, aliisque Thracie urbib. ut in Roma. 26 De his Sa-
8. v. 259. Prætexta dicebatur ea togæ, cuius ora & circuitus purpura prætex-
erant: bordered wwith purple gardes. 27 Sublimem in curru ludos Circenses
specantem, disponentem, agentem. Sat. 8. v. 194. 28 Tunica palmata, tog-
piæ, quam triumphantes è Iovis templo sumptam induabant. 29 Tyria
Syris n. Tyrus dicta est, quæ prius Sarra episcepsis cuius succo purpura tin-

gebatur, maximusque ibi horum piscatus. 30 Togam latam & amplam insta-
aulzorum, quibus aularum parietes teguntur. 31 Supple ferendo. 32 Servis
seu minister publicus qui coronam sustentet. 33 Præficine ad exorandam Ne-
mefin, comitem assiduum rerum lætarum & tepez. 34 triumphantib. à ter-
jubebat ad ultimi supplicii instrumenta curru appensa, tintinabulum sc. & str-
gellum, atque subinde interclamabat: *Respicce post te: Hominem te esse me-*
mento. 34 Aquilam eburnei scipiri vertici insculptam. 35 Amicos, servos, m-
nistros. 36 Clientes, cives alibi togis induitos circa currum. 37 Etiam suo tem-
pore. 38 Abdera Democriti patria, in Thracia ubi barbarissim & rudes in-
star vervecum. Stupidorum a. actiolidorum convitium est vervecum. *Ain' re*
ro vervecum caput? Plaut. Pers. 2. a. et. 39 Qui pingues & hebetes redditus
enuis contra ingeniosos. *Bœotum crasso iurares d'ire natum.* Horat.

Nostra sit arca ¹⁹ foro. sed nulla aconita bibuntur
Fictilibus: tunc illa time cum pocula sumes ²⁶
20 Gemimata, & lato ²⁰ Setinum ²¹ ardebit in
auto.

Iam ne igitur laudas, quod de sapientibus ²² alter
Ridebat quoties à limine moverat unum
Protuleratque pedem: flebat contrarius ²³ alter? ³⁰
24 Sed facilis cuivis rigidi censura cachinnai,
Mirandum est unde ille oculis sufficerit humor.
Perpetuo risu pulmonem agitare solebat
Democritus, quanquam non essent ²⁵ urribus illis
26 Prætexta, & trabeæ, fasces, lectica, tribunal. ³⁵
Quid si vidisset prætorem ²⁷ in curribus altis
Extantem, & medio ²⁸ sublimem in pulvere circi
In ²⁸ tunica Iovis, & pictæ ²⁹ sarrana ferentes
Ex humeris ³⁰ aulea toge, magna que corona
Tantum orbem quanto cervix ³¹ non sufficit ulla? ⁴⁰
Quippenet sudans hanc ³² publicus, & ³³ sibi consul
Ne placeat, curru servus portatur eodem.
Da nunc ³⁴ volucrem. sceptro quæ surgit eburno,
Illinc cornicines, hinc præcedentia longi ⁴⁴
Agminis ³⁵ officia, & ³⁶ niveos ad frena Quirites,
Defossa in loculis quos sportula fecit amicos.
37 Tunc quoque materiam risus invenit ad omnes
Occursus hominum, cuius prudentia monstrat
Summos posse viros, & magna exempla datus
38 Uvericum in patria ³⁹ crassoque sub aëre nasci, ⁵⁰

SATYRA X.

98

Ridebat curas, nec non & gaudia vulgi,
Interdum & lacrymas, cum Fortunæ ipse minaci
Mandaret ⁴ laqueum, & mediumque ostenderet un-
guem.

Ergo supervacua haec, aut perniciosa petuntur,
Propter quae fas est⁴¹ genua incerare deorum. 55
Quosdam præcipitat subiecta potentia magnæ
Invidiae, mergit longa atque insignis honorum
⁴² Pagina, ⁴³ descendunt statuæ, restemque sequuntur.
Ipsas deinde⁴⁴ rotas bigarum impacta securis
Cædit, & immeritis franguntur crura caballis, 60
Iam stridunt⁴⁵ ignes, iam follibus atque caminis
Ardet⁴⁶ adoratum populo caput, &⁴⁷ crepat ingens
⁴⁸ Sejanus, deinde ex facie toto orbe⁴⁹ secunda
Fiunt urceoli, pelves, sartago, patellæ.
⁵⁰ Pone domi⁵¹ lauros, duc in capitolia magnum 65
⁵² Cretatumque bovem, Sejanus⁵³ dicitur iuvico
Spectandus. gaudent omnes. ⁵⁴ qua labra? quis illi
Vultus erat? nuncquam (si quid mihi credis) amavi
Hunc hominem. sed quo cecidit sub criminis? quis nam
Delator? quibus indiciis?⁵⁵ quo teste probavit?⁵⁶ 70
Nil horum. verboſa & grandis epistola venit
⁵⁶ A Capreis: bene habet, nil plus interrogo: sed quid
Turba⁵⁷ Remi? sequitur fortunam ut semper,
& odit
Damnatos. ⁵⁸ idem populus, ⁵⁹ si Nurseia Thusco

40 In suum
ipsius Fortunæ
suspendum.
*Infamum di-
gitum. Perl. 2.
33. & Martial.
28. epig.

41 Non cereis
candelis obla-
tis illinere,
inquit Tur-
neb. 30. 19.
Sed concepta
vota & in ta-
bulis concris-
pta decoram
genibus ergo
obsignata fi-
gere. idem.

1.17. Φίλοστράτος
Φεγγιάτης
Philostratus in
Heroicis.
42 Aenea quo
imaginib. af
fixa honorum
gradus conti
nentur.

43 Damna-
rum tyranne-
dis læst ma-
jestatis, vel
gravis alicuius
criminis, era-
debantur Fa-

el populi fur-
tiorib. injice-
umphales, equos
onore habitum,
rat n. collega
acili Tiberio,
ius, sed apud
effigies eius,

his nomina, frangebantur statuæ, idque decreto magistratus vel populi fure-
re. Tac. 6. Ann. Plin. Panegyr. Restem a. Iaqueosque statuæ aliorib. injice-
re, easque detrahere moris fuit. 44 Statuas equestres, currus triumphales, equos
kneos. 45 Quib. funduntur & liquuntur statuæ. 46 Nuper in honore habitum.
47 Cum crepitu resolvitur in igni. 48 Statua Sejani. 49 Fuerat n. collega
perpetuus Imperatoris, ei quæ secundi honores habebantur. Facili Tiberio,
atque ita prono, ut socium laborum, non modo in sermonitus, sed apud
patres & populum celebraret, colique per theatra & fora effigies eius
interque principia legionum sineret. 50 Tunc Sejanus, etiam
de Sejano, vel, dialogissimus lev-
vi Capitolini sacrificia. 52 Cand-
das immolabant, inferis nigras
berim. 54 Hæc inter se posui-
deretur vultus? 55 Quo teste pro-
56 A Tiberio qui in Capreas i-
tibus & libidini Liberius indi-
agnosco. 57 Remo oriundus. Ρέμος
Remo oriundus. Ρέμος, Pēmō
mens. 58 Hæc quæ sequuntur
lumen suo Sejano in tantum
la hora Sejanum populus R-

60 Ex quo per suffragia (quæ plerumque venalia erant) non eligimus magistratus.

61 Electionis & comitiorum quæ permittit Imperatorib. Creandorum quippe Coniunctum constituta ad se trahit re Imperatores exemplo Iulij Cæsaris comitia cum populo parti-
ti, & alterum Consulem creantis.

62 Populus qui olim eli-
gebat pacis &
belli magi-
stratus.

63 Viārum ē
pane & volu-
ptatem ē lu-
dis. 64 Alter

populi introducitur dialogismus. 65 Ira Imperatoris, vel, fornacula ad exur-
rendos multos. 66 Vereor ne Brutidius quem modo conveni pallentem ex ma-
le concio animo vel metu principis, quod amicus esset Seiano, se interficiat
ut Ajax, vel, Quam timeo, ne Tiberius male le à Senatu defensum arguens
in Senatores & cives cæde ruat. non sanius quam Ajax ille Sophocleus in pecu-
nias in quas veluti plebem & proceres Græcorū gladio & flagello senvit. 67 In-
sepultus. οὐ ποτέ δόσις λαος τριτυράται ηγετέσ αἰτιον ελεύθερον, οὐ μετέ το-
το εἰς τὸν ποταμὸν ἐγένεται. Dio. I. 58. 68 Sejanum. 69 Nostris, quos ha-
bemus & servos & inimicos, ne quis eorum neget nos calcasse, & nos tanquam
Sejano faventes accuseret, quibus etiam dominos accusantibus credetur. οὐ γε γι-
γέρη μόνον πρὸς κατηγορίαν τίνει τὸ τε Σικελίην φ' αὐτὸν εγένεται οὐ δέξαι
Xiphilin. Tiberius. Delicta, fuere Nexus amicitiae. Claudio, in Ruffin. 2.
70 Magistratus urbanos, sellis n. curulibus in Curiam vehi, & ex iis jura dare

Fayisset, si oppressa foret secura senectus
Principis, hac ipsa Seianum diceret hora 75
Augustum. iam pridem 60 ex quo suffragia nulli
Vendimus, effugit 61 curas. nam 62 qui dabat olim
Imperium, fasces, legiones, omnia, nunc se
Continet, atque duas tantum res anxius optat, 80
63 Panem, & Circenses. 64 perituros audio multos.
Nil dubium, magna est 65 fornacula 66 pallidulus
mi

Brutidius meus ad Martis fuit obvius aram,
Quam timeo vicitus ne pœnas exigat Ajax, 85
Ut male defensus: curramus precipites, &
Dum 67 iacet in ripa, calcemus Cæsaris 68 hostem:
Sed videant 69 servi, ne quis neget, & pavidum in-
ius

Cervice astricta dominum trahat. hi sermones
Tunc de Seiano, secreta hæc murmura vulgi.
Vis ne salutari sicut Seianus 70 habere 90
Tantundem 71 atque illis sellas donare 70 curules?
Illum exercitibus præponere? tutor haberit
Principis* angusta Caprearum in rupe sedentis
Cum 71 grege Caldæo: 72 vis certe, pila, cohortes,
73 Egregios equites, & castra 74 domestica quid ni-

litu abstinebat, clientes hos hor-
ml. 14. sic de Rufino Claudianus:
Vel petius lege Augusta, quasi
nsulam Capreas. Heraldus vero
avit Tiberius arcana libidinis
ad locum dictum Suetonii. 71
Tiberius, & e quibus maxime
72 Scio te velle primipilari
æfædūram? pilum a. pedimentum
regionis pars. 73 Equitum do-
ma, quæ primus ad muros urbis
fas per urbem cohortes und
nt, &c. Tacit. 4. Annalium

Hæc cupias? & qui nolunt occidere quenquam, 96
Posse volunt. 75 sed quæ præclara & prospera
tanti,

Vt rebus lætis par sit mensura malorum?
76 Hujus qui trahitur prætextam sumere mavis,
An 77 Fidenarum, Gabiorumque esse potestas? 100
Et 78 de mensura jus dicere, 78 vasa minora
Frangere pannosus vacuis ædilis 79 Vlubris?
Ergo quid optandum foret ignorasse fateris
Sejanum, nam qui nimios optabat honores
Et nimias poscebat opes, numerosa parabat 105
Excelſæ turris tabulata, unde altior esset
Casus, & impulsæ præceps immane ruinæ.
Quid⁸⁰ Crassos? quid⁸⁰ Pompejos evertit? &⁸¹ il-
lum,

Ad sua qui domitos deduxit⁸² flagra Quirites?
Summus nempe locus nulla non arte petitus, 110
Magnaque numinibus vota exaudita⁸³ malignis.
Ad⁸⁴ generum Cereris sine cæde & vulnere
pauci

Descendunt reges, &⁸⁵ sicca morte tyranni,
86 Eloquium ac famam Demosthenis, aut Ciceronis
Incipit optare, & totis⁸⁷ Quinquatribus optat, 115
Quisquis adhuc uno partam colit⁸⁸ aſſe Minervam,
Quem sequitur * custos angustie vernula⁸⁹ capsæ:
Eloquio sed uterque perit orator, utrumque
Largus & exundans letho dedit ingenij fons, 119
Ingenio⁹⁰ manus est & cervix cæſa. nec unquam
Sanguine causidici maduerunt rostra⁹¹ pusilli.

75 Sed que
conditio tam
laeta est ac
læta, que ni-
hil acerbi ha-
beat admi-
stum?

76 Summum
imperium Se-
jani cum peri-
culo?

77 An muni-
cipiorum vi-
lium magi-
stratus, cum
secura tran-
quillitate?

78 Perf. Sat. 7.
vers. 131.

79 Deserto
Volscorum
oppido. Seis
Lebedus
quam sit Ga-
biis deser-
tior, atque
Fidenis vi-
ctis. Horat.

80 Patrem &
filios à Ca-
ſarianis, illos
à Parthis e-
verſos.

81 Syllam aut
Iulium Ceſa-
rem, aut etiam
Augustum voi
ex somnio. Ci-
ceronis Ippi-
ter flagellum

tradidit. vide Suetonii Auguſt. 94. c. 82 Imperium, diſtaturam perpetuam
imminutam libertatem, immo amissam. Namque libera manente civitate, ci-
vem Romanum virgis coediri nefas, nedum flagellis. 83 Quæ importunitate vo-
torum viæ mala pro bonis concedunt. 84 Plutonem Proserpinæ maritum. i.e.
mortem. 85 Non cruenta. 86 Puer elementarius, qui tenui minervali literis
initiatur, quem servus capsarius deducit ad scholam, & reducit pauculos ferens
libros. in festis Minervæ, sapientiæ præfidis, sibi exoptat eloquentiam De-
mosthenis aut Ciceronis. Sed contra omnes interpres & Ang. Politianum
Miscel. c. 21. contendit Jacobus Nicolaus Loensis. intelligi hie ipsum magi-
ſtrum, qui jam primum aperierit ludum, uniusq; discipuli prima stipe Min-
ervæ consecrata, sperare & optare audet eloquentiam summorum Oratorum.
Miscellan. epiphil. lib. 2. cap. 13. 87 Festis Palladi sacris dicitis à quinque
diebus, quibus celebrabantur, Ovid. sed Varro & Festo à quinto Idus Mart.
88 Exigua mercede rudimenta acquisit*, * Vlpian. in Lege si colla&ancus. 12.
de manumissis vindicta, ait, vel capsarius, id est, qui portat libros. 89 Quæ
libros tenet. 90 Manus & caput Cicero abſcissa affigebantur rostris è quibus
in Antenium dixerat. 91 Malis vel mediocris.

92 Versus
hunc Cicero
nis de oppres-
so Catilina in
fuo consulatu
à Quintiliano
9. l. 4. c. &
aliis vexatum
propter vocem
Natam
l'uxor' v'nes
iterata
à malevolo-
rum irrisio-
ne vult assere-
re Turneb. 7.
19. 93 Tam
inepto versu.
94 Oratio, ex
illis quas Cic.
in Antonium
malo omne
Philippicas
inscriptis ab
iis, quas in
Philippum re-
gem habuit
Demosthenes.
95 Secunda
Philippica.
96 Demos-
thenem, qui ac-
cepto nuncio
de Antipatri
& Crateri ad-
ventu ex A-
thenis in Ca-
labriam Thra-
ciae profugit
ad templum
Neptuni, à cu-
jus ara cum

Archias satelles eum abstrahere conaretur, Demosthenes veneno, quod in
calamo habuit, hausto interierit. 97 Populum in theatro, ubi orationes
recitabat. 98 Pater Demosthenis μαχαιρωτης, qui gladios fabricavit.
99 Fumo, fuligine, candenti igne. 1 Eurota Vulcani. i. e. fabri ferrarii offi-
cina, vel igne. 2 Scholam rhetoris, Isaei. 3 Monimentis τάς τινες ξεποστής.
quo n. loco hostes fusi se in fugam converterunt, in tumulo stipitibus
affixa erigebantur spolia. 4 Αφλάζης, Lycophr. aplustria, ornamenta na-
vium, viatorum navalis monumenta. Blags. 5 Triumphali è lapide in altum
extrusso, in quo incidebatur pugna. 6 Trophæa quæ summa credunt bona.
7 Ex hac ambitione & bellicæ laudis gloria. 8 Cladibus & bellis civilibus.
9 Inscribendi. 10 Στείραι sepulchris in quibus urnæ & cineres conduntur.
11 Caprificus quæ ex muris crumpens saxa discurrit. Martial. 10. lib. epigram-
mate 2. 12 Annibalis cineres, vel, gloriam bellicam. 13 Quarta orbis pars
tunc tercia. 14 A mari Atlantico ab Occidente, patens ad Nilum
25 ————— Egypti fluvio ab Oriente. 16 A sole verticali.

92 O fortunatam natam me consule Romam.
Antoni gladios potuit contemnere, si 93 sic
Omnia dixisset. ridenda poëmata malo:
Quam te conspicuæ divina 94 Philippica famæ, 115
95 Volveris à prima quæ proxima sævis & 96 illum
Exitus eripuit, quem mirabantur Athenæ
Torrentem & pleni moderantem 97 frena theatri,
Diis ille adversis genitus, fatoque sinistro,
Quem 98 pater ardantis massæ fuligine 99 lippus 130
A carbone, & forcipibus, gladiosque parante
Incude, & luteo Vulcano ad rhetora misit.
Bellorum exuvia, 2 truncis affixa 3 trophæis
Lorica, & fracta de casside buccula pendens,
Et curtum temone jugum, victæque triremis 135
4 Aplustre & summo tristis captivus in 5 arcu,
Humanis majora bonis creduntur: ad 6 hæc se
Romanus, Grausque ac barbarus induperator
Erexit, caussas discriminis atque laboris 139
7 Inde habuit: tanto maior famæ sitis est, quam
Virtutis. quis enim virtutem amplectitur ip-
sam,
Præmia si tollas? patriam tamen 8 obruit olim
Gloria paucorum, & laudis titulique cupidio
9 Hæsuri 10 saxis cinerum custodibus, ad quæ 144
Discutienda valent 11 steriles mala robora fucus:
Quandoquidem data sunt ipsis quoque fata se-
pulchris.

Expende 12 Annibalem, quot libras in duce summo
Invenies? hic est, quem non capit 13 Africa 14 Mau-
ro
Perfusa Oceano, 15 Niloque admota 16 tepenti,

Rursus ad Aethiopum populos,¹⁷ aliosque elephan-

tos,

150

Additur imperiis Hispania:¹⁸ Pyreneum

Translit, opposuit natura¹⁹ Alpemque nivemque,

Diduxit scopulos, & montem rupit²⁰ aceto,

Iam tenet Italiam, tamen ultra pergere tendit,

Aetum, inquit, nihil est, nisi Paeonimilite²¹ por-

tas

155

Frangimus, & media vexillum pono²² Suburra.

O qualis facies, & quali digna tabella,

Cum²³ Getula ducem portaret bellua²⁴ luscum!

Exitus ergo quis est? o gloria! vincitur idem

159

Nempe, & in exilium præcepit fugit, atq; ibi magnus

Mirandusque cliens sedet ad prætoria²⁵ regis,

Donec Bithyno libeat vigilare tyranno.

26 Finem animæ, que res humanas miscuit olim,

Non gladii, non saxa dabunt, non tela: sed ille

Cannarum vindex, ac tanti sanguinis ulti¹⁶⁵

27 Annulus, 28 I demens, & sevas curreper Alpeis

Ut²⁹ pueris placeas, & declamatio fias.

30 Vnus³⁰ Pelleo juveni non sufficit erbis.

31 Aestuat infelix angusto limite mundi,

Vt Gyara clausus scopulis, parvaque Seripho,

170

Cum tamen³¹ à sigulis munitam intraverit urbem,

34 Sarcophago contentus erit. Mors sola fatetur,

Quantula sint hominum corpuscula. creditur

olim

35 Velificatus Athos & quidquid³² Graciamendax

Andet in historia. cum stratū classib³³ iisdem

175

fire & mereri sub Prusia rege Bithyniæ: vel Prusis ipsius, donec evigilare
regi libeat. 26 Lethum Annibali qui omnia interturbat non tela, non &c.
sed annulus vindex Cannarum, & ulti modii annulorum quos senatorum &
equitum Cannis & forum digitis detrahos Carthaginem misit, dabit. 27 In
cuius palea venenum in hunc usum habuit. 28 Poeta Sarcas. Sat. 7. 161.
29 Qui apud Rhetoras ad declamandum exercebantur. 30 Cum n. Anaxar-
chum de infinitis mundis audisset differentem, flevisse dicitur dixisseque: me
miserum, qui nondum unius dominus factus sum. 31 Alexandro nato in
Pella Macedonia urbe. 32 Vix habet in toto mundo spirandi locum quasi
coarctatus esset brevissima, utque testatur Philo lib. in Flaccum, τὸν ἐν Αἰγαίῳ
τῷ λυμένο τετράνησον, in insula. Gyara & Seripho, de quibus Sat. 1. 71. & 6.
363. 33 Babyloniam quam è cocto latere muris cinxit Semiramis, ubi perlit
Alexander. 34 Sepulchro, è lapide Asio, dicto quod cadavera consumat ex
σφράγεσσι & φάγει. Lapis Sarcophagus intra quadriginta dies totum corps ab-
sumit exceptis dentibus, Iul. Cæs. Scil. Exere. 291. sect. 2. 35 Mons altissi-
mus Macedoniæ à Xerxe Persarum rege abscondi à continenti jussus & circum-
navigatus. 36 Historici Graci vani & mendaces. Herodot. &c. 37 Quibus
Athos fuit velificatus.

E iiiij

17 Non In-
diæ orienta-
lis: sed Libyæ
& Maurita-
niæ, ubi etiam
elephantⁱ
sunt.

18 Montem,
qui Hispani-
am à Gal-
liis dividit.

19 Nivosas
Alpes, montes
qui Italiam à
Gallia & Ger-
mania distin-
minant.

20 Igni & ace-
to, ut refert
Liv. 31.

21 Romæ.

22 Vice urbis
celeberrimo.

23 Elephas è
Getulia parte
Libyæ.

24 Vnoctulum.
alterum n.
oculum ami-
serat vigilis
& palustri cœ-
lo, dum in
Etruriam de-
scenderet.

25 Antiochi
regis Syrie
donec li-
beat tran-

38 Pons è na-
vibus quo
Seston Abi-
do, Asiam
Europe jun-
xit Xerxes,
suppositis ro-
tis curruum.

39 Exercitu è
Medis & Per-
fis.

40 Furore
poëtico ebrius
veritatem &
fidem historiæ
excedit.

41 Poëta.

42 Insula in
mari Euboico
è regione At-
tice, ubi nava-
li prælio su-
peratus est à
Themistocle
Xerxes.

43 Ventos,
quod pontem
ejus disjec-
rant Herod. 7.

44 Respicit
ad Æn.
Virg. 1. Lu-
stantes ven-
tos vincis
& carcere
franat,
etc.

45 Trecenta
verbora Hel-
lesponto infli-
gi, & par com-
pedum in pe-
lagus injici-
jussit. Herod.
Polym.

46 Neptunum,
ab θεού &

γαῖα, quod terram quatiat. A Gel. 2. 18. 47 Ironice quod non & Neptunum
notis inuri jussit. 48 Tam stulto & vesano? Herod. 8. 49 Scapha pîcato-
ria. 50 Sanguine Persarum. 51 Suorum cætorum & in undis fluitantium.
52 Non demissio vultu aut arcano ore ut cetera. Pers. Sat. 2. vers. 8. 53 An-
xius & sollicitus. 54 Olim juvenis. 55 In sylvis juxta Tabracham in Afries
minor, simiarū plenis senis autem ἔρυχος εἶναι τριπλήκτιον. 56 Dif-
fimilitudo in vultu plurima. 57 Calvum. 58 Instar infantium; quasi secunda
infantia. 59 Edentula. 60 Heredipetæ ipsi, Emphatice. 61 Hernia, scro-
tumore. Sat. 6. vers. 325. 62 Quod tamen omnium novissime, humore radi-
cali destitutum, canescit.

38 Suppositumque rotis solidum mare: credimus al-
tos

Defecisse amnes, epotaque flumina³⁹ Medo
Prandente, & ⁴⁰ madidis cantat quæ⁴¹ Sostratus a-
lis.

Ille tamen qualis rediit⁴² Salamine relicta
In 43 Corum atque Eurum solitus servire flagellis¹⁸⁰
Barbarus, 44 Äolio nunquam hoc in carcere passos,
Ipsum 45 compedibus, qui vinixerat 46 Ennosigæum:
47 Mitius id sane, quod non & stigmate dignum
Credidit. 48 huic quisquam vellet servire deorum?
Sed qualis rediit⁴⁹ nempe una 49 nave⁵⁰ cruentis¹⁸⁵
Fluctibus, ac tarda per densa⁵¹ cadavera prora.
Has toties optata exegit gloria poenæ.

Da spatum vitæ, multos da Iupiter annos,
Hoc⁵² recto vultu, solum hoc &⁵³ pallidus optas¹⁸⁹
Sed quam continuis & quantis longa senectus
Plena malis & deforme & teturum ante omnia vul-
tum,

Dissimilemque⁵⁴ sui, deformem pro cute pellem,
Pendentesque genas, & tales aspice rugas,
Qualeis umbriferos⁵⁵ ubi pandit Tabracha saltus,
In vetula scalpit jam mater simia bucca.¹⁹⁵
56 Plurimasunt juvenum discrimina, pulchrior ille
Hoc, atque ille alio: multum hic robustior illo.
Vna senum facies, cum voce trementia membra,
Ettam⁵⁷ lœve caput, madidique⁵⁸ infantia nasi.
Frangendus misero gingiva panis⁵⁹ inermi,²⁰⁰
Vsque adeo gravis uxori, natisque sibiique,
Ut captatori moveat fastidia⁶⁰ Cocco.

Non eadem vini atque cibi torpente palato
Gaudia: nam coitus jam longa oblivio. vel si
Coneris, jacet exiguis cum⁶¹ ramice nervus,²⁰⁵
Et quamvis tota palpetur nocte, jacebit.

Anne aliquid sperare potest hæc⁶² inguinis ægri

Canities? quid, quod merito suspecta⁶³ libido est,
 Quid Venerem affectat sine viribusc⁶⁴ aplice⁶⁴ partis
 Nunc damnum alterius. nam quæ cantante voluptas,
 Sit licet eximus citharœdus? sit ve⁶⁵ Seleucus. 211
 Et 66 quibus aurata mos est fulgere lacerna.
 Quid refert magni sedeat qua parte theatri,
 Qui vix cornicines exaudiat, atque tubarum
 Concentus⁶⁶ clamore opus est, ut sentiat auri, 215
 Quem dicat venisse puer, quot nunciet horas,
 Præterea minimus gelido jam corpore sanguis
 Febre calet sola. circumfilit agmine facto
 Morborum omne genus, ⁶⁷ quorum si nomina queras,
 Promptius expediam, quot amaverit 68 Hippia mæ-
 chos, 220

Quot⁶⁹ Themison gros autumno occiderit uno,
 Quot⁷⁰ Basilius socios, quot⁷¹ circumscripscerit⁷² I-
 rus

Pupillos, quot longa viros exorbeat uno
 73 Maura die, quot discipulos⁷⁴ inclinet Amillus,
 Percurrat titius quot villas possideat nunc, 225
 75 Quo tonante gravis juveni mihi barba sonabat.
 Ille humero, hic lumbis, hic coxa debilis, ambos
 Perdidit ille oculos, &⁷⁶ luscis invideat, hujus
 Pallida labra cibum capiunt digitis alienis,
 Ipse ad conspectum cœnæ diducere rictum 230
 Suetus, hiat tantum, ceu pullus hirundinis, ad quem
 Ore volat pleno mater⁷⁷ jejuna. sed omni
 Membrorum damno major⁷⁸ dementia, quæ nec
 Nomina servorum, nec vultum agnoscit amici.
 Cum quo præterita cœnavit nocte,⁷⁹ nec illos, 235
 Quos genuit, quos eduxit. nam⁸⁰ codice sævo
 Heredes retat esse suos,⁸¹ bona tota feruntur
 Ad⁸² Phialen: tantum artificis valet halitus oris.
 Quod steteat multis in carcere fornicis annis.
 83 Ut vigeant sensus animi. ducenda tamen sunt 240
 Funera natorum, rogos aspiciendus amatae
 Conjugis & fratrīs, plenæque⁸⁴ sororibus urnæ,

- 63 Irrum
 quod de Ti-
 berio scribit
 Sueton. c. 44.
 Pronior erat
 (inquit) ad id
 genus libidi-
 nis & natura
 & ætate. &
 Martial. 50. e-
 pig. lib. 4.
 64 Auditus.
 65 Etiam exi-
 minus tibicen,
 qualis fuit
 Seleucus.
 66 Optimi n.
 tibicines ves-
 tes longas &
 splendidias,
 pallam & tu-
 nicam talarē
 induitī vaga-
 bantur per
 pulpita. Ho-
 ratius ad Piso-
 nes. Tibicen
 traxitq; ra-
 gios per pulpi-
 ta vestem.
 67 Hemi-
 stich. Ovid.
 68 De qua
 Sat. 6. v. 33.
 69 Medicus.
 70 Praetor
 spoliants pro-
 vinciales.
 71 Defraudat-
 rit.
 72 Impius tu-
 tor.
 73 De qua
 Sat. 6. v. 307.
 74 Sat. 9. v.
 26. Incur-
 ret. Martial.
 11. 1. epigr.
 44-75 Sat. 1.
 25. 76 Ipse in
 totum cœcus

habet quod luscis invideat. 77 Ut cibet pullos ore pleno, ipsa
 78 Vbi memoria, ratio & omnia mentis organa deficiunt. 79 Nec liberos suos
 quos per oblivionem vel impietatem exhæredat. 80 Testamenti tabulis im-
 piis. 81 Hæredem ex asse instituit. 82 Fellatricem, quæ ore impuro morigera
 sensim demeruit hæreditatem. sup. v. 208. 83 Fac tamen vigeant sensus animi.
 84 Sororum osībus & cūdere.

85 Pulla, lugubri.
 86 Nestor, qui regnabat in Pylo urbe Lacedaonie.
 87 Cum tres hominum aetates ab Homero vixisse dicatur, proxime accessit ad aetatem cornicis quæ novem vivere fentur.
 88 Tria scil.
 89 Videtur Poëta innuere Nestorem 300. annos vixisse, cum alii 30. annis aetatem terminantes.
 90 Eum vixisse dicant, completo n. centenario numero in sinistra ulteriore computat vitæ numerum in dextra.
 Λυκόφρων. Lycophron. de qua ratione vide Cœl.
 Rhod. 23. lib. c. 12. & Lili Gyraldi Dial. 2. & epigr.

Græc. lib. 2. c. 9. de anu præ qua Nestor non erat senex. ἦν χειρὶ λατεῖ Δῆμος ἀποδηματικὸν δέντρον ἐρχόμενην. Ecce avertit miles Læra, dextera digitis rationem cōputas. Plant. Miles. 90 Tot autumnis. 91 Cui Parex nimium parcant. 95 Cum vider forte filium suum Antilochum jam grandem & barbatum occidit & rogo ardente. οὐκέτι τὸν τὴν Αρτιοχορίαν Καρδιάν θύειν πρόποστος. &c. Philostratus 2. 1. Iconum. 92 Pater Achillis. 94 Laertes. 95 Ulysses filium suum, Ithacæ ducem. 96 Per maria decennali errore jaclatum, vel simpliciter è naufragio enatantem ad Calypsum insulam. Odys. 11. 97 Ad sepulchra majorum. 98 Avi sui fratri. 99 Filiis adhuc viventibus, qui patris funus efferant. 1. Trojanarum mulierum. 2. Priami filiæ: illa vautes præscia & prædicens excidium Trojæ: hæc in publica clade & tot suorum funeribus Iugens & vestes suas discindens. 3. Prius quam. 4. Quibus Helenam raptaret, ipse audax. 5. Asia partem magnam. 6. Æneid. 2. Arma d'is de ueta senex, &c. 7. Pileo Persico, vide Briss. 2. de regno Pers. 8. Hercii. * Pathos vel Metonym. ab ingrato agricola qui bovem jam per annos agro colendo inutilem interficit. 9. Viri, vel non belluæ, ut —————

D. I. IVVENALIS

Hæc data poena diu viventibus, ut renovata Semper clade domus multis in luctibus, inque Perpetuo mœrore & 85 nigra ueste senescant. 245 86 Rex Pylius (magno si quicquam credis Homero) Exemplum 87 vitæ fuit à cornice secundæ. Felix nimirum, qui 88 tot per secula mortem Distulit, atque suos jam 89 dextera compuat annos, Quique novum 90 toties mustum babit: ora parumpet Attendas, quantum de legibus 91 ipse queratur 251 Fatorum, & nimio de stamine, 92 cum videt acris Anti'ochi barbam ardente. nam querit ab omni Quisquis adeſt socio, cur hæc in tempora duret. Quod facimus dignum tam longo admiserit a vo. 255 Hæc eadem 93 Peleus raptum cum luget Achillem, Atqz 94 aliis, cui fas 95 Ithacum lugere 96 natantem. Incolumi Troja Priamus venisset 97 ad umbras 98 Assaraci magnis solennibus, 99 Hectore funus Portante ac 99 reliquis fratrum cervicibus, inter 260 1 Iliadum lacrymas, ut primos edere planctus 2 Cassandra inciperet, scissaque 2 Polyxena palla: Si foret extinctus 3 diverso tempore, quo jam, Coperat 4 audaces Paris aedificare carinas. Longa dies igitur quid contulit? omnia vidit 265 Eversa, & flammis 5 Asiam ferroque cadentem. Tunc 6 miles tremulas posita tulit arma 7 tiara, Et ruit ante aram summi 8 Iovis, ut vetulus bos, Qui domini cultris tenue & miserabile collum Præbet, ab * ingrata jam fastiditus aratro. 270 Exitus ille utcunque 9 hominis: sed torva canino

Latravit rictū, quæ post hunc vixerat^{1°} uxor.
 Festino ad¹¹ nostros, &¹² regem transeo Ponti,
 Et¹³ Crœsum, quem vox iusti facunda Solonis
 Respiceret ad longæ jussit spatio ultima vitæ. 275
¹⁴ Exilium, & cancer Minturnarumque paludes,
 Et mendicatus victa Carthaginē panis.
¹⁵ Hinc causas habuere. quid illo cīvē tulisset
 Natura in terris, quid Romabeatius unquam. 279
 Si¹⁶ circumducto¹⁷ captivorum agmine, & omni
 Bellorum pompa, animam exhalasset¹⁸ opimam,
 Cum de¹⁹ Teutonico vellet descendere currū?
²⁰ Provida Pompejo dederat Campania febres
 Optandas, sed multæ urbes, & publica vota
 Vicerunt, igitur fortuna ipsius. & urbis. 285
 Servatum victo caput abstulit,²¹ hoc cruciatu
 * Lentulus, hac pœna carnuit, ceciditque * Cethe-
     gus
 Integer, & jacuit²² * Catilina cadavere toto.
 Formam optat modico pueris, majore puellis 289
 Murmure, cum²³ Veneris fanum videt anxia mater,
²⁴ Usque ad delicias votorum.²⁵ cur tamē, inquit,
 Corripias & pulchra gaudet Latona Diana.
 Sed vetat optari faciem²⁶ Lucritia, qualem
 Ipsa habuit cuperet²⁷ Rutilæ²⁸ Virginia gibbum
 Accipere atquesuam Rutilæ dare. filius autem 295
 Corporis egregii miseros,²⁹ trepidosque parentes
 Semper habet, rara est adeo concordia formæ
 Aque pudicitiae. sanctos licet³⁰ horrida mores
 Tradiderit a damus, ac veteres imitata³¹ Sabinas,
 Præterea^b castum ingenium, vultumque modestum
³² Sanguine ferventem tribuat^b natura benigna 301

108 Hecu-
 ba uxor Pri-
 ami in canem
 conversa.

11 Romana
exempla.

12 Mithrida-
 tem, qui⁴⁰
 annorum belli
 tædia, veneno,
 cum non pos-
 set gla lio,
 finivit.

13 Lydiæ re-
 gem, longæ
 vitæ miliaria-
 rum admoni-
 tum à Solone
 Atheniensi,
 qui regi se
 beatum exi-
 stimanti pro-
 nunciavit, ne-
 minem ante
 obitum feli-
 cem.

14 C. Marii
 ærumne, qui
 à Sylla super-
 ratus è palude
 in Minturnis,
 ubi latuit, ex-
 traens, & in
 carcerem con-
 jeetus, dein
 exul panem
 mendicavit
 in Africa.

15 Ex vita
 longa.
 16 In trium-
 pho.

17 Cimbro-

num & Teutonum. Iuytlanders & Easterlings. 18 Latam triumphantem
 & quasi opima spolia ferentem. 19 Quo de Teutonibustriumphans vehebatur.
 20 Cum Pompejus Neapoli in Cappania gravi laboraret febri (quæ futuri malis
 voluit eum et ipere) suscepta publice vota & maligna lōgi fortuna capue
 ejus à Cæsare vieti gladiis Achille & Photini à Ptolomæo in hoc missum
 reservarunt. 21 Non capite abscisso. * 22 Conjurator in patriam, notus ex
 Salustio. 23 Quæ venustatis dea est. 24 Delicias etiam votis concipit. 25 Et
 cur (objiceret aliquis) hæ vota reprehendas? & Latona ipsa gaudet Diana
 filia quia pulchra sit. 26 Quæ propter formam à Tarquinio Sexto per vim con-
 stuprata sibi mortem concivit. 27 Deformis & gibbosæ. 28 Filia L. Virgi-
 nii, plebeij, quæ ne in libidinosum Appii Claudi servitium veniret, à patre
 fuit interfecta. 29 De castitate filii. a Honestia educatio, & b natura casta.
 30. Pauperies pudicitiae mater. 31 Castissimas. Sat. 6. 163. 32 Pudibundum, ru-
 bescensem, quæ virtutis est tintura.

33 Cauta in-
 stitutione.
 34 Sed vel
 corrumpuntur
 vel castrantur.
 35 Satyr. 6.
 Vers. 270.
 36 Sed pul-
 cherrimum
 quoque ut
 Sporum, &
 alia ingenio-
 rum prædago-
 gia. Sueton.
 Nero. cap. 28.
 37 Ironice
 hæc ad ma-
 trem.
 38 Filii tui.
 39 Marte à
 Vulcano in
 adulterio cum
 Venere depre-
 henso & irre-
 tito.
 40 Piscis
 quem in sup-
 plicium adul-
 teris depre-
 hensis mariti
 per posterio-
 ra immitunt,
 ut & rapha-
 num. patente
 porta percur-
 rebant eos
 raphani mugi-
 lesque.
 41 Sed tuus
 forte filius
 pulcher & a-
 mabilis, ut

Endymion Lunæ dilectus, electas solas & formosas amabit foeminas. Imo, 37
 quid Poëta, & mox etiam deformes & turpes, ubi pretium illi dederint.
 42 Quam diligit & deligit, non ejus à qua precio corruptus est & conductus.
 43 Deformis & dives, qualis erat Servilia Bruti mater quæ Cæsari dedisse
 credebarur, referente Plutarcho. 44 Ut adultero donet. 45 Veneri. 46 No-
 bilis ac prodiga. 47 Plebeja ac avara. 48 In cæteris male morata, hic in-
 diuit comitatem, liberalitatem, &c. ut moechis largiatur. 49 Obiectione. 50 Re-
 sponsio. Neque enim grave propositum castæ vitæ periculis exenit Hippoly-
 tum & Bellerophonem. 51 Filio Thesei, qui à noverca Phædra, cuiusince-
 sto amoris non respondebat, apud patrem stupri falso accusans, dum patris iram
 fingeret, ab equis territis disiectus eum & discripserit. 52 Filio Glauci,
 qui Stenobeam Præti regi Argivoru uxorem ipsum ad adulterium pellicien-
 tem aspernatus post multa hinc pericula periiit. 53 Phædra Minois regis Cre-
 te filia. 54 Se in ultionem excitatvere. 55 Furor ex repudiato amore. 56 Ducas
 Messalinam necne? ut inque enim mors.

Largamanu, (quid enim puerο conferre potest) 33 plus
 Custode & cura natura potentior omni?)
 34 Non licet esse viros, nam prodiga corruptoris
 Improbitas ipsos audet tentare parentes. 35
 Tanta in munericibus fiducia. 35 nullus ephebum
 36 Deformem sæva castravit in arce tyrannus,
 Nec prætextatum rapuit Nero loripedem, nec
 Strumosum, atque utero pariter, gibboque tumen-
 tem,
 37 In nunc & 38 juvenis specie lætare tui, quem 39
 Majora exspectant discrimina: fiet adulter
 Publicus, & pœnas metuet quascunque maritus
 Exigit iratus. nec erit felicior astro
 39 Martis ut in laqueos nunquam incidat. exigit an-
 tem
 Interdum ille dolor plus, quam lex ulla dolori 315
 Concessit, necat hic ferro, secat ille cruentis
 Verberibus quosdam mœchos & 40 mugilis intrat.
 Sed tuus 41 Endymion 42 dilecta fiet adulter
 Matronæ, mox cum dederit 43 Servilia numos,
 Fiet & illius quam non amat: 44 exuet omnem 320
 Corporis ornatum. quid enim ulla negaverit 45 uidis
 Inguinibus, sive est hæc 46 Hippia, sive 47 Catulla?
 48 Deterior totos habet illic foemina mores.
 49 Sed casto quid forma nocet? 50 quid profuit olim
 51 Hippolyto grave propositum? 52 quid Bellerophontis?
 Erubuit nempe 53 hæc ceu fastidita repulsa: 326
 Nec Stenobea minus, quam Cressa excanduit, & se
 54 Concussere ambæ. mulier sævissima tunc est,
 Cum stimulos odio 55 pudor admoveat. elige
 56 quid nam

Suadendum esse putas, ⁵⁷ cui nubere ⁵⁸ Cæsar is uxoris
Destinat. optimus hic & formosissimus idem 331
Gentis patriciae rapitur miser extinguendus
⁵⁹ Messalina oculis. dudum sedet illa parato
⁶⁰ Flammeolo, ⁶¹ Tyriusq; palam ⁶² genialis in ⁶³ hortis
Sternitur, & ⁶⁴ ritu decies centena dabuntur 335
Antiquo, veniet cum ⁶⁵ signatoribus ⁶⁶ anspex.
Hæc tu secreta, & paucis commissa putabas?
⁶⁷ Non nisi legitime vult nubere, quid placeat, dic:
Ni parere velit, ⁶⁸ pereundum est antelucernas: 339
Si scelus admittas, dabitur mora parvula, dum res
Nota urbi & populo contingat ⁶⁹ Principis aures.
Dedecus ⁶⁹ ille domus sciet ultimus, interea tu
Obsequere ⁷⁰ imperio, si tanti est vita dierum.
Paucorum ⁷¹ quicquid levius, meliusque putaris, 344
Præbenda est gladio pulchra hæc & candida cervix.
⁷² Nil ergo optabunt homines? se consilium vis.
⁷³ Permitte ip sis expendere numinibus, quid
Conveniat nobis, rebusque sit utile nostris.
Nam pro iucundis aptissima quæque dabunt dii.
Charior est illis homo, quam sibi. nos ⁷⁴ animorum
Impulsu, & cœca magna que cupidine ducti 351
Coniugium petimus. partumque uxor is: at illis
Notum, qui pueri, qualisque futura sit uxor.
Ut tamen & poscas aliquid, voveasque facellis
⁷⁵ Extat, & candiduli ⁷⁶ divina tomacula porci. 355
⁷⁷ Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.
Fortem posse animum, & mortis terrore carentem,
⁷⁸ Qui spatiu mvitæ extreum inter munera ponat

⁵⁷ C. Silius
Cos. designatum
juvenem
formosissimum
deperibat Mes-
salina, cui nu-
pta causa exi-
tii fuit. Tacit.
11. Sueton. in
Claud.
⁵⁸ Messalina
Claudii Cæ-
sar is uxor.
⁵⁹ Amore,
qui ex oculis,
vel Nece. ante
Messalinæ
n. oculos occi-
sus est.
⁶⁰ Veste nu-
ptiali. Sat. 2.
vers. 125.
⁶¹ Purpurea
toga, vel stra-
gulo tecens.
⁶² Lectus ge-
nialis, & & & &
us sternitur
in honorem
Genii Iuno-
nisque γαυμ-
λων. de quo
vid. Pers. Sat.
2. vers. 3.
⁶³ Lucullia
nis.

⁶⁴ Decies
centena mil-
lia sesteriis;
qui in dote

laudiorum mos & numerus legitimus nostre moheræ 7812. 1. 10. ff. 65 No-
tariis, qui tabulas nuptiales signent. Consulem designatum, cum uxore Prin-
cipis, prædicta die adhibitis qui obsignarent velut suscipiendorum libe-
rorum causa, convenisse: atque illam audisse aufficum verba, subisse, san-
crificasse, &c. Tacit. 11. Annal. 64 Auspices nuptis interponuntur ex mori
majorum, qui nihil sine auspicio gerebant. 67 Idque vivo marito Claudio
Imp. Iamque Ostiam tantum profecto sacrificiis causa. Tacit. 11 Ann. non
adulterio contenta. 68 Ante nostem interficiendus à Messalina. 69 Claudii.
70 Messalinæ imperio & amori. 75 Vtrum optaris, tibi pereundum utique est.
⁷² Objecit. * Resp. 73 Vide Socratis dictum in Val. Max. lib. 7. 2. & eiusdem
Socr. apud Xenophont. ποιητική, οὐχ εποπτεῖ τὸ σθένος πάσης τοῦ ἀγριώτε-
ρος. οὐ τὸς γάρ τος μέλιτα εἰδότας, οὐ πλάγια εἴπει, &c. 74 Allecto-
tum. 75 Quod ea diis prosecuntur, quæ maxime extant eminentque (inquit
Festus) at rectius quia exēcta. 76 Farcimina è jecore & carnibus porcinis con-
cisis. à τέλευτᾳ, sacrificiis adhibitis. 77 Roga bonam mentem, bonam vale-
tudinem animi, deinde corporis, &c. Senec. epist. 10. 78 Qui mortem esse
naturæ munus ducat,

79 Ærumnas,
cum virtute
preferat deli-
cias & volu-
ptatibus.

80 Ultimi Af-
syriorum re-
gis, viri mol-
lissimi.

81 Ut ex te
& tua virtute
omnia bona & felicitatem petere possis. 82 Per imprudentiam nostram locus
Fortunæ inter numina relinquimus.

Naturæ, qui ferre queat quoscunque dolores;
Nesciat irasci, cupiat nihil, 79 & potiores 360
Herculis ærumnas credat sæuosque labores,
Et Venere, & cœnis, & plumis 80 Sardanapali.
Monstro, 81 quod ipse tibi possis dare. semita certe
Tranquillæ per virtutem patet unica vitæ. 364
Nullum numen abest, si sit prudenter: sed te
82 Nos facimus Fortuna deam, cæloq; locamus.

S A T Y R A XI.

Perfico, quem ad cœnam invitat, frugalitatem com-
mendat: pauperumque perstringens luxum, do-
cet faciendo esse sumptus pro suarum cuiusque
facultatum modulo.

1 Nobilis &
dives.

2 Pauper, qui
pattia bona
exhaustit.

3 Redactus
ad pauperiem
ex luxu, ut Ap-
picus, de quo
Sat. 4. v. 23.

4 Omnes in
conviviis,
thermis, sta-
tionibus, in
foro, theatro
loquuntur.

5 Loco in fo-
ro Romano, in
quibus conve-
niebant, &

consecebant,
sermones fere-
bant, in aliis

Senatores, in aliis juvenes, in aliis municipes.

6 Qui abstempis gula bonis ad

gladiatoriæ se contulit. Sic emendar Ian.

Rutgerius ut concret sensus, lib. 2.
var. lec. c. 17. 7 Exscribit præcepta de iictibus, declinationibus, & trajectan-

dorum armorum ratione à lanista dictata, & imperata, quæ meditetur & exer-

ceat. vide Sueton. Iul. Cx. 25. c. Hirium de bello Africo & Val. Max. 2.

lib. 3. cap. de P. Rutilio. 8 Oberatos, oblonga lamen lauissima ementes

9 Adverbium comparat. sic Lucret. Nam nihil egregius, quam res secerne-

re, &c. 10 Metaph. ab hianti & ruinoso muro. 11 Contrahere &c.

A Tticus eximie si cœnat, laetus habetur:
Si ² Rutilus, demens. quid enim maiore ca-
chinno. id ille exsp. orbi dicit. ho torato
Excipitur vulgi, quam ³ pauper Apicius? omnis
Convictus, thermæ, stationes, omne theatrum
De ⁴ Rutilo. nam dum valida, ac juvenilia mem-
bra

Sufficiunt galeæ, dumque ardent sanguine, fertur 6
Non cogente quidem, sed nec prohibente tribuno,
7 Scripturus leges, & regia verba lanista,
8 Multos porro vides, quos saepe elusus ad ipsum
Creditor introitum solet expectare macelli, 10
Et quibus in solo vivendi causa palato est.

9 Egregius cœnatus meliusque miserrimus horumq;
Et cito casurus jam ¹⁰ perluciente ruina,
Interea gustus elementa per omnia querunt,
Nunquam animo pretiis obstantibus: interius si 15
Attendas, magis illa iuvat quæ pluris emuntur.
Ergo haud difficile est peritura ¹¹ arcessere summam

Senatores, in aliis juvenes, in aliis municipes. 6 Qui abstempis gula bonis ad
gladiatoriæ se contulit. Sic emendar Ian.
Rutgerius ut concret sensus, lib. 2.
var. lec. c. 17. 7 Exscribit præcepta de iictibus, declinationibus, & trajectan-
dorum armorum ratione à lanista dictata, & imperata, quæ meditetur & exer-
ceat. vide Sueton. Iul. Cx. 25. c. Hirium de bello Africo & Val. Max. 2.
lib. 3. cap. de P. Rutilio. 8 Oberatos, oblonga lamen lauissima ementes
9 Adverbium comparat. sic Lucret. Nam nihil egregius, quam res secerne-
re, &c. 10 Metaph. ab hianti & ruinoso muro. 11 Contrahere &c.

SATYRA XI.

111

Lancibus¹² oppositis, vel matris¹³ imagine fracta,
 Et quadringentis nummis condire¹⁴ gulosum
 Fictile, sic¹⁵ veniunt ad miscellanea ludi. 20
 Refer ergo quis haec eadem paret: in¹⁶ Rutilo nam
 Luxuria est, in¹⁷ Ventidio laudabile nomen
 Sumit, & à censu famam trahit. illum ego jure
 Despiciam¹⁸ qui scit quanto sublimior¹⁹ Atlas
 Omnibus in Lybia sit montibus: hictamen idem 25
 Ignoret, quantum ferrata distet ab²⁰ area
²¹ Sacculus.²² è cœlo descendit, ἥρωι σταύτοι,
 Figendum & memori tractandum pectore. sive
 Conjugium quæras, vel²³ sacri in parte senatus
 Esse velis. nec enim²⁴ loricam poscit Achillis 30
²⁵ Thersites, in qua se²⁶ traducebat Ulysses
 Ancipitem, ceu tu magno discrimine canissam
 Protegere affectas,²⁷ te consule, dic tibi quis sis
 Orator²⁸ vehemens an²⁹ Curtius, an³⁰ Matho, buccæ
 Noscenda est mensura tuæ, spectandaque rebus 35
 In summis minimisque etiam cum piscis emetur,
 Nec nullum cupias, cum sit tibi³¹ gobio tan-
 tum.

In loculis. quis enim te deficiente crumena,
 Et crescente gula manet exitus, ære paterno,
 Ac rebus mersis in ventrem fœnoris atque 40
 Argenti gravis & pecorum agrorumque³² capacem?
³³ Talibus à dominis post cuncta novissimus exit
³⁴ Annulus, & dígito mendicat³⁵ Pollio nudo.
 Non præmaturi³⁶ cineres, nec funus acerbum
³⁷ Luxuriae, sed morte magis metuenda senectus. 45
 His plerumque³⁸ gradus: conducta pecunia Romæ,
 Et coram³⁹ dominis consumitur. inde ubi paulum
 Nescio quid superest, &⁴⁰ pallet fœnoris author,
 Qui⁴¹ vertere solum, ⁴² Bajas, & ad⁴³ Ostia cur-
 runt.

- ¹² Pignori.
¹³ Aurea, ar-
 gentea, ahe-
 nea, ne cogno-
 scatur fracta.
¹⁴ Amplum,
 vel Hypallæ-
 ge, sibi gulo-
 lo.
¹⁵ Gula de-
 veniunt ad
 gladiatorum
 patinas & lu-
 dos.
¹⁶ Paupere ex
 luxu.
¹⁷ Divite.
 Pers. Sat. 4.
 v. 24.
¹⁸ Qui extra
 se & foris sa-
 pit, innus &
 domi sux ho-
 spes.
¹⁹ Mons Ma-
 ritaniae, Sat.
 13. vers. 48.
²⁰ Divitis.
 Sat. 10. v. 25.
²¹ Modice
 opessue.

- ²² Divina il-
 la Chilonis
 sententia No-
 sce te ipsum,
 è cœlo de-
 scendisse.
²³ Senator
 vel magistris
 tuis.
²⁴ In cenami-
 ne de armis
 Achillis do-
 nandis optime
 merito.
²⁵ De quo
 Sat. 8. v.

²⁶ Per modeftiam ambigere videbatur, an & ipse peterer, vilem se & indignum ferens. ²⁷ Tuas perpende vires, an ferre valeas. ²⁸ Optimus. ²⁹ Mediocris ut Curtius Montanus. ³⁰ Infimæ nota rabula, ut Matho, Sat. 1. v. 32. ³¹ Quo emas gobionem. ³² Ventrem vere Eresichthonium. ³³ Helluo-
 nibus. ³⁴ Equestre insigne. ³⁵ Decoctor. ³⁶ Non mors præmatura quam per
 ingluviem sibi accelerant, sed senectus morbis & inopia oppressa luxuriosus est
 misera & timenda. ³⁷ Luxurioso. ³⁸ Perditæ gulæ in paupertatem se præcipi-
 tantis. ³⁹ Creditoribus. ⁴⁰ Timer fœnorator ne creditum perdat. ⁴¹ Patriam
 mutarunt, fugerunt. ⁴² Satyr. 3. v. 4. ⁴³ Portum ad ostia Tiberis sexdecim à
 Roma milliaribus, hinc navigaturi.

44 Non compare in foro. stat. la
Piazzza. Ger.
die Borze.

45 Non majori honoris ja-
catura jam sit,
quam per æ-
taris fervorem
ex urbe me-
dia secedere
in suburbia-
num, aut ru-
sticari. to goe
take the
aine.

46 Ad frigi-
diorem lo-
cum in colle.
Exquiliarum
dictio, quod in
eo Tull. Hosti-
lius excubias
postuerit. vel,
quod cum
prins negle-
ctum excolue-
rit.

47 Frequen-
tia & turba
populi.

48 Sat. 3. v. 3.

49 Satyr. 9.

v. 87. & Sat.

10. v. 18.

50 Non eru-
bescunt.

51 Vix repe-
rias qui pu-
dorem, cuius
jam plerosque
pudet, & qui

ex urbe fugit, ut Injustitia quandam & Verecundia ex orbe, retinere cureret.
52 Laudaram à me frugalitatem. 53 Me hospitem frugalem qualis fuit Evander,
qui Herculem ex Hispania redeuntem vili exceptit convivio, & postea
Æneam. Virg. Æn. 8. 54 Hercules à Tiryntho oppido Argivorum, partia
eius. 55 Æneas. 56 Ex Venere natus. 57 Æneas. Numicio fluvio submersus.
58 Hercules venata tunica à Dejanira immissa furēs pyram in Oeta monte
extructam concendit & absumptus est. 59 Virg. 4. Georg. Dapibus mensas
onerabat inemptis. 60 Ubere non depulsus, non ablactatus. 61 Corruze.
62 Intermissa colo cum fuso. 63 Calentia à feno in nidum torto. i. e. recen-
tia. 64 Gallinis. 65 A Signia Latii oppido. 66 Tarentina quæ primo è Syria
advenere. 67 Hor. Satyr. 4. lib. 4. lib. 2. Picenis cedunt pomis Tiburtia.
68 Quæ crudum & noxiū, quem Autumno habuerant humorem, estate mi-
tia excoixerint. 69 Etiam luxuriosa. 70 Senatorum. 71 Curius Dentatus fru-
galitate abunde laudatus.

44 Cedere namque foro jam non tibi deterius, quam
45 Esquilias à serventi migrare⁴⁸ Suburra. 51
Ille do'or solus patriam fugientibus, illa
Mæstitia est, ⁴⁹ caruisse anno Circensibus uno.
50 Sanguinis in facie non hæret gutta: ⁵¹ morantur
Pauci ridiculum, & fugientem ex urbe podo-
rem,

Experiere hodie nunquid ⁵² pulcherrima dictu, 56
Persice, non præstem vita, nec moribus & re,
Sed laudem siliqnas occultus ganeo, pultes
Coram aliis dictem puer, sed in arce placentas.
Nam cum sis conviva mihi promissus, habebis 60
53 Evandrum, veniet ⁵⁴ Tirynthius, aut ⁵⁵ minorillo
Hespes, & ipse tamen ⁵⁶ contingens sanguine cœlum,
57 Alter aquis, ⁵⁸ alter flammis ad sidera missus.
Fercula nunc audi ⁵⁹ nullis ornata macellis.
De Tiburtino veniet pinguissimus agro 65
Hædulus, & toto grege mollicor, ⁶⁰ inscius herbe
Nec dum ausus virgas humiliis mordere salicti,
Qui plus lactis habet, quam sanguinis: & ⁶¹ mon-
tani

Asparagi, ⁶² posito quos legit villica fuso.
Grandia præterea, ⁶³ torto que calentia feno 70
Ova adsunt ipsis cum ⁶⁴ matribus, & servatae
Parte anni, quales fuerant in vitibus, uvæ,
55 Signium, ⁶⁶ Syriumque pyrum, de corribus iisdem
67 Æmula Picenis, & odoris mala recentis,
Nec metuenda tibi, ⁶⁸ siccatum frigore postquam 75
Autumnū & crudi posuere pericula succi.
Hæc olim nostri ⁶⁹ jam luxuriosa ⁷⁰ senatus
Cœna fuit. ⁷¹ Curius, parvo quæ legerat horto
Ipse focus brevibus ponebat oluscula, quæ nunc

72 Squalidus in magna fastidit compede fessor, 80
 Qui meminit calidæ sapiat quid⁷³ vulva popinæ.
 74 Sicci terga suis rara pendentia crate
 Moris erant, quondam⁷⁵ festis servare diebus,
 Et⁷⁵ natalitium cognatis ponere lardum,
 Accidente nova, 76 si quam dabant hostia, carne: 85
 Cognatorum aliquis titulo ter consulis, atque
 Castrorum imperiis, & dictatoris honore
 Functus, ad has epulas⁷⁷ solito maturius ibat,
 * Erectum⁷⁸ domito referens à monte ligonem. 89
 Cum tremerent autem⁷⁹ Fabios durumque Catonem,
 Et Scauros, & Fabricios,⁸⁰ rigidique severos
 Censoris mores etiam collega timeret.
 Nemo⁸¹ inter euras, & seria duxit habendum,
 Qualis in Oceani fluctu⁸² testudo nataret,
 Clarum⁸³ Trojagenis factura ac nobile fulcrum;⁹⁵
 Sed⁸⁴ nudo latere, & parvis⁸⁵ frons ærea lectis
 Vile coronati caput ostendebat aselli,
 Ad quod lascivi ludebant ruris alumni.
 Tales ergo cibi, qualis domus, atque supel-
 lex.
 Tunc ruidis, & Grajas mirari nescius artes, 100
 Urbibus eversis⁸⁶ prædarum in parte reperta
 Magnorum artificum frangebat⁸⁷ pocula miles,
 88 Ut phaleris gauderet equus, cælataque cassis
 Romuleæ simulachra ferae mansuescere jussæ
 Imperii fato, & geminos sub rupe Quirinos, 105
 Ac nudam effigiem clypeo fulgentis & hasta,
 Pendensque dei, perituro ostenderet hosti,
 Argenti quod erat solis fulgebat in armis.
 Ponebant igitur⁸⁹ Tusco farrata catino

72 Satyr. 8.
 183. & Pers.
 6. v. 40.
 73 Posterior pars poræ, vel electitia suis primiparæ vulva delicate preparata in popina.
 74 In cruce lignea fumo & vento expositi ad siccandum.
 75 Natali seu festo veluti pro summis deliciis.
 76 Si forte hostiam mandarent.
 77 Tanquam ad apparatum latiorem.
 * Humeris sublatum.
 78 Culto, subacto.
 79 Censores rigidos & luxui infestos.
 80 Fabium Maximum quæ P. Decium collegam notavit, ut patrum severum censem.
 81 Ac si res seria esset & necessaria.

82 Cujus putamina secare in laminas, lectosque iis ornare Carvilius Pollio
 instituit, Plin. 9. lib. 11. c. cuiusmodi lectos Clem. Alexand. Χελώνας τε-
 δοικιαντες καὶ ταῖς vocat. Lucian. Χελώνη τερπνή πράξης vertit, Apu-
 lei ledum indica testudine pellucidum Mother of Pearl. Senec. Elaboratā
 senipulosa distinctione testudinem. 7. de Benef. 9. 83 Romanis. 84 Sine ful-
 tro aut latere ad quod se inclinet, pillar or backe. 85 Anterior lecti pars à re-
 ornata sustinebat caput asini ferti coronari, ex Etrusca superstitione, quæ
 hinc agri incommoda arceri credebat, vide Scopps collect. c. 27. 86 Inter
 prædas. 87 Argentea sive aurea. 88 Ut inde phaleras equo conficeret, & cæ-
 laret cassidem, quæ ostenderet perituro hosti effigiem Imp., quæ imperij fato
 iussa mansuescere & lac præbere Romulo & Remo sub rupe Quirinalis montis,
 & ostenderet perituro hosti ipsos geminos, & effigiem nudam Martis fulgentis
 clypeo, arque hasta, & pendens in clypeo de sinistro humero. 89 Fictili ca-
 tino ex Herruria, vel more Thusco. Perl. Sat. 2.v.60. ponebant cibaria è far-
 & pulces, de quibus vide que ad 172. vers. Sat. 14.

90 A. M. Ceditio, qui non
et audivit
vocem huma-
na clariorem
in Capitolio;
Gallos ad-
ventare. Liv.
v. * Pulman-
nus legit; ab
occiduo.

91 Diis ipsis
vaticinanti-
bus.

92 Fictilem
habens sta-
tuam, & sim-
pliciter cul-
tus, & cui fi-
ciles illæ
cum simplici
probitate sta-
tue gratiore
erant quam
istæ aureæ per
vim, rapinas
& sceleræ
confitæ. sic
Sat. 3. v. 20.

93 E fago non
est citro aut
cypresso ex
Africa.

94 Mensarum.
95 Serra è
rosis quibus
coronabantur
convivæ.

96 Mensas rotundas cirreas. Orbis sectos Atlantide sylva. Lucan. 9. 97 Pe-
eburneus in formam pardi fabrefactus. 98 Elephantinis qui ab insula Ele-
phantide per Syenen tanquam portam mittuntur in alias Ægypti partes inde
Romam ut Sat. 3. Iamus Baianum Cum. 99 Vrbis in confinibus Æthiopie
directa sub Tropico Cancri vicinæ insulæ Elephantidi. 1 Nigrior. 2 Arabice
Arabiae a tres partes: 1 Deserta, quæ Scenitis. 2 Felix, quæ Saba. 3 Pe-
tra, quæ Nabathæa. 3 Elephas, qui dentes jam nimios capitique graves ar-
bori impari deponit. 4 Ex hac lautitia supellestilis, ex ebore quod majori
in pretio est quam argentum. 5 Appetitus & stomachus latrans. * Menit
enim pes argenteus mensas sustinens, (quas καὶ λύρας ἀπυνόποδες vocat Lucianus in οὐταιπλά.) æque vilis est ac ferreus annulus in digito. 6 In abaco seu
alveolo lusorio. 7 Larrunculi. Ital. Scacchi. 8 Proprie qui mensa cibum im-
ponit τραπέζων, Athenæo. 4. the server. Sepissime vero, ut & hoc loco
pro Carptore sumitur, qui cibum scindens carpensque præministrat, Petronio,
scisor. Apuleio, diribrator the carver: Sidonio cheironomon, ab agili mu-
num, ad leges quasdam, motu. Vide Sat. v. 118. 9 Schola (publica & aper-
ta, in qua profitebantur, qui volebant innotescere artifices) & discipuli Tri-
pheri, qui obsonia dissecandi artem chironomicam Romæ docuit in Suburb
vico. vide Satyr. 1. vers. 126.

Omnia tunc, quibus invideas, si liquidulus sis. 110
Templorum quoque majestas præsentior, & vox
Nocte fere media, mediamque⁹⁰ auditæ per urbem
Litore ab * Oceani Gallis venientibus, & ⁹¹ diis
Officium vatis peragentibus, his monuit nos;
Hanc rebus Latii curam præstare solebat 115
92 Filialis, & nullo violatus Jupiter auro.
Illa⁹³ domi natas nostraque ex arbore mensas
Tempora viderunt, 94 hos lignum stabat in usu
Annosam si forte nucem dejecerat Eurus.
At nunc divitibus cœnandi nulla voluptas. 120
Nil rhombus, nil dama sapit, putere videntur
Unguenta, atque⁹⁵ rosa latos nisi sustinet⁹⁶ orbi
Grande⁹⁷ ebur, & magno sublimis pardus hiatus
Dentibus ex⁹⁸ illis quos mittit porta⁹⁹ Syenes,
Et Mauri celeres, & Mauro¹ obscurior Indus, 125
Et quos depositus² Nabathæo³ bellua saltu,
Iam nimios, capitique graves: ⁴ hinc surgit orexith
Hinc⁵ stomacho bilis. * nam pes argenteus illis
Annulus in digito quod ferrens. ergo superbum
Convivam caveo, qui me sibi comparat, & res
Despicit exiguas. adeo nulla uncia nobis 130
Est eboris, nec⁶ tessellæ, nec⁷ calculus ex hac
Materia, quin ipsa manubria cultellorum
Ossea: non tamen his ulla unquam obsonia sunt
Rancidula, haud ideo pejor gallina secatur, 135
Sed nec⁸ strutor erit, cui cedere debeat omnis
9 Pergula, discipulus Tripheri doctoris, apud quem

SATYRA XI.

175

Sumine cum magno lepus atque aper, & ^{1°} pygar-

gus

Et ¹¹ Scythicæ volucres, & ¹² phœnicopterus ingens,
Et Getulus ¹³ orix, hebeti lautissima ferro 140
Cæditur & tota sonat ¹⁴ ulmea cœna Suburra.

Nec frustum capreæ subducere, nec latus ¹⁵ Aphræ
Novit avus noster tyrunculus, ac rudis omni
Tempore, & exiguæ ¹⁶ frustis imbutus ofellæ.

Plebejos calices, & paucis assibus emptos 145
Porrigit incultus puer, atque ¹⁷ à frigore tutus,
Non Phryx, aut Lycius, non à mangone ¹⁸ petitus
Quisquam erit, & ¹⁹ magno. cum poscis, posce ¹⁹ La-

tine.

Idem habitus cunctis. ²⁰ tonsi, ²¹ erectique capilli,
Atque hodie tantum propter convivia pexi, 150

Pastoris duri est hic filius, ille bubulci,

²² Suspirat longo non visam tempore matrem,
Et casulam, & notos tristis desiderat hædos,

Ingenui vultus puer, ingenuique pudoris, 154

Quales esse decet, quos ²³ ardens purpura vestit,
Nec ²⁴ pugillares desert in balnea ²⁵ raukus

Testiculos, nec vellendas jam ²⁶ præbiuit alas,

Crassa nec opposito pavidus tegit inguina ²⁷ gutto.

Hic tibi vina dabit diffusa in montibus illis

& quibus ipse venit, quorum sub vertice lufat: 160

Namque una, atqne eadem vini patria, atque mini-
stri,

Forstani expectes, ut ²⁸ Gaditana canoro

Incipiat ²⁹ prurire choro, * plausuque probatae

Ad terram tremulo descendat clune puellæ.

Spectant hoc nuptæ juxta recubante marito, 165

Quod pudeat narrasse aliquem præsentibus ipsis,

Irritamentum Veneris languentis, & acres

Divitis ³⁰ urticæ. major tamen ista voluptas

³¹ Alterius sexus magis ille extenditur, & mox 169

²⁰ Caprea syl-
vestris.

²¹ Phasiæ.

¹² Avis à pu-
nico alarum
colore nomen
habens.

¹³ Caprea
unicornis.

Aristot. 3. lib.
de partibus
animal. &

Plin. 11. natu-
hist. 46. c.

¹⁴ Fercula:
omnia è ligno
facta.

¹⁵ Numidicæ.

Ang. à Tur-
kie. ¹⁶ Qui

frusta carnis |
porcinæ

tantum distri-
buere novit. .

¹⁷ Vestibus |
munitus ma-|

gis quam or-|
natus. : 8 Pre-|

cio. Mango
proprie κυρ-|
τισθαι, ca- |

num nu-|
tritor : sed

& longius tra-|
ctum, puer-|

rum aetor &
negotiator di-|

citur. vide

Persei Sat. 6.

v. 76.

¹⁸ Italus n. est.

²⁰ Non co-
mam aleentes:

ἰκεπτερούατι.

²¹ Nec cala |
mistrati, pexi

tantum, ut

enones Præcincti pueri recti, comptique ministrent. Horat. ser. 8. l. 2. 22

Suspirio se desiderare restatur. ²³ Prætexta fulgens purpura. ²⁴ Grandes quæ

pugnum compleant. ²⁵ Ex coitu. vel eunuchus. Sat. 4. 514. vel lege Drau-

cas. ²⁶ Δρωτηλίζη. alipilaro. Pers. Sat. 5. v. 19. ²⁷ Olei vasculo, balnea

intraturus, voraces drauci oculos veritus. ²⁸ Lasciva è Gadibus puella quæ

canet & saltet, cuius saltationis modos tres refert Inl. C. Seal. Poëtices lib.

1. cap. 18. Martial. 1. lib. 42. epigr. & 5. lib. 76. epigr. ²⁹ Ad pruritum li-

bidinis incitat. * Spectatorumne? An improbi magistri qui saltaticulas has

circumducebat ad quæstum, & ad saltandum provocabat planu bene habitas

tetanus? vide Pers. 6. v. 78. ³⁰ Aculei & pugriginæ. ³¹ Fœminarum,

32 Libido can-
tu & motibus
natum conce-
pta urina mo-
vetur. πάσσας
πόδις τὴν
πόδον κατα-
δέχονται, δι-
εργαλαῖν, δι-
κατεργαταῖς.
τρομενοῖς
χρωματων κα-
τεστίουσι.

τῶν καὶ δι-
ταχούσιν
ἀσυμματῶν.
Lucian. in
Nigrin.

33 Tympano-
rum & cym-
balorum, di-
cunt interpre-
tes, verum
crotala sunt ē
testis & con-
chylia, qui-
bus in India
feminas in
saltationibus
usas sēpīnū
vidi. cuiusmo-
di crepitacu-
lis & motibus
tūnunt Hi-
spani, vocant-
que casca
bellas. ή τοῦ

τρηπέκοις κρήσσα. Aristoph. in Baτταχ. vid. Iul. Cæs. iScal. 1. Poët. 18.

34 Serva meretrix, sed & harum liberrimè turpissima sunt mancipia, 35 Py-
tilismate. Iul. C. Scal. 1. I. Poët. 22. c. & Politian. 2. Miscel. 38. & lib.
11. epist. Poppismate Flav. 4. conjectan. centuria. Pytismate, Turneb.
21.1. Advers. 18. c. Pyreismate. Alciat. Parerg. juris. 6... Pygismate, cōrendit
Lipsius lib. 4. epistolar. Questionum. 5. epist. Quarum lectionum expositione
partim brevitatis studio, partim ut honestis parcam auribus supersedeo, relega-
to ad ipsos Criticos lectore, & vel cum Brodæo Miscell. 5. I. 26. cap. lego
Pedemate quod Lacedæmoniæ saltationis genus est, ad quod & Cicero in
Pisonem respicere viderunt, inquiens: Cum ipse nudus in convivio saltaret, &c.
cum illum suum saltatorum versaret orbem. &c. vel cum Mureto 10. lib. 6.
cap. lego Petteumate, à τιττοῖς, talus: ut sit qui mensam rotundam è mar-
more Lacedæmonio talis vel aleis lubricat. atque hanc lectionem confirmat
quid sequitur Alea turpis, &c. 36 Illi propter divitias non improbi & lasci-
vi, sed hilares nitidique vocantur. 37 Homer. 38 Vter eorum præstantior si
Poëta. 9 Sat. 2. 66. 40 Quas Suetonius vocat recentes lasciviae & peracte
libidinis notæ. c. 36. Calig. & August. 69. c. 41 Domesticae curas 42 Men-
tionem & querelas de ingratis sodalibus. 43 Ludorum Circensium institutorum
in honorem magnæ matris dæum ex Ida advedæ. 44 Suspensæ in signum &
præmium Circensium committendorum.

32 Auribus, atque oculis concepta urina movebitur.
Non capit has nugas humiliis domus. audiat illa

33 Testarum crepitus cum verbis, midum olido stan-
Fornice 34 mancipium quibus abstinet: ille fruatut
Vocibus obscenis, omniq[ue] libidinis arte, 174
Qui Lacedæmonium 35 petteumate lubricat orbem.
Namque ibi fortunæ veniam damus. alea turpis.
Turpe & adulterium mediocribus. hæc tamen illi
Omnia cum faciant, 36 hilares, nitidique vo-
cantur.

Nostra dabunt alios hodie convivia ludos:
37 Conditor Iliados cantabitur, atque Maronis 180
Altisoni 38 dubiam facientia carmina palmam:
Quid refert tales versus qua voce legantur?
Sed nunc dilatis averte negotia curis,
Et gratam requiem dona tibi: quando licebit
Pér totam cessare diem, non fænoris ulla 185
Mentio, nec prima si luce egressa, reverti
Nocte solet, tacito bilem tibi contrahat uxor
Humida suspectis referens 39 multitia rugis,
40 Vexataisque comas, & vultum, auremque calen-
tem,

Protinus ante meum quicquid dolet exueni men, 190
Pone 41 domum, & servos, & quicquid frangitur illius
Aut perit: 42 ingratos ante omnia pone sodales.
Inter ea 43 Megalesiacæ spectacula 44 mappæ
Idæum solenne colunt, similisque triumpho

SATYRA XII.

117

45 Praedo caballorum prætorsedet. ac mihi pace 175
 Immense nimiæque licet si dicere plebis
 Totam hodie Romanum circus capit, & 46 fragor aurem
 Percutit, eventum 47 viridis quo colligo panni.
 Nam si desiceret, mœstam, attonitamque videres 199
 Hanc urbem, veluti 48 Cannarum in * pulvere vicitis
 Consulibus, spectent juvenes, quos clamor & audax
 49 Sponsio, quos cultæ decet assedisse puellæ.
 Nostra bibat 50 vernum contracta cuticula solem,
 Effugiatque 51 togam. jam nunc in balnea 52 salva
 Fronte licet vadas, quanquā solida hora superfit 205
 Ad sextam. facere hoc non p̄ ssis quinque diebus
 Continuis: quia sunt 53 talis quoque tædia vitæ
 Magna. voluptates commendat ratiōr usus.

45 Iniquus.
 certaminiū
 iudex, qui
 palma præ-
 mioque frau-
 dat meritos
 & vittores
 equos altis
 bravia non
 ex æquo ad-
 judicans. vel,
 qui optimos
 equos vili
 precio domi-
 nis eripiebat,
 & jocatus à
 Paronomasi a.
 46 Clamor &
 applausus spe-

torum. 47 Parasimæ factio[n]is aurigæ, cui factio[n]i favebant Imperatores.
 48 Tristi clade Cannensi. * Signata & ex historia. Namque ventus quem
 Vulturnum Appuli vocant adversus Romanos coortus, multo pulvere in ipsa
 ora volvendo prospécum ademit. Liv. 22. 49 Vtra factio vinceret, Veneta,
 Alba, Rubra, vel Prasina. 50 Pers. Sat. 4. v. 18. 51 Togatorum curas ut
 Martial. 47. & 51. l. 10. vel exuas togam ad insolationem & balnea. 52 Sal-
 vo pudore, etiam hora quinta, cum legitima balnei hora sit hyeme nona,
 & stat[us] octava. Festis vero diebus horam tempestivam balnei aīque cœnæ p̄ se
 venire licebat absque gulæ nota. 53 Ociose & voluptuarizæ.

SATYRA XII.

Gratulatus Catullo incolumitatem ex saevissima ma-
 ris tempestate, quam obiter depingit, voti reus
 alacri animo se soluturum ait: nectamen hoc face-
 re vulturino heredipetarum animo, qui orbos
 quosque muneribus palpant, ut heredes inscri-
 bantur.

¹ Votiva pro
 reditu tuo, &
 salute.

² Ara subita
 ex vivo ce-
 spite.

³ Iunoni, deo-
 rum reginæ.

⁴ Similis
 agna.

⁵ Palladi
 quæ in clypeo
 gerit caput

Natali, Corvine, die mihi dulcior hæc lux,
 Qua festus¹ promissa deis animalia² cespes
 Expectat: niveam³ reginæ cædimus agnam;
 4 Par vellus dabitur⁵ pugnanti Gorgone⁶ Mauna.
 Sed procul extensam petulans quatit hostia⁷ funem
 Tarpeio servata Iovi, frontemque coruscat: 6

Medusæ Gorgonis à γράφῳ. i. e. truculentia diæ; quale vero animal Gorgo-
 nis, cuius obtutu lapide cunct, & cuius gravi & pestifero anhelitu occiduntur ho-
 mines. vide quæ ex Alex. Myndio referat Athenæus. l. 5. c. 20. 6 Quæ cum
 furii sororibus Euryale & Schenone Dorcadæ insulas in mari Atlantico juxta
 Mauritaniam incoluit. 7 Quo ducebatur ad aram Iovis Capitolini vitulus, qui
 cornicans & vibrans frontem ex cornibus jam primum enascientibus pruri-
 entem feroculus vexat robora. Cui frons turgida cornibus Primis & Veneiem
 & pralia destinat, ut de hædo Horat. 3. 13.

- 8 In sacris.
9 Fœmina obesa.
10 Fluv. in agro Falisco, cuius aquam potam candidos facere boves, refert Plinius 2. natura-
lis hist. 10.
cap.
11 Effueret sanguis, vel, ipse taurus iret.
12 Quod eva-
sit.
13 Incendum jam, non nau-
fragium time-
ret.
14 Qualem Poëtæ descri-
bunt: alii le-
gunt Ponti-
ca, i. e. seva
qualis in Eu-
xino. 15 Piñu-
ra ab iis qui naufragium e-
vaserant in templo Neptu-
ni vel Isidi suspenso. 16 Ex tabulis pingē-
dis quas nau-
fragio erepti Isidi ex voto conseruant.
17 Cum jam alveus. the-
bold, esset se-
miplenus aquis, At-
que daret saltus intra-
cava texta carina Flus-
sus. Ovid. 11. Metam. 18 Vacillantis & fluctuantis. 19 Adeoque periti.

20 Proiectis bonis vitam pacisci, non secus ac fibri, periculo à venatoribus imminentibus, testes sibi mordicus avullos projiciunt, ob hos se peti gnari. Plin. 8. 30. c. quod tamen negat idem Plin. 32. lib. 2. c. ex autoritate Sextii me-
dici Fibrum geminos suos devorare scribit. Solin. 22. c. & Marcellin. l. 17. 21
In medicinis utile. 22 Mollib. viris, cuiusmodi erat Mecœnas. 23 Vester es
lana Bœtica in Hispania, cui nativum rutilum colorem dant grāmen, aqua
potata, & illius regionis aëris.

D. I. IVVENALIS

Quippe ferox vitulus templis maturus & aræ,
8 Spargendusque mero quem jam pudet ubera mis-
iris
Ducere, qui vexat nascenti robora cornu.
Si res ampla domi similisque affectibus esset, 10
Pinguior Hispulla traheretur tauri, & ipsa
Mole piger, nec finitima nutritus in herba,
Læta sed ostendens 10 Clitumni pascua sanguis.
11 Iret, & à grandi cervix ferienda ministro,
Ob redditum trepidantis adhuc, horrendaque passi 15
Nuper, & incolumem sese mirantis amici.
Nam præter pelagi casus & fulgoris ictum
12 Evasi, densæ cœlum abscondere tenebræ
Nube una, subitusque antennas impulit ignis,
Cum se quisque illo percussum crederet, & mox 20
Attonitus 13 nullum conferri posse putaret
Naufragium velis ardentibus. omnia fuit
Talia. tam graviter, si quando 14 poëtica surgit
Tempestas. genus ecce aliud discriminis audi,
Et miserere iterum, quanquam sint cætera fortis 25
Eiusdem, pars dira quidem, sed cognita multis,
Et quam votiva testantur fana 15 tabella
Plurima (16 pictores quis nescit ab Iside pasci?)
Accidit & nostro similis fortuna Catullo,
Cum 17 plenus fructu medius foret alveus, & jam 30
Alternum puppis latus evertentibus undis
Arboris 18 incertæ, nullam prudentia 19 cani
Rectoris conferret opem, 20 decidere jactu
Cœpit cum ventis, imitatus castora, qui se
Eunuchum ipse facit, cupiens evadere damno 35
Testiculorum: adeo 21 medicatum intelligit inguen.
Fundite quæ mea sunt dicebat cuncta Catullus,
Præcipitare volens etiam pulcherrima, vestem
Purpuream teneris quoque 22 Mecœnatibus aptam,
Atque 23 alias, quarum generosi graminis ipsum 40
Infecit natura pecus, sed & egregius fons

Viribus occultis, & Bæticus adjuvat aër.
 Ille nec argentum dubitabat mittere, lances
 Parthenio factas, urnæ cratera capacem
 Et dignum²⁵ sitiente Pholo, vel²⁶ conjugé Fuscii; 45
 Adde &²⁷ bascaudas, & mille²⁸ escaria, multum
 Cælati,²⁹ biberat quo callidus³¹ emptor Olynthi.
 Sed quis nunc aliis, qua mundi parte, quis audet
 Argento præferre caput, rebusque salutem?
 Non propter vitam faciunt patrimonia quidam,
 Sed vitio cæci propter patrimonia vivunt. 51
 Iactatur rerum utilium pars maxima. sed nec
 Damna levant. tunc adversis urgentibus, illuc
 Recedit, ut malum ferro summitteret, ac se
 Exp'icat augustum, discriminis ultima quando 55
 Præfida afferimus, navem factura³⁴ minorem.
 Inunc, & ventis animam committe, dolato
 Confisus ligno,³⁵ digitis à morte remotus
 Quatuor aut septem, si sit latissima³⁶ teda. 59
 Mox cum³⁷ reticulis, & pane, &³⁸ ventre lagenæ,
 Aspice sumendas in tempestate secures.
 Sed postquam jacuit planum mare, tempora post-
 quam
 Prospera vectoris, fatumque valentius Euro,
 Et pelago: postquam Parcæ⁴⁰ meliora benigna
 Pensa manu ducunt hilares, & staminis albi 65
 Lanifacæ; modica non multo fortior aura
 Ventus adest, inopi miserabilis arte cucurrit
 Vestibus extensis. & quod superaverat unum
 Velo prora suo. jam deficientibus Austris,
 Spes vitae⁴² cum sole redit. tum gratus Iulo 70
 Atque⁴³ novocali sedes prelata Lavino
 Conspicitur⁴⁴ sublimis apex, cui candida nomen
 Scrofa dedit (lætis Phrygibus mirabile⁴⁵ sumen,

- 24 Artifici.
 25 Bibaci
centauro.
 σκυφίον τρε-
λάγηνον πιεύ
ἐπινόμενος,
τρέψα διπτή-
ριπήκε φόλος
κερατεῖ.
 Stesichorus, &
Diod. 5.
 29 Vinose
foam.
 27 Vasa Bri-
tannica. Mart.
 14. 99. Bar-
bara de pi-
ctis veni.
 Bascauda
Britannis.
 28 Patinas.
 29 Auri & ar-
genti.
 30 Poculo
aureo usque
adeo delecta-
batur Philip-
pus, ut & pul-
vino suppo-
neret dormi-
turus.
 31 Corripie
enim auro
Lasthenem, ut
Olynthum
proderet.
 32 Projicitur
in mare.
 * Alii legunt:
Decidit, ut
constet verius.
 33 Succiso &
ejecito malo.
 34 Leviorem
& expeditio-

rem. 75 Alludit ad illud quod refert Laërtius lib. 1. Tantum (inquit An-
 tharsis) à morte absunt qui na vigant. 36 Tabula ex teda vel pinu. 37 Pe-
 tis ad modum retis textis, in quibus nautæ, milites & viatores panem & ci-
 baria secum ferunt. knapfaches. Pers. 5. Sat. v. 140. 38 Ventricosa, ampla
 lagenæ. 39 Vide sumas, vel lege, Accipitores non minoris usus futuras in
 tempestate ad succidendum malum, quam quæ maximi ut supra vers. 55.
 40 Virtù & felicitatis tamen trahunt. Alba liquide staminis vitam, ut nigra
 mortem denotant. 73. epigr. lib. 4 Martial. 41 Nautarum vestibus velorum
 loco extensis. 42 Maturino ex oriente, vel discussis nubibus apparente. 43 La-
 Vinio quo noverat Laviniz cessit Ascanius. 44 Mons Albanus, in quo Asca-
 nius condidit longam Albam à sue alba ibi inventa ex oraculo. 45 Sug-
 ginecd.

46 Nunquam
ante visis in
alia sue.
47 Portum
Hos tiensem
magnis moli-
bus à Claudio
extrudam
Suet. Claud.
21. c. & Dio.
Iib. 60.
48 In Tyrre-
no mari posi-
tam.
49 Turtim in
porto Ho-
stiensi quæ
nocturnis
ignibus nau-
tarum cursum
dirigeret, ad
remulationem
Phari Alexan-
drinæ.
50 Moles por-
rectas.
51 Protendun-
tur in altum
mare longe à
litore Italo.
52 Nativos,
quam hunc
arte faciū.
53 Per quæ
etiam Bajana
cymba tuto
meare possit.
54 Suscepto
voto, quod fit
rafo capite ex

more reorum absolutorum ac servorum in libertatem vindicatorum, urgente
vero tempestate solebant nautæ capillos rendere. quod tamen in pacato mari
omnis erat infauti. Petron. *Arbiter.* οἱ πολὺ τοῦς λεγούς ἐξηγενέσθαι τὰ
κερπάλατα. &c. Lucian. τοῦ ταῦτα εἰδί μιοῦσα συνέβατο. 55 De quibus garriant.
56 Taciti hoc agite & bona verba dicite (quod in rebus divinis imperatur.)
57 Molam ex farre, sale, aqua. 58 Supra, vers. 2. 59 Quod optimum est, vel
lege quod restat. 60 Lares, vide *Perf. Sat.* 5. 31. 61 Familiarem. 62 Rem
divinam facit. alii leg. operitur. Lauro enim & penilibus lucernis ornari so-
let janua in festis, & Satyrice addit *Matutinis.* ut quæ clara luce sint super-
vacue. 63 Neque enim hoc facio captandi animo. 64 Filiolos. 65 Expedet
aliquis donec inveniatur alius quispiam. I would see one else. 48. v. sub-
qui vel moribundam gallinam vorere, aut sacrificare vel it pro eo qui filios tres
habet. 66 Tam macræ parvæque spei. 67 Gallina. 68 Eo qui orbus non est,
quique liberos habet. 69 Febrim. 70 Votivis, fixis ab heredipetis.
vide *Sat.* 10. v. 55. Non defuerunt qui depugnauros se armis pro salute
aegri, quiq; capit a suā titulo proposito vorarent. Suet. *Cal.* 14. c. Ab opinio-
ne illa veterū, Mortē morte posse rediri, om̄e devotiones & nactio iuris.

Et 45 nunquam visis triginta clara mamillis.)
Tandem intrat positas inclusa per aqua a 47 mo-
les, 75
48 Tyrrhenamque 49 Pharon, 50 porrectaque brachia
rursus,
Quæ 51 pelago occurrunt medio, longe quererelinquunt
Italiam. non sic igitur mirabere portus,
52 Quos natura dedit, sed truncata puppe magister
Interiora petit 53 Bajana pervia cymbæ, 80
Tuti stagna sinus gaudent ibi 54 vertice raso
55 Garrula securi narrare pericula nautæ.
Ite igitur pueri, 56 linguis animisque faventes,
Sertaque delubris, & 57 farra imponite cultris
Ac molles ornate focos, 58 glebamque virentem, 85
Iam sequar, & sacro, 59 quod præstat, rite peracto
Inde domum repetam, graciles ubi parva coronas
Accipiunt fragili 60 simulachra nitentia cera.
Hic 61 nostrum placabo Iovem, laribusque paternis
Thura dabo, atque omnes violæ jactabo colores, 90
Cuncta nitent, longos erexit janua ramos,
Et matutinis 62 operatur festa lucernis.
63 Nec suspectatibi sint hæc Corvine. Catullus.
Pro cuius reditu tot pono altaria, 64 parvos
Treis habethæredes. 65 libet expectare, quis ægræ 95
Et claudentem oculos gallinam impendet amico
66 Tam sterili. verum 67 hæc nimia est impensa, co-
turnix
Nulla unquam pro 68 patre cadet. sentire 69 calorem
Si cœpit locuples Gallita, & Paccius orbi,
Legitime fixis vestitur tota 70 tabellis 100

SATYRA XII.

¶

Porticuſ, exiſtunt qui promittant 71 hecatomben.
 Quatenus hic non ſunt nec venales 72 Elephanti,
 Nec Latio aut uſquam noſtro ſub fidere talis
 Bellua concipitur, ſed 73 furva gente petita
 74 Arboribus Rutulis, & Turni paſcitur agro 103
 Cæſaris 75 armentum, nulli ſervire paratum
 Privato: ſiquidem 76 Tyrio parere ſolebant
 Hannibali, & 77 noſtriſ ducibus, 78 regique Moloffo.
 79 Horum maiores, & dorſo ferre cohorteſ 109
 Partem aliquam belli, & euntem in prælia turrim.
 Nulla igitur mora per 80 Novium, mora nulla per
 Hiftrum

Pacuvium, quin illud 81 ebur ducatur ad aras,
 Et cadat ante lares Gallitæ viictima ſacra
 Tantis digna 82 deis, & captatoribus horum.
 83 Alterenim, ſi 84 concedas mactare, rovebit 115
 De grege ſervorum magna, & pulcherrima quaueque
 Corpora: vel pueris, & frontibus ancillarum
 Imponet 85 vittas: & ſi qua eſt nubilis illi
 86 Iphigenia domi, dabit hanc altaribus, et ſi
 Non ſperat 87 tragicæ furtiva piacula cervæ. 120
 88 Laudo meum ciuem, nec comparo 89 teſtamento
 90 Millerates: nam ſi 91 Libitinam evaſerit æger,
 Delebit 92 tabulas 93 inclusus carcere naſſæ,
 94 Poſt meritum ſane mirandum, atque omnia ſoli
 Forſan Pacuvio breviter dabit: ille ſuperbus 125
 Incedet victis 95 rivalibus. ergo vides, quam
 Grande operæ preium faciat jugulata 96 Mycenis.
 97 Vivat Pacuvius quælo, vel 98 Nestora totum:

71 Sacrificium centum boum.

72 Quos immolet.

73 Mauritania vel India.

74 In ſalutu apud Lavitiuum in Etruria, cui Turmis quondam imperavit.

75 Elephanti.

76 Afro ē Carthagine, quam condidere duce Didone Tyrii.

77 Scipioni ſocero Pompeij, &c.

Appian. 1. de bello Ci- rili.

78 Pyrrho Epirotarum regi, qui pri- mus in Italiæ Elephantis uſu eſt.

79 Elephantorum.

80 Heredipe- tam.

81 Elephas.

Synecd.

82 Divitibus orbis. Iron.

vel laribus.

83 Pacuvius.

84 Si legi liceat. 85 Quibus viictimæ ornari ſolitæ. 86 Filia, ut illa Agamemnonis. 87 Cervam pro ſua filia fore ſuſpoſitam, quod in tragediis de Iphigenia factum fingunt Poëtz. 88 Iron. 89 Divititis. 90 Quibus Agamemnon immolata ſua filia ventum redemit. 91 Mortem. Libilitina vero Dea funerum eſt, in cuius ſede, que ad funera pertinent, veneunt. 92 Prioris teſtamenti. 93 A captatore irrectitus veluti naſſa. naſſa retis genus. alii exp. in cluſuſ domicilio Naſſe medici ut curarentur. Prior ſenſuſ mihi placet, cui conſonat Luciani: τὰς δὲ ξάλιτες μάτην κεχηνότας, εἰς ἀλλήλους ἀπολέποντας καταπλιτῶν ἔληγοντας τὸ πένθος, οὐδὲ αὐτὸς δύο τρεῖς ἐκ μάχης τῆς συγκρίνει διέφυγεν, εκ δὲ λίγον τὸ δὲ λεπρὸν καταπιών. 94 Tuis, qui filiam immolavisti tuam, ut dives convaleſceret, atque hoc ex opinione veterum, quibus per ſuſiūm fuit mortem morte redimi poſſe, atque hinc vota & devotiones. 95 Competitoribus heredipetis. 96 Filia Pacuvii cæſa ut Mycenis Iphigenia filia regis Mycenarum. 97 Avari enim diurnior vita, diurnioe uolferia vivat itaque precor in cruciatum ſui, & omnium odium. 98 Tres statates, Sat. 10. verſ. 250.

99 Qui contra iura divina & humana rapuit? Nero, montibus aurum Exæquet; nec amet quemquam, nec ametur abullo. 130
puit opes publicas ac privatas. Vide Sueton. Tacitum, Dionem.

S A T Y R A . X I I I .

Calvinum plus nimio dolentem propter X H S. ab eo, apud quem deposuerat, sibi negata, consolatus, ostendit non sine divini numinis providentia omnia fieri, quæ eadem sceleratos semper puniat malæ conscientiæ cruciatu & carnificina.

1 Facinore,
cuius malum
exemplum no-
cet, atque alios
peccare docet.

2 Immo vin-
dice.

3 Corrupti &
iniqui iudicis.
4 In quam
suffragia con-
jiciebanrur. i.
e. iudicium.

* Retenti.
i. e. depositi,
abpegati ac
non redditii,
legendum au-
tummat. Ian.
Rutgerius
lib. 2. var.

Ie&. c. 17.
5 Eius, qui
tibi non red-
dit depositum.

6 Non è sum-
mis fortunæ
incommodis.
7 Id est, for-
tis, preparati.

8 Irratus & in-
dignatus ani-
mo.

9 Quod se sa-
cramento iu-

rissurandi obstrinxit redditum. 10 An tu hæc (quæ vulgotamen fuit)
sceleræ ad stuporem miraris? Enallage personæ. 11 Iam sexagenarius
12 a Philosophia moralis docet nonnullos contempnere fortunam
13 b Alios docet experientia & vitæ uis. 14 Non re-
luctari necessitatibus. 15 Quæ non prodat & deprehendat. 16 Latrocinio. 17 Ve-
neno in pyxide.

Exemplo quodcunq; malo committitur, ipsi Displacet authori. prima est hæc ultio. quod se ludice, nemo nocens absolvitur, improba quamvis

Gratia 3 fallacis prætoris vicerit 4 urnam.
Quid sentire putas omnes, Calvine, * recenti
De 5 scelere, & fidei violatæ criminis? sed nec Tam tenuis census tibi contigit, ut mediocris
Iacturæ te mergat onus: nec rara videmus
Quæ pateris: casus multis hic cognitus, ac iam

Tritus, & è medio Fortune ductus acervo. 10
Ponamus nimios gemitus; flagrantior æquo
Non debet dolor esse 7 virti nec vulnera maior,
Tu quamvis levum minimum, exiguamque malorum
Particulam vix ferre potes, spumantibus ardens
Visceribus, 9 sacrum tibi quod non reddit amicus 15
Depositum, 10 stupet hæc, 11 qui iam post tergareliquit
Sexaginta annos Fontejo consule natus?

An nihil in melius tot rerum proficius usus? (bellis
12 Magna quidem sacræ quæ dat præcepta li-
Victrix Fortune a Sapientia. Dicimus autem 20
13 Hos quoq; felices, qui ferre incommoda vitæ,
14 Nec iactare jugum vita b didicere magistra,

Quæ tam festa dies, 15 ut cesset prodere furem,
Perfidiam, fraudes, atque omni ex criminis lucrum
Quæstum, & partos 16 gladios, vel 17 pyxide nummos?

Rari quippe boni, numero vix sunt totidem,
quot
¹⁸ Thebarum portæ, vel ¹⁹ divitis ²⁰ ostia Nili.
 Nota ætas agitur, peioraque secula ²¹ ferri
 Temporibus, ²² quorum sceleri non invenit ipsa
 Nomen, & à nullo posuit natura ²³ metallo. 30
 Nos hominum, divumque fidem clamore ciemus,
 Quanto ²⁴ Fessidium laudat vocalis agentem
²⁴ Sportula, dic senior ²⁵ bulla dignissime, nescis
²⁶ Quas habeat Veneres aliena pecunia, nescis
 Quem tua simplicitas risum vulgo moveat, cum 35
²⁷ Exigis à quoquam ne peieret, & putet ullis
 Esse aliquid numen templis, aræque ²⁸ rubenti?
 Quondam hoc ²⁹ indigena vivebant ³⁰ more priusquam
 Sumeret agrestem posito ³¹ diademate falcem
³² Saturnus fugiens, tunc cum virguncula Iuno, 40
 Et privatus adhuc ³³ Idæis Iuppiter antris:
 Nulla super nubes convivia cœlicolarum,
 Nec puer ³⁴ Iliacus, formosa nec ³⁵ Herculis uxor
 Ad cyathos, & iam ³⁶ siccato nectare tergens
 Brachia Vulcanus Liparæa nigra taberna. 45
 Prandebat ³⁷ sibi quisque deus, nec turba deorum
 Talis ut est hodie, contentaque sidera paucis
 Numinibus miserum urgebant ³⁸ Atlanta minori
 Pondere: nondum ³⁹ aliquis se ritiustriste profundi 49
 Imperium, aut ⁴⁰ Sicula torvuscum ⁴¹ coniuge Pluto
 Nec ⁴² rota, ne furia, nec ⁴³ saxum, aut ⁴⁴ vulturis atris
 Pœna, sed infernis hilares sine regibus umbræ.
 Improbitas illo fuit admirabilis ævo,
 Credebant hoc grande nefas & morte piandum,
 Si juvenis vetulo non assurrexerat, & si 55
 Barbato cuicunque puer, licet ipse videret
 Plura domi * fraga, & ⁴⁵ maioris glandis acervos.

¹⁸ In Bœotia,
quæ septem
habuit portas.
vide Sat. 15.
v. 6.

¹⁹ Inundatio-
ne Ægyptum
fertilem fa-
ciens. ²⁰ Quæ
septem.

²¹ Peiora fer-
rea ætate.

²² Ceteris n.
ætatisbus Græ-
ci à septem
merallis, &
electro ex au-
ro & argento
misticis fictitia
indidere no-
mina.

²³ Causidi-
cum patronum
suum.

²⁴ Clientes
vocales spot-
tula coonduc-
ti. ²⁵ Puerorum
insigni. i. e. &
senex puerilis.
²⁶ Quam dul-
cis sit frauda-
ta pennia, &
ut ait ille, fur-
titivus panis.

²⁷ N. nc die-
rum.

²⁸ Sanguine,
aut igni.

²⁹ Aborigenes,
antiquissimi
populi Italiz,
in eodem loco
nati, quasi

*v. 7. X. 7. 30 Simpliciter. 31 Corona regali. 32 A filio Iove Creta ex-
pulsus. 33 Quo Rhea mater illum Nympsis alendum miserat, ne à patre
næfido regnante voraretur, idque ex pædo cum Titane fratre. 34 Ganymedes.
Sat. 5. v. 56. 35 Hebe, Jovis & Iunonis filia. 36 A nectare & conviviis deo-
rum ad officinam reversus. 37 Privatim. 38 Regem Mauritaniz, qui in mon-
tem verius cœlum sustinere singitur. 39 Neptunus, cui forte obtigit imperium
maris. 40 Raptæ è Sicilia. 41 Proserpina Cereris filia. 42 Quæ ixion volvitur.
43 Sifypri. 44 Qui iccur Tyrii seu Promethei depalcevit. * Hanc lectionem
astruunt, qui hæc ad aurea illa seculare referunt, in quibus ponte sua nata fruges
& glandes pro divitiis erant. Sylvæ nativas opes, Et opaca dederant an-
træ nativas domos. Sen. Hippol. Nec tamen incepta est lectio fara, credo.
n. respexisse poëtam ad versum illum Ov. 5. Metam. quo non offederat al-
ter Latus, aut totidem tollebat farræ acervos. 45 Priscorum cœlum.

46 Quatuor
annorum æta-
te superare
altem.

47 Lanugo-
que prima
par sacre se-
necte.

48 Pécunia
æruginea, ut
que jam diu
deposita fue-
rit.

49 Crume-
nam, lacu-
lum.

50 Prodigii
instar.

51 Inscriben-
da Thusco-
rum aruspici-
cum libris
vel expianda
tanquam
monstrum ex
disciplina
Etrusca.

52 In piacu-
lum.

53 Biformi &
prodigiioso
partu.

* Alii habent
mirandis

54 Mulæ.
non conci-
piunt, & ipse
specie diffe-
rentes.

55 Ac si lapi-
dibus pluisset.
quod in pro-
digis sæpe re-
fert Livius.

56 In for-
mam uxe vel
racemi. Bo-
tpudov.

57 Atris san-
guineis, la-

etis * Secretæ fidei commissa & deposita. 57 b Iovis Capitolini. 58 Lau-
ream, ξουραιαν. Tacit. de German. & A. Gell. 10. 15. 59 Apol-
linis, qui in Cirrha colitur. 60 Dianæ sagittas. 61 Ægyptio, acetum
vero Ægyptum optimum esse, ut & Cnidium, Chrysippus affirmat, refe-
rente Athenæ lib. 2. cap. 26. Pharos autem insula Ægypti. 62 Diei, anni,
temporum, motuum. 63 Aras tangentes veteres conceptis verbis iurabant.

64 Cogitat, dicit.

Tam venerabile erat 46 præcedere quatuor annis,
47 Primaque par adeo sacre lanugo senectæ.

Nunc se depositum non inficitur amicus, 60
Si reddit veterem cum tota 48 ærugine 49 follem,
50 Prodigiosa fides, & 51 Thuscis digna libellis,
Quæque coronata lustrari debeat 52 agna.

Egregium sanctumque virum si cerno, 53 bimembri
Hoc monstrum puer, & * miranti jam sub aratro 55

Piscibus inventis, & 54 fætæ comparo mulæ,
Solicitus tanquam 55 lapides effuderit imber,
Examenque apium longa considerit 56 uva
Culmine delubri, tanquam in mare fluxerit annis
Gurgitibus 57 miris, & lactis vortice torrens. 70

Intercepta decem quereris sestertia fronde
Sacilega. quid si bis centum perdidit alter
Hoc * arcana modo? majorem tertius illa
Summam, quam patulæ vix ceperat angulus arcæ?
Tam facile & pronum est, superos contemnere
restes 75

Si mortalis idem nemo sciat. affice quanta
Voe neget, quæ sit ficti constantia vultus.
Per Solis radios, b Tarpejaque fulmina jurat,
Et Martis 58 frameam, & 59 Cirrhaei spicula
vatis,

Per 60 calamos venaticis pharetramque puellæ 80
Perque tuum pater Ægæi Neptune tridentem,
Addit & Herculeos arcus, hastamque Minervæ,
Quiequid habent telorum armamentaria cœli.

Si vero & pater est, comedam, inquit fleibile natu
Sinciput elixi, 61 Pharioque madentis aceto. 85

Sunt qui in fortunæ jam casibus omnia ponunt,
Et nullo credunt mundam rectore moveri,
Natura volente vices & 62 lucis & anni,
Atque ideo intrepidi quecunq; 63 altaria tangunt.

Est alius, metuens ne crimen poena sequatur. 90
Hic putat esse deos, & pejerat, atque ita 64 secum,
Decernat quodcunque volet de corpore nostro

I sis, & 65 irato feriat mea lumina fistro.
 Dummodo vel cœus teneam, quos abnego, nummos.
 Euphthisis, & vomicæ putres, & dimidium eris 95
 Sunt tanti? 66 pauper locupletem optare podagram
 Nec dubitet 66 Ladas, si non eget 67 Anticyra, nec
 68 Archigene. 69 quid enim velocis gloria plantæ
 Præstat & esuriens 70 Pisææ ramus olivæ?
 71 Ut sit magna, tamen certe lenta ira deo-
 volorum est.
 Si currant igitur cunctos punire nocentes, 101
 Quando ad me venient? sed & exorabile numen
 Fortasse experiar; solet 72 his ignoscere: multi
 Committunt eadem diverso crimina fato.
 Ille crucem pretium sceletis tulit hic diadema,
 73 Sic animum diræ trepidum formidine culpæ 106
 Confirmant, tuncte 74 sacra ad delubra vocantem
 Præcedit, trahere 75 imo ultro, ac vexare paratus.
 Nam cum magna 76 malæ superest audacia cause,
 Creditur à multis fiducia. 77 mimum agit ille, 110
 Urbani qualē fugitivus scurra Catulli.
 Tu miser exclamas ut 78 Stentora vincere possis,
 Vel potius quantum 79 Gradivus Homericus: audis
 Iupiter hæc² labra moves, cum mittere vocem
 Debueras vel marmoratus, vel aheneus? aut cur 115
 In 81 carbone tuo 82 charta pia thura soluta
 Ponimus; & sectum vituli jecur, 83 albaque porci
 Omenta³ ut video, nullum discrimen habendum est
 Effigies inter vestras, statuamque 84 Batulli.
 Accipe que contra valeat solatia ferre, 120
 Et qui nec Cynicos, nec Stoica dogmata legit
 85 A Cynicis tunica distantia, 86 non Epicurum
 Suspicit exigui lætum plantaribus horti.

Senecæ Herc. Fur. v. 810. 71 Periurus hæc secum. 72 Quibusdam. 73 Hæc
 Poëta. 74 Exigentem ab eo iusfrandum de deposito. 75 Te quasi cunctan-
 tem. 76 Tanquam bonæ cause & innocentie. 77 Illa te calumniatur, non
 secus ac dominum servus ille nequam quem repræsentat minus in fabula mi-
 nographi Catulli. 78 Ος τότον κυδήσας δούρη λαοι πενθήκοντα. Homer.
 Iliad. 5. 79 Mars apud Homer. I. 5. qui à Diomede vulneratus exclamavit
 quantum x. millia virorum. 80 Nec indignatus buccas inflas. 81 Thuribulo.
 82 Qua thura erant involuta. Jan. Rutherford 5. 1. var. lect. 5. c. intelligit de
 ea charta, in qua vota obsignata fuerant, jam soluta. 83 Pinguia, vel albæ
 porci. Hypall. 84 Citharoëdi, cui statuam Sami in templo Iunonis erexit Po-
 lyclites tyrannus. Cynici duplice pallio, Stoici simplici utebantur: Do-
 ctrina erat eadem. 86 Non admiratur Epicurum, qui in voluptate & tranquili-
 tate summum bonum ponit.

87 Gravibus
afflicti erum
nis gravem
polcum phiso.
sophum, qui
consoletur &
euerit.

88 Tu, cuius
damnum le-
vius est, non
ira gravi con-
solatore opus
habes.

89 Medico
rudiori.

90 Quam
ejus, qui te
sefelli.

91 Plangere
& lamentari.

92 Quæ clau-
di solet ut &
fenestræ in
signum luctus,
vel Quando-
quidem lubet
addere dolo-
rem damno.

vide Adagia
Erasmii.

93 In amissio-
ne bonorum.

94 Dilacera-
re.

95 Lachrymis
misererendo
oculos vix vi
expressis.

96 Cum obli-
gatoria instru-
menta in ta-
bulis ceratis
scripta sepius
coram testibus
fuerint lecta.

97 Debitores

dicunt esse adulterina, que tamen vera esse arguit scripura & signa. 98 Pro-
pria manuscripta ligna i.e. tabellas è ligno ceratas, in quibus scriebant vere-
res. 99 Sigillum in Sardoniche gemma preciosa, i Extra communem for-
tem, non vulgarem. 2 Tibi videris supra alios feliciter natus. vel quia felicia
omnia dicuntur alba: vel respicit ad gallinam, quam raptam aquila in gre-
mium Liviae demisit. vide Sueron. Galbam. 1. c. & Plin. 1. 13. cap. ultimo.
3 Nullius precii homunculi. 4 Sicarium ad occidendum conditum. 5 In-
tenditarios. 6 Sacrilegos. 7 Religiose vetustatis. 8 Araxiūatx, donaria
diis consecrata. 9 Pocula & coronæ. 10 E statnis anaratis. vide Suer. Calig.
c. 32. 11 Iovis statuam. 12 Veneficos. 23 Particidam culeo deducendum, Sat.
8. v. 214.

D. I. IVVENALIS

27 Curentur dubit medicis maioribus ægri,
Tu venam vel discipulo committe Philippi. 125
Si nullum in terris tam detestabile factum
Ostendis, taceo, nec pugnis cædere pectus
Te vto nec plana faciem contundere palma:
Quandoquidem accepto 92 claudenda est ianua
damno,
Et maiore domus gemitu, maiore tumultu 130
Planguntur nunimi quam funera, nemo dolo-
rem
Fingit 93 in hoc casu, vestem 94 diducere summam
Contentus, 95 vexare oculos humore coacto:
Ploratur lacrymis amissa pecunia veris,
Sed si cuncta vides simili fora plena querelæ, 135
96 Si decies lectis diversa in parte tabellis
97 Vana supervacui dicunt 98 chirographa ligni
Arguit ipsorum quos litera, 99 gemmaque princeps
Sardoniches, loculis que custoditur eburnis,
Te nunc delicias extra communia censes 140
Ponendum, quia tu gallinæ filius albæ,
Nos viles pulli nati infelicibus ovis
Rempaterismodicam, & mendicribile ferendam,
Si flectas oculos maiora ad crimina: confer
4 Conductum latronem, 5 incendia sulphure cœpta 145
Atque dolo, primos cum ianua colligit ignes:
Confer & hos veteris qui tollunt grandia templi
Pocula 7 adorandæ rubiginis, & populorum
8 Dona, vel antiquo positas à rege coronas.
9 Hæc ibi se non sunt, minor extat sacrilegas, qui 150
Radat 10 inaurati femur Herculis, & faciem ipsam
Neptuni, qui bracteolam de Castore ducat.
An dubitet solitus totum conflare 11 Tonantem?
Confer & 12 artifices mercatoremque veneni?
Et 13 deducendum corio bovis in mare, cum quo 155

SATYRA XIII.

127

Clauditur adversis¹⁴ innoxia simia satis,
Hæc quota pars scelerum, quæ custos¹⁵ Gallicus urbis
Usque à Lucifero, donec lux occidat, audit.

Humani generis mores tibi nosse volenti

Sufficit¹⁶ una domus; paucos consume dies, & 160

Dicere te miserum, postquam illinc veneris,¹⁷ aude.

Quis¹⁸ tumidum gutturi miratur in Alpibus? aut
quis

In¹⁹ Meroe crasso maiorem infante mamillam?

Cœrula quis stupuit Germani lumina, flavam

Cæsariem madido²⁰ torquentem cornua cirro? 165

Nempe quod²¹ hæc illis natura est omnibus una.

Ad²² subitas Thracum volucres,²³ nubemq; sonoram

²⁴ Pygmæus parvis currit bellator in armis:

Mox impar hosti, raptusque per aëra curvis

Vnguis à sœva fertur grue. si videoas hoc 170

Gentibus in nostris, risu quatire: sed illic

Quanquam eadem assidue spectentur prælia, ridet

Nemo, ubi tota cohors pede non est altior uno.

²⁵ Nullane periuri capitis fraudis quenafandæ 174

Pœna erit²⁶ abreptum crede hunc graviore catena

Protinus, & nostro (quid plus velit ira?) necari

Arbitrio:²⁷ manet illa tamen iactura, nec unquam

Depositum tibi sospes erit:²⁸ sed corpore trunco

Invidiosa dabit minimus solatia sanguis.

At vindicta bonum vita iucundius ipsa. 180

²⁹ Nempe hoc indocti, quorum præcordia nullis

Interdum aut levibus videoas flagrantia causis;

Quantulacunque adeo est occasio, sufficit iræ.

³⁰ Chrysippus non dicet idem, nec³¹ mite Thaletis

Ingenium, dulcique³² sexus vicinus Hymetto, 185

Qui partem acceptæ sœva inter vincla cicutæ

³³ Accusatori nollet dare. plurima felix

Paulatim vitia, atque errores exuit omnes

14 In sociam pœnam destinata, cum ipsa non occiderit parentem.

15 Gallus Rutilius sub Domitiano pœfæctus urbi.

16 Illius Rutilii.

17 Si potes.

18 Quis ea, quæ vulgo accidunt & que quotidianæ atque è loci

quasi natura sunt, miranda putet? Romæ videlicet omnes scelere profigaros non magis mirum est, quam in Alpibus omnes

strumulosos (à vitio aquæ, quam ibi portant. Plin. c.

37. l. 11.) quam mammosas in Meroe Ægypti civitate mulieres; quam

Pygmæos omnes esse breves, bella gruibus inferre,

&c. Plin. l. 7. c. 2. Solin.

c. 15.

19 Sat. 6. § 27.

20 Cincinnos in formam

cornuum & annulorum obliquantem. Tacit. de Germanis. 21 Ut hæc illis natura & more: ita nobis Romanis scelera. 22 Grues à Strymone fluvio Thraciæ ex improviso advenas. 23 Cum clangore instar nubis gregatim volantes grues. 24 Sat. 6. § 25. 25 O'iect. 26 Resp. Ad supplicium. 27 Obiect. è persona Calvini. 28 Qnod si membra iactura vel sanguine fusò ipsum pœnas luisse videbam, sat haberem. 29 Resp. Poëtae, indoctos quidem & stultos imbecilles iræ esse ac vindictæ cupidio, doctos & sapientes non ita. 30 Philosophus Stoicorum acutissimus. 31 Ipse Thales, unus e septem sapientibus Græciæ. 32 Socrates, qui sub falso crimine, quasi de diis male sentiret, capitidis damnatus datum à ministro publico cicutam inrepidus haustus. 33 Anyro, Melite, poëte, vel Lyconi oratori.

34 Philosopha moralis.
Sic argue,
conclude.

Feminae maxime gaudent vindicta: Sed foeminae sunt infirmi animi.
Ergo. &c.

Θῆλυς ἔχειν οὐχίς
εἰς τὰ κακά κακά
πάθεος. οἱ
κακοὶ εἴκαστοι
τῶν επιτηδειῶν
εἰναγόμενοι.
θάνατοι. οὐρανοί.
επιτηδειῶν
επετὴ διπλῶν
εγγίσθειεν
εγγίσθειεν
φίλοι Ιudeus
de sacrificio
Abelis.

35 Tacito non
audito.

36 Iudex sub
Vitellio seve-
rus.

37 Unus è ju-
dicibus apud
inferos, Iovis
ex Europa
filius.

38 Conscien-
tiam carnifi-
cem.

39 Glauco.
vide hanc hi-
storiam apud
Herodotum.
J. 6.

* I mefis jure
jurando.

40 Filiis Mi-
lesii qui de-
posuerat.

41 Vatis ex adyto. i. e. loco templi intimo, inaccesso, ab α & δόσεω respon-
sum expenus est verum, ipse cum universa sua familia paulo post extinxus.

42 Quod si voluntas puniatur, quanto magis qui velle in actum produxerit?

43 Veterum & pretiosum Albanum vinum.

44 Si offeras melius, etiam dul-

sissima & optima vina illi actia sunt atque ingratia, neque mente xgra, palato

sapienti aut stomacho arident.

45 Templum in quo pejeravit urget illum in

somnis.

46 Maior effigie humana & augustior, quales solent apparere um-
bris.

47 Scelus suum.

D. I. IVVENALIS

Prima docens rectum sapientia: quippe minutus
Semper & infirmi est animi, exiguae voluptas
Vltio. continuo* sic collige, quod vindicta 191
Nemo magis gaudet quam foemina. Cur tamen hos tu
Evassisse putas, quos diri conscientia facti
Mens habet attonitos, & 35 surdo verbere cedit
Occultum quatiente animo tortore flagellum;
Pæna autem vehemens, ac multo severior illis,
Quas & 36 Cæditius gravis invenit, aut 37 Rhade-
mantus,

Nocte dieq; suum gestare in pectore 38 testem.

39 Spartano cuidam respondit Pythia vates, 199

Haud impunitum quondam fore, quod dubitaret
Depositum retinere, & fraudem* jure tueri

* Iurando: quarebat enim quæ numinis esset
Mens, & an hoc illi facinus suaderet Apollo.

40 Reddidit ergometu, non moribus & tamen omni-

41 Vocem adyti dignam templo, veramque probavit,
Extinctus tota pariter cum prole, domoque, 206

Et quamvis longa deductis gente propinquis.

Has patitur pœnas peccandi sola voluntas.

Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum,

Facti crimen habet. 42 cedo. si conata peregit:

Perpetua anxietas, nec mensæ tempore cessas, 211

Faucibus ut morbo siccis interque molares

Difficili crescente cibo: sed vina misellus

Expuit 43 Albani veteris pretiosa senectus

Displacet, 44 ostendas melius, densissima ruga 215

Cogitur in frontem, velut acri ducta Falerno.

Nocte brevem si forte indulxit cura soporem,

Ettoto versata toro jam membra quiescunt,

Continuo 45 templum, & violati numinis aras,

Et quod præcipuis mentem sudoribus urget, 220

Te videt in somnis: tua sacra, & 46 maior

imago

Humana turbat pavidum, cogitque 49 fateri.

Hi sunt qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent,
Cum tonat, exanimis primo quoque murmure cœli,
Non quasi fortuitu, nec ventorum rabie, sed 225
Iratus cadat in terras, & vindicet ignis.

51 Illa nihil nocuit, cura graviore timetur
Proxima tempestas, velut hoc dilata sereno
Præterea 52 lateris 53 vigili cum febre dolorem
Si cœpere pati, missum ad sua corpora morbum 230
Infesto credunt à numine, saxa Deorum
Hæc, & tela putant. 54 pecudem spondere facello
Balantem, & laribus 55 cristam promittere galli
Non audent. quid enim sperate nocentibus ægris
Concessum? 56 vel quæ non dignior hostia vita? 235
Mobilis & varia est ferme natura malorum
57 Cum scelus admittunt, superest constantia.
quid fas,

Atque nefas, tandem incipiunt sentire peractis
Criminibus, tamen ad mores natura recurrit
Damnatos, fixa, & mutari nescia. Nam quis 240
Peccandi finem posuit sibi, quando recepit
Eiectum semel attrita de fronte ruborem?
Qui squam hominum est, quem tu contentum videris
uno

Flagitio? 58 dabit in laqueum vestigia noster
Perfidus, & nigri patietur carceris 59 uncum, 245
Ant 60 maris Ægæi rupem, scopulosque frequentes
Exilibus 61 magnis, pena gaudebis amara
Nominis invisi, tandemque fatebere latus
Nec surdum, nec 62 Tiresiam quenquam esse
Deorum.

48 Ut Cali-
gnula.

49 Ex Epicuri
opinione.

50 Ex vulgi
opinione.

51 Quod si
viderit pri-
mam tempe-
statem nihil
illi nocuisse.

52 Pleurida,
53 Cujus ca-
lor somnum
admit.

54 Pro sani-
tate recupe-
randa vovere
ovem vel a-
gnum.

55 Gallum
quem & Æ-
sculapio sol-
vit qui con-
valuit.

56 Vel quæ-
nam pecus non
est dignior
vita, quam
scelestus?

57 Ante sce-
lus perpetra-
tum abunde
confidentes,
post timidissi-
mi, & sibi sce-
leris male
conscië resi-
piscere vo-
luerunt. non ta-
men possunt

ipſi ad vitia proni, dulcedine iam & consuetudine præpediti, atque abiectione pu-
dore in vitiis confirmati. Nullum autem virtutum desinit ubi incipit. Seneca.
58 Alio de crimine dabit brevi in catenas pedes suos, qui se perfide decepit.
59 Sat. 10. 66. 60 In exilii aliquam insulam in mari Ægæo. hoc est. Archipi-
pelago. 61 Nobilissimus. 62 Nec cœcum ut fuit Tiresias. Metam. Ovid. 3.

SATYRA XIV.

Parentes reprehendit, qui, minus pie ac caste coram liberis viventes, malis exemplis & prava institutione iis autores sunt aleæ, gulæ, crudelitatis, libidinis, luxus in ædificiis extruendis, superstitionis, & portentosæ avaritiae.

Puerima sunt, Fuscine, & fama digna sinistra,
 * Et nitidis maculam, ac rugam figentia rebus,
 Quæ monstrant ipsi pueris traduntque parentes.
 Si damnoſa ſenem juvat alea, ludit & heres
 Bullatus, parvoque eadem movet² arma³ fritillo.
 Nec de ſe⁴ melius cuiquam sperare propinquo⁶
 Concedit juvenis, qui radere tubera terre,
 Boletum condire, & eodem⁵ jure natantes
 Mergere ficedulas didicit nebulone parente,
 Et⁷ cana monſtrante gula: cum⁸ septimus annus¹⁰
 Transierit puero, nondum omni dente renato,
 Barbatos licet admovcas mille inde magiftri,
 Hinc totidem, cupiet lauto cœnare paratu.
 Semper, &⁹ à magna non degenerare culina.

¹⁰ b Mitem animum, & mores¹¹ modicis erroribus
 æquos¹⁵
 P̄cipit, atque animos ſervorum, & corpora noſtra
 Materia conſtare putat patibusque elementis?
 An^c ſævire docet Rutilus qui gaudet acerbō
 Plagarum ſtrepitū, &¹² nullam Sirena flagellis
 Compārat¹³ Antiphates tropidi laris, ac¹⁴ Polyphe-
 mus?

Tum felix, quoties aliquis tortore vocato
 Uritur ardenti duo propter¹⁵ linteal ferro.
 Quid suadet juveni latus ſtridore catene,
 Quem mire afficiunt¹⁶ inscripta¹⁷ ergastula, car-
 cer
 Rusticus? expeditas ut non sit adultera¹⁸ Largæ²⁵
 Filia, quæ nunquam maternos dicere mochos

* Quæ etiam
res præclaras
turpitudine
inquinant.

1 Filius adhuc
puer bullam
& prætextam
gestans, Pers.
Sat. 5. 31.

2 Talos, aleas
languentis & cetera lud-
instrumenta.
 3 Vasculo ob-
longo, è quo
mittebantur
offerre vel
tali in tabu-
remor. Jam. vide quæ
ad Mart. epig.
14. I. 4.

4 Quam de
pare.

5 Condimen-

6 Aves, quod
ficus edant,
ditas.

7 Cano patre
guloso.

8 Puer in his
deliciis enu-
tritus ad septi-
mum aetatis
annum, quo
dentes ren-
scuntur.

9 Non defle-
dere à paterno luxu ad vicuum frugaliorem. 10 Pater crudelis dum in servos
flagellis ſævit, b clementiam quælo an c crudelitatem p̄cipit filio? procul-
dubio crudelitatem. 11 Paucissimis vitiis corruptos. 12 Nullus Sirenis can-
tum æque auditu juvindum putat, ac flagellarum sonum. 13 Domus ſuſ car-
nifex, Antiphate Læſtrygonum rege non mitior. 14 Cyclopum immanif-
mus. 15 Furto subducta, rel amissa. 16 Cauterio inuicti terti. 17 Sat. 8. 180.
 18 Adulteræ, ſic Sat. 6. 240.

SATYRA XIV.

Tam cito, nec tanto potarit contexere cursu,
Ut non ter decies¹⁹ respiret²⁰ conscientia matri
Virgo fuit:²¹ ceras nunc²² hac dictante pusillas²³
Implet, & ad moechum dat²⁴ eisdem ferre²⁵ cinædis.
Sic natura jubet, velocius & citius nos
Corrumput vitiorum exempla domestica,

24 magnis

Cum subeant animos autoribus. unus, & alter
Forst'an²⁵ hæc spernant iuvenes, quibus arte benigna
Et²⁶ meliore luto fixit præcordia Titan:³⁵
Sed reliquos²⁷ fugienda patrum vestigia ducunt,
Et monstrata diu veteris trahit orbita culpæ.
Abstineas igitur²⁸ damnis, huiusc etenim vel
Una potens ratio est, ne crimina nostra sequantur
Ex nobis geniti, quoniam dociles imitandis⁴⁰
Turpibus, ac pravis omnes sumus; &²⁹ Catili-
nam

Quocunque in populo videoas, quocumque sub axe:
Sed nec³⁰ Brutus erit, Brutus nec avunculus usquam.
Nil dictu fœdum visuque hæc limina tangat,
Intra quæ puer est. procul hinc, procul inde
31 puellæ

Lenonum, & cantus pernoctantis parasiti.⁴⁶

Maxima debetur pueru reverentia: si quid
Turpe paras, nec tu pueri contempseris annos,
Sed³² peccaturo obfistat tibi filius infans.

Nam si quid dignum censoris fecerit³³ ira,⁵⁰

(Quandoquidem similem tibi se non corpore tantum

Nec vultu dederit, morum quoque filius) & cum

Omnia deterius tua per vestigia peccet,

34 Corripies nimirum, & castigabis³⁵ acerbo

Clamore, ac post hæc³⁶ tabulas mutare parabis.⁵⁵

37 Unde tibi frontem libertatemque parentis,

Cum facias peiora senex? vacuumque cerebro

38 Iampridem caput hoc ventosa cucurbita quara?

39 Hospite venturo cessabit nemo tuorum:

40 Verre pavimentum, nitidas ostende columnas,⁶⁰

pairæ assertores, qualis erat M. Brutus, & Cato Uticensis frater Serviliz ma-

tris Brutii. 31 Meretrices & parasiti in alea, vino, & lascivis cantib. perno-

ctantes. 32 Ne pecces in illius malum exemplum. 33 Nota Censoris.

34 Ir n. 35 Acri increpatione. 36 Tabulas testamenti mutare, & eum ex-

heredare. 38 Supple sume? 38 Et tibi quasi phrenetico adhibenda est,

occipitio inciso, Cucurbita, Engl. & cuppinglasse. 39 Ut hospitem excipias,

domum nitidam esse curas, cur non & ~~glandam~~? 42 Vxor tua fremit: Verre

pavimentum; &c.

19 Take breath.

Itamulti sunt,
ut numerari
nequeant uno
spiritu, imo
sine crebra
respiratione.

20 Tabellas
ad moechum.

21 Marre suo
exemplo præ-
monstrante.
vel simplici-
ter dictante.

22 Quibus
materdederat.

23 Ministris
turpibus.

24 Parentib.
& majorib.

25 Declinent
parentum vi-
tia.

26 Prometheus Tiranis
nepos, qui ho-
minem è luto
formasse singu-
lare στεπανη-
μητερες Επλασ-
σεις επη πη-
λει γλυπτα.

Callimach. id
est, quib. De-
us ingenium
dedit ad virtu-
tem pronius.

27 Prava ex-
empla.

28 Sceleribus,
quæ te & fi-
lios perdent.

29 Malos &
patriam ever-
tere conatos,
qualis fuit

Catilina.

30 Boni &

- 41 Aridis
gaudens.
42 Alii le-
gunt, Læve
argentum.
43 Cælata, &
signis inscul-
pta.
44 Quod si-
lium genu-
ris. * b Ma-
lis ne, exem-
plo Ciconie
et Vultu-
ris an
* c Bonis,
exemplo A-
quile et ac-
cipitum.
45 Pulli jam
pennati.
46 A cadave-
ribus jumen-
ti, canum,
aut fun m in
cruce penden-
tium prædam
refer vultur
ad pullos,
quem in ex-
cellissimis ru-
pibus nidifica-
re scribit Pli-
nius lib. 10.
e. 6. non in
arboribus, ut
nostrar hic.
Atque hinc,
ubi adoleve-
rint illi vultu-
res, assuero
illo, & quo
prius aleban-
tur cibo, ves-
cuntur.
47 Aquilæ Io-
vis armigeræ,
altivole.
48 Accipitres.
49 Ovo exclu-
sa & tenella progenies. 50 Portu in sinu Bajano, potius à curvo quod Lac-
nes Cajer m vocant, quam ab Æneæ nutrice dicto Virg. Æneid. 7. Gajetta-
si Vrbis editæ upote in monte sitæ, in Sabinis ad lapidem ab urbe XVI.
Trivoli. 51 Sat. 3. v. 190. 52 Ex Ægyptio, Numidia, &c. 54 Prænestine vel
Romæ. 55 Tibure vel etiam Romæ. 56 Clandii Cæsaris eunuchus & libertus,
qui balneas extruxit magnificas in litore Bajano. 57 Extruxit adficia que
habitet.

D. I. IVVENTALIS

41 Arida cum tota descendat aranea tela.
Hic 42 lavet argentum, vasa 43 aspera tergeat alteris,
Vox domini fremit instantis, virgamque tenentis.
Ergo miser trepidas, ne stercore fœda canino
Atria displiceant oculis venientis amici, 65
Ne perfusa luto sit porticus, & tamen uno
Semodio scobis hæc emendat servulus unus:
Illud non agitas, ut sanctam filius omni
Aspiciat sine labe domum vitioque carentem?
Gratum est, 44 quod pattiæ civem, populoque
dedisti, 70
Si facis, ut patriæ sit idoneus, utilis agris,
Utilis & bellorum, & pacis rebus agendis.
Plurimum enim intererit, quibus artibus, &c.
quibus hunc tu
* Moribus institutas, b serpente Ciconia pullos
Nutrit & inventa per devia rura lacerta: 75
45 Illi eadem sumptis querunt animalia pennis.
Vultur 46 jumento, & canibus crucibusque relictis
Ad fætus properat, partemque cadaveris affert:
Hinc est ergo cibus magni quoque vulturis, & se
Pascentis propria cum jam facit arbore nidos. 80
* Sed leporem, aut capream 47 famulæ Iovis, & 48 ge-
neroſæ
In saltu venantur æves, tunc præda cubili
Ponitur: inde autem, cum se matura levabit
Progenies, stimulante fame, festinat ad illam
Quam primum 49 rupto prædam gustaverit ovo. 85
Ædificator erat Centronius, & modo 50 curvo
Litore Cajetæ, summa nunc 51 Tiburis arce,
Nunc 52 Prænestinis in moribus, alta parabat
Culmina villarum, Græcis 53 longeque petitis
Marmoribus vincens 54 Fortunæ, atque 55 Herculis
ædem; 90
Et spado vinebat Capitolia nostra 56 Posides,
Dum sic ergo 57 habitat Centronius, imminuit rem,

SATYRA VII.

133

⁵² Fregit opes nec parva tamen mensura relictae
Partis erat, totam hanc ⁵² turbavit filius amens,
Dum meliore novas attollit marmore villas. 95

⁵² Absumpsis
dilapidavit.

⁵³ Superfti-
tiole colen-
tem. Ethnica.

⁶⁰ Septimum
quemque
diem qui Iu-
dæi sabbat-
tum, cessatio
est.

⁶¹ Quippe
inter precan-
dum cœlum
suspicentes
unum tantum
Deum agno-
scunt Iudæi.
mente sola
unumque na-
men intelli-
gunt, &c.

Tacit. 5. hist.
Nubila de La-
quearibus ex-
spectatis &c.

Terullian.

in Apologeti-
co, & hinc
præter Iudæos
jactatus Socrati-
tes ab Aristote-
phane in nu-
bibus. 62 A-
lii Lumen
legunt, sed
vide notam
præcedentem.

⁶³ Qua abs-

tinente Iudæi

ex instituto

veteri. ὅτι δε

χιλῆς μὲν

αὐτούς κατατάσ

σε 90 λεγχώ

Quidam sortiti ⁵⁹ metuentem ⁶⁰ sabbata patrem,
⁶¹ Nil præter nubes, & cœli ⁶² numen adorant,
Nec diffare putant humana carne ⁶³ suillam,
Quia pater abstinuit, mox & ⁶⁴ præputia ponunt:
Romanas autem soliti contemnere leges, 100
Iudaicum ediscunt, & servant ac metuunt ius,
Tradidit arcano quodcumque volumine ⁶⁵ Moses:
⁶⁶ Non monstrare vias, eadem nisi sacra colenti:
Quæstum ad fontem solos deducere ⁶⁷ verpos.
Sed pater in causa, cui septima quæque fuit lux 105
Ignava, & partem vita non attigit ullam.

Sponte tamen juvenes imitantur cætera, solam
Inviti quoque avaritiam exercere ⁶⁸ jubentur. (bra,
Fallit enim ⁶⁹ vitium specie ⁷⁰ virtutis & um-
Cum sit triste habitu, vultuque & veste severum. 110
Nec dubie tanquam frigi laudatur avarus,
Tanquam parcus homo, & rerum tutela suarum
Certa magis, quam si fortunas seruet easdem
⁷¹ Hesperidum serpens, aut ⁷² Ponticus. adde quod
hunc de 114

Quo loquor, egregium populus putat, atque verendum
Artificem, quippe his crescent patrimonia * fabris,
Sed crescent quocumque modo, maioraque fiunt
* Incude assidua, semperque ardente * camino.
Et pater ergo ⁷³ animi felicia credit avaros,
Qui mirantur opes, ⁷⁴ qui nulla exempla beati 120
Pauperis esse putant; juvenes hortantur, ut illam
Ire viam pergant, & eidem incumbere sectæ.
Sunt quædam vitiorum elementa his protinus illos
Imbuit, & cogit ⁷⁵ minimas ediscere fordæ:

καὶ βρεφῶδη. Philo Iudæus lib. de Agrie. vide Sat. 6. v. 161. 64 Circumciduntur. 65 Propheta ex sc̄ra pagina notus. 66 Non nisi eandem pro-
fessi religionem prætare officium viam vel fontem monstrandæ seu aliud quodvis. 67 Circumeisos Iudæos ob renudatam verpam ab ἡπαυ Lumbri-
co. vide I. C. Scal. t. I. de causis Lingue Latinæ. 28. 68 A parentibus insti-
tuuntur. 69 Avaritia. vel generaliter omne vitium. 70 Frugalitatis. 71 Per-
vigil draco custos aureorum malorum in horto Hesperidum filiarum Atlantis.
72 Draco apud Colchos in Ponto aurei velleris a Phryxo suspensi custos.
* Metaph. à fabrili arte. 73 Sup. esse, vel, animi felices, Hellenismus.
74 Qui neminem pauperem iudicant beatum. 75 Triparæ hujus & Fordidæ
avarizie principia & præcepta vide à Theophrasto expressa in characteribus
Ethicis, περὶ μικρῶδογίας, & περὶ βρεφωδίας.

75 Cibi de-
mensi φειδω-
νιο μιτω.
Theoph. περ
βδ λυπια.

77 E mucore.
78 Cibum e
variis minuta-
tim concisis.
79 Quo men'e
obsonia etil-
fime corrum-
puntur.
80 Sat. 3.
vers. 293.
81 Piliculii.
82 Signo ap-
posito ad
fraudes servo-
rum cavendas
83 Medicus,
Sat. 4. 116.
84 Oleis flore
caudidis.
85 Novalis
segetes &
fructus depa-
cantur matri
Ia siq; boves.
85 Potentum,
qui coēgere
panperes ven-
dere agros.
* Obiectio.
87 Siliquam
lupini legumi-
nis. Populus
me sibilar, at
mibi plando.
Horat.

88 Parvæ
messis domi-
num. 89 Hac
Poëta cum
irrissene. 90

Duce Sabino-
rum in urbis
partem à Ro-
mulo accepto,

91 Adversus
Carthaginen-
ses in Sicilia,
Italia, Africa.

92 Epirotarum
regem, Mo-
loffa a. pars
Epiri er.

Mox acquirendi docet insatiabile votum. 135
Servorum ventres⁷⁵ modico castigat iniquo
Ipse quoque esuriens: neque enim omnia sustinet un-
quam
Mucida⁷⁷ cœrulei panis consumere frusta,
Hesternum solitus medio servare⁷⁸ minutal
79 Septembri, nec non differre in tempora cœnæ 130
Alterius⁸⁰ concham, astivi cum parte⁸¹ lacerti
2. Signatum, vel dimidio, patrique siluro,
Filaque secti vi numerata includere porri.
Lavitatus ad hæc aliquis⁸³ de ponte negabit.
Sed quo divitias hæc per tormenta coar-
ctas? 135
Cum furor haud dubius, cum sit manifesta
phrenesis,
Interea pleno cum turget sacculus ore.
Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia
crescit,
Et minus hanc optat, qui non habet. ergo pa-
ratur
Altera villa tibi, cum rus non sufficit unum. 140
Et proferte libet fines, maiorque videtur,
Et melior vicina seges, mercaris & hanc, &
Arbusta, & densa montem qui canet⁸⁴ oliva:
Quorum si pretio dominus non vincitur ullo,
Nocte boves matri, lassoque famelica collo 145
Armenta ad virides hujus mittuntur aristas:
Nec prius inde domum, quam tota⁸⁵ novalia sæ-
vos
In ventres abeant, ut credas falcibus actum.
Dicere vix posse, quam multi talia plorent,
Et quot venales⁸⁶ iniuria fecerit agros. 150
* Sed qui sermones? qui fœdæ buccina famæ?
Quid nocet hoc? inquit, ⁸⁷ tunicam mihi malo lu-
pini,
Quam si me toto laudet vicinia pago
88 Exiguæ ruris paucissima farra secantem:
89 Scilicet & morbis, & debilitate carebis, 155
Et luctum & curam effugies, & tempora vitæ
Longa tibi post hæc fato meliore dabuntur,
Si tantum culti solus possederis agri,
Quantum sub⁹⁰ Tatio populus Romanus arabat.
Mox etiam fractis ætate ac⁹¹ Punica passis 160
Pralia, vel Pyrrhum immane gladiosque⁹² Molossos,

SATYRA XIV.

115

Tandem pro multis vix jugera bina dabantur
Vulneribus, merces ea sanguinis, atque laboris:
Nullis visa unquam meritis minor, aut ⁹³ ingra-
tae

Curta fides patriæ: saturabat ⁹⁴ glebula talis 165
Patrem ipsum, turbamque casæ, qua fœta jacebat
Vxor, & infantes ludebant quatuor, ⁹⁵ unus
⁹⁶ Vernula, tres ⁹⁷ domini: sed magnis fratribus ho-
rum

⁹⁸ A scrobe vel sulco redeuntibus altera cœna
Amplior, & grandes sumabant * pultibus ollæ. 170
Nunc modus hic ⁹⁹ agri nostro non sufficit horto.
Inde fere scelerum causæ, nec plura venena
Miscuit, aut ferro grassatur saepius ullum
Humanae mentis uitium, quam sæva cupidio
² Indomiti census. nam dives qui fieri vult, 175
Et cito vult fieri: sed quæ reverentia legum?
Quis metus, aut pudor est unquam properantis
avariciæ?

Vivite contenti casulis, & collibus istis
Opueri, ² Marsus dicebat, & Hernicus olim,
Vestinusque senex, panem queramus aratro, 180
Qui satis est mensis, laudant hoc numina ruris,
Quorum ope, & auxilio gratae post munus ari-
stæ

Contingunt homines veteris fastidia quercus.
Nil ⁴ vetitum fecisse volet, quem non pudet alto
Per glaciem perone tegi, qui ⁵ summovet Euros 185
Pellibus inversis. peregrina ignotaque nobis
Ad scelus, atque nefas quocunque est, purpu-
ra dicit.

Hæc illi veteres præcepta minoribus: at nunc
Post finem autumni media de nocte supinum
Clamosus juvenem pater excitat: accipe ⁵ ceras, 190
Scribe puer, vigila, causas age, perlege ⁷ rubras
Maiorum leges, aut ⁸ vitem posce ⁹ libello.
Sed caput ¹⁰ intactum buxo naresque pilosiss
Annotet, & grandes miretur ¹¹ Lælius alas, 194

⁹³ Neque in-
grata aut par-
ca nimis vide-
batur patriæ,
quæ tam bene
meritis tantu-
lam repende-
ret mere-
dem. ⁹⁴ Duo-
rum ju-
gerum. Plin.
18. l. 2. c. 1.
⁹⁵ E quibus
unus, &c.
⁹⁶ Ex serva-
natus.

⁹⁷ Filii fami-
lias ingenu-
nati.

⁹⁸ Fodiendo-
vel arando.

* Fiebat puls
ex æquis par-
tibus farinæ,
frumenti, &
fabarum aut
hordei. Alex.
ab Alex. c. 11.
l. 3. Pulte ar-
tem non pane
vixerunt lon-
go tempore

Romani Plin.
l. 18. c. 8. Val.

Max. l. 2. c. 5.

⁹⁹ Præcorum
fundū. l. duo-
rum jugerum.

¹ Insatibilis,
infiniti.

² Italiz po-
puli.

³ Liber & al-
ma Ceres,
vestro si mu-
nere tellus
Chaonian
pingui glan-
dem muta-
vit arista.

⁴ Nil ad-

mittit sceleris contra naturæ & patriæ leges, qui parvo contentus secundum
naturam vivit. ⁵ Ventorum frigus depellit. ⁶ Tabellas cereas. ⁷ Pers. Sat.
⁵. ⁸ Centurionis munus, qui vitem gestabat, qua milites puniret. Livius l.
⁵⁷. Plutarch. in Galba. L. Flo. Plin. l. 14. c. 1. &c. Sat. 8. v. 247. ⁹ Li-
bello supplice. ¹⁰ Peccine è buxo intactum, i. impexum, ut incultus etiam
stenuus appareas. ¹¹ Imperator.

12 Mapalia.
 13 Britanno-
 rum in sep-
 tentrionali
 parte Albio-
 nis in ulce,
 qui aliis Ebo-
 racenses sunt
 aliis Galvayai.
 14 Ut lex-
 genarius &
 emeritus si-
 gniferi mune-
 re seu opibus
 honoris, vi-
 de Marialis
 ep. 58. l. 6. f.
 15 Musculi n.
 qui retrimen-
 torum meatus
 claudunt, ani-
 me per timo-
 rem intro fu-
 giente calore
 & virtute de-
 flituti laxant
 vineula. Ari-
 stot. probl. &
 Macrob. Sat. 7.
 c. 11. quo au-
 reo imbre
 conspersum
 ac reprehend-
 sum introduc-
 tit Dionysium
 Aristophanes
 in *Bacchus*.
 16 Dimidio
 pluris quam
 stetit.
 17 Trans Ti-
 berim n. fœ-
 rida opera,
 & sulphurata,

& excoriaciones exercebantur. vide quæ ad Martial. ep. 22. l. 1. b. 18 Rel-
 picit ad notum illud Vespasiani, de vestigali è lotio. Sueron. Vespas. c.
 23. 19 Ennii ab Euripidis Bellerophonte sumptum, qui tamen hoc ironice
 dixit. 20 Parvulis. Sat. 3. 143. 21 Ante annos avaritia filium inquinare.
 22 Ille uiravant him. 32 Te patre qui docuisti. 24 Ut illi patres suos
 fortitudine, & te filius tuus avaritia, nequitia, & omni scelere superabit.
 25 Virtus patria nondum firmam etatem natæ sunt. 26 Novaculae ad bar-
 bam radendam. i. e. ubi adoleverit. 27 Iurantibus aram tangere mos erat.
 28 Proculdubio uxorem suam filius tuus veneno peremptam ad finus efficeret.
 29 Quanta sit illi exitii cauila. 30 Aconito infectis, quibus si mulieris genitrix
 tractentur præsentanea mors est. hoc Calpurnio Bestiæ objecit M. Cæci-
 lius. * Neque enim res ardua est perpetrare scelus aliquod magnum, præcep-
 tit ad scelus via. 31 Excusat pater.

D. I. IVVENALIS

Dirne Maurorum¹² Attegias, castella¹³ Brigantum.
 14 Ut locupletem aquilam tibi sexagesimus annus
 Afferat, aut longus castrorum ferre labores
 Si piget, & trepido¹⁵ solvunt tibi cornua ventrem.
 Cum lituis audita, pares quod vendere possis,
 16 Pluris dimidio, nec te fastidia mercis 200
 Ullius subeant ablegandæ¹⁷ Tiberim ultra,
 Nec credas ponendum aliquid discriminis inter
 Vnguenta & corium.¹⁸ lucri bonus est odore re
 Qualibet illa tuo sententia semper in ore
 Versetur diis atque ipso Iove digna,¹⁹ poëtæ: 205
 Vnde habeas querit nemo, sed oportet ha-
 bete.

Hoc monstrant vetulæ 20 pueris poscentibus assens:
 Hoc discunt omnes ante alpha & beta puellæ.

Talibus instantem monitis quemcunque parentem
 Sic possum affari: dic ô vanissime, quis te 210
 21 Festinare iubet? meliorem 22 præsto²³ magistro
 Discipulum. securus abi, vinceris ut Ajax
 Præteriit²⁴ Telamonem, ut 24 Pelea vicit A-
 chilles.

Parcendum est teneris²⁵ nondum implevere medullas
 Nati vae mala nequitiae: cum peccere barbam
 Cœperit, & longi mucronem admittere²⁶ cultri, 216
 Falsus erit testis, vendet periuria summa
 Exigua, Cereris²⁷ tangens aramque pedemque,
 28 Elat am iam crede nurum si limina vestra
 29 Mortifera cum dote subit, 30 quibus illa premetur
 Per somnum digitis? nam quæ terraque marique 221
 Acquirenda putas, brevior via conseret illi,
 * Nullus enim magni sceleris labor, 31 hæc ego
 nunquam
 Mandavi, dices olim, nec talia suasi.

32 Menthis causa malæ tamen est, & origo penes te. 215
 Nam quisquis magni censu præcepit amorem,
 Et 33 laero monitu pueros producit avaros,
 Et qui per fraudes patrimonia conduplicare
 Dat libertatem, totas effudit habenas
 Curriculo: quem si revoces subsistere nescit 230
 Et te contempto rapitur, metuque relictis.

Nemo satis credit tantum delinquere quantum
 Permittas. 34 adeo indulgent sibi latius ipsi.
 Cum dicas juveni 35 stultum qui donet amico,
 Qui paupertatem levet attollatque propinquus 235
 Et spoliare doces, & 36 circumscribere, & omni
 Crimine divitias acquirere, 37 quarum amor in te
 est,

Quantus erat patriæ Deciorum in pectore, quantum
 Dilexit Thebas, 38 si Græcia vera, 39 Menœceus,
 40 In quarum sulcis legiones dentibus anguis 240
 Cum clypeis nascuntur, & horrida bella capessunt
 Continuo, tanquam tubicen surrexerit una.
 Ergo 41 ignem, cuius scintillas ipse dedisti,
 Flagrantem late & rapientem cuncta videbis. 244
 Nectibi parcerunt misero, 42 trepidumque magistrum
 In cavea magno fremitu leo toller alumnus
 Nota Mathematicis 43 genitrix tua, sed 44 grave tardas
 Expectare 45 colos, morieris 46 stamine nondum
 Abrupto; jam nunc obstas, & vota moraris, 249
 Iam torquet juvenem longa & 47 cervina senectus,
 Ocyus 48 Archigonem quære, atque eme 49 quod
 Mithridates

Composuit, si vis 50 aliam decerpere sicum.
 Atq; 51 alias tractorerosas, mendicamen habendū est,
 Sorbere ante cibum quod debeat aut 51 pater, aut
 52 rex,

Monstro voluptatem egregiam, cui nulla 54 theatra,
 Nulla equare queas prætoris 54 pulpita lauti: 256

32 Respon-
det Poë-
ta.

33 Iniquo, in-
honesto.

34 Etiam ul-
tra patrispræ-
cepta pec-
candi licen-
tiam sibi
arrogabant.

35 Eum esse
stultum qui
donet amico.

36 Fraude ex-
cipere.

37 Quas divi-
tias tu amas,
quantum De-
cij pater &
filius patriam,
qui se pro le-
gionibus Ro-
man. devove-
runt. Satyr. 8.
v. 258.

38 Satyr. 10.
v. 174.

39 Qui ora-
culi monitu
closus The-
bas non capi
posse si se de-
voveret, gla-
dio se trans-
fixit. Papin.
10. lib. The-
baidos. &
Philostratus

1. Ieon. 1.
 Λόγιον γέτε το
 σ τετρασ
 λεγ. &c.
 40 Hanc de
 Cadmo fabu-
 lam, vide in
 Metamorph.
 Ovid. 2. lib.

41 Avaritie flammam. 42 Filius te patrem toller ut leo magistrum suum
 Domitianus tempore. Martial. lib. Specaculorum. 10. epigrammate. 43 Ä-
 taristire longitudo ex horoscopo nativitatis tuae inquiratur a filio. Patrios in-
 quireret in annos Filius. Ovid. 44 Grave erit filio tuo expectare fatum
 tuum. 45 Parcarum. 46 Naturalis vitæ modo. 47 Longæva ut cervi; filio
 nimis longa visa. 48 Medicum. 49 Antidotum. Sat. 6. ultima li-
 nea. 50 Alium videre autumnum. 51 Aliud videre ver. i. in alium an-
 num vivere. 52 Qui malos habet filios. 53 Qui malos habet subditos. 54 Lu-
 dos scenicos.

55 Ad tem-
plum Casto-
ris, ex more
divitium qui
thesauros in
tempulis depo-
nere soliti
erant, quasi
jam securi de
iis quo Deo-
rum iutelæ
credidissent.

56 Ex quo in
templo Marti
compilatae
fuerunt areæ,
ipsiusque Dei
galea furto
surrepta. vide
Martialis
epigr. 72. l. 6.
& Antholo-
gic. l. 2. c. 25.
de Eutychi-
da.

57 Floralia.
Perf. Sat. 5.
178.

58 Eudos Ce-
reales, vide
Aug. Poli-

tiani miscellan. c. 85. 59 Megalesia. 60 Sat. 6. v. 69. 61 Hæc avarorum
homium negotia, & immodi ci labores ad augendam omni modo rem, in
tantum superat omnia ludorum genera. 62 Rota vel circulo ligneo per quem sal-
tando se iactabant Petauristæ. Manilius lib. 7. ibique Scilicet. 63 Funambuli.
64 E Cilicia. Corycus autem promontorium seu mons Ciliciz, in quo an-
trum Corycaum, ubi optimum nascitur ericum. Est & nomen promontorii
Cretæ. * Alii legunt à Siculis. 65 Ouentis mercem aliquam sortidam. 66 Li-
quorem ex uvis ad solem passis. Columella 2. l. c. 39. 67 Vinum Crete-
se in lagenis. Jupiter enim in Crete natus est, ita Sat. 4. v. 22. filuros appell-
avit Crispini municipes. 68 Funambuli tamen & petauristæ hos subeunt
labores & pericula, quo sibi ad vitam necessaria acquirant: tu, ut immodi-
& superflua, tanto iis infaniores & dementior. 69 Frigus brumæ. 70 Plures
navigant iam quam terram colunt. 71 Extremum maris mediterranei à Car-
patho insula denominatum. 72 Lybica. 73 Altera ex Herculis columnis in
Hispania sita, Gilbraltar. Altera in Africa sita, Abyla, hoc est, Nautæ, qui
longe post se reliquerunt Herculis columnas, audient in mari Atlantico, &c.
74 Quem Posidonius Philosophus atque è poëtis nonnulli finxerunt occiden-
tem in æquore stridere uti candens ferrum in aqua. 75 Sacculo è corio num-
mis pleno,

Si spectas quanto capitinis discrimine constant
Incrementa domus, ærata multus in area
Fiscus, & 55 ad vigilem ponens & Castora nummi,
56 Ex quo Mars ultor galeam quoque perdidit, & 70
Non potuit servare suis. ergo 57 omnia Floræ 261
Et 58 Cereris licet & 59 Cybeles 60 aulæa relinquas,
61 Tanto majores humana negotia ludi.
An magis oblectant animum iactata 62 petauro
Corporæ 63 quaque solent rectum descendere funem?
Quam tu, & Corycia semper qui puppem orari, 266
Atque habitas Coro semper tollendus, & Austro
Perditus ac vilis sacci mercator 65 olentis?
Qui gaudes pingui antiquæ de litore Cretæ
66 Passum & 67 municipes Iovis ad vexillum lagenas?
68 Hic tamen ancipiti fingens vestigia planta 271
Victum illa mercede parat, 69 brumamque famem
que

Illa restè cavet: tu propter mille talenta,
Et centum villas temerarius. aspice portus,
Et plenum magnis trabibus mare: 70 plus hominum
est iam 275
In pelago: veniet classis quocunque vocarit
Spes lucri, nec 71 Carpathum 72 Getulaque tantum
Æquora transfiuet, sed longe 73 Calpe relicta
Audiet Herculeo 74 stridentem gurgite solem.
Grande operæ pretium est, tu tenso 75 folle reverti
76 Inde domum possis, tumidaque superbus aluta,

SATYRA XIV.

139

16 Oceanii monstra, & iuuenes vidisse marinos.
 Non unus mentes agitat furor. 78 ille 79 sororis
 In manibus vultu 80 Eumenidum terretur, & igni:
 81 Hic ove percusso mugire Agamemnona credit, 285
 Aut Ithacum, 83 parcat tunicis licet, arque la-
 cernis,
 14 Curatoris eget, qui navem mercibus implet
 Ad summum latus, & 85 tabula distinguitur
 unda.
 Cum sit causa mali tanti, & discriminis huins
 86 Concisum argentum in titulos, faciesque minutas.
 Occurrunt nubes, & fulgura: solvite funem 291
 87 Frumenti dominus clamat, piperisque coemptor,
 Nil color hic cœli, nil 88 fascia nigra minatur,
 89 Aestivum tonat. infelix, ac forsitan ipsa
 Nocte cadet fractis trabibus, fluctuque premetur 295
 Obrutus, & 90 zonam læva mortuisque tenebit.
 Sed cuius votis modo non suffecerat aurum
 Quod 91 Tagus, & rutila volvit 92 Paxtulus arena,
 Frigida 93 sufficient velantes inguina panni,
 Exiguusque cibus, mersa rate naufragus assens 300
 Dum rogat, & 94 picta se tempestate tuetur.
 Tantis parta malis, cura maiore, metuque
 Servantur: misera est magni custodia census.
 Dispositis prædives 95 hamis vigilare cohortem
 Servorum noctu 96 Licinus iubet, attonitus pro 305
 97 Electro, 98 signisque suis, Phrygiaque columnæ,
 Atque 99 ebore, & lata testudine. 2 dolia nudæ
 Non ardent³ Cynici: si fregeris altera fiet
 Cras demas, aut eodem 4 plumbō commissa manebit,
 Sensit Alexander, testa cum vidit in illa 310

76 Monstra
 natantia, Ho-
 rat. 1. l. Od. 3.
 cete, balenæ.
 77 Tritonæ &
 Sirenæ.
 78 Orestes, ne
 est apud Euripidem.
 79 Eleætræ. 1
 80 Furiatums,
 quas ubi Ore-
 stes placasset,
 nominavit Eu-
 menidas à be-
 nevolentia. 1
 Sophoc. in
 Oedipode
 in Cölono. 1
 81 Facibus. 1
 82 Ajax apud
 Sophoc. men-
 te captus 1
 duos boves
 pro Agamem-
 none & V.
 lysse flagellat,
 83 Etsi non
 liceret vestes
 more furioso-
 rum mercator.
 84 Tamen in-
 sanus est. ho-
 minibus vero
 nequam &
 male sanis in-
 terdici bonos
 solebat, cura-
 tor dato.
 85 Satyri. 12.
 vers. 18.
 86 Nummiti-

talis & imaginibus principum signati. 87 Mercator. 22 Attrahentibus circulus.
 89 Brevis temporis est hoc tonitru, quale aestivum solet è calore. 90 Cingu-
 lum, in quo nummi reconditi, læva manu vel ore tenebit mordicus, dum
 dextra dirigat tabulam, cui innititur. 91 Auriferi fluvii in Lusitania
 92 & Lydia. 93 Post naufragium. 94 Sat. 12. v. 28. &
 Pers. Satyr. 1. v. 82. 95 Vnicis ferreis. Turneb. 19. 23. vasa aquaria intellici-
 git in promptu ad extingueda incendia. ab hamæ, cum hamus penultimam
 habeat longam. ζυξις ἡ ὥρα ἐφορία, &c. Plutarch. de animalium industria.
 & Plin. Iu. l. ep. 10. L. nam salutem parag. ut curam II. de off. Præf. vigilum.
 Ut curam adhibeat omnes inquilinos admonere, ne negligentia aliqua in-
 tendit cuius oriatur, prætereat ut aquam unusquisque in coenaculo habeat, ju-
 betur admonere. 96 Dives. Sat. 1. Pers. 97 Poculis ex electro. 98 Statuïs.
 99 Sat. 11. v. 12. 1 Eadem Satyr. v. 92 2 Dolia sicilia. Plin. 31. l. 12. c.
 3 Diogenis & aliorum Cynicorum. 4 Per ferruminationem, aut plumbationem, erat ergo sicilis.

5 Diogenem
affectionibus ma-
jorem.

6 Alludit ad
illud. *Ale-*
xander nisi
esset, Dioge-
nus esse ve-
lim. 7 Imo
plures, Sat. 10.
v. 168. 8 Ea-
dem, Sat. 10. v.
368. 9 Qui
hortum colens
olere, polenta
& aqua con-
tentus cum ip-
so tove de fe-
licitate con-
tenderit.

10 Frugalis
Socratis do-
mus.

11 Ante Epis-
tulam.

12 Site intra-
horum fruga-
litatis terminos coangustiem. 13 Liberius indulge opibus accumulandis & ve-
lificare divitiis, quod nos hodie facimus. 14 Sat. 3. v. 254. 15 Non tibi
arideat sed te cogat, quod dicitur Anglice, *to bend the broom, and hang the*
bin. 16 Duorum equitum censu contingenta H. S. nostræ monetae 6250. lib.
17 Liberti Claudii ditissimi. Sueton. Claud. 28. c. 18 Neque enim Claudius
Messalinam uxorem quam nupsit Silio, Satyr. 10. v. 230. interfecisset; nisi pro-
perasse index delatorque adulterii, & quodam modo imperator exdis Nat-
eius. Tacit. Annal. 18.

9 *Magnum habitatorem quanto felicior hic, qui*
Nil cuperet, quam qui totum sibi posceret
Passurus gestis æquanda pericula rebus. (orbem,
8 Nullum numen abest si sit prudentia. sed n
Nos facimus Fortuna deam, mensura tamen quæ
Sufficiat census; si quis me consulat, edam; 315
In quantum sitis, atq; fames & frigora poscunt,
Quantum 9 Epicure tibi parvis sufficit in hortu,
Quantum 10 Socratici ceperunt 11 ante penates.
Nunquam aliud natura, aliud sapientia dicit, 320
12 *Acribus exemplis videor te claudere. misce*
Ergo aliquid 13 nostris de moribus, effice 14 summam
Bis septem ordinibus, quam lex dignatur Othonis.
Hoc quoque si 15 rugam trahit, extenditque labellum:
Sume 16 duos equites, fac tertia quadringenta: 325
Si nondum implevi gremium, si penditur ultra:
Nec Crœsi fortuna unquam, nec Persica regna
Sufficient animo, nec divitiae 17 Narcissi,
Indulxit Cæsar cui Claudius omnia, 18 cuius
Paruit imperiis uxorem occidere jussus. 330

S A T Y R A X V .

Egyptiorum superstitionem ridet. mox crudelita-
tem eorum execratus narrat, quam avide quidem
ex Ægyptiis hostem captum discerpserint crudum-
que voraverint.

Quis nescit Volusi Bithynice, qualia demen-
tia Ægyptus portentosa colat? Crocodilon adorat
Pars hæc: illa pavet saturam serpentibus² Ibjis.

* Τ. Εὐοι
μέν τοι κρό-
αστελλε,
δέρας, σιλά-
γες, λόγα,
πίναξ, ἔλι-
δας κ. πό-
νες ἵπποι,
&c. Philo.
Iud. lib. de
decalogo.

rationem vide apud Lucianum περὶ ἀστρολογίας. τὸν Ἀπιντηνόν Μέμφι, δι-
τον τὸν γεννινὸν τὸν Μάρδην. τὸν προκύπελλον τὸν Μύριδον λίμνην. Diod. Sic.
1.1. Of αὐτοῖς καὶ λιγοτε, &c. οἰον δὲ τὸν Συντῆτα τὸν γερόν, καὶ τὴν πόλιν εἶται
Ἄγριον, ἡ τρέχων, ἡ κιληγόν. Lucian. ἱκετές. & Pomp. Mela. 1.1. Supersticie
se veneratur. vide Diod. Sic. 1.1. 2 Avem Ciconiz similem, quæ angues & lo-
custas vorat, arque hinc Ægyptiis numinis loco est. Plin. 28. cap. 10. lib.

Effigies³ sacri nitet aurea³ Cercopitheci,
 Dimidio magicae resonant ubi Memnone chordæ,⁵
 Atque⁵ vetus Thebe centum jacet obruta portis.
 Illic⁶ cœruleos, hic piscem fluminis, illic
 Oppida tota⁷ canem venerantur, nemo⁸ Dianam:
 Porrum & cepe nefas violare, acfrangere mortu.
 Sanctas gentes, quibus hæc nascentur in hortis¹⁰
 Numina! lanatis animalibus abstinet omnis
 Mensa: nefas illic¹¹ fœtum jugulare capelle.
 Carnibus humanis vesci licet. attonito cum
 Tale super cœnam facinus narraret Ulysses
 Alcinoo: bilem¹² aut risum fortasse¹³ quibusdam¹⁵
 Moverat ut mendax¹⁴ arctologus,¹⁵ in mare nemo
 Hunc abicit, sœva dignum¹⁶ veraque Carybdi,
 Ingentem¹⁷ immanes Læstrygonas, & Cyclopas?
 Nam¹⁸ citius Scyllam, vel¹⁹ concurrentia saxa
 Janes.²⁰ plenos & tempestatisibus utres
 Crediderim, aut tenui²¹ percussum verbere Circes:
 Et cum remigibus grunisse Elpenora porcis.
 Tam vani capitio populum Phœaca putavitis?
 Sic aliquis merito nondum ebrios, & minimum qui
 De²³ Corcyra temetum deduxerat urna:²⁵
 Solus enim hoc Ithacus²⁴ nullo sub teste canebat.
 Nos miranda quidem, sed nuper consule⁴ Junio

3 Similis cau-
 date, sacre &
 pro Deo habi-
 te.

4 Vbi dimidia
 pars Colossi
 faxei Memno-
 nis (altera n.
 pars motu ter-
 re corruerat)
 solis Orientis
 radiis ita fo-
 num vocalem
 cithara ede-
 bat. magica
 (ut creditum)
 arte. ἀνδρος
 τὸ γαυ ατόν
 ξενόν τὸν
 Μέμνωνα
 χρύταπτος
 ξενίχοντα
 τὸν οὐρανόν.
 Lucian. φι-
 λοτεύσ. &
 idem in τοῦ
 ξεπτ. Pau-
 san. in Atticis.
 Philostratus in Iconi-
 bus. Plin. 36.
 l. 7. Strabo
 17. lib.

5 A Bupride condita in Ægypto, ἡκαὶ Τουτολός. vide & Sat. 13. 17. 6 Pisces
 maris cœrulei. vel lege Æluros, qui sunt ē felium genere πρόστις τὰς ἀντίδας
 παντάριον δακνότος εἴηται. Diod. Sic. 2. lib. & Herodot. lib. 2. & supra ex
 Luciano & Philone. 7 Anubin. Saitr. 6. 533. 8 Quæ tamen canum & venationis
 præses est. in urbe tamen Bupasti coli eam tradit Herodot. 2. 1. 9 Quod cre-
 dendi & minnendi vices habeat Luna contrarias, & alias abstinentia & conse-
 gnationis fructum rationes, vide apud Sicul. 1. lib. 10 Ovid. 11 Hædum. 12
 legi Phœcum in Corcyra, apud quem labores suos narrantem facit Ulyssem
 Homeris Odyss. 7. 8. 9. 11 E Phœcibus accumbentibus. 14 Placentia na-
 tens. ab ἐπετοῖς, gratis, Λέγον. & Turneb. 10. 12. Casaubonus tamen ad Sue-
 niani August. cap. 74. arctalogos exponit parasitos philosophos; & quos Seneca
 spist. 29. vocavit circulatores Philosophos qui in conviviis lauitiorum, que
 sequentabantur de virtutibus & virtutis disceptabant, qualem Antidotii refert A-
 thenzus lib. 6. c. 9. vide etiam quæ Ios. Seal. ad Aufon. lib. 2. c. 5. 15 Quæ
 si dicat, Phœcum quispiam indignatus Ulyssem. 16 Non qualem iste fin-
 sit, voragine naves absorbente, sed vera immergendum. 17 Formis in Italia
 in Sicilia esse qui carnibus humanis vescuntur. 18 Citius hæc crediderim
 quam esse ἀργεωποφεγγα. 19 Scopulos sub Thracio Bosphoro, qui non multum
 a se invicem distantes navigantibus concurrere videntur, dicuntur & Sym-
 phlegades. 20 Ventos in utre inclusos Ulyssi ab Æolo datos. 21 Elpenorum
 tam aliis remigibus Circes virga tactos in porcos & alias pecudes muratos.
 22 Tam nullius cerebti crassique ingenii esse nos? 23 Vinum Corcyra insulæ
 Phœcum in mari Ionio Corfu. 24 Ut qui solus enataverit * Junio Sabino, qui
 Cos, cum Comitiano A. V. 836. Synecphines.

25 Quæ Tropico iubia-
 cet.
 26 Communi-
 nis Arabum
 & Ægyptio-
 rum emporii.
 27 Tragœdiis
 cothurnatis.
 28 A diluvio.
 29 Tragœ-
 dias, Satyr. 8.
 229.
 30 Immorta-
 le odium ar-
 der inter fini-
 timas Ægy-
 ptii urbes Om-
 bus (sic enim
 malo legere
 cum Ortelio
 cuius urbis
 incolæ croco-
 dilum colunt.
 & -31- Ten-
 tyra civitatem
 Ægypti, ubi
 Crocodilus
 interficitur,
 Accipiter co-
 llitur.
 32 Ombro-
 sum.
 33 Aggre-
 diendi & de-
 prehendendi.
 34 Tentritati-
 rum.
 35 Festum.
 36 Septem-
 dierum ac no-
 ñium epulis
 & vigiliis ce-
 lebrato.
 37 Hæc pars
 Ægypti, in
 qua ego sum,
 vel, in qua
 Ombus &
 Tentryra sita-
 sunt. 38 Ne-
 quissimæ ei-
 vitati, in qua Serapidis templum. vide Sat. I. v. 26. * 39 De Ombi inclo-
 cbris. 40 Arabe. Æthiopie. 41 A Tentritus, 42urgia protubis sunt, que
 nimis utrinque acuant. * Facies truncatas, cruento & vulneribus ita inmu-
 ras, ut non agnoscas easdem esse. 43 Quandiu neminem interfectum perspi-
 ciunt. 44 Quorsum vere hæc pugna sine cæde?

D. I. IV V E N A L I S

Gestæ super²⁵ calidæ referemus mania²⁶ Coptis.
 Nos vulgi scelus, & cunctio graviora²⁷ cothurnis.
 Nam scelus²⁸ à Pyrrha quanquam omnia²⁹ syrmata
 volvas,
 Nullus apud tragicos populus facit. accipe nostro
 Dira quod exemplum feritas produxerit ævo.
 Inter finitimos vetus, atque antiqua simultas,
 Immortale odium, nunquam sanabile vulnus
 Ardet adhuc³⁰ Ombos, &³¹ Tentryra summus u-
 trinque
 Inde furor vulgo, quod numina vicinorum³²
 Odit uterque locus, quum solos credat habendos
 Esse deos, quos ipse colit; sed tempore festo
 Alterius populi rapienda³³ occasio cunctis
 Visa³⁴ inimicorum primoribus, ac ducibus, ne⁴⁰
 Latum hilarinque diem, ne magna gaudia ca-
 nae
 Sentiret positis ad templa, & compita mensis,
 Pervigilique thoro, quem nocte ac luce iacentem
 Septimus interea sol invenit. horrida sane
 Ægyptus! sed luxuria, quantum ipse notavi, 45
 Barbara famoso non cedit turba³⁵ Canopo.
 Adde quod & facilis victoria de³⁹ madidis, &
 Blasis atque mero titubantibus, inde virorum
 Saltatus⁴⁰ nigro tibicine, qualiacunque
 Unguenta, & flores multaque in fronte coronæ:⁵⁰
 Hinc ieunum odium. sed iurgia prima sonare
 In iipiunt animis ardentibus:⁴² hæc tubarixa,
 D' hinc clamore pari concurritur, & vice teli
 Savit nuda manus, paucæ sine vulnera male,
 Vix cuquam aut nulli toto certamine nasus⁵⁵
 Integer, asperceres iam cuncta per agmina vultus
 Dimidios*, alias facies, & hiantia ruptis
 Osse genis, plenos oculorum sanguine pugnos.
 Ludere se credunt ipse tamen, & pueriles
 Exercere acies, quod nulla cadavera calcent, 60
 Et sane⁴⁴ quo tot rixantis millia turbæ,
 Si vivunt omnes? ergo acrior impetus, & iam

Saxa inclinatis per humum quæsita lacertis
Incipiunt torquere, ⁺⁵ domestica seditione
Tela: nec ⁺⁵ hunc lapidem, quali ⁺⁷ se Turnus ⁴⁸ &
Ajax, ⁶⁵
Et quo ⁺⁷ Tydides percussit pondere coxam
Enee, sed quem valeant emittere dextræ,
illis dissimiles, & nostro tempore natæ.
⁵⁰ Nam genus hoc vivo iam decrescebat Homero.
Terra malos homines nunc educat, atque pu-
fillos.
Ergo deus quicunque aspexit, ⁵¹ ridet, & odit. ⁷¹
⁵² A diverticulo repetatur fabula: postquam
Subsidis aucti, ⁵³ pars altera promere ferrum
Audet, & infestis pugnam instaurare sagittis,
Terga fugæ celeri præstantibus omnibus instant, ⁷⁵
⁵³ Qui vicina colunt umbrosæ ⁵⁴ Tentryra palmæ.
Labitur hic quidam, nimia formidine cursum
Præcipitans, capiturque: ast illum in plurima sectum
Frusta, ac particulas, ut multis mortuus unus
Sufficeret, totum corrosis ossibus edit ⁸⁰
Victrix turba: nec ardenti decoxit aheno,
Aut veribus: longum usque adeo tardumque putavit
Expectare focos, contenta cadavere crudo:
Hinc gaudere libet, quod non violaverit ignem,
Quem summa celi ⁵⁵ raptum de parte Prometheus
Donavit terris. elemento gratulor, ⁵⁶ & te ⁸⁶
Exultare reor: sed qui mordere cadaver
Sustinuit, nihil unquam hac carne libentius edit.
Nam scelere in tanto ne queras & dubites an
Prima voluptatem gula senserit, ultimus autem ⁹⁰
Qui stetit absumpto iam toto corpore, ductis
Per terram digitis, aliquid de sanguine gustat.
⁵⁷ Vascones, ut fama est, alimentis talibus usq;
Produxere animas. sed res diversa, sed illuc
⁵⁸ Fortunæ invidia est, bellorumque ultima, casus ⁹⁵
Extremi, longæ dira obsidionis egestas.

- 45 Seditionis
ad manum.
Iamque facies
& saxa vo-
lant. Eneid.
Virg. 1.
46 Non quan-
tum olim.
47 Eneid.
12. axum
circumspicit
ingens, &c.
48 Iliad. 5.
λέγον μέλα-
χ, τραχύν
τε, μίγαν τε
59 Iliad. 7.
ζ ἔριξη
θιον λάβε
χειρὶς Τυδεί-
ον, μέγα
εργον.
50 Quod &
ipse Homerus
de suo tem-
pore fateretur.
58 δέοντες
δοξες φέρειν
Οἰστεν βρο-
τοι εἰσιν. ib.
meminit &
Plin. 7.1.16.c.
51 Ridet pufl-
los, oditque
malos.
52 A digres-
fiacula rever-
tamur ad hi-
storiam pu-
gnæ. 53 Tent-
ritæ. 54 Accu-
sativo plurali.
55 Surreptum
Iovi a Prom-
theo in conca-
va ferula.
56 Te δ ignis,
tibi vel, te δ
Volusi igni

gratulari credo, qui tam infandi sceleris officio non fueris violatus. μηδὲ
μήνη πολὺ επ' ένοι inquit Perse ille in epig. Dioscorid. Anthol. I. 3. c. 13. Per-
se a. & Chaldaï ignem venerabantur inter summa numina, ut & aquam
tanquam rerum principia. Ab his per Troianos, perpetuus ille ignis Ve-
netæ facet fluxit ad Romanos. 57 Calaguris urbs Vasconum pop. Hispaniz cite-
tioris ad Gallicum & Britannicum Oceanum à Pompeio & Metello obfessa,
nihil non durum & in fame miserum experta est. Luc. Flor. 3. lib. 22. Val.
Max. 7. 1. 6. c. Oros. I. 23. c. 58 Non naturæ aut motum,

59 Vascones.
 60 Fames.
 61 Ex inedia.
 62 Edere.
 63 Viris tam
fortibus, legi-
tur & urbi-
bus.
 64 Stoicæ
disciplinæ pa-
tris, qui docet
omnia pro
vita non esse
facienda.
 65 Vnde vero
Stoicum hoc
notum habe-
rent rudes illi
Cantabri?
Biscayners.
Hinc autem
se in Gallia
translu-
lere Vasco-
nes, qui ho-
die Gascons.
 66 Q. Metelli
Pii à Sulla di-
ctatore con-
tra Sertorium
in Lusitaniam
& Celtiberiam
missi, cui
postea additus
à senatu fuit
Pompejus.
Luc. Florus 3.
I. 22. c.
 67 Graecas &
Romanas lite-
ras atque Phi-
losophiam.
 68 Satyr. 1.v.
 45.

69 Oceanis septentrionalis insula supra Orcadas, nonnullis Schetlandt. One-
lio Tilemarke qui Norvegiae traxit. 70 Vascones. 71 Civitas ultra Iberum
in Hispania Rom. socia, ab Annibale expugnata, Morvedre. 72 Curus cives si
humanis vescerentur carnibus excusandi sunt: hue obsidione, constantia fide
adducti, sed Ægypt. &c. 73 Ara Tauricæ Diana in Scythia ad Maeotim
iacum, in qua vivi immolabantur hospites. Diod. Sic. 4. lib. 3. c. 74 Illa à
Poëtis decantata posse vera esse, cum multa videamus immaniora fieri in
Ægypto. 75 Non timet ne edatur qui immolatur. 76 Obsidone. 77 Ægyptia. Memphis enim nobilis Ægypti civitas, Gran Cairo. 78 Possentne fa-
ciniore crudeliore irritare Nilum, non iundantem sicciam Ægyptum, quam
hoc quod suavit Busiridi Thrassius, 79 Sat. 2. v. 249. 80 Pop. Gallæ Celticæ,
Armorici, Bretons. 81 Sat. 2. v. 1. 82 Pop. Scythiz, Virg. Pictique Aga-
sbyrfs, 83 Tentyritarum, Ægyptiorum.

Hujus enim, quod nunc agitur, miserabile debet
Exemplum esse cibi. sicut 57 modo dicta mihi gens
Post omnes herbas, post cuncta animalia, quicquid
Cogebat 60 vacui ventris furor, hostibus ipsis 100
Pallorem, ac maciem, & 61 tenues miserantibus artus.
Membra aliena fame lacerabant, 62 esse parati
Et sua, quisnam hominum veniam dare, quisve deo-
rum

63 Viribus abnuerit dira atque immania passis,
Et quibus ipsorum poterant ignoscere manes, 105
Quorum corporibus vescabantur? melius nos
64 Zenonis precepta monent, nec enim omnia
quædam

Pro vita facienda putat. 65 sed Cantaber unde
Stoicus, antiqui præsertim ætate 66 Metelli? 109
Nunetotus 67 Graias, nostrasq; habet orbis 67 A-
thenas,

68 Gallia causidicos docuit facunda Britannos,
De conducendo loquitur jam rhetore 69 Thule.

Nobilis ille tamen 70 populus quem diximus: & par
Virtute atque fide: sed maior clade 71 Saguntus
72 Tale quid excusat. 73 Maeotide særior ara 115
Ægyptus: quippe illa nefandi Taurica sacri
Inventrix, homines 74 (ut iam quæ carmina tradunt
Digna fide credas) tamen immolat, 75 ulterius nil
Aut gravius cultro timet hostia, quis modo casus
Impulit hos: quæ tanta famæ, infestaque 76 vallo 120
Arma coegerunt, tam detestabile monstrum
Audere? an ne aliam terra 77 Memphitide siccæ
78 Invidiam facerent nolenti surgere Nilo?
Qua nec terribiles, 79 Cimbri, nec 80 Brittones unquæ
81 Sauromatæque truces, aut immanes 82 Agathyrfs,
Hæc sævit rabies, imbelle, & inutile 83 vulgus 126

79 Oceani septentrionalis insula supra Orcadas, nonnullis Schetlandt. One-
lio Tilemarke qui Norvegiae traxit. 70 Vascones. 71 Civitas ultra Iberum
in Hispania Rom. socia, ab Annibale expugnata, Morvedre. 72 Curus cives si
humanis vescerentur carnibus excusandi sunt: hue obsidione, constantia fide
adducti, sed Ægypt. &c. 73 Ara Tauricæ Diana in Scythia ad Maeotim
iacum, in qua vivi immolabantur hospites. Diod. Sic. 4. lib. 3. c. 74 Illa à
Poëtis decantata posse vera esse, cum multa videamus immaniora fieri in
Ægypto. 75 Non timet ne edatur qui immolatur. 76 Obsidone. 77 Ægyptia. Memphis enim nobilis Ægypti civitas, Gran Cairo. 78 Possentne fa-
ciniore crudeliore irritare Nilum, non iundantem sicciam Ægyptum, quam
hoc quod suavit Busiridi Thrassius, 79 Sat. 2. v. 249. 80 Pop. Gallæ Celticæ,
Armorici, Bretons. 81 Sat. 2. v. 1. 82 Pop. Scythiz, Virg. Pictique Aga-
sbyrfs, 83 Tentyritarum, Ægyptiorum.

*Parvula*⁸⁴ fœlibus solitum dare vela phaselis,
Et brevibus pictæ remis incumbere testæ.
Nec panam sceleri invenies, nec digna parabis
Supplicia his populis, in quorum mente pares sunt
Et similes, ira atque famæ. Mollissima corda 131
Humano generi date se natura fatetur,
Quæ lacrymas dedit, *85* hæc nostri pars optima
sensus.

Plorare ergo jubet causam lugentis amici,
Squaloremque rei, pupillum ad iura vocantem 135
86 Circumscripторem, cuius manantia fletu
87 Ora puellares faciunt incerta capilli.
Naturæ imperio gemimus, cum funis adultæ
Virginis occurrit, vel terra clauditur infans,
Et *88* minor igne rogi. 89 quis enim bonus, aut
90 face dignus 140

Arcana, qualem Ceteris vult esse sacerdos,
Vlla aliena sibi credat mala; separat hæc nos
A grege mutorum, atque ideo venerabile soli
Sortiti ingenium, divinorumque capaces,
Atque exercendis capiendisque artibus apti 145
Sensum à cœlesti demisum traximus arce,
Cuius egent 91 prona & terram spectantia
mundi

Principio indulxit communis conditor illis
Tantum 92 animas, nobis 93 animum quoque,
mutius ut nos

Affectus petere auxilium, & praestare juberet, 150
Dispersos trahere in populum, 94 migrare vetusto
De nemore, & 94 proavis habitatas linquere sylvas,
Ædificare domos, laribus coniungere nostris
Tectum aliud, tutos vicino limine somnos
Ut collata daret fiducia, protegere armis 155
Lapsum, aut ingenti nutantem vulnere civem,
Communi dare signa tuba, defendier iisdem
Turribus, atque una portarum clave teneri.
Sed iam serpentum maior concordia. parcit
95 Cognatis maculis similis fera. quando leoni 160
Fortior eripuit vitam leo? quo nemore unquam

84 Testaceæ
naviculis.
85 Misericor-
dia.

86 Tutorem
qui decepit
pupillum.

87 Ambiguum
vultum, puer-
ne sit, an
puella.

88 Infantes
ante natos
dentes desun-
cti, non com-
burebantur.

Plutarcb. in
conjolarioria
ad uxori-
rem. sed
recondeban-
tur in sug-
grundario.

89 Quis bo-
nus non cogi-
tet sibi accide-
re posse quod
alteri accidit.

90 Catus &
pius, qui enim
currentes fa-
cem inexin-
ctam tenebat,
eliebantur,
ut integerrimæ
ad sacra Ce-
teris. Sat. 6.
v. 50. qualem
se vel suos
esse vult Ce-
teris sacerdos.

91 Fecudes.
92 Vegetari-
vam & sensi-
tivam.

93 Rationem,
mentem.

94 Relinquere
sylvas in qui-
bus primi ho-
mines vive-
bant, atque
domos & op-

pida condere. Hæc omnia quæ Aristot. Cicero, Horatius, aliquæ accepta re-
ferunt orationi & eloquio, coquus Athenionis tribuit coquinariæ, referente
Athenio. lib. 14. c. 23. nec ab arte sua recessit, ut aiunt. *95* Pardus & Lynx
parcit pardis & lyncibus.

96 Instrumen-
ta rusticæ.

97 Tentyrī-
tas.

98 Ne videret.

99 Ne inju-
riam faceret

humanæ ani-
mæ, quæ per
μεταμόρφω-
σιν, quam ille
formavit, in
bruta migrasse
posset.

1 Fabis quip-
pe abstinuisse
fetur. οὐδὲ
εἰσιν, καὶ
θαυματησού-
ται διάφοροι.

προστὰν μὲν

γέρες τὸ πέντε γονή εἶσι. Καὶ οὐτις ἀποδύσῃς κύανον ὡς τις χλωρὸν ἔστι ταχ, οὐτε
τοῖτιν ἀνδρείοισιν μορφοῖσιν ἐμφέρεια τὴν φυσήν. Ἐψιθέντα δὲ οὐτις ἀπαρῆς
ἐστιν οὐδὲ ληπτόν τυχεῖ, μετε τρημένησιν, καὶ αποιῆτες. Pythag. apud Luc.
B. l. πράσιστοι. iis tamen usum esse Aristoxenus scripsit, ut referuntur Gellio.

Expiravit aper majoris dentibus apri?

Indica Tigris agit rabida cum Tigride pacem

Perpetuam: sœvis inter se convenit ursis.

Ast homini ferrum lethale incude nefanda 165

Produxitse parum est, cum τὸ rastra & sarculatum-

tum

Assueti coquere, & τὸ marris, ac τὸ vomere lassi

Nescierint primi gladios excudere fabri.

Aspicimus τὸ populos, quorum non sufficit ira

Occidisse aliquem, sed pectora, brachia, vultum 170

Crediderint genus esse cibi: quid diceret ergo

Vel τὸ qno non fugeret, si nunc hæc monstra videret

Pythagoras? τὸ cunctis animalibus abstinuit qui

Tanquam homine, & ventri indulxit non omne le-

gumen.

SATYRA XVI.

Militiae commoda & privilegia dum ironice laudat
nimiam militum insolentiam taxat. Satyram hanc
plerique Invenali abjudicant.

*reprehendit
in solentiam
militum*

Si mihi militia stipendia
rūspicanti benigna affulserit
constellatio, non dubitem eriam a
puero omnem in castris zeta-
tem degere.

1 Marti dilecte.

2 Juno Martis
mater, que
gaudet Samo
insula arenosa
maris Ionii.

3 Immunis à
militia. 4 A te per rixam. 5 Vibicem & lividum ex iido tumorem. 7 Nil salu-
tis aut remedii. 8 Centurio, Bardiacus. i. cilicio sagu induitus, vel, militaris,
barbarus, à Bardæis Illyrici pop. Turneb. 23. 25. Marent captivæ pellito
judece leges. Claudian. in Ruhnūm. 1. Pædixiō meminit Plutar. in Ma-
rio, & Gloss. Latino Græc. Ptol. 8. 2. 2. 10. 9 Illitogato.

Q Vis numerare queat felicis præmia, Gallo,
Militia? nam si subeantur prospera castra,
Me pavidum excipiet tyronem porta secundo
Sidere, plus etenim fati valet hora benigni, (ti,
Quam si nos Veneris commendet epistola Mar-
Et Samia genitrix quæ delectatur arena. 6

Commoda trademus primum communia, quorum
Haud minimum illud erit, ne te pulsare & togatus
Audeat: imo & si pulsetur, dissimulet, nec
Audeat excusso prætori ostendere dentes, 10
Et nigram in facie tumidis livoribus offam,
Atque oculos medico nil promittente relitos.

Bardiacus iudex datur hæc punire volenti,

Calceus & grandes magna¹⁰ ad subfelliā¹¹ suræ,
Legibus antiquis castrorum, &¹² more Camilli 15
Servato, miles ne vallum litiget extra,
Et procul à signis. justissima Centurionum
Cognitio est igitur de milite, nec mihi deerit
Vlio,¹³ si iusta defertur causa querelæ.
Tota cohors tamen est inimica, omnesque 14 mani-

pli.

20

Consensu magno¹⁵ officiunt, & carabitis, ut sit
17 Vindicta gravior, quam¹⁸ injuria¹⁹ dignum erit
ergo

Declamatoris Mutinensis corde Vagelli,
Cum²⁰ duo crura habeas, offendere tot caligatos, 24
21 Milliaclavorum. 22 quistam procul absit ab urbe?
Praterea quistam²³ Pylades, 24 molem aggeris ultra
Vt veniat lacrymæ siccentur protinus, & se
25 Excusaturos non solicitemus amicos.
Da testem, index quem dixerit, audiat ille

26 Nescio quis, 27 pugnos vidit qui, dicere, vidi, 30
Et²⁸ credam dignum barba. dignumque capillis
Majorum, citius falsum producere testem
Contra²⁹ paganum possis, quam vera loquentem
Contra fortunam armati, contraque pudorem. 34

Præmia nunc alia, atque alia emolumenta notemus
30 Sacramentorum. convalem ruris aviti

Improbus aut campum³¹ mihi si vicinus ademit,
Aut³¹ sacrum effodit medio de limite³² saxum.
33 Quod mea cum vetulo coluit puls annua libo:

Debitor aut sumptos pergit non redderenummos, 40
34 Vana supervacui dicens chirographa ligni,
Expectandus erit, qui lites inchoet 35 annus
Totius populi: sed tunc quoque mille ferenda
Tædia, mille more, toties, 36 subfelliā tantum
Sternuntur, iam facundo 37 ponente lacernas 45

contra militem. 25 Ne veniant testarum, quo non audent. 26 Si quis sit, vel
nemo opinor. 27 Qui vidit rixam & verbera, testari se vidisse. 28 Iudicabo
illum antiquæ illius incomptæ & incorruptæ gravitatis & fidei esse. 29 Rusti-
cum, milite non adscriptum. 30 Militum jurejurando adstritorum. 31 To-
gato. 32 Agri limitem, quem loco mouere execrandum erat, Iovi scilicet
Terminalia serum, nec ipsi Iovi cedentem. 33 Supra quod quo eannis Iovi Ter-
minali pultes & libas sacrificabam. 34 Sat. 13. 137. Idem versus. 35 Anni
cerum tempus quo convenienti iudices, & totius populi cause agi incipiante.
vide Pithæi Adversar. cap. 20. 36 Subfelliā tribunorum & quæstorum ad iudi-
cia sternuntur: & moventur causa, sed nihil promoventur. 37 Agendo, vel
exspectando defatigato.

10 Cuius ad
subfelliā pen-
dant caligæ.

Sat. 3. v. 322.
11 Tibialia,
ocreæ.

12 Ex insti-
to Camilli in
obsidione Ve-
iiorum.

13 Etiam si ju-
sta causa me
deferat.

14 Milites Ma-
nipulares qui
idem signum
sequuntur.

15 Querelam
deferent.

16 O rogati.

17 Petita.

18 Iam acce-
pta.

19 Opus est
audacia Va-
gellii è Muti-
na cuiusdam
temeraciæ
causidici.

20 In quibus
tot militum
clavi hærent.

Sat. 3. 248.

21 Appositi-
ve.

22 Quis tam
civium inter
milites inim-
rias nescit?

23 Tam fidus
amicus tibi
qualis erat
Pylades Ore-
sti.)

24 Qui veniat
in castra testis

25 Si quis sit, vel

26 Iudicabo
illum antiquæ
incomptæ &
incorruptæ
gravitatis &
fidei esse.

27 Rusti-
cum, milite
non adscriptum.

28 Agri limitem,
quem loco
mouere execrandum
erat, Iovi scilicet

29 Terminalia
serum, nec
ipsi Iovi
cedentem.

30 Supra quod
quo eannis Iovi
Terminali
pultes & libas
sacrificabam.

31 Idem versus.

32 Anni cerum
tempus quo
convenienti
iudices, &
totius populi
cause agi
incipiante.

33 Vide
Pithæi
Adversar.
cap. 20.

34 Subfelliā
tribunorum &
quæstorum ad
iudicia
sternuntur:

35 & moventur
causa, sed
nihil
promoventur.

36 Agendo, vel
exspectando
defatigato.

³⁸ Mictum
exeunte ut

fiat morsa vide

Macrob. 3. Sat.

in val. 16. cap.

Index testes

poscit, ipsius

et mictum,

& c. 39 Ita ac-

tio ut prælium

nocte interve-

niente dirimi-

tur. Actio-

nem meam,

et prælia fo-

let, nox dire-

mit. Plin. e-

pist. 29. l. 7.

40. Metaj.

41. Militibus.

42. Litis mo-

ra & opposi-

tione. Sat. 4. 148.

41. Testamenta condendi.

44. Militem strenuum Imperatoris

vexilla sequentem.

45. Stipendium.

46. Ut ab eo scribarur heres.

47. Ex aequo

& merito redditur honos labori.

48. Imo è r: & dignitate Imperatoris est vir-

tutem militis præmiis honorare.

49. Aureis, militaribus donis, Sen. de Benefa-

ci, lib. 5. cap.

Cæditio, & Fusco jam³⁸ micturiente, partis
³⁹ Digredimur, lentaque fori pugnamus⁴⁰ arena,
Ast⁴¹ illis, quos arma tegunt, & balteus ambit,
Quod placitum est illis præstatur tempus agendi,
Nec res atteritur longo⁴² sufflamine litis. 50

Solis præterea⁴³ testandi militibus ius
Viro patre datur: nam quæ sunt parta labore
Militiae, placuit non esse in corpore census,
Omne tenet cuius regimen pater. ergo⁴⁴ Coranum
Signorum comitem, castrorumque⁴⁵ æra merentem,
Quamvis jam tremulus⁴⁶ captat pater,⁴⁷ hunc labor
æquus 56

Provehit, & pulchro reddit sua dona labori.
48 Ipsius certe ducis hoc referre videtur,
Ut qui fortis erit, sit felicissimus idem,
Ut læti phaleris omnes, &⁴⁹ torquibus omnes. 60

IVNII IVVENALIS

FINIS.

I V V E N A L I S

V I T A.

D. Junius Iuvenalis liberti locupletis incertum filius an alumnus, oriundus ex Aquino Volsorum oppido, ad medium fere ætatem declamavit, mox Poëtices studio se ad Satyras scribendas contulit, quas non sine summo frequentis auditorij applausu recitavit. Inter alia vero indigna & præpostera urbis, quæ exagavit. scelera, quum & Paridis histrionis gratiam nimiam & potentiam apud Domitianum carperet Satyra septima illis versibus:

Ille & militiæ multis largitur honorem, &c.
à Domitiano instigante Paride per honorem militiæ urbe summotus est, & ad præfecturam cohortis (in iocularem eius quod Paridi exprobrat ultionem) missus ad Pentapolia in extremitate Ægypti & Libyæ finibus. Vbi licet alii tradant ipsum iam octogenarium angore & tædio vitam cum morte commutasse: vero tamen similis est, imo constat, eum, post mortem Domitiani Romam reversum, quasdam ex his Satyris scripsisse. Vide Lips. Epistolic. Quæst. 4. lib. 20. epistol.

THOMÆ FARNABIO.

CArminibus tibi verba dedi, vel carmina verbiss.
Carmina sed mallem, quam tibi verba dare.
Tu mihi das sensus, ego do tibi verba Poëtæ.
Meque ama, amaque mea; ut teque amo, amoque
tua.

²Vates. ³Hypocritæ. ⁵Roma urbs. ⁴Rhombus.
⁵parasitus.
⁶Nupta. ⁷ars sorbet. ⁸nobilitas vera. ⁹impia.
¹⁰vota.
¹¹Cæna. ¹²redux. ¹³deposta. ¹⁴parens. ¹⁵Ægyptia. ¹⁶miles.

Rudolphus Gitting.

TEmporibus lux magna fuit Iuvenalis avitis
Moribus, ingeniosis, divitiis, vitiis.
Tu lux es luci Farnabi: operisque fugasti
Temporis & tenebras, ingenii radiis.
Lux tua parva quidem mole est, sed magna rigore,
Sensibus & docti pondere iudicii.
Macte: tuo scriptores, lectoresque labore
Per te alii vigeant, per te alii videant.

Ben. Jonsonius,

I I V A
ID RAI T E R E S T
A F I V
AVLIA
PERSII
FLACCI
SATYRÆ SEX.

²Vates. ³vota. ⁵ignavus. ⁴princeps.
⁵liber. ⁶avarus.

A V L I
P E R S I I F L A C C I
V I T A.

Aulus Persius Flaccus pridie Nonas Decembris, Fabio Prisco, Lucio Vitellio consulibus, anno Tiberii vicefimo, natus est Volaterris Etruriæ civitate; qui, à patre equite pupillus relictus, bonis litteris operam dedit ad duodecimum ætatis annum Volaterris: deinde Romæ apud Rhemnium Palæmonem Grammaticum & Virginium Flavium Rhetorem. annorum vero sedecim tradidit se Annæo Cornuto, qui Romæ, Stoicam professus philosophiam, iuventuti ad sapientiæ studium praebat. decessit stomachi vitio, ad octavum in via Appia milliarium in suis prædiis, octavo Cal. Decembris, Rubrio Mario, Asinio Gallio coss. anno Neronis octavo, cum vixisset annos viginti octo.

CVm Invenale tuo, Farnabi, Persius exit,
Atque affectatis eruitur tenebris.
Quem legat, & quondam neglectum intelligat ille
Qui Stridone satius, nomine sanctus erat.

A V L I
P E R S I I F L A C C I
S A T Y R Æ S E X.

P R O L O G V S.

Scribunt epica, dramatica, lyrica, & id genus poëtata alii ἡρωικοῦς opinione, gloriole fumo, virtus egestate, lucri spe poëtæ facti: ego autem satyras, non tam ad poësin ingenio natus, quam temporum corruptione huc adductus.

 Ec fonte labra¹ prolui² Caballino:
 Nec in³ bicipiti⁴ somniaffe⁵ Parnasso
 Memini, ut repente⁶ sic poëta pro-
 direm.
 ⁷ Heliconidasque,⁸ pallidamque⁹ Pi-
 ¹⁰ Illis remitto, quorum imagines
 lambunt

Hederæ¹¹ sequaces: ipse¹² semipaganus,
 Ad¹³ sacra vatum carmen afferro nostrum:
 ¹⁴ Quis expeditivit psittaco suum κούρε,
 Picasque docuit verba nostra¹⁵ conari?
 ¹⁶ Magister artis, ingenique largitor
 Venter,¹⁷ negatas¹⁸ artifex sequi voces.

Non ariū n
 tenus ingurgi-
 tando immer-
 si, non plane
 hausi Musa-
 rum fontes.
 Atque hic per-
 stringi Hesio-
 dum volunt.
 qui se quon-
 dam à musis
 doctum canit
 in Theogonia
 Hippocrenen
 hauisse, quo
 nusquam refe-
 rior, hoc tamen
 iplis, quibus

hic utitur Persius, verbis attribuit Hesindo Asclepiades l. 4. Antholog. c. 27. & Antipater l. 2. Anthol. c. 47. Verum hoc de Ennio refert Propert. 3. l. 2. el. 2 Equino, quem ungula Pegasi aperuisse fabulantur. hinc Hippocrenen dictum. Bellerophontei qua fluit humor equi. Propert. 3. l. 2. el. 3 Duos habente vertices. Tithorea sc. & Hyampeum. 4 Ut Ennius, qui Homeri animam in se migrasse somniavit. Ipse in Annalibus & Epicharmo. 5 Monte Phocidos Baccho & Apollini sacro. 6 Afflatu divino ex hautu fontis sacri & quasi per somnium. 7 Grandisonum hunc fastum. vel, iphas Musas ab Heliconte Bœotio monte dictas. 8 A lucu Pirenes, cuius ex lacrymis manavit ille fons. vel, ab effectu, pallorem innuit è studio diurno contraactum. 9 Fontem in Acrocorintho Musis sacrum. 10 Poëtis, quorum statuas in bibliothecam Apollinis receperat hedere cingunt. 11 Errantes, adhaerentes, vel ultro delatz, ut Fannio, Horat. Sat. 4.lib. 1. 12 Subrusticus, semipoëta al. Sayricus, utpote agrestis. 31 In ædem Camœnarum & Apollinis ab Augusto in Palatio extructam, ubi poëtarum opera astervabantur. vel, ad conventicula sacerorum vatum privata sub Nerone. 14 Vnde vero tot ubique poëtz? vide argumentum prologi sumptu: & de psittaco, pica & corvo reducis Augusti salutatore, quæ nos ad Martialis. l. 14. epigr. 74. & 76. Aqvñs vero, à musis alienos, nec ad Poësin natos (Gallos item, Hispanos, atque Italo cœlo non natos hic taxare videtur) egestate tamen adæcos vel lucro allecos ad scribendum comparat avibus, quæ blandiente cibo solent — 15 — eniti ut humanas voces affequantur & exprimant. 16 Novorum scilicet arrifiorum magistra & inventrix inopia. Pauperitas impulsit audax, Ut versus facerem. Horat. 2. epist. l. 1. 17 A natu-
 ra, 18 Quæ facit sequi, Hellenism.

19 Quod si
qui ulterioris
præmii spes
affulserit,
quam quæ
ineptos plerosque ad poësin excitat egestas, & quæ parasiticos alios poëtastrorum
famelicu[m] v[er]bris sagina

19 Quod si dolofsi spes refulserit nummi^z
20 Corvos poëtas, & poëtrias picas
Cantare credas Pegascium²¹ melos.

20 Videbis hiantes corvos factos poëtas, & loquaces picas audies poëtrias jam factas carmen tentare Pierium, fonte Musarum, quem Pegasi apernit ungula, dignum. 21 Choliombo huic
τερον πόδα χωλη manum portrigit non pauci: atque σκάζοται volunt sublevatum, alii geminando l. in melos, alii loco ejus substituendo nectar. Irata, credo, hisce pocillatoribus critica, qui auribus nectarum præbent scyphum. vide Ang. Politiani Miscell. c. 14. Sed & Scoppæ Collectan. c. 34. H[ab]i ex autoritate Homeri & Martianæ Capellæ assurit priorem ~~z~~ melos produci posse.

en nobiles poësi deditos

S A T Y R A I.

Reprehendit in nobilibus, ipsoque imprimis Neroni ambitiosam in poëmatis scribendis vanitatem, in quibus ut & in causis forensibus ad voluptatem & ostentationem, neglecto vero & honesto, obsoleta verba, figurarum pigmenta & rhythmos numeros affectabant. Perstricta itaque tum auditorum, tum recitantium mollitie; qualem suarum satyrarum lectorem velit, docet.

20 Quanta
est hominum
ubique in stu-
diis, votis, &
actionibus va-
mitas! Abrup-
tum initium
& plane Sat-
ricum. videtur
autem imita-
rus illud Lu-
cretii ex prin-
cipio 2.1.

O miseras heminum mentes, O pectora cæca. 2 Progressum ist Satyra poë-
tam (introductionis ex Horatiana imitatione. 1. Sat. 2.1.) monitor interpellat, eum à scribenda Satyra dehortans, M. itaque monitorem designabit, P. Poë-
tam. 3 Has Satyras. 4 Pauci adeo. 5 Misere tibi peribit poëma quod auctori, nemine legente, nihil allaturum sit gloriae. 6 Hocce adeo miserum est, si in Hector quondam verebatur ne Polydamas filius Antenoris, Troes & Trojanæ mulieres ἀλισσοί τε πλάστες (Homer. Il. x.) ipsum Achille inferiorum cenarent, si se reciparet intra muros cum exteris Trojanis, ego itidem vereer, ne Nero & molles atque effeminati Trojungenæ prætulerint mihi

7

Aetium Labeonem, qui Iliada Homeri inepte transtulit? & Nugæ mihi sunt imperitorum judicia. 9 Præcipitis & corrupti sensus. 10 Pro vili & levi habebat, vel contra ad fidera tollat. 11 Assentiaris, nec te iniquo Romanorum judicio censendum subjicias. 12 Tu te judica, tibi sano & sapienti place, ne quo te ex opinione vulgi estimam. 13 Quis non se extra querit? vel, quis non est iniqui judicij?

S A T Y R A . I.

155

Tunc, ¹⁴ cum ad canitatem, & nostrum ¹⁵ istud vivere
triste

Apexi, ¹⁶ nucibus facimus quæcunque relicitis, ¹⁰
Cum ¹⁷ sapimus patruos: tunc, tunc ¹⁸ ignoscite. M.
¹⁹ nolo:

PQuid faciā? sed sum petulantii ²⁰ splene ²¹ cachinno.
Scribimus ²² inclusi, ²³ numeros ille, ²⁴ hic pede liber,
Grande aliquid, ²⁵ quod pulmo animæ prælargus anhe-
²⁶ Scilicet hæc populo, * pexusque togaq; recenti, (let.
Et ²⁷ natalitia tandem cum ²⁸ sardonyche ²⁹ albus, ¹⁶
Ede leges celsa, liquido cum ³⁰ plasmate guttur
Mobile collueris, ³¹ patranti ³² fractus ocello.

Hele, neque more probo videas, ³³ neque voce serena ¹⁹

Ingentes ³⁴ trepidare ³⁵ Titos, cum carmina ³⁶ lumbum

Intrant, & tremulo ³⁷ scalpuntur ubi intima versu.

³⁸ Tun' vetule auriculis alienis colligis escas?

Auriculis, quibus & dicas ³⁹ cute perditus, ⁴⁰ ohe!

⁴¹ Quo didicisse, nisi hoc ⁴² fermētū, & quæ semel intus

Innata est, rupto ⁴³ jecore exierit ⁴⁴ caprificus? ²⁵

¹⁴ Cum vi-
deam eos im-
probe agere
qui nucibus &
puerilibus nu-
gis relictis vi-
rilem sumptu-
runt togam....

¹⁵ — quo
jam canos e-
xistentes sa-
puisse oport-
tuit, nec car-
minibus, qui
juvenum lulus
sunt, immora-
ri. Verulos
versibus vaca-
tes exagitat
infra v. 22 &
Neroni hinc
fuisse doctri-
næ elementa
autumnat Tac-
itus 13. An.

... 16 ... Qui

17 Et ri-

22 La

ni

23 Lan

da

24 vi

25 Et

26 i

27 a

28 t

29 i

30 t

31 i

32 a

33 u

34 o

35 n

36 o

37 e

38 i

39 r

40 v

41 n

42 i

43 r

44 c

45 v

46 i

47 e

48 n

49 v

50 i

51 e

52 n

53 a

54 s

55 a

56 i

57 e

58 n

59 a

60 s

61 a

62 e

63 n

64 a

65 i

66 e

67 n

68 a

69 s

70 a

71 e

72 n

73 a

74 s

75 a

76 e

77 n

78 a

79 s

80 a

81 e

82 n

83 a

84 s

85 a

86 e

87 n

88 a

89 s

90 a

91 e

92 n

93 a

94 s

95 a

96 e

97 n

98 a

99 s

100 a

101 e

102 n

103 a

104 s

105 a

106 e

107 n

108 a

109 s

110 a

111 e

112 n

113 a

114 s

115 a

116 e

117 n

118 a

119 s

120 a

121 e

122 n

123 a

124 s

125 a

126 e

127 n

128 a

129 s

130 a

131 e

132 n

133 a

134 s

135 a

136 e

137 n

138 a

139 s

140 a

141 e

142 n

143 a

144 s

145 a

146 e

147 n

148 a

149 s

150 a

151 e

152 n

153 a

154 s

155 a

156 e

157 n

158 a

159 s

160 a

161 e

162 n

163 a

164 s

165 a

166 e

167 n

168 a

169 s

170 a

171 e

172 n

173 a

174 s

175 a

176 e

177 n

178 a

179 s

180 a

181 e

182 n

183 a

184 s

185 a

186 e

187 n

188 a

189 s

190 a

191 e

192 n

193 a

194 s

195 a

196 e

197 n

198 a

199 s

200 a

201 e

202 n

203 a

204 s

205 a

206 e

207 n

208 a

209 s

210 a

211 e

212 n

213 a

214 s

215 a

216 e

217 n

218 a

219 s

220 a

221 e

222 n

223 a

224 s

225 a

226 e

227 n

228 a

229 s

230 a

231 e

232 n

233 a

234 s

235 a

236 e

237 n

238 a

239 s

240 a

241 e

242 n

243 a

244 s

245 a

246 e

247 n

248 a

249 s

250 a

251 e

252 n

253 a

254 s

255 a

256 e

257 n

258 a

259 s

260 a

261 e

262 n

263 a

264 s

265 a

266 e

267 n

268 a

269 s

270 a

271 e

272 n

273 a

274 s

275 a

276 e

277 n

278 a

279 s

280 a

281 e

282 n

283 a

284 s

285 a

286 e

287 n

288 a

289 s

290 a

291 e

292 n

293 a

294 s

295 a

296 e

297 n

298 a

299

45 Ingenii
hæc ostenta-
tio, inquit
Poëta Iron.
ampla sa-
tis merces
est palloris ex
studio & per-
ditæ senio cu-
tis.

locut. 46 Instat cuncte
perditus poë-
taaster, in-
quiens, Dulci
tamen est, fa-
ma & populi
præconium,
ubi præter-
euntium digi-
to monstror,
aque puer-
rum manibus
in scholis te-
ror. Nero a.
carmina sua
publice in
scholis præle-
gi imperabat.
47 Puerorum
nobilium illa
in scholis edi-
fcentium cir-
tos. i. cincin-
nos. alentium,

qui iis grandioribus tondebantur. 48 Laudem, Respondet Poëta. volo, sed
softiam, non inter pocula & epulas à temulentis. Mart. l. 4. 49 Romani pro-
ceres, Romulo oriundi. 50 Ansam fabulandi. 51 Cui hyacinthina vestiss
qua in convivio & triclinio uti licebat, non in foro, accubitoria, à Χλαδνώ
mobilem autem & divitatem innuit. 52 Emisso per nares spiritu. 53 Fabulas è
trivio amatorias. Phyllidos amantis Thesea, & Hypsiyles Iasonem. 54 Ele-
giacum. 55 Liquida voce pronunciat. 56 Palato illidit & instringit. trippeth
out, ut blæ & dulcius sonent, non viriliter. Metaphora à luctatoribus.
57 Iron. molles auditores adclamarunt. vide quæ ad Martial. epigramma 4.
l. 1. th. 58 Post illorum assentationes, annon illi mortuo ossa molliter quies-
cunt sub tenui & sine pondere terra? Ironice. vide quæ adnotavi ad ultimum
vers. Hippolyti. Senec. 59 Sepulchris. 60 Flores Juven. Sat. 7. & in una
perpetuum ver. quos è sepulchro natos, pacatæ & felicis defunctorum condi-
tionis argumentum credebat superstitionis vulgus. 61 Ait minor. 62 Cris-
panti nato nimis satyricæ irrides, naso suspendit ut lance. Turn. 4. 9. 63 Fa-
zam, laudem. 64 Carmina diurnitatem & immortalitatem promerita. ce-
dri autem sueco perunda tineas & cariem non sentiunt. 65 Non metuunt ne
aromatici & saltemenriti, garo è scombris vel ipsis scombris anchoras invol-
vendis mandentur, ineptas enim chartas manet hoc fatum, ut thuris piperis
que fiant cuculli. Mart. epigr. 2. & 49. l. 3. 66 Quisquis es, inquit Poëta,
quem induxi modo me monentem & mihi objicientem, cape iam animi mel
scentiam manifestam. 67 Licet concinnum noëma rara avis sit, & Phoenix
æter, 68 Neque enim mihi est cor dñrum, infensum, ξπαρτες.

45 En pallor, seniumque. ô mores! usque adeone
Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter?
At pulchrum est digito monstrari, & dicier, hic est.
Tun' 47 cirratorum centum dictata fuisse
Pro nibilo pendas? 48 Ecce inter pocula querunt 50
49 Romulidæ saturi, 50 quid dia poëmata narrent.
Heic aliquis, cui circum humeros hyacinthina 51 lana
est,

Rancidulum quiddam 52 balba de nare locutus,
53 Phyllidas, Hipsipylas, vatum & 54 plorabile si quid
55 Eliquat, & tenero 56 supplantat verba palato. 55
57 Assensere viri 58 nunc non cinis ille poëta
Felix? non 58 levior cippus nunc imprimit ossa?
Laudant convivæ, nunc non è 59 manibus illis,
Nunc non è tumulo, fortunataque favilla
Nascentur 60 violæ? Rides (61 ait) & nimis 62 un-
cis

40
Naribus indulges. an erit qui velle recusat
63 Os populi mériuisse: & 64 cedro digna locutus,
Linquere 65 nec scombros metuentia carmina, nec thus?
66 Quisquis es ô modo quem ex adverso dicere feci,
Non ego, cum scribo, si forte quid aptius exit, 45
67 Quando hæc rara avis est, si quid tamen aptius
exit, (est:
Laudari metuam, 68 neque enim mihi cornea fibra

S A T Y R A I.

69 Sed recti finemque extremumque esse recuso
 Euge tuum & Belle, ⁷⁰ nam belle hoc excute totum,
 71 Quid non intus habet? ⁷² Non heic est Ilias? ⁷³ Actii
 74 Ebria ⁷⁵ veratro, non si qua elegidia ⁷⁶ crudi 51
 Dictarunt proceres, non quicquid denique lectis
 Scribitur in ⁷⁷ citreis, ⁷⁸ calidum scis ponere sumen,
 79 Scis comitem horridulum trita donare lacerna:
 Et, verum, inquis, amo, verum mihi dicio, de me. 55
 * ⁽⁸⁰⁾ Qui potest? ⁸¹ Vis dicam? nugaris, ⁸² tum tibi
 calve

69 Sed nego

adclamatio-
nes tuas, Eta-
ge belle, &c.
de quibus
vide quæ ad
Mart.

epigr. 4. l. 1.
th. nego in-
quam landa-
tionem tuam
esse finem &
scopum stu-
diorum &
actionum.

70 Si enim
velis exami-
nare & per-
pendere has
adulatorum
& sportula
conductorum
clientum ac-
clamationes.

71 Quid no-
habet adul-
tationis & vani-
tatis?

72 Verum hoc

nobile
delecto
fidei
achile
vile
dilecto
renus

Pinguis aqualiculus propenso sesquipedale extet.
 83 O Iane, à tergo quem ⁸⁴ nulla ciconia pinsit,
 Nec ⁸⁵ manus auriculas imitata est mobilis albas, 59
 Neclinguæ, quantum ⁸⁶ sifiat canis ⁸⁷ Apula, tantum.
 Vos ô ⁸⁸ patricius sanguis, quos vivere fas est
 89 Occipiti caco, ⁹⁰ politæ occurrite sannæ)
 Quis populi sermo est? ⁹¹ quis enim? nisi carmina
 nulli

Nunc demum numero fluere, ⁹² ut per læve severo
 Effundat iunctura unguis, scit tendere versum 65
 Non secus ac ⁹³ si oculo rubricam dirigat uno:

Carmen Lynatum

meum carmen non pro fine habet latidem sed honestum & bonum. non itaque
 est Ilias ————— 71 ————— Labeonis, vers. 4. supra. 74 Digna
 elleboro, quod Labeonis insaniam & phrenesim purget, zel, Ad quam scri-
 bendam Labeo tardum ingenium excitavit & coegit, sumpto —————
 75 ————— Elleboro albo, quod cerebrum purgat acutique, quod sumpti-
 tasse fertur Carneades adversus Zenonis libros scripturns. 76 Gulosi, temu-
 lenti, à cena & poculis crudi stomacho. 77 Divitum è citro factis triclinari-
 bus, aut etiam lucenbratoriis. vide quæ ad Iuven. 7. Sat. 104. v. 78 Dare coe-
 ham lauram. (de sumacie vide quæ ad Mart. 13. 44. vide & epigr. Οὐοβέτε
 μοι παραστεί τίου. Anthol. 1. 2. c. 10.) & ————— 79 ————— Vestes
 depexas clienti cuiori. * Septem lineas sequentes interrupit interserit
 Poëta. 80 Qui fieri potest ut donis corrogatus verum dicat? ⁸¹ Vin' ut ego tuis
 largitionibus non corruptus verum dicam? 82 Cum tibi (ô calve & insulse)
 Venter obesus instar aqualiculi prominens arguat ingenium obtusum, fieri po-
 test ut subtile quid à te aut acutum expectemus. 83 Bisrons, id est, sapiens quæ
 vides πολέμον γνώσιν, ô te beatum. 84 Nullus digitus in formam rostræ
 ciconiarum incitat, necekketh. à tergo extentus derider. 85 Ainsi aures inuis albis
 pilis hirsutissimæ, eisdem mobiles, quas exprimunt duo digitæ extenti & moti.
 86 Nec tantum lingue quantum sitiens canis exerit. 87 Apuliz enim inten-
 sus calor exiccat. 88 Senatorum filii, nobiles. 89 Absque oculis ab oc-
 cepito. 90 Derisioni à tergo obviam ite, ab adulatore vobis cavete.
 91 Respondet affentator muneribus corruptus. Quis enim aliud populi de te
 sermo est, quam te esse exactissimum poëtam omnibus numeris absolutum atq;
 extra iudicii aleam possum? 92 Metaph. à marmorariis ducta, qui inter expol-
 liendum iuncture laxitatem ungue explorant, ne qua sit scabritas vel asper-
 itas. 93 Metaphora à fabris lignariis, qui ad amissum creta vel rubrica nō tānt
 quod fabrefactum & politum velint, idque clavio altero oculo, ne difficiat
 radii male colliment.

94 Sive opus
fit scribere
Comœdiam
que morum
& vitæ huma-
nae speculum:
sive—
95-- Saty-
ram, que lu-
xum, delicias
aliaque vitia
carpit: sive—
96-- Tra-
gœdias, qua-
rum argumen-
ta prandia re-
gum impia, ut
Atrei, Thye-
stæ, Terei,
imo grande &
grave epicum
carmen sum-
ma dexterita-
te, & arte scri-
bere novit no-

ster poëta. 97 Videmus Neronem & alios, inquit poëta, qui solebant è Græ-
cis transferrè, & certamina artium in ludis Græcis inire; modo audere & pro-
ferre heroica argumenta, cuiusmodi sunt Trœica Meronis & Ilias Labonis.
98 Qui ne lucum quidem, cœcurbitam cœpsum vne simulare sciant, imo ne rus
quidem laudare: que poëtice tyrunculæ progymnasmata sunt. 99 Festa in
honorem Palis deæ pastorum 1. Kal. Majas, qui dies natalis fuit urbis Romæ.
quibus rustici conjectis in ignem faeno & stipula fumum & flammam trans-
lientes se expiari credebant. Víctorino autem Parilia dicuntur, quod illo anni
tempore omnia sara parturiant, pariantque, & Athenzo, 8. lib. 16. c. pag-
3. 1. Vnde frater Romuli orum habuit. i. unde autores Romani generis
ortum habuerunt. 2 Et tu ð Quinti Cincinnatæ, quem arantem missus à S.
P. Q. R. viator Dictatorem salutavit. Plin. 8. l. 3. c. 1. unde & nobiles &
pa' res prōdieunt. 3 Racilia, festiva vel perterrita toga induit maritum Dic-
tatem jam salutatum, & viator tē dictatorem salutatum missus aratum
tuum portavit domum. 4 Scoprice. Egregius sane poëta, qui alta illa & subli-
mia aggreditur, præliuī hisce poëticis non exercitatus. * Alius est qui
afferat & obsoleta verērum poëtarum verba affectat. 5 Bacchici, & Bac-
cho qui Briseus dicitur, quod Accius scripta Bacchæ Tragoediam: & legi po-
test Briseis, ut sit nomen tragœdia scripta ab Accio, ut Antiopa tragœdia
scripta à Pacuvio, veteri item tragœdiographo. 6 Turgens & sufflatus. 7 Sale-
brofa & aspera. 8 Delectet. 9 Tragedia de Antiopa uxore Lyci regis The-
barum, qui eam à Iove sub specie Satyri compressam repudiavit, superindu-
cta Dirce, à qua multis modis cruciata est Antiopa. 10 Citat hac ex Pa-
cuvio ut improaria, audacia, & affectati soni. * Vide Sat. 2. v. 72. 11 Lo-
curio confusa, aspera, & odioſa instar strepius sarraginis. 12 Trofili dicti e-
quites Romani, quod Trofiliū oppidum sine peditum auxilio ceperint, vel
Iæves. i. delicati & molles auditores exultant & applaudunt tibi. 13 Tu autem
patrone. hit a. obiter perstringit Oratorum vanitatem, qui laudi & fa-
mæ artificii sui student magis quam clientum capit & vitæ cur non po-
tius à fene ac misero reo capitale periculum avertis, quam laudem eloquentiæ
affetas? Capit se approbare, non causam, lenocinia & flores artis con-
quiris, &c. de Montano Seneca præfatione ad 4. l. Controversiæ

Sive opus in 94 mores, in 95 luxum. in 96 prandiae
regum
Dicere, res grandiæ nostro dat musa poëta.
97 Ecce modo heroas sensus afferre videmus
Nugare solitos Græce, 98 nec ponere lucum 70
Artifices, necrus saturum laudare, ubi corbes,
Et focus, & porci, & 99 fumosa Palilia fœno:
Vnde¹ Remus, fulcoque terens dentalia,² Quinti,
Quem³ trepida ante boves Dictatorem induit uxor:
Et tua aratra domum lictor tulit. ⁴ euge poëta. 75
4 Est nunc⁵ Brisæi quem⁶ venosus liber Acci,
Sunt quos Pacuviusque, & 7 verrucosa⁸ moretur
9 Antiopa, ¹⁰ ærumnis cor luctificabile fulta.
Hos pueris monitus patres infundere * lippo 79
Cum videas, querisne, unde hæc¹¹ Tartago loquendi
Venerit in linguis; unde istud dedecus, in quo
12 Trofilius exultat tibi per subsellia Lævis?
13 Nilne pudet, capiti non posse pericula cano

SATYRA I.

159

Pellere, quin¹⁴ tepidum hoc optes audire: decenter!
 15 Fures,¹⁶ ait Pedio:¹⁷ Pedius quid? crimina¹⁸ rassi,
 19 Libratis antithetis.²⁰ doctas posuisse figurās 86
 Laudatur,²¹ bellum hoc.²² hoc bellum? an Romule
 cœves?

23 Men' moveat quippe, & cantet si naufragus, af-
 sem

Protulerim² cantas cum fracta re in trabe pictum
 Ex humero portes² verum²⁴ nec nocte paratum 90
 Plorabit, qui me volet²⁵ incurvasse querela.

26 Sed²⁷ numeris decor ist,²⁸ & uncitura addita²⁷ cru-
 dis:

Claudere sic versum didicit,²⁸ Berecynthius²⁹ Attin,
 Et, qui cœruleum dirimebat³⁰ Nerea³¹ del-
 phin,

32 Sic, costam longo subduximus Apennino. 95

33 Arma vitum, nonne hoc³⁴ sumosum & cortice
 pinguis?

35 Ut ramale vetus prægrandi subere cætum.

36 Quidnam igitur tenerum, & laxa cervice legen-
 dum?

14 Tepidam
 & modicam
 laudationem.
 15 Expilasti
 fanum Aescu-
 lapii.

16 Ait aeu-
 sator Pedii,
 patronus Cire-
 nensium.

17 Quid con-
 tra referit Pe-
 dius, vel Pe-
 dii patronus?

non diluit
 crimina la-
 certis

argumen-
 torum, sed sen-
 tentiis & figu-
 rarum fioculis
 usus, Neroni
 vel judicibus
 placere stu-
 det.

18 Nimium
 politis.

19 Expendit,
 ut sint invi-

cem parisa & isocola. 20 Alii legunt doctus, ut sit qui sciat posuisse figu-
 ras. Hellenismus. 21 hoc, inquiunt Auditores, pulchre & belle diuum
 est. 22 Hoccine bellum² repetit cum indigatione poëta. Heu quantum dege-
 nerastis à malevia & Romana virtute, qui verbo' o & λογοδοξίᾳ & λαρύ rabulæ ap-
 plaudatis, adulatores & quasi canum more clunes agitantes? 23 Ego certe non
 magis moveor hujusmodi oratione præpostera, que causa deserta lenocinis
 artis se venditat: quam si quis tabulam naufragiū sui (pro more naufragorum)
 pictam ex humero portans cantaret, cum floru eum & voce lamentabili me ad
 misericordiam movisse oportuisset, quo illi assem darem. 24 Non meditatum
 & effictum. 25 Flectere, & movere ad misericordiam. 26 Redit poëta ad
 sui temporis poëstros, &, ut ita dicamus, carminifices, qui omnem carmi-
 nis laude in concinna versu strutura & rhythmo positam credebāt

27 ————— Versibus ipsis, utunque rerum pondere & soliditate desti-
 tutis, nec ad judicij solem excoſtis, figuratis nimium & audacibus, atque
 compositione tellerulata scrupulosis. 28 Videntur iſta citari ex Attine
 Neronis, de quo Dio: in hi autem poëta bythmum improbat. 29 Puer
 adamus Cybele dicitæ Berecynthiæ à monte Phrygiæ Berecyntho, ubi cole-
 batur. 30 Mare. Metonym. deum scilicet maris. 31 Vehens Ariona. 32 Et
 hic versus, de Pœnis partem Apennini disruptiōnibus, ineptus est;
 habet enim ultimam Penthemimeri similiter cadentem, & in quinto
 affectatum spondcum quem costam subductam quidam exponunt. 33 Si-
 quidem (obijicit turgidorum versuum affectator) grandia carmina & sublimia

non probas: quid tibi videtur Virgilii Æneis? annon & hzc
 34 ————— turge cens charactere inflato? 35 Est sane, re pondet Persius,
 ramus vel arbor grandis corticis, sed cuius humorem decoxit zetas. i. sublime
 carmen & solidum est. 36 Quodnam igitur carmen est minus asperum, ele-
 gantia gestus & molliter flexa cervice inter pronunciandum?

- 37 Resp. Poë-
 ta Ironice:
 hæc è Bacchis
 Neronis,
 quarum me-
 minit Xiphi-
 lin. in Ner-
 ne, quoad
 verba tumi-
 da, quoad
 materiam
 columbia,
 iunctura por-
 ro tenera,
 quorum duo
 clausum ha-
 bent Penthe-
 mimeri con-
 sonum, & que
 alterna im-
 rhymicæ
 sunt, tertio
 similiter ca-
 denti primo,
 quarto vero secundo. 38 Mimallones dicuntur Bacchæ à Mimante Ioniz
 monte, Baccho sacro, vel à μιμάνθαι. 39 Proprie apum sono, hic tubarum &
 cornuum. 40 Pentheo, quem mater aliaque Bacchides furore correptæ vitulum
 esse putantes discepserunt. 41 Bacchi & Orgiorum contemptori. 42 Agave
 mater Penthei. Bassaris vero est Bacchi ministra, dicta à Bassarens, quod no-
 men Bacchi est, a Βάσσαις. i. vocerando. al. à pelle vel genere vestis, qua
 induabantur Bacchi sacerdotes. lateri cervina / sinistro vellera dependent.
 Ovid. 6. Metam. de Progne habitum Bacchæ sumente. 43 Qui currum Bac-
 chi trahit. 44 Bacchæ à μάνθαι furere. 45 Fræno ex hederis seu co-
 rymbis intortis ornato, vel virga è thyrsō. 46 Bacchum à voce bacchan-
 tum εύοι. vel à Iove salutatum εύοι, ob res strenue gestas in bello adversus
 gigantes. 47 Repercussa resonans. 48 Huiusmodi carmina. 49 Priscæ &
 ma'culæ virtutis. 50 Hæc enervia non petuntur ex imo pectore, blæse tantum
 & tenere formantur in extremis labris, & primore lingua, qua saliva scatet.
 51 Liquida & molli voce recitantur illæ fabulæ Neronis, Bacchis & Attis.
 52 Non sapit intenti studii notas ubi poëta cogitabundus Sæpe caput scaberet,
 vivos & roderet unguies. Horat. Sat. 10. lib. 1. * Sint hæc ita laxe, quid ad
 te? tun' solus contra ibis & irritabis nobiles mordaci tua reprehendendi liber-
 tate offendos? 53 Vide si vis: de autem corripitur, tanquam à vido, olim, z. con-
 jug. ut cave, vale, fervere. 54 Ne potentum fores, sporeulæ & mensæ frigide
 minusque grata te excipiunt. Iuv. 3. Satyr. Limine submoveor. Alii expo-
 nunt, Ne quis potentiorum tibi mortem frigidam inferat, allusumque volunt
 ad illud Horatii. Sat. 1. lib. 2. O puer ut sis Vitalis metuo, maiorum ne
 quis amicus Frigore te feriat. nec male. 55 In his enim potentiorum limi-
 tribus facilis est ira. vel, In his Satyris tuis nimium est mordacitatis & caninæ
 facundæ. R. enim litera est irritati & hirrientis canis. 56 Quando ita vis: sint
 quidem per me omnis, qua faciunt, scribunt, dicunt, pulchra, honesta, proba.
 Concessio Ironica, hoc nimium te aliosque Romanos delectat, ut laudemini,
 ut approbemini ubique. 57 Ut nefas due itur in sacro loco alvuni exonerare vel
 mejere, cuiusque religionis symbolum appinguntur angues tanquam genii lo-
 ci: & qui inde terreat & submoveant pueros: ita (inquis) sacrosancta sint Ne-
 ronis & nobilium carmina; cautum sit ne quis ea Satyrico asperget aceto vel
 urina; dilendo itaque.

S A T Y R A I.

161

Pinge duos angues; pueri, sacer est locus: extra
dejite. discedo.⁵⁸ Secuit⁵⁹ Lucilius⁶⁰ urbem,
⁶¹ Te Lupe, te Muti, &⁶² genuinum fregit in illis.¹¹⁵
Omne vafer vitium⁶³ ridenti⁶⁴ Flaccus amico
Tangit, & admissus circum praecordia ludit,
Callidus⁶⁵ excusso populum suspendere nafo:
Men' mutire nefas, nec clam, nec⁶⁶ cum scrobe? M.
Nusquam.

⁵⁸ Cur autem
discedam, cū
Lucilius ur-
bem libere
notari?

⁵⁹ Qui pri-
mus Latino-
rum Satyram
scripsit Iuren.

Sat. 1. v. 20.

⁶⁰ Mores Ro-
mane urbis.

⁶¹ Etiam no-
biles nomina-
tim: Rutilius⁶²
Lupus Cos.
& Matium

Albutium.

⁶² Mordicus
carpendo.

⁶³ Non indi-
gnanti.

⁶⁴ Horatius,
mirus artifex
per jocum &
amicitiam, ci-
vium Rom.

vitia Satyris
& epistolis
perstringere.

⁶⁵ Salte deri-
dere & telles,

⁶⁶ Ut Midas tonis

fab. nota.

⁶⁷ Huic libro insuffrabo, ut ille tonsor scrobi.

⁶⁸ Omnes per-
verse judicant de carminibus, ut Midas de musicis:

sonora modulatis prae-
fent.

⁶⁹ Hoc allegoria testum, ut illud scrobe.

⁷⁰ Satyricam hanc ridenda

liberatem tibi tam levi habitam.

⁷¹ Illius Labeonis, supra. v. 4. & v. 50.

⁷² Quicunque afflatus es legendo Cratino, qui maxima veteris comediz li-

bertate Atheniensium vicia carpebat.

⁷³ Infectum vitiis. ⁷⁴ Prisea comediz

scriptorem.

⁷⁵ Aristophane item comico.

⁷⁶ Studiose seu ⁷⁷ legendo

hos.

⁷⁷ Mea.

⁷⁸ Ab iis tribus Poëtis Comicis eorumque lectio.

⁷⁹ Ca-

Iefacta, preparata.

⁸⁰ Non hic mihi lector fit.

⁸¹ Qui Græcorum cultus

elegantiam, instituta & studia spernit.

⁸² Qui corporis vitiū alteri expro-

brare gaudet.

Naturalia vero corporis vicia non sunt in aliis reprehendenda.

Plato in Protagora commiseratione potius digna.

Aristot. Ethic. Nicom. 3. lib.

cap. 5. ⁸³ Vulnus elatus, inflatus, quod in municipio aliquo obscuro Italize

magistratu funditus sit, utcunque imo.

⁸⁴ Ab ⁸⁵ dimi-

dios sextarios, hic pro omni mensura.

⁸⁵ Oppidi in Tuscia. Alii legunt Eretis

quod Sabinorum oppidum.

Stephano ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³

⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ <sup

*m. maria
vota*

A. P E R S I I

S A T Y R A II.

Gratulatus Macrino sapientiam, quæ sola recte orare docet; ^a aliorum impia, stulta & inutilia vota
damnat: ^b Illos deinde taxat, qui aliud voto velle,
aliud re agere videntur. ^c Eos denique ridet, qui
deos, cupiditati suæ modulo eos metientes, opimis
hostiis & muneribus colunt: cum revera dii
non munus sed mente, non plenas sed puras res-
piciant manus.

*vota
gratia*

1 Natalem.
2 Niveo, albo: à Thra-
cum more, qui
faustos dies
albis calculis,
infelices ni-
gri computa-
runt.

3 Felix ipse
& faustus.
4 Angelo,
quem crede-
bat antiquitas
una genitum,
pædagogum
custodemque
datur, cui
laetus indul-
ta natali quo-
que die sacra
fiebant, preces
ac vota conci-
piebantur,
hunc itaque

quum qui in iusta & impia precantur, cæsis viætæ fibi prædictum imo obser-
quentem reddere volunt, tu justa & pia precatus, vino & thure placæ. 5 Con-
ditionali, ευπότερη. Horat. 29. od. 3. lib. Postis Pacifici. 6 Nisi semotis ab
arbitris, ne audiunt homines quæ tu à diis poscis. 7 Magna. 8 Ipsi taciti, sub-
missa voce & ore arcano. 9 Thuribulo. 10 Tacitas preces. 11 Nihil deum ro-
gare quod non palam liceat. Martial. epig. 40. l. 1. 12 Conringat mihi.
13 Scilicet precatur. 14 Pro Ebullierit, ut dedim pro dederim; Cælab. Me-
taph. ab aqua ebulliente. O utinam patruus meus dives efficeretur, funeralibus
seu funebri pompa splendidus, mihi relicturus præclaram hereditatem?
15 Juventa mihi fodenti arantive. 16 Propitio, favente. 17 Opertorum
thesaurorum præside, vel πλατωδίτης, cui eo nomine decimæ pendun-
tur. 18 Subsequor, in secunda cera substitutus heres. 19 Ex tabulis testa-
menti, rectius de medio tollam. i. ex vita. 20 Namque & spem & rationem
voti facit ipsius καχεπίας: ex suffusa enim bile est valetudinarius. 21 Ad se-
pulchrum, vel in matrimonium, fœneratori illi tertia ducitur uxor. mea: 22
men vivit. 22 Vota aut sacra facturis mos erat se viva aqua purificare. Iufem-
sat. 6. vers. 524.

Hunc, Macrine ¹ diem numera ² meliore lapillo,
Qui tibi labentes apponit ³ candidus annos.
Funde merum ⁴ Genio, non tuperce poscis ⁵ emaci,
Quæ ⁶ nisi seductis nequeas committere divis,
At ⁷ bona pars procerum ⁸ tacitalibabit ⁹ acerra. ¹⁰
Hand cuivis promptum est ¹⁰ murmurque hu-
milesque susurros
Tollere de templis, & ¹¹ aperto vivere voto.
¹² Mens bona, fama, fides, hæc ¹³ clare, & ut an-
diat hospes:
Illa sibi introrsum, & sub lingua immurmurat: ¹⁴ si
Ebullit patrui præclarus funus! & ¹⁵ si
Sub rastro ¹⁵ crepet argenti mihi seria ¹⁶ dextro
¹⁷ Hercule! pupillamve utinam, quem proximus
heres
¹⁸ Impello, ¹⁹ expungam: namque est ²⁰ scabiosus, &
acri
Bile tumet, Nerio jam tertia ²¹ ducitur uxor.
Hæc sancte poscat, ²² Tiberino in gurgite mergis ¹⁵

SATYRA. I I.

Mane caput bis, terque, & noctem flumine purgas.
 Heus age, responde, (minimum est quod scire laboro:)
 De Iove quid sentis? estne ut præponere cures
 Hunc cuiquam cuinam; vis Stajo: an scilicet haeres?
 Quis potior iudex, puerisve quis aptior orbis?
 20
 25 Hoc igitur quo tu Iovis aurem impellere tentas,
 Die agedum Stajo: pro Iuppiter o bone clamet,
 Iuppiter! at sese non clamet Iuppiter ipse?
 26 Ignovisse putas, quia cum tonat, ocyus ilex 24
 27 Sulfure discutitur sacro, quam tuque domusque?
 28 An quia non fibris ovium, 29 Ergennaque iubente,
 Triste jaces 30 lucis, 31 evitandumque 32 bidental,
 33 Idcirco stolidam præbet tibi vellere barbam 28
 Iuppiter? aut quidnam est qua tu mercede deorum
 34 Emeris auriculas 35 pulmone, & lactibus unctis;
 * Ecce avia, aut 36 metuens divum mater tera, cunis
 Exemit puerum, frontemque atque uda labella 32
 37 Infami digito, & 38 lustralibus ante salivis
 Expiat, 39 urentes oculos inhibere perita,
 Tunc manibus quatit, & spem 40 macram supplice voto
 Nunc 41 Licini in campos, nunc Crassi 42 mittit in ædes.
 Nunc optent generum Rex & Regina; puellæ 37

23 Noctis Vt
 neream portationem aut
 insomnia. vota
 24 An censes iunt,
 Iovem iustitio- eo, de-
 rem esse ali- quibus
 quo? an Stajo erubesc
 Albio Oppia- rest
 nico judice corruptissimo furifer
 an dubitas deus o
 præferre Io- oblibus.
 vem Stajo? e, et si
 quis aut ju-
 stior aut me- o grunia
 lior tutor
 Iove?
 25 Audiat ta- men sceleratissimus ille
 veneficus & corruptissimus
 Index Stajus vota hæc im-
 pia, quæ tu ad Iovem concipi-
 pis, ille statim exclamabit

indignabundus, O Iupiter! quanto magis ipse Iupiter fulmine vindicabit impias has preces? 26 Tu tamen credis Iovem tibi veniam ad omnia indulgere, quia vides arbores fulgoritas te hospite, tuisque salvis. 27 Fulmine, quod 9 et 38. i. sulfureum. 28 An quia tu non fulgoritus taces & expiatus cōsultis ovium extis a — 29 — Fulgoritorum procuratore & expiatore Etrusco — 30 — Ut ilex fulmine ita in lucis parum castiss, vel in bidental quod æque ac lucis est colliculus sepimine conseratus & — 31 — sacrum, quod qui calcarit incestatur — 32 — cui fulgorito consecratur bidental, hoc est, locus in quem decidit fulmen circumseptus adjecta ara in qua bidentibus expiatur — 33 — An ideo credis Iovem se tibi præbere Indibrio & cōtempui habendum? alludit ad Dionysium, qui auream Aesculapio barbam derraxit. 34 Stipulatus tibi obnoxios reddidisti? 35 An forte pinguibus extis? * Ab impiis avarorum precibus descendit poëta ad superstitiona mulierularum vota. 36 Superstitiona. Pulchra est hæc diei lustrici hypotyposis, qui puellarum octavus est, puerorum nonus. quo die puerum lustrabant, votis pro eo conceptis & nomine illi indito, unde & Nominalis dictus. 37 Medio, qui cæteris contractis exendit solet in cinedorum & mollium notam, quod penem representet. 38 Saliva purgatoriam viri habere credebatur, & ad fascina inhibenda valere. Bona vero scæva causa & ad placandam Nemesis, quam enormiori gloriæ invidere credebat, saliva, infamis digitus, & r̄ns or̄gns effigies adhibebantur quasi p̄fiscinia. Plin. lib. 28. c. 2. & 4. 39 Fascinantum oculorum, qui intrudo enecant, perniciem amoliri perita. 40 Ancipitem, lentam, vel ipsum puerum tenellum, de quo spes nondum magna. 41 Licinius Stolonis. alii intell. Licinius Augusti libertum & tonsorem, & M. Crassi divitis. 42 Votis illi operat latifundia Liciniij & vires Crassi, in quorum quasi possessionem mittit puerum votis suis superstitiona mulier.

43 Hæc im-
pia, stulta,
noxia vota.

44 Candida &
pura veste
amita.

45 Precaris à
Diis robur,
vires, & —

46 — Vali-
dum, quod
sustentet sene-
cūtem, cor-
pus, —

47 — Immo-
ndus tamen
cibus tuus.
&

48 — Mul-
tiplex, varix
concoctionis,
cuiasmodi
sunt tucetum
& minutal è
suillis carni-
bus minutum
concisis —

49 — Votis
hinc tuis re-
spondere non

patiuntur deos

50 — Iovisque hac in re indulgentiam

vel retardat, vel irritat facit. 51 Rem familiarem ē in usque in, augere exoptas, prodige interim boves mactans, superstitione sc. proventum è crebris victimis sperans tanquam apes seu Phœnices è cinere & rogo. 52 Deum Lucium. 53 Iu-
gibus vocas victimis. 54 Da, inquis, ut fortunet res familiaris. 55 Respon-
det Mercurius vel poeta. Quo pacto fortunet & crescat tibi pecus, cum tu
in sanis sacrificiis tot pecudes absumas? peculiū tui proprius carnifex & lupus.
56 Vel libo è farre, viño, melle, &c. 57 Et falsa pœla lactans, sibi dicit, Iam
&c. 58 Tinniat iam rario in fundo cruxena prope exhausta sacrificiis. vel
Pathos num: attributum. 59 Cælata. 60 Solido. vel, crassia lamina. 61 Præ-
gaudio. 62 Perverso. vel sinistro à vehementiori cordis commotione. 63 Su-
doris, vel lachrymarum, que repentina sp̄e gaudio oboruntur. 64 Quia tibi
cordi est aurum, diis etiam credis esse, vitiis tuis illos affimans: & hinc, &c.
vel, Credis superstitionis tibi evenisse hoc aurum à Diis missum. quorum fa-
ties & femora auro illinis. 65 Triumphato & ex hostibus prædato. 66 Illinis.
67 Statuarum in Pantheon Romæ. 68 Stabant in Apollinis Palatini porticus
effigies æneæ quinquaginta filiorum Ægypti, quibus ut & Apollini, Æscula-
pio, Isidi, &c. attribuit veruistatis superstitione vim in somnis iudicandi curatio-
nes & remedia morborum. Quod si cui persualsum esset se ab his vel illis istor-
um fratribus certius ac verius somnum accepisse, eos præ ceteris coluit & inau-
ravit. Alii ad Caftorem & Pollucem referunt. 69 Pituita defæcata, discussa
que humoribus vitiosis, certiora sunt somnia. 70 Et quoniam nobis hominem
his aurum in deliciis & votorum summa est, hoc diis æque gratum opinamur:
æque hinc aurea jam omnia in templis, atque aurum per seculis, & nefas con-
barum expulit è templis simpliciterum fictilium, qualia Numa in sacris ad-
hibebat. Iuven. Sat. 1. v. 116. 71 Priscis in usu & in Saturni æde condita
72 Loco & precio movit.

Hunc rapiant: quicquid calcaverit hic, rosa fiat;
Ast ego nutrici non mando 43 vota; negato
Iuppiter hæc illi, quam viste 44 albata rogarit. 49

45 Poscis opem nervis, 46 corpusque fidele senecta:
Esto, age: sed 47 grandes patinæ, 48 tucetaque crassæ

49 Annueret his superos vetuere, 50 Iovē quemorātur,

51 Rem struere exoptas cœso bove, 52 Mercuriumque

53 Arcebis fibra: 54 da fortunare penates,

Da pecus, & gregibus fætum. 55 quo pessime pacto

Tot tibi cum in flammis iunicum omenta liquecantur

Et tamen hic extis, & opimo vincere 56 farto

Intendit: 57 jam crescit ager, jam crescit evile,

lam dabitur jamjam: donec deceptus, & expes 50

Ne quicquam fundo 58 suspireret nummus in imo.

Si tibi crateras argenti, 59 incusaque 60 pingui

Auro dona feram, 61 sudes & pectora 62 laivo

Executias 63 guttas, 64 letari prætrepidum cor;

64 Hinc illud subiit, auro sacras quod 65 ovato 55

66 Perducis 67 facies, nam 68 fratres inter dños,

Somnia 69 pituita qui purgatissima mittunt.

Præcipui sunto, sitque illis aurea barba.

Aurum, 70 vasa Num.e, 71 Saturniaq; 72 impulit æra.

SATYRA II.

168

⁷³ Vestalesque urnas, & ⁷⁴ Tuscum fictile mutat. 60
O ⁷⁵ curvæ in terras animæ, & cœlestium ina-
nes!

Quid iuvat hoc, templis ⁷⁶ nostros immittere
mores,

Et ⁷⁷ bona diis ex hac scelerata ducere pulpa?

⁷⁸ Hæc sibi ⁷⁹ corrupto ⁸⁰ castam dissolvit olivo:

Et ⁸¹ calabrum ⁸² coxit ⁸³ vitiato murice vellus; 65

Hæc ⁸⁴ + baccam ⁸⁵ conchæ rasifice, & ⁸⁶ stringere venas

Fercentis ⁸⁷ massæ ⁸⁸ crudo de pulvere iussit.

⁸⁹ Peccat & hæc peccat: vitio tamen utitur; at vos

Dicite Pontifices, ⁹⁰ in sancto quid facit aurum?

Nempe hoc quod ⁹¹ Veneri donata à virgine

pupæ,

Quin damus id superis de magna quod dare

⁹² lance

Non possit magni ⁹³ Messalæ ⁹⁴ lippa propago?

Compositum ⁹⁵ ius ⁹⁶ fasque ⁹⁷ animo, sanctos-
que recessus

Mentis, & ⁹⁸ incoatum generoso pectus ho-
nesto.

Hæc cedo ut admoveam templis, & ⁹⁹ farre li-
tabo.

⁷³ Capedines
& lavacra Ve-

ftæ. 74 Testas,

vasa ex Etruria

Romam al-

lata, vel reli-

gionem sim-

plicem ab E-

truscis ductæ.

⁷⁵ Cernuz &

pronæ velut

pecudes. ⁷⁶ accipiant

inducere ⁷⁷ maiores

cupiditates &

alia vita no-

nstra. 77 E-

xistimare

quæ di is bona

fint, ex affectus

nostro carnali.

⁷⁸ Hæc pul-

pa, i. carnis

corruption, non

conten: a na-

turali rerum

simplicita-

te, misere ea

riti: at om-

nia. his tamē

ita vitiatis,

utitur, saltu-

fructur: diis

aci nèpe mun-

ditione ut meliora ab his accipiantur. 79 Dum unguentum conficit & ca-

siam & oleum perdit. 80 Satyr. 6. veri. 36. 81 Tarentinam la-

am, quæ opti-

ma. 82 Coquendo infecit, tinxit. 83 Liquore è conchylia muricis,

qui & ipse perii. 84 Margaritam. Pearle. 85 E concha radere, conchæ

enim adhæscunt, neque avelli queant, nisi lima. Plin. 9. lib. 35. cap.

86 Conflare. 87 Metalli. 88 Ramentis, & baleucis quæ è fodinis

eruuuntur. Care. 89 Vitiosa est hæc luxuria. vide supra 78 n. am. usus ta-

men aliquis ex his vitiis, sed auri in templis nullus. 90 Terribilis vel Deo-

rum sacris. 91 Ut ephebi bullas penatibus, sic pauperes virgines Veneri

pupas consecrabant, à quo pro pupis, Angel. Babies, veros infantes preocaban-

tur: haud secus faciunt qui aurum diis offerunt. 92 Patella. divite è lance

pauperes ex acerra libabant. 93 M. Val. Corvini Messalæ, vel Aureli Mess.

Synecd. pro quovis divite & nobili. 94 Qui animo & oculis erat vitiosus,

gulosus quippe & majoribus indigens. 95 Quoad legem humanam.

96 Quoad divinam legem. 97 Intima animi penetratia & cogitationes.

98 Animum penitus imbutum. 99 Molatalsa. Horat. 23. Od. lib. 3. Farce

piò saliente mica. i. ipse si purum & simplicem attulero animum, parco ac

simplici sacrificio deum placabo.

S A T Y R A III.

in pueros
pigratos ut
sive cant.
vivunti

Sub persona Stoici philosophi monet juvenes, ne
desidiae & mollitiei indulgentes, nedum patrimo-
niis & natalibus freti, philosophiae studia negligant: Quæ vitiorum morbis medetur, virtutem &
honestæ officia docet, animum bene concium, &
vitæ felicitatem largitur.

*In
pueros
pigratos
qui nobili in-
veni additur
comes peda-
gogus. infra
not. 10. Nunc
autem inquit
Taurus apud
A. Gell. 1. 6. c.
10. expectante
philosophi ad
fores juve-
num, donec
hesternam e-
dormierint
erapulam.
2 Latiores
apparere facit
vel extende
videtur, cum*

sol per rimas lumeneransmittat. 3 O juvenes, discipuli mei: & est sub timidæ
reprehensio, in prima persona. 4 Durum, concoctu difficile, vel non dilutum,
quod vix plurima aqua temperari possit. 5 Decoquere, edormiscere. 6 So-
laris horologii, inæqualis planetarij ad diem civilem. 7 Gnomonis quinta
umbra meridionali proxima. *Hypallage*. Dicim quinta linea tangitur umbra.
8 Quæ insanos i. morbos reddat homines. vel, quæ in rabiem agat canes.
9 Sol in Cancro, cuius indicium est ortus stellæ Canicularis. 10 Pædagogus,
ut supra not. 1. vel, *Iuvenus*, condiscipulorum, experefactus: ait unus
verumne? Itane? 11 Efamulis. 12 A calore vel effectu. Horat. lib. 1. Sat. 3.
Splendida. quæ se è splendore prodit. 13 Ita cogor in vociferationem.
14 *Resph. Philosophus cum indignatione*. vel lege. *Finditur Arcadia pecus*
ex persona poëtæ vel philosophi dicentis: *Iuvenis indignatur & discruciat* ut
vociferans instar asini rudentis. 15 Asinos, quos Arcadia habet maximos.
16 Introrsum candida, extrosum crocea. 17 Vbi ipsi juvenis compit capillo,
vel membrana pumice levigata demptis capillis, καταχωντες pro pilis.
18 Interstitiis & geniculis. 19 *Calamus scriptorius*; *Metonym*. 20 *Cauſſatyr*
atramentum spissum nimis lentoſ ſiſte, hærere calamo, non fluere. 21 *Infu-*
ſa mox aqua, prætendit nimis liquidum fieri atramentum è ſucco ſepiae, atque
vaneſcere. 22 *Lignidius fūgat & maculer*. 23 *Calamus scriptorius*. 24 O miser
adolescens, futureque indies miserior: hiccine: andem laboris ac ſpeii fructus,
ut, ridiculas ignavias prætendens cauſas, ſtudium fictis excuſationibus ſuppleret
velis? 25 *Quam philofophiæ operam des*. 26 *Quem sua mater vel pueſla deli-*
cate alit.

NEmpe hæc assidue iam clarum mane fenestræ:
Intrat, & angustus extendit lumine rimas:
3 Stertimus 4 indomitum quod 5 despumare Falernum
Sufficiat, 6 quinta dum linea tar gitur 7 umbra. 4
En quid agis? ſuccas 8 infana 9 canicula mæſſes
Iam dudum coquit, & patula pecus omne ſub ulmo
eft,

10 *Vnus ait comitum verumne: itane? ocyus adſit*
*Huc*¹¹ *aliquis, nemon? turgescit*¹² *vitrea bilis: 8*
13 *Findor. 14 ut Arcadie, 15 pecuaria rudere credas.*
Iam liber: & 16 bicolor 17 positis membrana capillis
*Inque manus chartæ, 18 nodosaque venit*¹⁹ *arundo.*
*Tunc*²⁰ *queritur, crassus calamo quod pendeat humor,*
21 *Nigra quod infusa vanescat ſepia limpha: 13*
*Dilutas queritur*²² *geminet quod*²³ *fistula guttas.*
24 *O miser, inque dies ultra miser, huccine rerum*
Venimus? at cur non 25 *potius,* 26 *teneroque columbo*

Et similis regum pueris,²⁷ pappare minutum
Poscis, & iratus mammæ²⁸ lallare recusaſ? 18
²⁹ An taliſtudeam calamo? ³⁰ cui? verba? quid iſtas
Succiniſ,³¹ ambages? ³² tibi luditur: ³⁴ effluſſamens,
Contemnere, ³⁵ ſonat vitium percuffa,³⁶ maligne
³⁷ Respondet ³⁸ viridi non cocta fidelia ³⁸ limo.
³⁹ Vdum & molle lutum es, ⁴⁰ nunc properandus,
& ⁴¹ acri

Fingendus ⁴² ſine fine ⁴² rota. ⁴³ ſed rure paterno ²⁴
Eſt tibi ⁴⁴ far modicum, ⁴⁵ purum & ſine labo ſalinū.
Quid metuas? ⁴⁶ cultrixque foci ⁴⁷ ſecurapatella eſt,
Hoc ſatis? an deceat ⁴⁸ pulmonem rumpere ventis,
⁴⁹ Stemmate quodſo Tuſcoſtratum millesime ducis,
Cenſorem veſ ⁵² tuum vel quod ⁵³ trabeate ſalutas?
Ad populum ⁵⁴ phaleras. ego te intus, & in cute
hovi. ³⁰
Non pudet ad morem diſcincti vivere ⁵⁵ Nattæ;
Sed stupeſt hic vitio, & fibris increvit ⁵⁶ opimum
Pingue, ⁵⁷ caret culpa: nescit quid perdat: & alto
Demersus ⁵⁸ ſumma rurſus non bullit in unda.
Magne pater divūm ſævos punire tyrannos ³⁵

²⁷ Pappam &
buam, cibum
præmanſum,
minutum.

²⁸ Dormire ad
lællum. i. nu-
tricis occinen-
tis nennias.

²⁹ τ. τ. ξυν-

λησις, Athien.
¹⁴ Aut ſon. e-
piſt. ¹⁷ Lalli
ſomniſeros
modos.

²⁹ Verba in-

venis.

⁵⁰ Refert

Philos.

³¹ Sup. das?

³² Caulatio-

nes & tergi-
verſationes.

³³ Tu te ipſe
ludis, tuo
damno, de te.

³⁴ Effluſit &
perit tibi
tempus vel

Diffluſis mol-

litionibus ut vitiatum vas. ³⁵ Ut ſiſtile vas ex argilla non probe

cocta digito tactum & exploratum, timitu rauco vitium, rimas & cru-

dam materiam prodiſ: ita tuſutiſ & rudiſermonē ignorantiam uam.
³⁶ Raucum, non acutum & tinuolum. ³⁷ Reſonat. ³⁸ Vas hæcile ex argilla

cruda, nec bene cocta. Metaph. ³⁹ Rudis eſ materia. capax tamē formæ ſi

te ſubmiſeris figulo. i. magiſtro. ⁴⁰ In juvētute. ⁴¹ Accurata & ſeveriori diſci-

plina. ⁴² Sine intermiſſione aut mora. ⁴³ Tu vero objicies tibi non tam ar-

tibus opus eſſe, cuiſiſt à patre domus & res mediocriſ. ⁴⁴ Cenſus & ut ip-

ne. ⁴⁵ A majoribus non fraude quaſitum, vel ex argento puro. i. non celato.

vel mundum, ut ſit ſupelleſ laura & nitida, ſalinum autem ſacram menſam

facit, ut quo primitiſ cum ſale diiſ offerebantur. Lips. ſaurnal. 12. ⁴⁶ Qua

libationes ad focum: feruntur. ⁴⁷ Quæ te ſecurum reddat. ⁴⁸ Inflari & oſtentare. ⁴⁹ Generiſ ordine, ſirpe. Iuv. Sat. 8. verſ. 1. ⁵⁰ Nobilifimæ & an-

tiqüiſſime Romanorū familiæ ex Etruria ortum habuere. ⁵¹ Successionis li-

neam. vide quæ ad Sat. 8. Iuv. verſ. 1. ⁵² E tua familiæ. ⁵³ In atrio inter

imagines maiorū. vel in recognitione equitum tu eques trabeatus. vide

Iuv. Sat. 8. v. 259. ⁵⁴ Inſignia equeſtria vel ornamenti extera fortunæ, quæ

te non magis reddunt nobilem, quam phaleræ equum. ⁵⁵ Diſſoluti cujusdam,

intemperatiſ, perdiſi, qui obduriuit in vitiorum callum, & quaſi habitum ma-

litiae, ita ut ſe peccare non ſentiat; Sordidi Nattæ meminit Horat. 6. Sat. lib.

1. Turneb. 23. lib. 33. c. legit Nattæ. i. fullonis. ⁵⁶ Quod ſenſum ademit.

Meta h. d. co pore. ⁵⁷ Excusandus & aliqua dignus venia ob ſtuporem & cal-

lum vitiorum, perdiſi am & proſligatæ nequitia. ⁵⁸ Non emerget ē barathro

vitiorum, nec tangiuit conſcientia celerum, cum tamen te atque alios q̄iſi

per incontinentiam prudentes ſcientesque virtutem deſerueſtis, grāres

maneant conſcientia cruciatus. Atque hoc ſpectat diſgressio inſequens poctæ

decentis non eſſe aliam poenam graviorem atque iſpis tyrapnis digniorem,

quaſi deſerueſtis virtutis conſcientiam; & panam (ut ita dicam) damni.

59 Crudelita-
eis & vitio-
rum.

60 Quām ut

occupat virtu-
-tom. alii le-

gunt virtuti
invideant,

quam scilicet

ab aliis cul-
tam ipsi dese-

ruerint.

61 Discru-
cientur, quod

eam reli-
querint.

62 Miseri ho-
mines inclusi

in tauro illo
aheneo, quem

Phalaridi ty-
ranno Sieculo

Perillus in-
ventum, de-

dit.

63 Damoclis

unius ex as-
sentatoribus

Dionysii. vide hist. in 5. Tu'culan. quæst. à Cic. plenius expositam. 64 Ordo,

quam se sibi dicat: Imus, imus præcipites in via & exitium nulla virtute

fusflaminandi, omni salutis spe destituti. 65 Fecimus & nos Hec iuvener-

Sat. 8. Juvenal. Ego quidem hoc puer, &c. tu autem iuvenis es. vers. 52. in-

fra. 66 Ad simulandam lippitudinem, ut à recitatione eximerer. 67 Deli-

berativa, moriatur necne, vel Ethopœia. 68 Uticensis, devicto Pompeio

morituri. 69 Clamoso. al. vehementi & acri, unde & Domitio Grammatico

Insani cognomen inditum. A. Gell. 7. 18. 70 Labore corrugandi amicos ad

filium audiendum, aut latitia. 71 Convenienter puerilibus annis. 72 Iacuus

tesserarum seu talorum summus. faustissimus vero qui omne tollebat depositum,

quod erat Venus: vide quæ ad Martial. epig. 14. lib. 14. the fice. 73 Canis,

imio, iactus damnosus. 74 Quantum mihi detraheret, vel ex reliquo talorum

numero demeret, quod erat quinque. 75 Non errare. 76 Vasis, in quod

nubes pueri conjiciebant. Ovid. de Nuce, Vas quoque sæpe carum spatis

distanti locatur, In quod missa levè nux cadit una manu. alii de pyrgo

intelligunt, non recte. Quorsum enim ars, ne fallaris ad coniiciendas in turri

eulam seu fritillum aleas, de quo puerum fuisse sollicitum dicit hic poëta seu

philosophus? de Fritillo vide quæ nos ad Mart. epigr. 14. lib. 4. 1. 77 Trochum,

vel turbinem è buxo. 78 Iam iuveni, reli&is nucibus, atque liberaliter hacce-

nus in studiis philosophiz educato. 79 Pravos à rectis distingue. 80 Et pre-

cepta quæ docetur in 50 portico Athenis, in qua Zeno & alii Philosophi inde

Stoici dicti docebant, disputabantque. 81 Indutis braccis. i. femoralibus, à

gamas. Molice adiecto β. 82 In qua pīcti erant Persi à Miltiade Themis-

Stoile, & Atheniensibus devicti. 83 τοι πινακη. 84 In qua iuvenes studiis in-

vigilant. 85 Stoici rondebantur ad curem, cum vero hic agatur omnino de po-

ticu Stoica, male ab aliis ingeritur lectio quibus inderosa, quod de Romanis

erratis intelligi volunt. 86 Viā tenui, leguminibus & crastis pulte ex farina

& laete.

Haud alia ratione velis, cum dira libido
Moverit ingenium ferventi tintæ 59 veneno:
60 Virtutem videant, 61 intabescantque relic-

ta.

Anne magis Siculi gemuerunt æra 62 invinci,
Et magis auratis pendens laquearibus ensis 40

Purpureas subter 63 cervices terruit, 64 Imus,
Imus præcipites, quam si sibi dicat, & intus

Palleat infelix, quæ proxima nesciat uxor?

Sæpe oculos memini tangebam 6, parvus 65 olivo,
Grandia si nullæ morituri 57 verba 58 Catonis 45

Discere, ab 69 insano multum laudanda magistro,

Quæ pater adductis 70 sudans audiret amicis.

71 Iure etenim id summum, quid dexter 72 senio feci

ret

Scire, erat in voto; damno 73 canicula quantum

74 Raderet, angustæ collo non 75 fallier 76 oræ: 50

Nen quis callidior 77 buxum torquere flagello.

Hand 78 tibi inexpertum 79 curvos dependere mores

80 Quæque docet sapiens 81 braccatis 82 illita Medis

83 Porticus, 84 in somnis quibus & 85 detonsa juventus

Invigilat, 86 siliquis & grandi pasta polenta 55

S A T Y R A III.

169

⁸⁷ Ettibi quæ Samios deduxit 88 litera ramos,
Surgentem dextro monstravit limine ⁸⁹ callem.
8⁰ Stertis adhuc & laxumque caput compage soluta
9⁰ Oscitat hesternum, ⁹¹ dissutis undique malis, 59
9² Est aliquid quo tendis, & in quod dirigis 93 ar-
cum?

94 An passim sequeris corvos, 95 testaque lutoque,
Securus quo pes ferat, atque 96 ex tempore vivis?
97 Helleborum frustra cum jam cutis ægra
— tumebit

Poscentes videas. venienti occurrite morbo. 64

9⁸ Et quid opus Cratero magnos promittere? 9 montes?
Disciteq; ô miseri & causas cognoscite rerum,

² Quid sumus, & quidnam victuri gignimur, ⁴ ordo
Quid datus, aut metæ quam mollis flexus, & undæ

Quis modus ⁸ argento, ⁹ quid fas optare, quid ¹⁰ asper

¹¹ Utile nummus habet: patriæ carisq; propinquus 70

Quantum ¹² elargiri deceat: ¹³ quem te deus esse
Iussit & ¹⁴ humana qua parte locatus est in re.

¹⁵ Disce: nec invideas. ¹⁶ quod multa fidelia putet

In locuplete penu, ¹⁷ defensis pinguibus Umbris,

Et piper & pernae Marsi ¹⁸ monumenta clientis? 75

¹⁹ Mænaque quod prima nondum defecerit orca:

²⁰ Heic aliquis de gente ²¹ hircosa Centurionum

²⁷ Nectibi
inaudita aut
incognita est
virtutis via, ¹
quam Pytha-
goras Samius
indigitare vo-
luit expressans
in bicorni li-
tera

88 — Y

quæ in duos
ramos se divi-
dens bivium
vitæ monstrat:
arduam & an-
gustum virtu-
tis viam ex-
tendens à dex-
tra, mollem
& latam vitię
à sinistra.

89 Virtutis
crebris actio-
nibus & labo-
ribus tritum.

90 Hesterna nra
evaporat cra-
pulam. 91 Sci-
licet oscitatio-
ne. 92 Estne

scopus vel fi-
nis aliquis vi-

que petit. 93 Actiones. 94 Vagus erras pueri more qui corvos testa luto-

que petit. 95 Temere, nec viarum nec consiliorum ratione habita. 96 In

diam sine proposito. 97 Pharmaca vitiosos humores purgantia sero poscas-

ubi jam invaluit hydrops, Sat. 4.v.-16. 98 Et quid opus medico insignis

qualis fuit Craterus tempore Augufti, ad restituendam sanitatem, cum im-

manu tua sit præcavere morbum qui premit à Metaph. à corpore ad ani-

mum. 99 Aureos nummorum. 1 Rerum experendarum & fugiendarum ad fe-

licitatem assequendam. Iuven. vivendi causas, vel etiam, causas na-

turales. 2 Quæ hominis sit natura. 3 In quem finem. 4 Fatorum certa lex,

qua fieri omnia asseruere Stoici. vel gubernatio divina. 5 Felicitatis, aliis

vitæ quam breve sit spatium, & unde mors immineat. Metaph. à meta-

Circensi, quām in flexu evitare periti aurigæ erat. 6 Quæ sit artis

& operæ regere. 7 Vadæ, ut sit quasi mera ad quam circumflexenda est remi-

gatio in navalı certamine. alii leg. unde, ut supra, nota 5. 8 Quærendo,

& erogando. 9 Quæ vota. 10 Signatus recens. 11 Utilitatem, usum. 12 Ex

officio debeas. 13 Cujus qualitatis, 9¹⁰:as. 14 Quæ pars sit universi.

15 Hanc sapientiam edisce. nec invidendo doleas, si advocaris & patronis

Romanis uberior munierum copia suppeditat quam tibi. 16 Quod vasa præ

copia & affluentia patent advocatis in cella penuaria. 17 Divitibus, uberior

soli dominis Umbris, Italiae populis quos ille in judicio defendenterit. 18 Mis-

ta à clientibus donaria. 19 Et quod saltamentum illud supersit è prima orca

vel prima seria ac parte oreæ, nec deficit, pluribus à clientibus in dies

donatis, 20 Neque movearis, quod indocti milites aspernentur Philo-

sophos. 21 Quorum alæ hircumvolent. al. hirtosa.

22 Ego non
studio esse
philosophus,
qualis fuit il-
le Arcessilas,
qui cum nihil
sciri affirmaret,
dicas est
philosophie
eius sor. neque
esse volo sa-
pientum unus
m— 23. So-

Compr. Ion legislator
Atheniensis,
qui me vigi-
llis, studiisque
macerem, ze-
rumnosus de-
inde futurus.
24 Quod at-
tentu & cogi-
tabundi si-
gnum est.
25 Quae furo-
rem sapienti-
zabidi autem
caues non la-
erant.

26 Meditantes nugamenta philosophica, quale hoc est, Ex nihilo nihil. 27 Hoc ianti est, inquit Centurio, ut ad pallorem studeas? 28 Philosophiz placitis. Alii legunt, Hos. i. philosophos. 29 Robustus, militaris? & in ru-
gas præfusulo risu, cont acto. * Ut vero ager, respondet philosophus, negle-
cto medico perit; ita vitiis isti, qui philosophos animi medicos ludibrio
& contemptui habent, misere peribunt. 30 Ordo est; Qui dicit medico, in-
spice; nescio quid sibi velint hæc — 31 Ebri symptomata & gravis, morbi
indicia, cordis palpitatio, respiratio & gra, & spiritus graveolentia; iussus re-
quiescere ad quartum diem non abstinet, sed in gravem morbum labitur. 32 ex requie & abstinentia convalescat, quod sit inter initia morborum. 33 Vbi
ager videt nocte tentia moderate & iutegit, convenienter fluere — 34 ar-
teriarum pulsus, vel, venas simpliciter. 35 Ibi neglecto medici consilios
anquam de syrupo securus, poscit, vel deficiente sua e domo d'vitis cuiusdam
amicorum. — 36 In lagena non admodum capaci vel deficiente ua-
37 — 38 — Vina quorum austerioram dexit xras. — 39 — Sibi balneum in-
gressu — 40 — e Surrento Campania oppido, 41 Medici intervenientis
visentisque agrum verba. 42 Ager respondet mortum vel dissimilans
vel nonsentiens. 43 Pallida curis ab aqua intercuti intume cit. 44 Tu potius
medice, inquit deplorare spei ager, mihi pallere & agrotare videris, quin
me mittis, & te curas? mihi te turco nihil est opus, idem fa iunt perdit, qui
corsepti maledicta ingerunt. 45 Hunc, ait Philosophus, incontinentem agrum
medicos contemnētem jamdudum sepelii, efferetur mox mortuus, tam scio quā
si jam exulsem. 46 Tu contemptor philophorum restas efferendus. Possum
& hæc esse verba agroti dicentis; unde novus hic mihi tutor? priorem illum qui
cadem que tu usque canebat, meque monendo inhibebat ne viverem meo atbi-
trijo, jamdudum extuli, spero & te propediem. Omnes composui felices. Num
ego resto, inquit Horat. 9. Serm. 1. l. 47 Deride, vive inquit Medicus tuis mor-
ibus, ede, bibe, lava, animo tuo morem ger. Quantum ad me, taceo. & abeo.

Dicat, Quod sapio, satis est mihi, non ego chro-
Esse quod²² Arcessilas²³ et rumnosique Solones,
24 Obstipocapite, & 24 fingentes luminet terram, 80
Murmura cum secum, &²⁵ rabiosa silentia rodunt.
Atque exorrecto truismantur verba labello,
Agroti veteris meditantes somnia, 26 Gigni
De nihilo nihil, in nihilum nil posse reverti, 84
27 Hoc est, quod palles? cur quis non prandeat, hoc est?
28 His populus ridet multumque²⁹ torosa iuventus
In geminat tremulos naso³⁰ crispante cachinnos.
* Inspice: ³¹ nescio quid³² trepidat mihi pectus, & et
Faucibus exsuperat gravis halitus, inspice, sodes, (gris
Qui dicit medico, ³³ iussus requiescere, 34 postquam
Tertia composita vidit nox currere ³⁵ venas 91
36 De maiore domo 37 modice sitiente lagena,
38 Lenia³⁹ loturo sibi 40 Surrentina rogavit.
41 Heus bone, tu palles: 42 Nihil est. 42 Videas ta-
men istud
Quicquid id est: surgit tacite tibi 43 lntea pellis. 95
44 At tu deterius palles: ut sis mihi tutor:
45 Lampridem hunc sepeli: 46 tu restas. 47 perge, tacito.

SATYRA III.

6° Turgidus hic epulis, atque ^{4^o} albo ventre, 50 la-

vatur,

Guttura sulfureas lente exhalante 51 mephites. 9°

Sed tremor inter vina subit, calidumque 52 tridental

Excutu manibus: 53 dentes crepore retefti,

Vnctu cadunt taxis tunc 54 pulmentaria labris.

Hinc 55 tuba, candelæ: tandemque beatulus alto

Compositus 56 lecto, crassisque 57 lutatus amonijs,

In 58 portam rigidos calcis extendit: at illum 10°

59 Hesterni 60 capite induito 61 subiere ² Quirites.

63 Tangemiser 64 venas, & pone in pectore dextram.

Nil 65 calet hic: summosque pedes attinge, manusque.

Non 66 frigent, 67 Visu est si forte ² pecunia, 68

Candida vicini subrisit molle puella, 110

68 Cor iubiliter salit: Positum est ^o algente catino

Durum olus & ^{7^o} populi cribro decussa 71 farina.

72 Tentemus fauces: tenero latet 73 ulcus in ore

Putre, quod haud deceat plebeia 74 radere beta.

Alges, cum 75 excussit membris timor albus ari-

fas: 115

Nunc 76 face supposita forvescit sanguis, & ira

Scintillant oculi: dictisque facisque quod ipse

Non sani esse hominis, 77 non Janus surerit Orestes.

compage dentes retefti labiis retractis strident. 54 Cibi lauti evomuntur.
 55 Mox illi mortuo apparantur quæ ad funeris solennitatem spectant, tubæ,
 tibie, faces, &c. 56 Ferali. 57 Vnctus & pollinctus, ut Sat. 6 v. 35. 58
 Καταχρησις pro ianua, versis in januam pedibus pro more componendis
 mortuos in feretro, qui cum ut plurimum in caput nati fuerint in vitam ita
 pedes rursus efferuntur ad sepulturam, vel naturam civitatis extra quam esse
 rebantur, sepeliebantur, urebantur. 59 Recens manumissi ex testamento de-
 functi. 60 Pileo donati. 61 Feretro, præstituri patrono supremum hoc os-
 cium. 62 Cives Romani à Quirino. i. Romulo. 63 Inquit medicina i. phi-
 losophiae contemptor. Quo mihi hæc de febre & morte? ego pulchre valeo,
 tange arteriam, explorâ si mihi quis morbus. 64 Arteriam. 65 Non argui
 calorem è febri. 66 Nec frigent extremæ partes. 67 Resp. philosophus, Immo
 gravioribus labores mortis avaritia, b. libidine, c. mœltice, d. timore,
 e. iracundia. 68 Annon cordis abdito moju prodis animi morbum? 69 Olas
 Æplum in catino algens. i. frigidum. 70 Non pollinario & subtili. 71 Panis
 Cibarius. 72 Si poisis his velci. 73 Vlcus delicate gulæ. 74 Exasperare vilis
 cibo, & fabrorum prandios betæ. Martial. 13. l. 13. epigr. 75 Negabas te pal-
 lere aut algere, exanguis tamen timore horrere facit, exerisque tibi pilos,
 aristarum more. 76 Dicebas modo nil caluisse, ecce autem bile suffusus lam-
 gnis circa cor ebullit velut igne supposito, & ira scintillant oculi. 77 Exagi-
 tatus furii matris Clytemnestre, quam patris necem ultus, cum adultero figi-
 lio occiderat, hoc est, ipsi insans se ipsorum judicabant.

48 Ille quæ
 dem ager
 spacio medico
 interist, &
 hic etiam quæ
 medici consi-
 lium i. philo-
 sophiam con-
 temnit, per-
 ibit.

49 Pallido vel
 cibis diffento.
 50 Balne- in-
 trat, quod
 egrotis peri-
 culotum.

51 Graveolen-
 tes à cruditate
 spiritus. Me-
 phitis proprie-

est terreus pu-
 tor ex fulfu-
 reis & cor-
 ruptis aquis

ascendens. 52
 52 Calicem,
 capientem
 terram sexta-
 ri partem.

53 Ex tremore
 capitidis, & co-
 titus soluta

572

Vita Satyra
et Ignati
Regis

A. PERSII

SATYRA IV.

Sub persona Socratis Alcibiadem objurgantibus, invenitur in Neronem, qui nobilitatis suae ostentatione & populi assentatione inflatus Remp. est aggressus: ad cuius administrationem (bene licet ad tempus dissimulet) nullis prudentiae civiliis, ne scientiae quidem moralis sit remis instrutus.

Rem populi tractas² (barbatum hæc crede magistrum
Dicere⁴ sorbitio tollit⁵ quem dira cicuta⁶)
Quo fretus⁷ Dic hoc magni⁷ pupille Pericli,
Scilicet⁸ ingenium, &⁹ rerum prudentia¹⁰ velox
Ante pilos venit, dicenda tacendaque calles. 5
Ergo cum mota¹¹ fervert plebecula¹² bile,
Fert animus calida fecisse silentia turbæ
Majestate¹³ manus: quid deinde loquere? Quirites,
Hoc, puto, non justum est, illud male, rectius illud.
14 Scis etenim justum gemina suspendere lance¹⁰
Ancipitis libræ: rectum discernis, ubi¹⁵ inter
Curva subit, vel¹⁶ cum fallit¹⁷ pede regula yaro:
Et potis es nigrum¹⁸ vitio præfigere¹⁹ heta.
Quin tu igitur summa nequicquam²⁰ pelle decorus
Ante diem blando²¹ caudam jactare popello. 15
Desinis,²² Anticyras²³ melior sorbere meracas²

2 Tunem rem-
picatam ad-
ministras?
3 Barbas ale-
bant philoso-
phi promissis
ad gravita-
tem. 3 Socr-
atem magistrū
rum ò Alci-
biades, vel,
magistrum cu-
jus ē schola
Anquam ex
equo Trojano
prodierunt
philosopho-
rum sc̄æ: So-
cratē autem
inducit mo-
mentem & cor-
ipientem Al-
cibiadē, quo
à se amoveat periculum & suspicionem taxati Neronis Imperatoris. 4 Hau-
stus cicuta, poena capitalis apud Atheniensēs. 5 Fraude & invidia cir-
cumventum, quali de diis male sentiret, &c. Xenoph. ἀπορνη. 6 Qua-
arte? 7 Alcibiadis tutela avunculi tui Periclis insignis & jaſtabunde:
Et Neronem Poppea pupillum vocavit, ut cui tutores effent Bur-
vbus & Seneca. 8 Ironice. Tibi proculdubio contigerunt artes & sci-
tiae 9 τέχνη τολμὴ, & experientia rerum
10 Præcox, ante barbam & annorum maturitatem. 11 Seditiona-
savit. 12 Ira & tumultu. 13 Porrecta vel mota, in signum silentii.
14 Quatuor sequentes versus lege Ironice, vel interrogative.
15 Inter duo extrema vitia injusta. 16 Vbi legis norma varianda est prop-
ter variam circumstantia alieujus exceptionem, vel ubi lex ipsa non re-
dat sit: poteris tu vitiosam regulam coarguere 17 Crure regulæ intotto.
Metaph. à fabrili arte. 18 Vitiorum reis & convictis. 19 Θ literam
condemnatoriam, notam mortis, γεν. τε. 20 Alcibiades forma: Nero
triumphali ueste, vel simulata probitate, vultu etiam pulchro. 21 Pav-
onis more expansa cauda te venditare, vel instar canis mora cauda adul-
lari, & caprare atram popularem. 22 Elleborum in insula Anticyra co-
pioso natum, ortam ē melancholia insaniam purgans. 23 Aptior, cui ipsi
magis opus erat dementia & vitiis purgari, quam curam alienum suscipere,
egi quam regere.

SATYRA IV.

²⁴ Quæ tibi²⁵ summa boni est? ²⁶ uncta vixisse patella
Semper, & assiduo²⁷ curata cuticula²⁸ sole.

²⁹ Expect: hand aliud respondeat haec annus, I nunc,
³⁰ Dinomaches ego sum: ³¹ suffla, sum ³² candidus.

33 Eftö

24. Tantum
abes à pro-
denta civi-
tate, qui finis
est, ut ne mo-
ralium qui-
dem sciētiām
ullam ha-
beas. 25 Quid
nam enim tibi
summum bo-
num est?

Dum ne deterius sapiat pannutia³⁴ Baucis,
Cum bene³⁵ discincto³⁶ cantaverit³⁷ ocima verna.

38 Ut nemo in se se tentat descendere, nemo
39 Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

39 Sed præcedenti spectatur mantica tertio.
40 Quæsieris:: Nost in Vectidi prædia⁴¹ cuius² 25
Dives⁴² erat⁴³ Curiibus quantum non milibus 44 ob-

Dives⁺² arat⁴³ Curibus quantum non milvus 44 ob-
erret:

Hunc aiss⁴⁵ hunc diis iratis, 46 genioque sinistro
Qui⁴⁷ quādoq; iugum⁴⁸ pertusa⁴⁹ ad compita figit

Seriola veterem metuens deradere ⁵ limum,

⁵¹ Ingemit, Hoc bene sit: tunicatum cum sale morde
⁵² C. epe, & ⁵³ farratam ⁵⁴ pueris plaudentibus ollam
H. ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

55 Pannosam fæcem morientis sorbet acetii?
56 At si undus cesses, & 57 figas in cute solem,

56 At si unctus cesses, & 57 fugas in eum solens,
Est prope te 58 ignotus, 59 cubito qui tangat, & 60 ac-

26 Respondebat
 ex persona Alcibiadis
 seu Neronis, noster.
 Gula & luxus.
 27 Libido, &
 molis, imo
 fœda corporis
 cura. 28 Info-
 latio cutis ad
 acquirendam
 corporis siccii-
 tatem, vide
 vers. 33. seq.
 29 Recte at-
 tende parum-

per, inquit Poëta, Tu princeps (si diis placet) nihilo fanius statnls de summe bono, quam muliercula hæc in transitu, que olera venalia clamitat. 30 Nobilissimæ foeminae filium te iacta ò Alcibiades, sic Nero Agrippæ. 31 Hoc solum habes quod glorieris tumidus, & opponas. 32 Speciosus & pelle decorus. 33 Quid hoc? si nihilo plus sapias quam Baucis pannosa. *Donatus*. multis con-glo-ata pannis, aliis rugola, ut Plin. 15. 14. pannacea mala. 34 A Poëtis usur-patum nomen verulæ olitricis. 35 Dissoluto. 36 Promeritalia clamitaverit. 37 Baotæ & by pro quovis oleore possum, vel cantando ocimum quod Græci etiam piros & leon appellant, servis exprobrat conditionem suam. 38 Vide quam nemo se nosse laboret, aliū omnis. Tu princeps alierū vitia inquiris, reprehēdis, damnas: ad tua interim connives, ac illa putas latere, nectamen latet, dum enim tu de nostris moribus cognoscis, & nos de tuis. 39 Ex apolo-*Geoppi* præcedentia vitia cernuntur à sequentibus. 40 Tu queris. an normi dedit illius prædia, cuius avaritiam insectari vis. 41 Ego requiro. cuius? an illius qui ————— 42 ————— Possidet, vel simpliciter arat? 43 In Sabi-nis. 44 Circuvolando non emeritatur. 45 Turefers Dico illum ipsum Venditiū, natum, vel viventem diis, hominibus atque sibi male. 46 Quem de-fraudat. 47 Quandocumque, si quando ————— 48 ————— Ad pervia, ramo-sa, hinc inde patentia compita ————— 49 ————— suspenso jugo com-pitalia celebrat, vel ipso die festo vix solvat jugum. 50 Picem i. relinere. vide Iuven. Sat. 6. 53. 51 Cum gemitu faustum hoc verbum *Bene sit* pro-nunciat, quod Virgilio 8. eclog. bonus sit. 52 Non purgatum. 53 Pultem è farre in olla coctam. 54 Familia, liberis suis & servis exultantibus, ac si laute tractentur. 55 In hoc versu quevis dictio est em batica. Vappam cui insunt flores flocci quidam & panniculi. 56 Tuam vero, qui in alienam avaritiam & fordes paratis dicere, robrosam libidinem est qui videat & reprehendat. 57 Ad solem re ungas, ut oleum imbibitum curim reddat nitidam. 58 Quem tu non cogitas. 59 Animadventat & arguat. Nonne vi-des, aliquis cubito frantem proprie tangit. Horat. 60 Acriter execretur.

174

SATYRA V.

SATYRA V. *foram*

179

Gratim erga Cornutum praeceptorem suum te statutum
animum. Deinde quæ sit vera libertas ostendit,
idque iuxta Stoïcorum paradoxon: solum sapientis
liberum esse.

V Atribus hic mihi est, centum sibi poscere voces,
Centum ora, & linguis optare in carmina cen-

tum:

b Fabula seu mixto² ponatur³ hianda tragedo.
e + Vulnera seu Parthi⁵ ducentis ab inguine ferrum.
6 Quorsum hæc⁶ aut quantas⁷ robusti carminis offas
8 Ingeris, ut par sit centeno gutture niti⁸ 6
Grande locuturi⁹ nebulas¹⁰ Helicone legunto:
11 Si quibus aut¹² Prognos, aut si quibusolla¹³ Thye-

stæ

14 Ferrebit, saepe insulso¹⁵ coenanda¹⁶ Glyconi.
17 Tuncque anhelanti,¹⁸ coquitur dum massa camino,
Folle premis ventos: nec clauso murmure raukus 11
Nescio quid tecum grave cornicaris inepte,
Nec²⁰ scloppo tumidas intendis rumpere buccas.
21 Verba togæ sequeris,²² junctura callidus acri,

Huius tem-
poris Poëtis
qui — b —
tragœdias &
(Neroni adu-
lantes) —
c — Parthi-
ca scribunt
bella, mos est
centum posse-
re voces, in
imitationem
Homer. 2. I-
liad. Virg. 6.
En. Ovid. 12.
Met. 2. A Poë-
ta Tragico
scribatur, —
3 — Summa
voce conten-
tione pronun-
cianda à moe-

Cornu
Satyrus
ex

fitiam p̄ se ferente Tragoedo. i. aetore seu histrione. 4 Data, vel accepta.
5 E vulnerato inguine extrahentis. vel Parthi, dum fugeret se simulat, sagittas
mitrentis in hostes ab inguine ducas, ut aliis jaculandi mos ab auriculis,
mamma, vel humero. Virgatis iaculantis ab inguine braccis, Propert. 4. I.
ubi Ios. Seal. Iaculari ab inguine barbarum est: ut à capite Græcum. 6 Fingit
Cornutum quasi præsentem quererere. In quem finem linguas e. voces istas
poscas Satyricus? 7 Fortis epicè carminis ampullas & globulos verborum:
Metaph. durior. 8 Intentis, objicit, ut opus sit centeno gutture niti⁹ 9 Timida
figmenta specie magna, rugas sonoras. 10 Vide Prologi vers. 4. 11 Qui-
cunque scripturi suntra tragœdias, quarum argumenta sunt filii olla cocti & ap-
positi patribus Tereo & Thyestæ. 12 Qui Ityn filium Tereo marito coctum
apposuit, ultavim eius & storum Philomelæ illatum. 13 Cujus filios decocitos
Areus frater illi apposuit coinandos in ultiōnem incestus cum Europa uxore.
vide quæ nos ad Senecæ Thyesten. 14 Maxima animi concitacione & acri stu-
dio describenda servabit. continuata allegoria ab olla, ut
15 coen. i. agenda & representanda. 16 Tragœdiarum illi aetori in-
fusso, ut cui crambæ torties reperita non pariat nauseam. 17 Tu non scribis ar-
gumenta inflata & versus ampulloſos, quibus meditandis pronunciandiisque
anhelantes opus sit agitare pulmones, non secus ac conclusæ auræ follibus ve-
xantur, dum igni mollitur ingens ferri massa. 18 Imitatio Horat. Sat. 4. I. 1.
19 Nec alte cogitabundus inepte velexpatiaris, vel rauca & compressa voce
more cornicium tibi obviamuras. 20 Sonantiore inter recitandum emulso sui-
ritus, ex aere buccis inclusio. 21 In communi usu positi. alii Satyram intelli-
gunt, que tota Romana est, ut & toga. 22 Compositione accurata. Sat. 1.
vers. 65.

23 Concin-
nus, stylo mo-
desto, non
hianti & tur-
gido ore, alii
legunt teris.
i. explicas, ex-
polis.

24 Quos quis
male conscient
potret, eru-
descendos
mores, quo-

non negotio
& conscientia
adulat paller aut ru-

bet, Chan-
geb colour.
auditor cui
frigida mens
est. Juven. i.

25 Reprehen-
dere, carpere,
perstringere.
26 Sciens.

27 Urbanis &
salfis jocis.

28 Ex eadem mente, eodem stylo & subiecto. 29 Tragica illa argumenta relin-
que

30 Græcis tragicis atque lis, qui grande & tumidum

carmen affectant. 31 Capite, pedibus & manibus Pisthenis & aliorum filiorum

Thyestæ, quæ reservavit Atreus inspicienda fratri. vide Sen. Thyest. 32 Tu

mores populi Satyrico sale frica. 33 Resp. Persius: Non po'co centenas voces

ad turgida illa atque Tragica, sed quibus sufficiam tuis erga me meritis & Cor-

nute, tibique gratiis agendis. 34 Ampullosis, vanis. 35 Speciosis pigmentis.

36 Carmine gravi argumentum leve exornare, atque extollere. 37 Ingenuæ,

sincere, perinde ac si secreti loquieremur. 38 Grata ac simplici musa, vel ver-

su. 39 Quam pars melior & maior sis animæ nostræ. i. mez. 40 Tange, pulsa

digito, ut qui fidilia explorant. 41 Quid integrum & verum sonet

42 quid simulatum & fucatum. Metaphora à parietum incrusta-
tientibus. 43 Ad animum sincere gratum exprimendum, non ad sonoras fabu-

las & inflatas nugas. 44 Intimis penetralibus, & ipsis animi mei latebris.

45 Ingenuæ proferam. 46 Vna mea lingua. 47 In imo cordis recessu. 48 Sub

præceptoris imperio. vel vim timendi aliunde. 49 Pudicitiae & verecundiae,

cujus tinctura & symbolum purpura. 50 Toga, cui prætextur purpura: qua-

Romanorum filii ad puberatem etatis sc. annum xvij. amiciebantur. 51 Reli-

quit me, sumpta iam virili toga. 52 Cordis figuram habens, ante pedis inge-

nus annexa nobilium filiis aurea, tenuiorum filiis coriacea. Juven. Sat. 5. v.

163. 53 Gabino cinctu, vel habitu peregrinantium format s, & caninis pelli-

bis amictis. 54 Pueris cum ex ephèbīs excederent, bullas & prætextas larib.

consecrataς ad suam cuiusque effigiem appendere mos erat. 55 Assen-

tantes, non rigidi ut paedagogi. 56 Vice Romano quod sub urbe anti-

qua esset dicto, infami & lubrico, in quo habitabant meretrices.

vide quæ ad Mart. ep. 35. l. 1. e. 57 Clypens qui mihi, pro more

Romano in viros iam transcripto, mei iuris facto, & tyroni datus est allus.

i. insigui vacuis, stipendiis & rebus pulchre gestis postmodo insigniendus;

ne' centrum plicarum togæ vi ilis albæ in umbonis formam corrugatum.

Cætab.

Ore²³ teres modico, ²⁴ pallentes²⁵ radere mores¹⁵
26 Doctus &²⁷ ingenuo culpam defigere ludo. (nis,
28 Hinc trahē quæ dicas²⁹ mensa que relinque Myce-
Cum³¹ capite & pedibus³² plebejaque prandianoris.
33 Non equidem hoc studeo, ³⁴ bullatis ut mibi³⁵ nugis
Pagina turgescat, ³⁶ dare pondus idonea fumo. 20
37 Secreti loquimur : tibi nunc hortante³⁸ Camæna
Excutienda damus præcordia: ³⁹ quantaque nostræ
Pars tua sit Cornute anime, tibi ducis amice,
Ostendisse juvat, ⁴⁰ pulsa, dignoscere cantus 24
41 Quid solidum crepet, & pictæ ⁴² tectoria linguae.
43 His ego centenas ausim depositare voces,
Ut quantum mibi te⁴⁴ sinuoso in pectore fixi 27
45 Voce traham pura: totumque hoc verba⁴⁶ resignem
Quod latet⁴⁷ arcana non enarrabile fibra.
Cum primū⁴⁸ pavido⁴⁹ custos mibi⁵⁰ purpura⁵¹ ces-
sit,
52 Bullaque⁵³ succinctis laribus⁵⁴ donata pependit
Cum⁵⁵ blandi comites, totaque impune⁵⁶ Suburra 32
Permitit sparsissime oculos jam⁵⁷ candidus umbo:

SATYRA V.

177

Cumque 58 iter ambiguū est. & vitæ nescius error
 Diducit 59 trepidas 60 ramosain compita mentes, 35
 Me tibi supposui, teneros tu suscipis annos
 61 Socratīco Cornute finu, tunc 62 fallere solers
 Apposita 63 intortos 63 extendit 63 regula mores:
 Et premitur ratio 64 animas, vincique 65 laborat,
 66 Artificemque tuō ducit sub pollice vultum. 40
 Tecum etenim longos memini consumere 67 soles,
 Et tecum 68 primas epulis decerpere noctes.
 Unum opus, & requiem pariter disponimus ambo,
 Atque 69 verecunda laxamus seria 69 mensa. 44
 Non equidem hoc dubites, amborum 70 fœdere certo
 Consentire 71 dies, & ab uno sidere duci.
 * Nostra vel æquali suspendit tempora 72 libra
 Parca 73 tenax veri, seu 74 nata 75 fidelibus hora
 Dividit in Geminos concordia fata duorum: 49
 76 Saturnumque gravem nostro 77 Iove 78 frangi-
 mus una.

79 Nescia quod, certe est quod me tibi tēperat, astrum.
 80 Mille hominum species, & rerum discolor
 usus:

81 Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.
 a Mercibus hic Italī mutat 82 sub sole recenti
 Rugosum piper, & 83 pallentis grana cumini: 55
 b Hic satur 84 irriguo mavuli 85 turgescere somno,
 ] Hic campo indulget: hunc alea 86 decoquit: ille

fabrili arte 64 Appetitus & melior pars irrationalis animi subiugatur, &
 docetur parere rationis imperio. 65 Ægre, nec sine lucta vincitur. 66 Pollice
 artifici. Hypallage, vel veciūs, induit, sumit institutionis formam ante la-
 boratam. à signis translatio. Iuven. Sat. 7. v. 236. 67 Dies. 68 Primas par-
 tes noctium. 69 Refectione vel facetiis & salibus modestis. 70 Situ & con-
 sensu siderum, qui plurimum valet ad similitudinem morum, unde amicitia.
 71 Nativitates seu vitas.* Sive utriusq; nostrum nativitatibus præfuerit Libra,
 vel Gemini, seu alia quævis constellatio, ex eius influentia nobis idem
 mores, eadem dispositions, eadem studia. 72 Sub Geminis, Libra, & Aquari-
 o nati, Vnum peditus ha'ent, fideique immobile vinculum. Manil. 1. lib.
 73 Veritatis & Infirmitate, ut quæ sub Libra. vel non mendax, ut Horat. Od. 10.
 Lib. 2. immutabilis. 74 Horoscopus. 75 Qua n'entur fideles. Hypallage.
 76 Saturni inimici sideris malignitatem. 77 Clemensia benigni Iovis qui nos
 nascentes aspergit. 78 Temperamus, mitigamus, impeditus. Horat. od. 17.
 Lib. 2. Seu libra, seu me, &c. 79 Vel aliud quod fidus nos inclinat ut amice
 conspiremus. 80 Et cum varia sint vitæ instituta: a alii divitias, b vo-
 luntates sebi proponant alii, tu Sapientia antistes præis inventuti Rom.
 ad artes & mores. 81 Voluntas, vitæ institutum. 82 In regionibus Orienta-
 libus hic murat merces surgente à sole, Horat. lib. 1. fer. 4. 8; Quid po-
 tum gignit pallorem, vel simpliciter pallentis. 84 Sublati à stomacho vapo-
 res & à frigore cerebri in humores resoluri irrigant sensoria, obstruuntq; mea-
 tus, unde somnus. 85 Sagittat enim somnus, 86 Consumit.

58 Alludit ad
 bivium Her-
 culis Prodicū
 apud Xenoph.
 2. Apomn.
 59 Anxie du-
 bias.

60 Alludit ad
 litteram Py-
 thagoræ Y.
 ubi se via
 findit in am-
 bas. sup. Sat.
 3. v. 56.

61 Institutio-
 ne Stoica ē
 Socratis scho-
 la. 62 Absque
 radio aut ri-
 gore flectere
 & emendare.

vel lege o-
 stendit: & or-
 dinato, solers
 regula opposita
 ostendit in-
 tortos mores
 fallere i. quod
 pravi mores
 in errores exi-
 tiumque tra-
 hute.

63 Intortos
 ]
 extendit reg.
 transflata à

sympa-
 tria.
 Due vici
 species
 hominum

A. P E R S I T

mala 187
qua²

187 In Vene-
rem solatus, &

Segunt laudis ad
putredinem

188 Pro-
pter lapillos

qui arthriticis
in articulis

concrescunt,
matrem scle-

re calcule-
sam, quæ Tar-

tanus dicitur à
similitudine.

189 Manus &
pedes, homo

enim assimili-
atur arbori

inversæ. 90 In
ligno, & igno-

ranitia caligi-
nosa actos.

91 In volupta-
tum ceno &

impuritate.

92 Vide Sat.

3. 28. 93 Ex

studio pallo-

rem contrahere. 94 Purg. à vitiis, vel preparatas, dociles. 95 Animus,

& est Hypallage, pro,

auribus frugem Cleanthis inseris. Metaphora.

96 Disciplina Ethica, Stoica. Cleanthes enim Zenonis fuit discipulus &

successor. 97 Ex hac disciplina, & philosophia. 98 Qui finis est virtus &

honestum. 99 Praesidia adversus miserias, quas fert senectus, è mente Bian-

tis, qui filio suscit utilissimum senectuti comparare viaticum Virtutem &

Sapientiam. 1 Capillis, canitiei, senectuti 2 Hic autem ignavus juve-

nus procrastinabit studia dicetque:

Cras vacabo philosophie. 3 Imo, in-

quit Poëta, idem eras facies quod hodie, & differes usque.

4 Quid, inquit

Iuvenis? Adeone magna res est una ad voluntatem dieculi concessa mihi

eras aliam vivendi rationem inituro? 5 Sane, respondet Poëta, non ita

gravis est unius diei iactura, si modo unius tantum esset; verum ubi periret he-

sternus ille, quem tibi indultum fore petebas, neq; hic dies videt te saniores,

quoniam & alterum petis eras: ecce protogatum hoc indies eras aliud protrulit

aliud: absuntque totos annos, atque ita in eternum comprehendinabitur,

vide Martial. epig. 59. 1. 5. 6 Pellit, tradit, proterie. ab Egero, egesti.

7 Quamvis enim tu ut posterior rota in axe secundo curas, priorem rotam,

crastinom diem prope te videoas, & mox te posse assequi putes, cum tamen

illa sub eodem temone. 1. eodem tenore & cursu a fugiat, frustra attin-

gere conaris. 8 Ferrum quo rota munitur præ rota. * Qui igitur felicitatem

In³⁷ Venerem est putris: sed cum¹⁸ lapidosachiragras

Fregerit articulis veteris 89 ramalia fagi, 59

Tunc⁹⁰ crassos transisse dies, lucemque⁹¹ palustrem,

Et sibi jam seri vitam ingemuere⁹² relictam.

At te nocturnis juvat⁹³ impallescere chartis,

Cultor enim juvenum⁹⁴ purgatas inseris 95 aures 63

96 Erge Cleanthea. Petite 97 hinc juvenesque

senesque

98 Finem animo certum, 99 miserisque viati-

ca¹ canis.

² Cras hoc fiet. ³ Idem cras fiet: 4 quid? quasi ma-

gnum

Nempe diem donas? 5 sed cum lux altera venit, 67

Iam eras hesternum consumpsimus: ecce aliud cras

6 Egerit hos annos, & semper paulum erit ultra.

7 Nam quamvis prope te, quamvis tenzone sub uno

Vertentem sese, frustra sectabere⁸ canthum, 71

Cum rota posterior euras, & in axe secundo.

* Libertate opus est: non 9 hac, ut quisque¹⁰ Velina.

¹¹ Publius¹² emeruit, ¹³ scabiosum¹⁴ tesserula far¹⁵

Possit. ¹⁶ Hunc steriles veri, quibus una¹⁷ Quiritem

concessit, statim circumagitetur, inquit Seneca. ¹⁸ Et tamen non est hec civilis,

&c. 9 Non hac civili, qua ut quisque servus

in tribum aliquam relatus. Velina autem nomen tribus, que numero aliorum ac-

cessit. 10 Nomine patroni assumpto, qui liberis mos erat. 11 Cui jam emeri-

to & manumisso præheatrum frumentum. 12 Corrumptum, a'lii legunt: Scabro-

sum. 13 Testera est signum quod accipiebat cives a curatore annonæ, a quo

frumentum publice erogabatur ad pauperes cives sublevandos. 14 Quam fil-

iantur? 15 Civem Romanum.

SATYRA V.

179

¹⁷ Vertigo facit ! ¹⁸ hic Dama est non ¹⁹ tressis agaso ?
²⁰ Vappa, ²¹ & lippus ²² in tenui farragine
 mendax.

¹⁷ Circumactio, manus
 mittendum servos
 dominus co-
 ram praetore
 dextra prehon-
 sum in orbem
 rotabat, & è
 minu mitte-
 bat, ut fux es-
 set potestatis,
 quasi signifi-
 cans licere
 jam illi ire in
 quamcumque
 partem vellet.
¹⁸ Nuper Da-
 ma servus,
 nunc Marcus
 Dama liber &
 civis. ¹⁹ Vix
 triobolatis
 mulio, i. ser-
 vus infime
 conditionis.
²⁰ Moribus
 nequam, insul-
 sus ut vappa,
 i. vinum insi-
 pidum & cor-
 ruptum per
 interitum ca-
 loris vitalis.

²³ Verterit hunc dominus, momento²⁴ turbinis²⁵ exit
^a Marcus Dama. papa ! Marco b spondente recusas
 Credere tu nummos ? Marco sub c iudice palles ? 80
 Marcus d dixit : ita est. e ad signa Marce tabellas.
 Hæc mera libertas, hanc nobis ²⁶ pilea donant.
²⁷ An quisquam est alius liber, nisi ducere vitam
 Cui licet, ut voluit ? licet, ut volo, vivere: non sim
 Liberius²⁸ Bruto ? ²⁹ Mendoza colligis, inquit 85
 Stoicus hic, aurem mordaci lotus aceto.

³⁰ Hoc reliquum accipio, ³¹ Licet illud & Ut Volo
 tolle,

³² Vindicta postquam ³³ meus à praetore recessi,
 Cur mihi non liceat iussit quocunque voluntas,
³⁴ Excepto si quid ³⁵ Mafuri ³⁶ rubrica vetavit ? 90
³⁷ Disce: sed ³⁸ ira cadat naso, rugosaque sanha,
 Dum ³⁹ veteres avias tibi de ⁴⁰ pulmone revelbo.
⁴¹ Non praetoris erat stultis dare ⁴² tenuia rerum
 Officia, atque usum rapidæ permittere vitæ.
⁴³ Sambucam citius caloni aptaveris alto. 95
 Stat contraratio, & secretam * garrit in aurem,
 Ne liceat facere id, quod quis vitiabit agendo.
 Publica lex hominum, naturaque continet hoc fas,

tudis. Translatio à corpore in animum. 22 In rebus vilissimis, etiam ju-
 mentorum cibaris fallax & fraudulentus. 23 Postquam tamen verterit hunc
 dominus. 24 Circumactio. 25 Factus est, a civis & liber b sponsor, & ju-
 dex, d testis, e testator. & hec dicit recens manumissus Dama, seu fau-
 tor eius, vel etiam Poëta Ironicus. 26 Servi manu emissi ralo capite à
 dominis pileum libertatis insigne sumebant. 27 Etiam syllogizat M. Da-
 ma. 28 M. Junio Bruto qui regibus exactis libertatis auctor fuit. 29 Hic
 Philosophus Stoicus acutus & acrimonia iudicii, dialectica autem instru-
 ctus respondet: Falso argumentaris. 30 Majorem propositionem probe intel-
 lectam accipio. 31 Minorem nego. 32 Dama assumptionem probatum iu-
 rūs inquit: Postquam virga praetoris (qua manumissis caput tangit jubens
 eos, Liberos esse) pronuntiatus sum liber. 33 Mei juris & arbitrii. i. liber.
 34 Præterquam quod legibus caustum est. 35 Mafuri Sabini jurisconsulti ce-
 leberrimi tempore Tiberii Imp. 36 Legum tituli minio notati. 37 Rep.
 Stoicus vel Poëta. 38 Nec irascere, neque irride, quod te doceam. 39 In-
 veteratas opiniones & aniles de libertate, dum civilis ista pro vera illa ani-
 mi ab imperitis habetur. 40 Imo peccore. 41 Non in manu praetoris, sed
 Philosphierat. 42 Subtilia per differentias & circumstantias o scia. 43 E-
 que exigas à stupido puero militis (qui quod κέλευθος i. ligna bajulabat, vel
 quod clavam ligneam gerebat, Calo dictus est) ut lyram sciret tangat, aliis
 ut machinam illam voliorceticam intendat ac trahat, aique ad hoc
 Dam, que n prætor civili donavit libertate, ut libere & secundum ratio-
 nem agat * Alii gannit.

Vera libertas d'Ingenzia et

44 Ut pro vertitis habeat
ea quæ quis non didicit. ut tanquam prohibitus abstineat, neque profiteatur exerceatur at tem quam non novit.

45 Medicam̄ inem exercet de elle boro Satyr. 4. vers. 16.

46 Nec certa habita cognitione phar-maci diuendi & præparandi, nec morbi, tempestatis anni, ægroti constitutionis, vi- rium, &c.

47 Ars quæ naturam imitatur, Medicina. 48 Gubernandam. 49 Stellarum etiam mediocri cuivis gubernatori notarum. 50 Deus marinus qui Palmon, & Portumnus. i. quivis exclamat. 51 Pudorem, cuius sedes frons est. 52 Quod si philosophia te docuerit hæc officia sequenda. 53 O' ḡtōnōdāv, to vrallē up rightly. 54 Philosophia, reæ vivendi ars. 55 Quod verum esse videatur, nec est: apparens bonum à vero bono discernere. 56 Ne qua simulata hypocrisis, vel species veri aut boni, velut numus subæratus & adulterinus, qui raucum & surdum sonat, te fallat. 57 Approbas bona. 58 Damnas mala, à more illorum qui bona lapillo albo, mala nigro signabant. Satyr. 2. v. 1. Creta an carbone notandi? Horat. lib. 2. 3. Serm. 19 Frugalis, modico contentus cum lare fundo. 59 Prout occasio postulat liberalitatem exercere. 61 Si potes præterire sumnum à pueris in via vel clavo fixum, vel funiculo adstricatum & proiecatum, quo tentent prætereuntis avaros, quos simulac inclinarint se ad tollendum nummum, retracto eo ueni derideant. In tri viis fixum qui se demittit ob assēm. Horat. 16. epist. lib. 1. 62 Ilia collipi parte, vel ipse gluso. i. helluo qui deglutias salivam tuam ex spe lucri velu ex edendi appetitu nram. ubi enim quid palato gratum occurrit, affuit saliva quasi lingua & gustus ministra. 63 Lucrosam. Mercurius enim lucri præses credebatur. 64 Ord. est, cum vere dixeris, hæc mea sunt, teneo. i. hæc jura & officia vere colo. 65 Corpore & animo te liberum pronuncio. 66 Prætore civili, Iove liberatore te philosophica libertate donante. 67 Sim in dudum nostræ. i. servilis conditionis & viriorum, civili tantum librate donans veterem retines nequitiam, nego te liberum esse & servum pronuncio. 68 Alludit ad I eberidem, si antiquos mores obtines. 69 Fallaciam & fraudes callide te gis corde corrupto.

44 Ut teneat vetitos infictia debilis actus

45 Diluis helleborum 4° certo compescere puncto 100 Nescius examen 5° vetat hoc 4° natura medendi.

48 Navem si poscat sibi peronatus arator

49 Luciferi rufis, exclamet 5° melicerta perisse

51 Frontem de rebus. 52 Tibi 53 recto vivere talo

54 Ars dedit. & 55 veri speciem dignoscere calles,

56 Ne qua subærato mendosum tinniat auro? 106

57 Quæque sequenda forent, 58 quæque evitanda vi- cissim,

Illa prius 58 creta, mox 58 hæc carbone nota sti?

Et modicus voti, 59 presso lare dulcis amicis?

60 Iam nunc astringas, jam nunc granaria laxes: 110

Inque luto 61 fixum pessis transcendere nummum:

Nec 62 glutto sorbere salivam 63 Mercuriale?

64 Hæc mea sunt, teneo, cum vere dixeris; esto

65 Liberque ac sapiens, 66 Prætoribus ac Iove dextro.

67 Sin tu cum fueris nostræ paulo ante farinæ, 115

68 Pelliculam veterem retines, & fronte politus

69 Astutam vapido servas sub pectore 69 vulpem:

70 Quæ dederam supra repeto,⁷¹ funemque reduco.
 72 Nil tibi concessit ratio,⁷³ digitum exere, peccas.
 74 Et quid tam parvum est?⁷⁵ sed nullo thure litabis.
 76 Hæreat in stultis brevis ut⁷⁷ Semuncia recti. 121
 78 Hæc miscere nefas:⁷⁹ nec cum sis⁸⁰ cætera fossor,
 81 Treis tantum ad numeros satyri moveare Bathylli.
 82 Liber ego.⁸³ unde datum hoc sumis tot subdite
     rebus? 124

84 An dominum ignoras, nisi quæ⁸⁵ vindicta relaxat?
 85 I puer, &⁸⁷ strigiles Crispini ad balnea deferis;
 88 Si increpuit, cessas nugator?⁸⁹ servitium acre
     Tenihil impellit?⁹⁰ nec quicquam extrinsecus intrat
     Quod nervos agitet?⁹¹ sed si intus, & jecore ægro
 Nascantur⁹² domini, &⁹³ qui tu impunitior exis, 130
     Atque hic, quem ad strigiles scutica & metus egit
     herilis?

94 Mane a piger stertis:⁹⁵ Surge, inquit b Avaritia:
     Eia

Surge. Negas. instat, Surge, inquit. Non quo. Surge.
 Et quid agam? rogitas?⁹⁶ saperdas ad uhe Ponto,

phia Stoica ne minimam quidem tibi verò libertatis particulam dedit. 72 Ne
     digitum quidem mouere potes quin pecces, Stoice satis. 74 Quid autem tam
     parvum est, inquit Dama, quam mouere digitum? 75 Stoicus respondet nullum
     Ils tamen victimis impetrabis à Deo 76 ut qui perfec⁷⁷tionis
     &c non sapit, aliquid sapiat: que enim peccatum est digitum ac corpus mo-
     vere male. Stoice. 77 Vel minima etiam sapientia mica aut particula. 78 Ser-⁷⁹
     vitum ac libertatem: sapientiam ac stultitiam. 79 Nec poteris, stultus cum
     sis, etiam in minimis ex sapientia agere; non magis quam qui
 80 cætera Hellenism. sup. xxxii. i. quoad cætera rusticus est
 18 poterit saltare tres statulos ex arte Bathylli Andrei Pantomimi
     Satyram saltantis. vide Iuv. Sat. 6. v. 64. legas itaque Satyram. sic
     Horat. epist. 2. lib. 2. Nunc Satyram nunc agrestem Cyclopa movere. 82
 Instat Dama, se liberum esse clamitan. 83 Refert Stoic. unde tibi libe-
     ri nomen usurpas. cum tot vitiorum imperiis subdiu sis? 84 Nullum tibi credis
     esse dominum præter externum illum corporis? 85 Prætoris virga. supra vers.
 88.86 Distinguit libertatem philosophus. Tibi quidem concedo, inqu^en-
     te liberum esse corpore ex iure civili, sed liberum esse animo ex Philosophia
     regula nego. Si quis enim herus jubeat: I puer, &c. 87 Ad sudorem in bal-
     neis detergendum. & ^{λεγγίδας}. 88 Et his verbis te increpet, cessas nugator?
 89 Civile illud servitium acre te nihil impellit, qui jam corote liber es. 90 Ne-
     que exrin' ecus habes dominum aut motorem, qui te impellat & cogat. 91 Sed
     si nascuntur tibi in jecore quod concipi' centis sedes est ut volunt medicorum
     filii vel in corde affectuum sede 92 Affilius nali qui tibi
     dominantur 93 Quanto minores poenas & eticiam paten-
     tis, quam sevis ille quem ad strigilem, &c. 94 Nec unum intus hates do-
     minum, sed lures eosque dive sa imperantes, sc. a Pigritiam, b Avar-
     itiam, c luxuriam, d Libidinem, e Ambitionem, f Superstitionem.
 95 Dialogismus, inter pigrum Damam Avaritiam & Luxuriam. 96 Q. &
     ad viuum conducunt, ut saperdas, piticis genus, que capituntur in Ponto iem
     Mæotide, s. ne dochice.

70 Libertatem
     & sapientiam
     que supra ti-
     bi concesse-
     ram, à te re-
     posco.

71 Tibi rursus
     injicio frenum
     servitutis. vel,
     alludit ad
     puerilem lu-
     sum & λεγγίδας
     per fu-
     nem utrinque
     attractus, Ho-
     rat. ep. 10.
     lib. 1. To^{tum}

    digna sequi
     potius quam
     ducere fu-
     nem. retra-
     hens funem,
     & tibi negans
     quam modo
     dederam li-
     bertatem.

72 Philoso-

pertanti

passionis

horning

donini

sui sunt

decim

pertant

passionis

horde

hettub. lib

97 — Pharamaca ad medicinam, cuius generis sunt testes castoris
98 — Ad yetium, è stupi vili lini genere
99 — Ad adiicia, ligna;
1 — Ad sara;
2 — Ad voltatrem, vina & aromata, mollia scil. & lenia
3 — Vina ex Coa insula.

Liberatorum emporiis
Orientalibus,
vita sub sole
recenti, v. 54.
vel novum,
seu modo ad-
iectum.

5 Preoccupa
alios mercato-
res. & Sitis to-
lerantissimo,
ad quarium

usque diem. 7 Committit merces, negotiare. 8 Et pejera. 9 Inquit Da-
ma. 10 Resp. Avaritia heu Stolidi? Varones autem fuerunt militum
servi, calones seu caeculi grandes & stupidi. 11 Regustatum digito tere-
brare (i. filtem lingere) contentus perges. i. vives, quevis dictio est
emphatica. 12 Si intendis vivere juste & sancte, Iovem veritus. 13 Scot-
team manticam, vidulum, vel, segestre. 14 Imponis servis sarcinas defen-
tendas ad navim. 15 Mare rapidè feces, naves. 16 Ad corrumpendum in-
geniosa. 17 Unde tibi excrevit, inquit luxuria, atra haec bilis ad insa-
niam usque? vel mascula. i. quam ego effeminate malim. 18 Largi-
ter epota cincta herba frigidissima. 19 Tibine in fune nautico sedenti trans-
strum pro mensa erit? 20 Vinum vilissimum rubei coloris & saporis ingra-
ti ex agro Vejano, qui est in Campania. 21 Corruptum & olens picem va-
sis ac navis. 22 Latum habens ventrem seu fundum. 23 Viura modica, in-
tra semissim, quinque per duodecim. *Five in the twelft h.* 24 Auxeras.
25 Cum fulore, molestia & periculo lucifacere & parere. — 26 — Un-
decim per duodecim uncias. i. assim. 27 Festis & voluptati. 28 Vita hilari-
riter aet, ea denique vita est, & munieris mei. 29 Morieris deincepsque
ad inferos, de quibus tam multa somniant & fabulantur cum Poëta cum
Philosophi, Horat. 4. od. 1. lib. *I am te premet nox fabuleaque manes.*
Vita igitur, quae datur, uere. 30 Ibidem 21. od. *dam loquimur fignerit*
in uida etat. 31 Stoici verba vel Poëta. 32 Avaritz simili arque lu-
xuriaz. 33 Alternis vicibus, & — 34 — *Incento servit o subeas*
opertet Avaritz & Luxuriaz dominum.

97 Castoreum, 98 stupas, 99 hebenum, ¹ thus, ² lic-
brica ³ Coa: 135
Tolle ⁴ recens, ⁵ primus piper è suffiente camelo:
7 Verte aliquid, 8 jura. 9 Sed Iupiter audiet: ehen?
10 Vero, ¹¹ regustatum digito terebrare Falernum
Contentus perges, ¹² si vivere cum Iove tendis, 139
Iam pueris ¹³ pellem succinctus & xenophorum ¹⁴ aptas
Ocyus ad navem: nil obstat, quin trabe vasta
15 Ægeum raptas, nisi 16 solers luxuria ante
Seductum moneat: Quo deinde insane ruis? quo?
Quid tibi vis? ¹⁷ calido sub pectore mascula bilis
Intumuit, quam non extinxerit ¹⁸ urna cicute. 145
Tun' mare transfilias? tibi? torta cannabe fulto.
Cœnas in transistro, ¹⁹ Uxientanumque rubellum
Exhalet rapida ²⁰ laesum pice ²¹ sessilis obba?
Quid petis? ut nummi, quos hic 23 quincunce ms-
desto

²⁴ Nutrieras, pergant avidos ²⁵ sudare ²⁶ deunces? 150
Indulge ²⁷ genio, carpamus dulcia ²⁸ Nostrum est
Quod vivis: ²⁹ cinis & manes & fabula fies:
Vive memor leti: ³⁰ fugit hora: hoc quod lo-
quor, inde est.
³¹ En quid agis? ³² dupli in diversum scinderis ha-
mo: (tet
Huncine, an hunc sequeris? subeas ³³ alternus ope-
34 Ancipiti obsequis dominos, alternus oberres. 156

Nec tu, cum obstiteris semel, instantique negaris
Parere imperio, Rupi jam³⁵ vincula dicas.
Nam & luctata canis³⁶ nodum abripit: attamen illi
Cum fugit, à collo trahitur³⁷ pars longa caten.e. 160
38 Dave, cito, hoc credas jubeo, finire³⁹ dolores
Præteritos meditor: (4° crudum Chærestratus unguem
Abrodens ait hæc) an 41 siccis dedecus obtem
Cognatis⁴² an rem patriam rumore sinistro 164
Limen ad obſcœnū⁴³ frangam, dum Chryſidis⁴⁴ uadas
Ebrius ante fores⁴⁵ extincta cum face canto⁴⁶
46 Euge puer,⁴⁷ sapias, 48 diis repellentibus agnam
49 Percute. 50 sed censem⁵¹ plorabit Dave reliqua⁵²
52 Nugaris. 53 solea, puer, objurgabere rubra 169
54 Ne trepidare velis atque artos rodere casse.
55 Nunc ferus, & violens: aut si vocet. Hand mo-
ra dies, (ultra
Quid amigitur faciam? ne nunc, cum accersat, &
Supplicet, accedam? 56 Si totus & integer illinc
Exieras, nec nunc. 57 hic hic quem querimus, hic est,
Non in 57 festuca, 58 litor quam iactat ineptus, 175
Ius habet ille sui⁵⁹ palpo quem dicit 60 hiantem

35 Servitutem
vitiorum.
36 Vincula ca-
tentæ fux.

37 Qua ite-
rum in servit
tum redigat-
tur. Ita ful-
tus dum non

ſimil & ſemel
ſe totum &

integrum via-
dicat è viro-

rum ſervitio,
recurrat ad ve-

teres mores,
neq; propter u-

nam actionem
& quod ſemel

reſtituerit, liber
pronunciandus

est. A que ad
hoc, in libi-
dinis impe-
rio, proban-

dum. 38 —

Exemplum 1
adducit

libidine
corrumen-
cone
vult v
lingue
ambiam
lilio.
reduci
eurn

Chærestrati, è Menandro, cum Davo ſervo de Chryſide deferenda
deliberantis, nec tamen graviter perſcientis. vide Eunuch. Terentii, &
Hor. 2. lib. 3. ſerm. 39 Meretricit amoris moleſtas quas tuli. Supra not. 94.
40 Ad vivum rodens, ſerio cogitabundus. 41 Sobriis, frugi. 42 Ego per
infamiam & nominis iacturam ad obſcœnam meretricis domum patimo-
nium. 43 Imminuam, perdam? 44 Vnguento ſeu vino
ex profuſione Græcorum amatorum: aqua, quam fallendis maritis mulier-
culæ januz cardinibus affundebant. vel lacrymas miseri amatoris. ſed vi 17
Lips. epift. queſt. 22. ep. 4. lib. 45 Iuvenes commiſſatum eunt ad ami-
cas, faces præferebant, quibus, cum ad fores ventum eſſet, ne à præterea-
tibus agnoſceretur, extinſiſcantabant. 46 Ait Davis, qui Terentius
Parneno, herum collaudans, quod ad ſaniorem mentem rediſſe videtur.
47 Sapere aude, vel sapias tandem. 48 Caſtori & Polluci, ſeu aliis dii
averruncis, ſultiſtiam tuam amoventibus. 49 Maſta. 50 Dicit Chæreſtratus
ſibi nō conſtaſſis. 51 Chryſis plorabit reliqua? 52 Nugaris, inquit Davis
qui labacis & ad miſeriam rediſ. 53 Vapulabis. ſic iuuen. Sat. 6. verſ. 61.
i. Solea vult ſare nates. vel commitigabitur tibi caput aurato ſeu purpureo
meretricis ſandalio 54 Ne vacilles in posterum & di-
bius relinctoris: neque audeas iubrahē ſolum jugo, aur tentare effugium
arrodendo laqueos, quod irretiſſe ſolent ferx. 55 Et quod nunc tu te tecum
iactatus cogitas, Egone. &c. ut Phœtia ille Terentianus. 56 Quod ſi te
plene & conſtanter aſſereſ in libertatem, neque nunc labaceres redire-
que vietus. Adiſopeſi. Aliis placeat lectione nunc, nunc. i. in iplo hoe nunc,
hoc tempo is articulo, aſſiq; mora. 57 Hic vere liber & ſapiens eſt. 58 Non
que n festuca. i. vindicta & virga prætoris ſatum minumissimumque libe-
ram pronuntiarit voc libris, minus ē ſex ministris qui prætori apparebant
6. & Leze Quem. 59 Adulator populi ambitiosus. ordo eſt, haber ille pa-
lo ius ſui? palba eſt minu millece. 60 Honoribus inhiante, ma- iuta-
toſ & honores ambientem.

51 Candidati
(inquit Lip-
fus Ele&.
lib. 1. c. 13.)
& Peritores
magistratum
non contenti
in situ lanæ
candore, cre-
tam addebant
in vestem ut
splenderet.
vid. not. 94.
ad vers. 132.
supra.

62 Et jubet
v. gilare ad
salutationes
antelucanas.
63 Missilia
sparge in æ-
dilatu. A&diles
vero, quo sibi
viam ferne-
rent ad eæ-
teros hono-
res, ut popu-
li promere-

rentur suffragia, fabam & cicer in vulgis spargebant. 64 Inter caprandum
& legendum missilia. 65 Munificientiam nostram in Flote ex meretrice deæ
fa&x ludis, quorum celebratio ad A&diles spectabat. 66 Inter apricandum.
vide not. 94 ad vers. 132. supra. 67 Quos colit populus, qui Herodi pa-
ret, sc. Iudæi. vel, Herodis Alcaloniz natalis, seu suscepit regni dies ce-
lebratus, g. lucernis, h. floribus, i. convivis, K. vino, l. pretibus, &c. 68 Fu-
liginem. 69 Coronate seu ornatae floribus. 70 Fictile minianum, vel è ter-
ra rubra. 71 Hinc amplitudo tynni colligitur. vel Hypallage carinum am-
plexum caudam thynni. Synecdochice pro tynno vel quavis parte, vel in
contemptu Indorum, vilissimum thynni partem ponit. 72 Plena est.
73 Concipis vota racito murmure. 74 Recuitotum. i. circumcisorum Indorum
speritus colis sabbata. 75 Superstitiosi metu, vel ex ciunio, vel cinere & luto con-
speritus colis sabbata. 76 Adde his inania terricula menta, quæ superstitiosis
hinc objiciuntur: qualia sunt, quæ timentur umbra nocturna, &
77 ————— pericula quæ portendi creduntur si orum igni impositum rum-
parur. 78 Ingentes semiviri, ut qui castrati in altum crescant, vel venera-
tione ingentes. 79 Sacerdotes Cybeles. 80 Isiaci fistrum, crepitaculum ex
ære aut argento tinnulum ferebant in sacris, ut Gallici cymbalum. Apul.
11. 81 Cui Isis irato percussit lumina fistro. Iuvan. Sat. 13. vers. 73. vel ad
mores potest referri, ut Lippus. 82 Meum dearum Cybeles & Ifidos: qua-
rum illa furore, hæc Syristumoribus, ulceribus, & morbis instat. 83 Nisi
expiret & amoliatur inflationem amulero, quod & magis inflat, quodque
Ægyptiorum religione in diis numeratur. Iuvan. Sat. 15. vers. 9. 84 Hæc
Stoicorum scita de vera liberate necunque derisuri sunt stupidi milites, vera
ramen sunt. 85 Labore militæ vari olos, vel, ut corpore ita animo tumidos.
86 Ignaros literarum o'ores, eni' modi sunt militares. 87 Rustice aut milita-
riter. 88 Miles procerus, robustus, ut in prima Sat. Ingentes Titos. 89 Cen-
tum philosophos totidem assibus iisque curtatis ultimat. i. singulos philoso-
phos vix singulis assibus.

A. P E R S I I

61 Cretatae ambitio & 62 Vigila, & 63 cicer ingere
large
64 Rixanti populo, 65 nostra ut Floralia possint
66 Apricimemini se senes. quid pulchrius? fatum cum
67 Herodis venere dies, unctaque fenestra 180
Dispositæ 68 pingue nebulam vomuere & lucernæ
69 Portantes h. violas, 70 rubrumque amplexa cati-
num
i Cauda natat 71 thynni, 72 tumet alba fidelia k vi-
no:
73 Labra moves tacitus, 74 recutitaque sabbata 75 pal-
les,
76 Tunc nigri lemures. 77 ovoque pericula rupto: 185
Hinc 97 grandes 79 Galli, & cum 80 fistro 81 lusefa-
ccordos.
Incessare 82 deos instantes corpora, 83 si non
Prædictum ter mane caput gustaveris ali,
Dixeris 84 hæc inter 85 varicosos 86 centuriones,
Continuo 87 crassum ridet 88 Vulfenius ingens, 190
Et 89 centum Grecos curto centuisse licetur.

S A T Y R A . VI.

In avaros, qui parce & sordide vivunt, ut relinquent heredibus quod nequiter profundant.

¹ **A**dmoveit jam bruma foco te, ² Bassē, Sabino? ³ lamne lyra, & ⁴ tetrico vivunt tibi pectine chordæ?

⁴ Mire opifex numeris ⁵ veterum primordia vocum, Atque ⁶ marem strepitum fidis intendisse Latine,

Mox ⁷ juvenes agitare jocos, & pollice honesto

⁸ Egregios lusisse senes? Mihi nunc ⁹ Ligus ora

¹⁰ Intepet, ¹¹ hybernatque ¹² meum mare, qua latius ingens

Dant scopuli, & multa litus se ¹³ valle receptat.

¹⁴ Lunai portum est operæ cognoscere, cives;

¹⁵ Cor iubet hoc Enni, postquam ¹⁶ desertuit esse

¹⁷ Maenides ¹⁸ Quintus, pavone ex Pythagoræ.

agro Sabino, quo secessisti hiematus, lyricis usque vacas carminibus, & —
² — graviore atque severiore, quam Horatius p'ectro. i. arguento (^{ut} mox marem strepitum) pulsas fides lyre? 3 Cæs. Bassus Lyricus Poëta fuit, de quo Priscianus & Fabius lib. 10. 4. Mire & perite artifex ad aptanda cithara numeris argumenta seria & gravia. Hellenism. 5 Forte idem est, quem A. Gellius lib. 3. c. 19. & 5. & 11. 17 scripsisse de originibus testatur. si minus intellige *πυργίσκοις* & *τερόγονοις*. alii legunt primordia rerum: ut canat, unde hominum genus & penates, &c. quod Virg. 1. Æneid. de lopæ Lyrico. 6 Carminibus lyricis Latinis adaptare severam poësin. vel fortis, qualis fuit Pindari, qui cecinit divos puerosque deorum. i. heroas, & pugilem viuorem, &c. Horat. ad Pisones. vel Alcæi, qui sonuit pleniū aures plectro dū a nāris, durafuge. māla, dura bellī, Od. 12. lib. 2. Horat. 7 Iuvenum amores & convivia referre. 8 Senum bene de republica meritorum laudes honesto carmine celebrare. 9 Ligustica. 10 A repte mari exagitata, vel situ inter montes mitior est. 11 Sævit. vel pro hybernis est mihi. 12 Hetruscum. Persius enim patriam habuit Volaterras in Hettruria. 13 Sinu vel curvatura portus Lunæ, primi oppidi in Hettruria, dicti quod Lunæ formam litus referrer. 14 Ennius in Annal. ab hoc versu incipit describere lunæ portum. Est otéra brevium, O cives cognoscere portum Lunæ. 15 Ipse Ennius, alludit ad tria corda quæ se habere dixit Ennius, quod Græce, Osce, & Latine scirer. 16 Postquam desit stertere. i. somniare. Hellenism. postquam desertuit se esse Maeniden, hoc est, Statim à principio Annalium, in quo exposuit somnium suum, quo somniarat animam Homeri in se transmigrasse per μετεύχοστην seu παλιγγενεστην Pythagoricam quæ eadem in Pavonem transferat ex Pythagora. 17 Homerus, à pare Maone, vel patria Maonia vide Plutarch. de Homero lib. 18. 1 Euphorbus. 2 Pythagoras. 3 Panus. 4 Homeris. 5 Ennius vel postquam desit somniare se fuisse Homerm, agnoscere se esse Quintum Ennius, ut Quintus sit praenomen Enni. 1 Ecquid in

Exordium sumit à statua Baſi, ad quem scribitur querens ubi nam locorum sit quid aget, quibus studiis intendat animum, quam suo contentus vivat. Mox vita sua rationem expavit illi poeta & mentem aquam. Denique insurgit in eos, quibus non idem animi & vita institutum. q

i Ecquid in

A. PERSPI.

19 Non sollicitus, quid de me dicat vulgus sentiat-
ve. 20 Noxius, morbos infe-
rens.

*Heic ago¹⁹ securus vulgi, & quid preparat Auster
Infelix pecori,²⁰ securus, & angulus ille
Vicini nostro quia pinguior: & si adeo omnes
Ditescant²² ori pejoribus,²³ usque recusem¹⁵
Curvus ob id minui senio, aut cœnare sine uncto,
Et²⁴ signum in vapida nasa tetigisse lagena.*

²⁵ Discrepet his alius, ²⁶ Geminos ²⁷ horoscope varo
Producit genio: ²⁸ Solis natalibus, est ²⁹ qui 19
Tingat olus siccum ²⁹ muriavafer ³⁰ in calice emptas,
Ipse ³¹ sacrum inrorans patinae piper ³² hic bona
³³ dente

*Grandia magnanimus³⁴ peragit puer.³⁵ utar ego;
Nec³⁶ rhombos ideo libertis ponere³⁷ laetus, (utar,
Nec temuem solers turdorieno nosse³⁸ salivam.
³⁹ Messetenus propria vive: & granaria(fas est) 25
⁴⁰ Emole. quid metuas⁴¹ occa. & seges altera in herba
⁴² Ast vocat officium: traberupta, ⁴³ Brutti a saxa (est.
Prendit amicus inops. rēque omniem, ⁴⁴ surdaque vota
Condidit: Tonio facet ipse in littore, & una
Ingentes de puppe⁴⁵ dei: jamque obvia⁴⁶ mergis 30
Costa ratis Lacera, nunc &⁴⁷ de cespite vivo
Frangit aliquid: Largire inopi, ⁴⁸ ne pictus obverret
Cærulca in tabula. ⁴⁹ Sed⁵⁰ cœnam funeris heres*

gentē, quē etiam vappam habet, vel non resignare & depromere, sed admoris
labris & nālo vappam ehibere. 25 Nec tamen cuvis h̄c liberalis m̄ns, quē
mihi. 26 Fratres iisdem parētibus orros. 27 Vario ingenio profert idem Horæ-
copus. i. Astrum natale, seu horæ inspectio, qua quis nascitur. *Apostrophe.*
28 Quoniam a alter triparecū. *Omnia heic emphatica & signata.* 29 Aqua
salsa, vel liquamine ex thynnorum sanie. 30 Quid solent parei & sordidi.
31 Cui parcit tanquam rei sacræ. b 32 Hic magnanimus puer, *the youth that*
bearish a br̄ave minde. 33 Gilæ, luxi. 34 Absumit. 35 Mihi, *inquit poëta,*
x̄l h̄ux r̄xerunt x̄l h̄ux r̄x. utar iis, non abutari per miserias fordes, aut effusam
prodigalitatem. 36 Latus ponere. *Hellenism.* ut & solers nosse. 37 Pisces
in deliciis habitos. 38 pro lantise pulitis. 38 Subtilem gustum & saporem
discernere. 39 Nihil ex anno provenire liquum facias. 40 Molendo consti-
me. 41 Glebas frange, agrum exerce. 42 Face rem, inquit avarus prætexens
avaritie sue causam, *quod mones, laxarem granaria.* & reverent meesse
senius, *I w̄old make even w̄inh the yeares end. Sed me iubent charitatis*
atque humanitatatis officia, ut ex tr̄uentibus meis aliquid resonans
quo succurrām misericordiis amicis laborantibus eorumque damna resarciam.
43 Pulchre dicis, inquit poëta. Sed ecce amicus tuus fræda navi & universitate
perdita eratans prendit scopulos Bruti iipromontorii Italie Siciliam versus, &c.
eum non illum relevas & sustentas ne engatur stipem emendicare. 44 Diis non
exaudita. 45 Di tutelares navis, qui in puppi sacrum habebant, erepi se-
cum è naufragio. 46 Avibus marinis. 47 Non de messe tantum, sed & de fun-
dis aliquid imperti. 48 Ne naufragii pītam tabulam vortans hinc inde men-
dicer. Sat. i. v. 90. 49 *Sed inquires, si quid de fundo aut patrimonio immi-*
niam, heres meus infensus mihi negabit funebrem appetitum & sumptus.
50 Feralem, sumptus, quē cum cadavere ipso crematur, silicerni n.

SATYRA VI.

187

Negliget, iratus quod rem curta veris; urnae 34
 51 Offa inodora dabit: seusspirent cinnamā 53 surdum,
 Sen 54 ceraso peccent 55 casue, 56 nescire paratus.
 57 Tunc bona in columnis minuas? sed 58 Bestius surget
 Doctores Graios: Ita fit postquam sapere urbi
 * Campipere & palmis venit nostrum hoc 59 maris
 expers.

60 Fœnisecae crasso vitiarunt unguine palter. 40

Hæc⁶¹ cinere ulterior metras? at tu, meus heres
 Quisquis eris, paulum⁶² à turba seductior audi.
 Ob bone num ignoras? missa est à 63 Cæsare⁶⁴ laurus
 Insignem ob cladem Germanæ pubis, & 65 aris 44
 65 Frigidas excutitur cenis: ac jam 66 postibus arma,
 Iam⁶⁷ chlamydes regum, iam lutea gausapa captis,
 68 Esse daque ingentesquelocat 69 Cæsonia⁷⁰ Rhenos:
 Diis igitur, genioque ducis⁷¹ centum paria, ob res
 Egregie gestas, induco: quis vetat⁷² ande.

U.e, misé connives. 73 Oleum, artocreasque popello⁵⁰
 Largior: an prohibes? dicclare: 74 Non adeo, inquis,

51 Bona mi-
 nueris.

52 Offa & ci-
 neres aromatis
 mixta urne
 dari mos erat
 quod ille nos
 facies, &c.

53 Non acu-
 tum qui vir
 sentiatur. dis-
 truscula
 translatio.

54 Gummi à
 ceraso, vel
 cortice cerasi
 adulterarz
 sim easize.

55 Canella
 Matthiol. in
 Diosc. lib. 1.
 c. 11. & 13.

56 Negligens.

57 Dicet mi-
 hi heres. Tunc
 ipse salvis,

quoniam
 ayendū
 s it, u
 herede.

58 eum opus sit, in nescio quos tua profindas, que mihi heredi potius debentur?
 & laudorem videtur Græcis philosophis: clamitans hæc non prius solita fieri
 quam sapere. i. sapientia Græca cum mercibus peregrinis (que mentem effe-
 minant) è Græcia in urbem nostram mari advenissent. * Sic Iuv. Sat. 1. v. 8.
 Adiectus Romanum quo pruna & collana vento. 59 Nihil masculi habens,
 vel mari adiecta: ut expes significet xpi? & iustig? Casaub. alii post-
 quam rigide nostra cismarina philosophia corrupta sit molli & transmarina
 Græcorum sapere pro sapientia, Enallage. 60 Ipsi rustici cibos prius simpli-
 es corrumpunt & conditare lauitur. 61 Heredem, inquis poëta, mortuis me-
 tuis Hor. epist. 2. Nec metu am quid de me judicet heres. Quod non plus
 datis invenierit. 62 A vulgi ignorantia & odio. 63 Claudio Caligula⁶⁴
 litteræ laureate, que tñquam vitoriz indices triumphum imperent. cum
 tamen nihil dignum eo fecisset. 65 Ex priore sacrificio derelictus amovetur, &
 nova sacra parantur. 66 Templorum postibus spolia hostium afigenda curat.
 67 Parat coccinea palidamenta, quibus amicti reges Germanorum. & crocei
 coloris gausapa, que villosæ militares vestes sunt, quibus induti milites Germa-
 norū ducantur in triumpho. 68 Germanorum vehicula, Coaches. 69 Caligula
 uxor per procuratores. 70 Rhenanos Rheni accolasse quibus procerissimum quæ-
 que ad pompam elegit Suet. Calig. c. 47. 71 Diis igitur vitoriz auspiciibus,
 & Imperatoriis Genio indice C. paria gladiatorum, qui ad bustum dimicantes
 se invicem immolent, ad placandas defunctorum animis, quas humano san-
 guine propitiandas credebant. vide Lips. Saturn. 18. 72 Verare aude heres,
 si ita visum est tibi. Epitrope. Sed vx ribi nisi aduentiaris. 73 Quintian
 congiarium & epulum populo largior, tunc illud fieri veras? noli mussare, dic
 elare. 74 Neque enim contradicio aut prohibeo, inquis. potest etiam nulla in-
 terposta distinctione post inquis. continuari, ut hic sensus sit: Agellus
 tuis, inquis ò heres, suburbanus non adeo cultus aut fertilis est, ut sufficiat huic
 profusioni, vel ut ego ita eurem tibi heres esse. Alii ex persona poëtae intelli-
 gunt quæ sequuntur, dicen'is: Suberet mihi suburbanus fundus probe cultus
 & sagis expurgatus. al. iugis cultura exhaustus.

75 Si mihi nullus cognatus sit, nec a finis quem heredem instituam. 76 Vicium inter Romanam & Arietiam in via Appia, ubi se debant mendici, ut & prope nemus Dianz, ubi Hippolytus colebatur.

77 Mendicus quispiam (vid. infra not. 83.) scribetur mihi heres, faciliter inventu.

78 Itane? rehereditas. Fert heres.

scribesne heredem hominem obscuro loco natum, terræ filium, familia tua non oriundū

79 Sit ita sa-

ne. Quod si ex me queris, quis fuerit mihi abavis?

80 quis aravus

81 quis erit avarus, fuit ille & que ignotus

que obscurus, & proinde

82 ratione generis & stemma-

te

83 Aliquis mendicorum ex Aricino colle & lucis,

quem Dianz consecratar Manius, mihi maior avunculus vel cognatus est.

84 Tu autem qui mihi propior es, & cui lege naturali consanguinitatis prius

ventura esse hereditas, cur me vivo illam exigis: alij referunt ad au-

nacnō goulas certamen, in quo stadiodromo Prometheus sacrato currebant

facem quatentes, primus autem desatigatus tradidit facem secundo, secun-

dus tertio, & ita deinceps. vide lib. 4. Rhet. ad Herennium. quā dicat,

cur tu natus major mei junioris hereditatem posceres?

85 Mea hereditas tibi

est lucrum in speratum & sequens, perinde ac si in via inventum.

86 Ad ter-

87 Mercurius qui pinguis marsupium dextra tenens, quod tibi adyolans

gratuitum & urpiter expectationem atque meritum adfero.

88 Tibi à me.

89 Ve habebidis?

90 Cui testator. Meo damno perire, non tuo ô heres.

91 Non i m p u d e n t e r à me exigere rationem, quid factum sit de bonis, que

mihi testamento legaratur hic vel jll. 12 Neque ingere mibi verba, que pa-

tres liberis suis præcepunt, cuiusmodi sunt hæc, Fœnoris accedit merces;

hinc exime sumptus.

92 Ex fœnore.

93 Dicit heres.

94 Testator indignanter refert.

95 Quando iniquo & ingrato animo accepturus es, que reli-

quero, laurius & largius insumam: appara itaque & famule luxiorem

mensam.

96 Egone meis sordide parcam, ut ille hæc ne porum more prodi-

git?

97 Durum & agreste olus.

98 Porcini capitis in fumo, per aurem per-

foratam suspensi pars.

* Ex cognatione heres idem me luxuriosus, ambigue

& acute. 1. lecole anserino quod Romanis in deliciis.

Excessatus ager juxta est. Age, 75 si mihi nulla
Iam reliqua ex amitis, patruelis nulla, proneptis
Nulla manet patrui, sterilis materterata vixit,
Deque avia nihilum superest: accedo⁷⁶ Bovillas, 55
Clivumq; ad Virb: 77 præsto est mihi Manius heres.
78 Progenies terra: quære ex me quis mihi⁷⁹ quartus
Sit pater: haud prompte, dicam tamen, adde etiam
80 unum,
81 Vnum etiam terræ est jam filius, & mihi 82 ritu
83 Manius hic generis prope major avunculus exit. 60
84 Qui prior es, cur me in decursu lampada poscas?
85 Sū tibi Mercurius: venio deus 86 huc ego, 87 ut ille
Pingitur. an renuis? vin' tu gaudere 88 relictis? (est,
89 Deest aliquid summae⁹⁰ minui mihi: sed tibi to-
tum est,
Quicquid id est. 91 Vbi sit, fuge querere, quod
mihi quondam 65
Legarat Tadius: 92 neu dicta repone paterna:
Fœnoris accedit merces: 93 hinc exime sumptus.
94 Quid reliquum est? 95 reliquum? 96 nunc nume-
impensis unge,
Vnge puer caules. 97 Mihi festa luce coquatur
98 Vrtica, & 99 fissa fumosum sinciput aurez
Ut tuus iste* nepos olim satur¹ anseris extis,

SATYRA VI.

189

Cum * morosa² vago³ singultet inguine⁴ iuena,
 4 Patriciae immeq[ue]at vulvæ⁵ mihi trama figuræ
 Sit reliqua: ast illi tremat omen:o 6 popa venter?
 7 Vendet animam lucro, mercare, atque excute fo-
 lers
 Omne latus mundi, ne sit 8 præstantior alter 76
 9 Cappadocas r[eg]ida¹⁰ pingues¹¹ plausisse¹² catastæ,
 Rem duplica, Feci: jam triplex, jam mihi quarto,
 Iam decies¹³ redit in rugam.¹⁴ Depunge, ubi s[ic] tam,
 Inventus, ¹⁵ Shryssippe, tui finitor acervi. 80

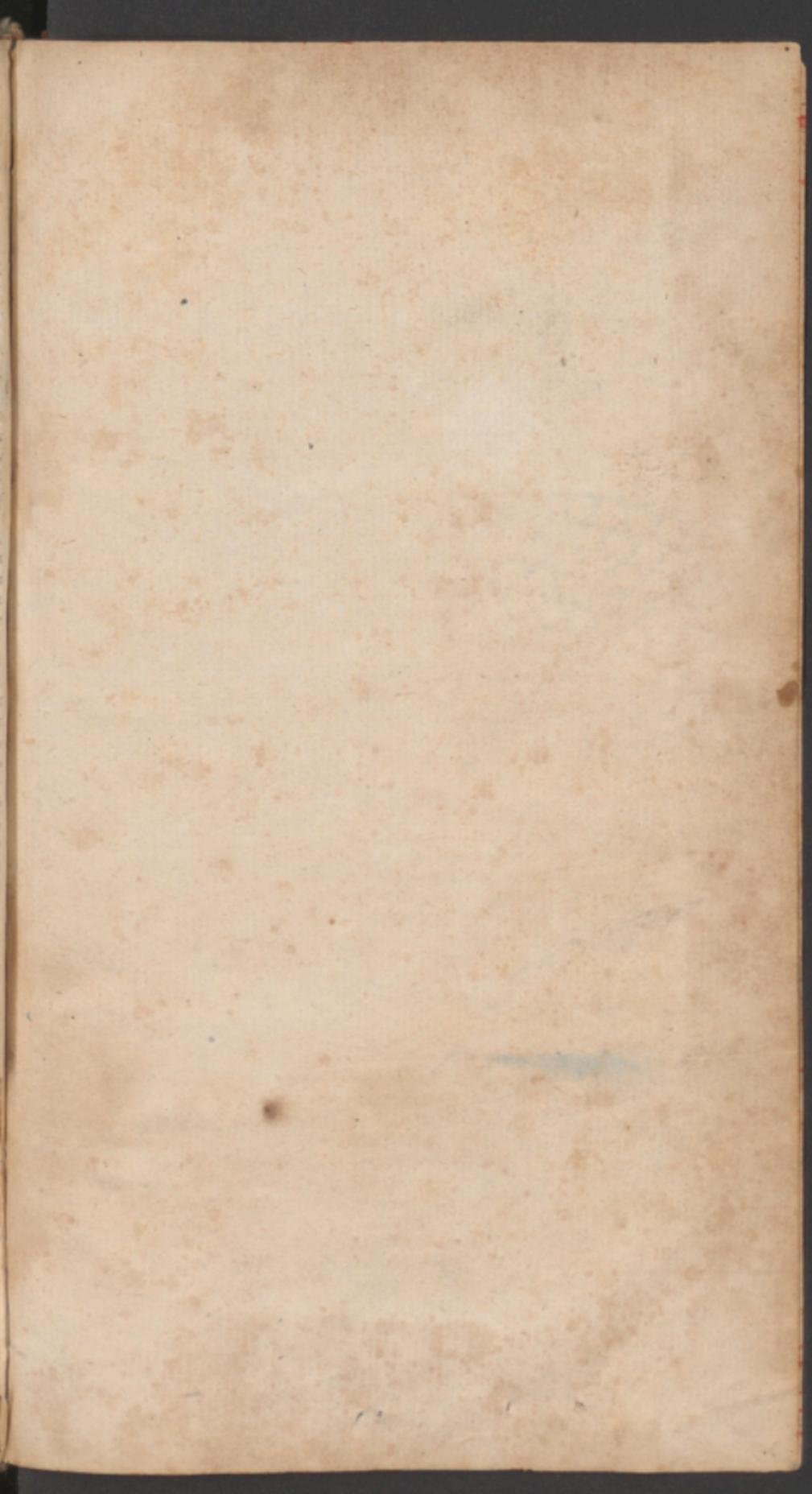
² Varia vel ut Indu-
 concessa & li-
 cita Venete.
³ Copiam fæ-
 stidet. al. geat
 palpitabit.
⁴ Muto fasti-
 diens plebe-
 jam Venerem.
⁵ Rem habeat
 cum nobili
 fæmina.
⁶ Egone me i-
 mactrem in-

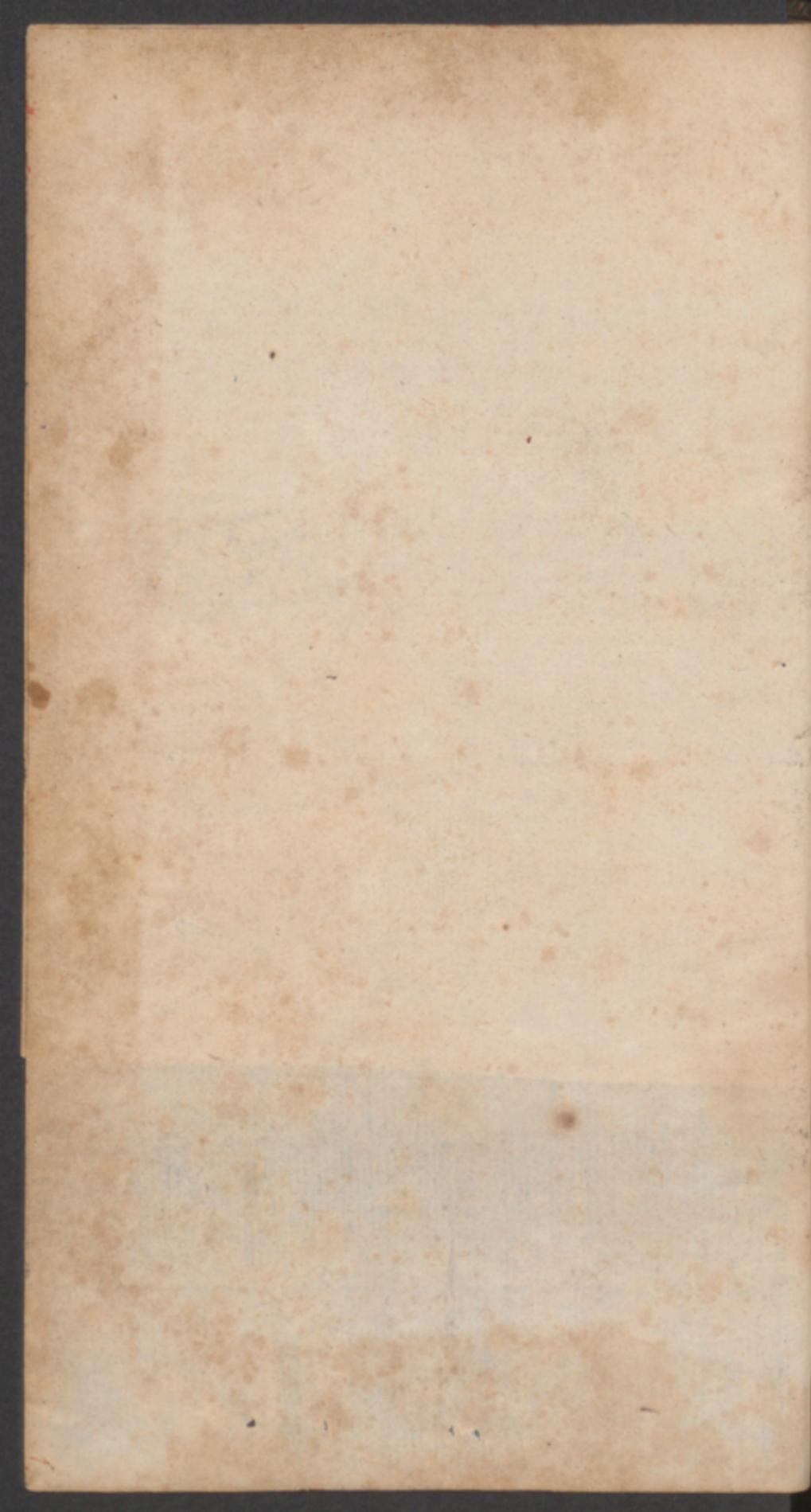
star decotis & defloccata vestis, cui detritis villis & subtegmine modo appa-
 ret trama: ita in corpore meo ossa & nervi? vel, Mihin' fit corpus tenue
 & gracilem in star staminis tramæ, vel lineæ picturæ, quali depingunt
 homines monogrammos, quasi procul apparentes? 6 Pinguis, o'cetus, ut
 popa. i. victimarius minister hostiarum, visceribus probe saginatus. 7 I nunc
 & nihil non turpe, sceleratum, sordidum facito, ut heredi staceas.
 Epiprope. 8 Mangonii peritior. 9 Servos è Cappadocia. 10 Bene habitos, ni-
 tidios eute. 11 Palpo vel plana manu ferire, ut ostentes corporis eorum habi-
 tudinem, vel apud empruntiores laudare. vide Iuven. Satyr. 11 quæ adno-
 tata ad vers. 163. An plausisse quoniam venales (ut ait vetus interpres) an-
 tequam in catastæ imponantur, cantant universi pariter more gentis sua; alii
 legunt pavuisse, alii clausisse. 12 Pegmate ligneo, in quo venales expone-
 bantur scrvi. 13 Decuplatur, à vestibus metaph. quasi multiplicatur.
 14 Alii Depinge, statue, præscribe, quem modum ponam multiplicandæ
 rei familiaris meæ immensæ tanquam foritez? 15 Stoicorum acutissime (qui
 argumentationis acervalis in infinitum progredientis finem invenisti, juben-
 do ησυχιατρινη priusquam ad multa ventum esset) dic ubi ego sistam, mo-
 dumque ponam in congerendis opibus. Atque simul aliquis credo ad τοις
 τῶν τικῶν τόκεις, quos sapienti licere accipere existimavit Chrysippus. Au-
 di quid ipse dicat apud Lucianum, in vitram auctiōne: τὸ δὲ γνωπῶν
 εἰναι, τὸ δὲ τοκουμέφον; &c. Latine sc̄. Esse vero (inquit Mercator)
 veracem & avaram fœneratorem, an & hoc dicemus esse viri, qui hellebo-
 rum diberit, & qui jam ad virtutem sit idoneus? Certe: (respondeat Chry-
 sippus) solum enim sapientem fœnerari decet. Quoniam enim illius est pro-
 prium, syllogismis concludere: fœnerari certe usuramque computare, atque
 colligere. Namque haec parum differe videntur, studiosi quippe quod hoc sit
 atque ac illud. Neque decet illum simplicem exercere usuram, quemadmo-
 dum solent alii, verum & alterius fœnoris accipere fœnus, &c.

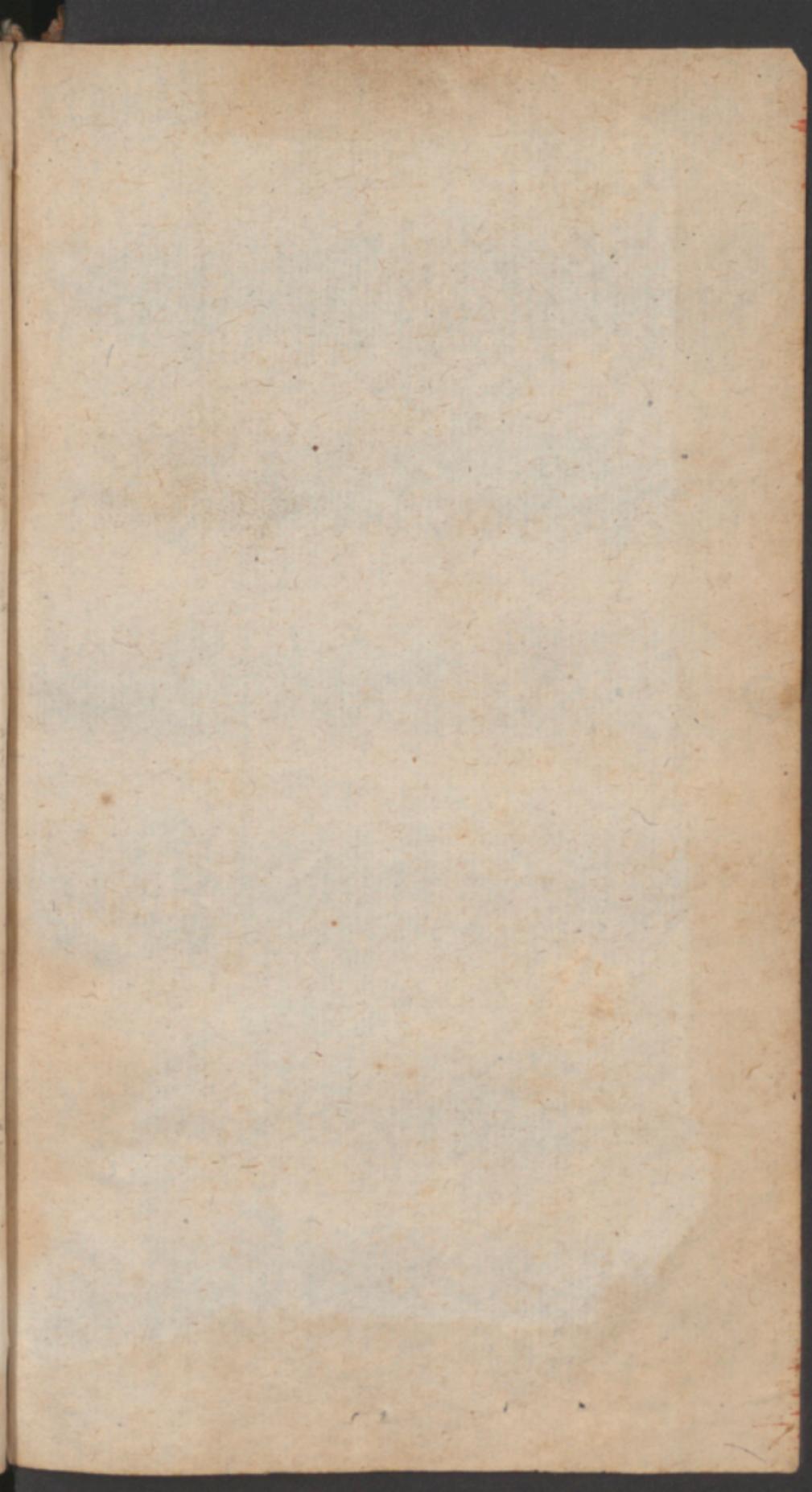

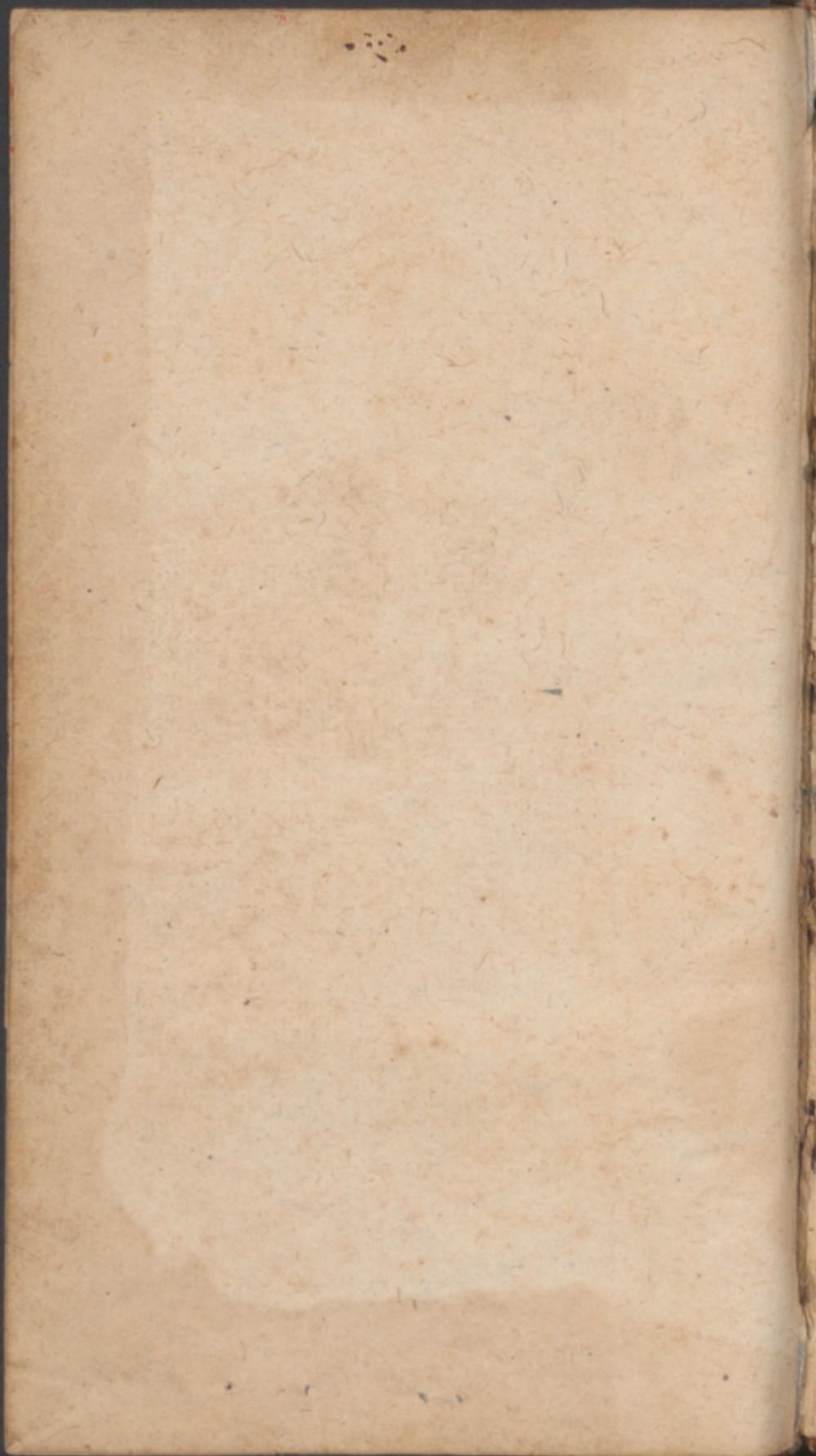
A. PERSII FINIS

fieres,
que
e pa-
ercest
man-
reli-
orem
odi-
per-
gue

CS.

